INDEX
RHETORICUS
ET
ORATORIUS.

Scholis, & Institutioni tenerioris ætatis accommodatus.

Cui adjiciuntur

FORMULÆ ORATORIÆ, ET INDEX POETICUS.

Opera & studio

THOMÆ FARNABII.

Editio novissima prioribus emendatior.

SENEC. 64. Epist.

Etsi omnia à veteribus inventa essent: hoc tamen semper novum erit, usus & inventorum ab aliis scientia & dispositio.

LONDINI,
Impensis *Philemonis* & *Johan*: *STEPHANI*; Olim sub aureo Leone, in Cœmiterio *Paulino*; nunc ad *Insignia Regalia* in Vico, vulgò vocato *Chancery-lane*, 1667.

Illustrissimo viro
Dominico Molino
Senatori Veneto.

MAturiùs ſolicitare Gratias, feliciùs ciere Muſas, jamdudum oportuiſſe me ſenſi; & debui certe, tam gratis invitamentorum, tam Muſæis literarum beneficiis, neque privatis tantum iis, ab Excellentia tua toties cohoneſtatus: Sed & has invitas funeſtâſſe, & illas præcipites traduxiſſe me vereor, qui virum in excelſiſſima virtutum & honorum arce extra omnem ingenii aleam poſitum, à ſummo prudentiſſimæ Eloquentiæ faſtigio in ludi hujus Rhetorici pulverem, nec eruditum ſatis, devocare auſus ſim. Cujus ex præceptis, ſi, ut fabricæ hujus veſtibula honeſta eſſent aditusque illuſtres, iniquam Nominis tui rationem habuiſſe viſus fuero; Tu pro ſingulari tua humanitate veniam iudulge, ut ſi gratiam, quam indipiſci volueram, aſſequi neutiquam liceat, offenſam tamen eluctari detur. Quod ſi inter lemniſcatas illas tibi à tot claris ingeniis, Italis, Gallis, Belgis delatas lauros, & noſtras haſce Helicone procul ſub Arctoo ſidere natas hederas non dedignatus ſerpere patiaris; ad uberioris gratiæ ſpem ales tenuem utcunque muſam illius, qui eſt, erit uſque

Excell. Tuæ ſervus humill.
THO. FARNABIUS.

AD LECTORES.

VErnulam è famulitio Rhetorico Troposchematologum ante annos viginti manu emiseram. Rudi quidem illum versu conditum; inconcinnum, fateor, & incomptum. Sed in quem, postquam publicum indeptus obtinuerat, jamque in precio esse, & lucelli aliquantulum spondere cœperat, involavit plagiarius quidam; eumque, sub nullius nomine aut patrocinio errantem, in servitutem asseruit, suæque adscripsit familiæ, non cessurus ipsi patrono, peculium suum in libertatem secundum vindicias postulanti. Cujus editionem ut anteverterem, & frustratui haberem, videbam mihi properandum. Consilium itaque tanquam gladiator in arena cepi, & temere vel sic non pauca immutavi, alia quædam ejusdem generis adjeci, quæ olim à me congesta recensui, ex patribus majorum minorumque in hac arte gentium, Aristotele, Hermogene, Sopatro, Dionysio Halicarnassensi, Demetrio Phalereo, Menandro, Aristide, Apsino, Longino, Theone, Apthonio, aliisque Rhetoribus & Sophistis Græcis, tum Cicerone imprimis & Fabio Quintiliano, nec non Martiano Capella, Curio Fortunatiano, Mario Victorino, Sulp. Victore, Emporio, Aur. Augustino, Ruffino, G. Trapezuntio, P. Ramo, L. Vive, Cypriano Soare, Jul. Cæs. Scaligero, Sturmio, Strebæo, Keckermanno, Alstedio, N. Caussino, J. Ger Vossio, Andrea Valladero, aliisque innumeris. A quorum institutionibus sicubi recesserit hoc compendium; si in genere Judiciali, Inventione, Dispositione parcior visus fuero, pressiorque; scient juxta mecum eruditi non sine causa & ratione id factum: immutari quippe Oratoriæ scenam, in alio nos foro litigare, exolevisse causas forenses, quibus studebant olim & præparabantur juvenes, Demonstrativas & Suasorias delegari pueris, quibus instituendis hæc qualiacumque præcepta sunt accommodata. Proinde iis elaborandum diligentius in Elocutione & ejus partibus. propterea quod Invenire & collocare sententias, proprium sit ingenii magis & prudentiæ quam artis. Si ergo in præceptis de verborum delectu habendo, compositione, periodo, ornatu, stylo formando, acuendo, exercendo, fusior, prolixiorque fuerim, agnoscent consilium meum viri diserti; cui expediendo, si haud quaquam par cesserit facultas, ignoscent candidi. Nam quod oggarriunt Lucumones inepti, inquientes, Quid loqueris nobis de præceptis artis, & stylo? Nos non curamus ut puer consumma-

tam

tam multum laborem & tempus, discere Linguam bestiæ, neque legere profanos autores & poetas qui fuerunt destructio multorum hominum. Erit sufficienter aptus ire ad Universitatem, si potest mediocriter intelligere Latinè, & loqui congrue: *securus unice nil moror, quid dicant, quid sentiant (dicunt tamen ut plurimum contra quam sentiunt, ultra quam intelligunt) malevoli isti ignarures, buccones maledici, qui inertiæ suæ velum sanctimoniæ obtendentes, autoritatis suæ si Diis placet, fascibus scientiarum turbam summovent; artes omnes tanquam profanas, atque simplici, quam profitentur, sinceritati efficientes, à sacris suis arcent. Et quia vulpibus hisce caudam, fugæ clavum, corporis ornamentum decurtaverit, propriæ stupiditatis, inopiæ, aut pravitatis laqueus; cæteris etiam persuasum eunt, oneri hanc esse iis, & impedimento. Verum enimvero ita demum rem suam sartam tectam volunt, si, quod ex pelle Theologica desit; è cauda Pædagogica assuant. Memini, me puero, multis adeo per transitorium hoc docendi forum patuisse iter ad sacra illa penetralia. Jam vero, inverso rerum ordine, & in Mandrabuli, quod dicitur, morem, præposteri & retrogradi cedunt. Namque ubi jam in Academia plus satis morati fuerint, ibique annorum potius progressu, quam animorum profectu stadia & spatia confecerint Milones isti, fidemque fecerint proverbio; Posse* eum ferre bovem qui vitulum tulerit: *Inde jam vel furcillis ejecti, vel nauseantis quasi Matris vomitu exputi, mox etiam & Ecclesiæ futuri propudia & reiicula, Sacris se sacramento obligant; quibus tamen se postmodo indignos, impares, & ineptos fatentur. Sive enim infirmitatis suæ deterriti conscientia, sive exhausta quam aliunde utendam sumpserant supellectile, sive quod iis ex animi sui sententia non cedat promotio, aut amplioris alibi fulgeat lucelli spes: stivæ sacræ, cui manum admoverant, renunciant, & post terga respiciunt. Quorum alii tanquam* ἀμφίβια *terra & aqua alternis vilitant, culeo sane digni puericidæ, qui dividunt operas, quarum alterutra totum poscit hominem: alii porsus desi iunt ab equis, ut ajunt,—— Dionysii, qui se impares regendis viris experti transferunt ad imperium puerorum. Sed & justum videri laborat defectum, causasque ireligiosæ religioni invenit eorum* ὑπόκρισις. *Dii melius, quam ut illa sit hæc Rhetorica Actio! Non est. Imo, nec Contemplatio quidem; sed Factio & mera Dissimulatio: qua se insinuant mulierculis, quibus se viros approbant; & cerdonibus, quibus cæperunt esse in precio & verendi: deinde libidine quadam nativa, & sua, Calumniandi, jacto hoc fundamento artis pessimæ, quam solam callent optime, Ne cujus famæ parcant, fore enim ut quamvis consolidetur vulnus, maneat cicatrix: nullius sibi meriti aut virtutis conscii, ex censura quam sibi assumunt, homines moribus improbi, studiorum rudes,*

rudes, literarum profani, expertes artium nisi sordidarum, audent de rerum summa, & in qua ipsa felicitatis articulus, & recte vivendi cardo vertitur, juventutis nimirum educatione, decernere & praescribere. Jamque in viros literatos, qui, dum publicum in privato agunt, de republica & literaria merentur optime, scholarum moderatores, clandestinae calumniae tragulam adornant, eorumque famam depeculatum eunt. Hunc, tumidum nuncupant Paedantium, proterva insolentem adolescentia, neque eum cujus gravitas ferociores à licentia deterreat; illum annis provectiorem & locupletiorem, quam qui laborem hunc ferre possit, aut etiamvelit: Hunc, supercilio tristi severum causantur, vultu tetrico austerum, esse suis terrori & odio; illum dissoluta comitate futurum discentibus contemptui & exemplo malo: hunc insimulant eruditionis parum probatae; illum religionis suspectae. Deinde ubi vident graphici isti Sycophantae se clancularii susurris detraxisse aliquid de aliorum fama, veneno huic aliquid de suo latice admiscent: operam pollicentur suam festivi & meraco scientiae juxta atque sanctitatis incocti succo, artem venditant suam. Heu docentium impia, discentium misera conditio! ubi, dum foventur custodes isti à doctrina simul & pietate alieni, Et succus pecori, & lac subducitur agnis.

Sed modus sit. Neque enim è dignitate Artis aut Eloquentiae est, iram utcunque justam distringere in pecudes inertes, animalia spurca, sacerrima capita: quorum nequitia tamen nihil iniquius, quorum imperitia nihil impudentius, quorum ignorantia nihil arrogantius. Neque si falsarios istos duces, haereseos suae convictos, in gyrum doctrinae ducere possit recta Ratio, velit tamen rude vulgus supra se sapere & injuriae suae litore: quin malit sibi os oblini & naso suspensos instar ursorum trahi, quam auribus duci ad saniorem mentem ab Herculis Ogmii catena. Decipiant ergo illi, desipiant hi cum venia. Vos autem si sapitis, imo ut sapiatis, Mercurialem admittite Indicem, qui vobis primum quidem una Synopsi & quasi per compendii transennam, copias & opes Oratoriae commonstret, deinde Partitiones Oratorias elucidet, mox digitum ad ipsos fontes intendat. E quibus plenos sumite haustus; ut, seu Jurisprudentiae foro, seu Theologiae choro praeparamini, Suadelae virtute ac viribus instincti, relinquatis in audientium animis aculeum: Hermetis instructi caduceo pectora mulceatis, animos regatis, doceatis, servetis. Quod ut fiat, transibunt praecepta in vota, ut benigno vobis dextroque Numine adsit Deus; Suadam, Gratiamque inspiret suam; vosque, quos esse jussit Oratores, faciat.

THO. FARNABY.

Rheto-

INDEX RHETORICUS.

Rhetorica est facultas de unaquaque re dicendi bene, & ad persuadendum accommodate,

1. Officium est
   - Delectare, Docere, Concitare
   - ad conciliationem, fidem, movendos affectus
   - gratia suavitatis, necessitatis, victoriae.
   - Ubi requiritur orationis lenitas, acumen, vis.

2. Materia est, quaecunque res sub disceptationem cadit, potestque persuaderi, Quae & *Quaestio* dicitur; estque

- vel
  - Simplex, unius scilicet thematis; ut, de *Virtute*, *conjugio*, *bello*, *pace*
  - Conjuncta; Pronuntiati alicujus, quod argumentis probatur: eaque
    - Infinita, Thesis: quae universaliter quaerit; ut, *An ducenda sit uxor.*
    - Finita, Hypothesis: quae universalem restringit ad circumstantias; ut, *Sitne Philosopho, seni, indotata, extera, uxor ducenda.*

Atque Finita haec quaestio est materia oratoris maxime propria. Verum examinandi, explicandi, ornandique causa, hanc orator subinde revocat à Finita, circumstantiis suis exuta, ad Infinitam: ut in Practica & Civili quaestione excurrit aliquando ad Theoreticam.

- cujus Hypotheseon seu Finitarum Quaestionum tria sunt genera: — quorum proposita sunt — finis
  - Demonstrativum, quod in laude aut vituperio versatur. — Honestas, Turpitudo — Delectatio, aut Detestatio.
  - Deliberativum, quod in futuri temporis provisione suadet aut dissuadet. — Utilitas, Inutilitas. — Spes, aut Metus.
  - Judiciale, quod in praeteriti disceptatione accusat vel defendit. — Æquitas. — Clementia, vel Saevitia.

3. Media

- à Natura eaque
  - Corporis, Vox sonora, distincta, suavis; latera firma; Oris, totusque corporis venustas & spectabilitas.
  - Animi, Ingenium, ad excogitandum acutum & sagax, ad explicandum facile, ad studia incitatum & docile, firmum atque diuturnum ad Memoriam quæ à Natura & Exercitatione potius est quam ab Arte, Judicium solidum, & Discretio.
- ab Arte, quæ tradit præcepta.
  - Inventionis, quæ excogitat argumenta ad persuadendum idonea.
  - Dispositionis, quæ res inventas discernit, apteque per partes distribuit.
  - Elocutionis, quæ res inventas dispositasque exornat flore verborum, & lumine sententiarum.
  - Pronunciationis, quæ cum vocis apta modulatione & corporis gestu orationem profert.
- Ab Exercitatione, quæ assiduitate Legendi, Commentandi, Scribendi, Variandi, Imitandi, & Dicendi, Naturam Artemque perficit.

Inventio.

Inventio est excogitatio argumentorum, quæ ad persuadendum sunt idonea. Argumentum est probabile Inventum ad fidem faciendam.

Argumenta sunt

- *Ἔντεχνα, Artificialia,
  - Ad Fidem, ex locis docentibus λόγοις
    - Certis, unde fiunt Demonstrationes.
    - Ratiocinantibus à Causis, efficiente, materiali, formali, & finali; ab Effectis subjectis, Adjunctis, Definitione, Divisione, Genere, Specie, Toto, Partibus, Comparatis, Paribus & Similibus, Oppositis, Relatis, contrariis, privantibus & contradicentibus, &c. quorum disciplina petenda à Dialecticis.
    - Probabilibus, & Verisimilibus.
  - Ad Motum, ex locis Patheticis; quæ versantur in
    - Excitandis vel sedandis affectibus; Amore, odio, ira, contemptu, lenitate, metu, pudore, gratia, misericordia, indignatione, invidia, æmulatione.
    - Summi erit artificii, nosse; Qui & erga quos, & quibus de causis, hoc vel illo affectu soleant homines commoveri.
  - Ad Conciliationem, ex Moribus
    - Oratoris: In quo requiruntur, Prudentia, Probitas; Benevolentia, Modestia.
    - Nationis, aut Civitatis in qua degit. Respiciat ergo in
      - Republica, libertatem,
      - Democratia, legum disciplinam.
      - Aristocratia, divitias.
      - Anarchia, custodiam Principis.
  - Auditorum, qui differunt
    - Affectibus; ira, lenitate misericordia, lætitia, spe, dolroe, metu, odio, æmulatione, &c.
    - Habitibus; virtutibus & vitiis.
    - Ætate; juventute, senectute.
    - Fortuna; qua nobiles, Potentes, divites, fortunati, &c.

*Ἄτεχνα, *Inartificialis*. Quæ non parit ars Oratoris, sed aliunde ad se delata tractat; cujusmodi sunt Testimonia Divina: Oracula sc. & vaticinia, vel Humana: atque hæc vetera, ex Autoribus recepta proverbia, sententiæ, apophthegmata; aut nova, ore tenus, jusjurando, aliaque Instrumenta forensia, Leges, Pacta, Testes Tabulæ, ut & Signa, Circumstantiæ, exempla; quorum copia instructus debet esse Orator.

Trium generum communes loci sunt.
- Possibile & impossibile, ut doceatur potuisse aut non potuisse fieri.
- Magnum & Parvum, ut ostendatur Comparative, aliud alio esse utilius, honestius, &c.

Fidem tantum facere, præ se ferendum est: Conciliatio & Motus in Exordio quidem & Peroratione proprium habent locum; sed in perpetua oratione, sicut sanguis in corpore, fusa esse debent.

De Genere Demonstrativo.

Personæ.
- à Personæ locis & circumstantiis.
  - 1. Admirabilibus, quæ divinitus missa, prodigiis, auguriis seu oraculis, significata præcesserunt. 2. Patria. 3. Genere seu natalibus. 4. Sexu. 5. Singularium ætatis partium institutione, educatione, disciplina, studiis, consiliis, rebus gestis. 6. Morte & eventis post mortem, jactura & luctu.
- à Tribus generibus bonorum
  - Fortunæ: ut sunt, opes, honores, amici, affines, liberi.
  - Corporis: qualia sunt, forma, robur, valetudo, agilitas, corporis habitus.
  - Animi: suntque bona
    - Insita; indoles, ingenium, judicium, industria, docilitas, memoria.
    - Acquisita; virtutes
      - Moris; Justitia, Temperantia.
      - Mentis; Prudentia, Fortitudo.

Laudantur: aut à contrariis vituperantur

Atque in his explicandis sequendum aut ætatis atque rerum gestarum ordinem, aut virtutum distributionem & certa rerum capita: Hic, *Artificialis*; ille *Naturalis ordo* dicitur.

virtus sola per se ipsa laudabilis est, sine qua nihil recte laudari potest: Auditu vero jucundiora sunt, quæ aliis fructuosa, sibi laboriosa, aut certe gratuita. Naturæ & Fortunæ bona tractantur, quod in eorum usu ac moderatione virtus maxime cernitur, prout quis iis recte vel male usus sit: si non habuerit, sapienter caruisse; si amiserit, moderate tulisse.

Cautio est, ne ementitas laudes adsciseamus, neque iis quæ multis competunt, aut rerum leviorum laudationibus immoremur.

Facta

Ab Honesto; qui proprius est Demostrativi generis locus, continetque Decorum, Legitimum, *i.e.* æquum in homines, pium in Deos, Justum & Gloriosum; ab utili, Difficili, & cæteris Deliberativi generis locis, quos vide suo loco.

A Circumstantiis; Persona, Re, Causa, Tempore, Loco, Modo: unde Amplificationi præbeatur ansa: quod quis primus fecerit, aut solus, aut cum paucis aut præcipue, aut tempore maxime necessario, aut sæpe, &c.

Res, ut loca, regiones, urbes: & animi habitus, virtutes

A causa efficiente, & Definitione: ab antiquitate, origine, honestate, à singularibus cujusque rei aut loci virtutibus, situ, amœnitate, utilitate, voluptate. Subjectis item; adjunctis, effectis.

Et Comparative inter se tractantur Persona, Facta, Res, idque vel

Collatione similium;

Contentione dissimilium.

Hæc

Hæc oratio ad populum habita, ad animi motus, non ad fidem faciendam accommodata, expositionem factorum, non argumentationem requirit: Estque illustranda verbis insignibus, translatis, floridioribus: nec non luculentis per διατύπωσιν expressionibus, digressionibus, amplificationibus.

Arist. Rh. l. 1. c. 9. Auth. ad Heren. 2. l. Cic. de Invent. 2. l. Cic. Partitiones. Quint 3. l. 9. c. Menand. Rh. γενεθλίων διαίρεσις τῶν ἐπιδεικτικῶν.

Amplificantur Res & Facta, 1. Ascendendo ab Hypothesi ad Thesin: vel contra. 2. Individuorum exemplis illustrando, quod generatim dictum est. 3. Circumloquendo, per definitiones, aut descriptiones, easque conglobando, 4. Usurpando species aut partes pro toto. 5. Adjiciendo causas, effecta & accidentia. 6. Comparando à simili aut dissimili, pari aut impari. 7. Ab oppositarum & inter se pugnantium rerum conflictione. 8. A testimoniis stipatis densatisque. Vide Amplificationem infra in Confirmatione.

M. Capella. 5. l. Theon. Aphthonius, Emporius, R. Hiperius, c. 2. Soarez. l. 1. c. 2. Voss. l. 2. c. 15. Al. Or. l. 4. c. 9. Caussi. l. 10. qui & exempla adjicit, ut & Dresserus & Vossius.

a *De genere Deliberativo.*

a Arist. Rh. l. 1. c. 4. Author ad Heren. 2. l. Cic. de Invent. 2. l. de Oratore 2. l. Quint. l. 3. c. 10. Emporius. Rhet. M. Capel. 5. l. Soarez. l. 1. c. 10. Dresserius, l. 1. pag. 216. Hier. c. 3. p. 333. Voss. l. l. 5. c. Alst. Or. l. 4. c. 6. Caussin. l. 12. c. 1.

Deliberantur, id est, suadentur aut dissuadentur res qualibet contingentes, & positæ in nostra potestate: Publicæ vero, Pecuniæ seu vectigalia, Pax & Bellum, regionum Præsidia, Quæ exportantur aut importantur, Leges, in deliberationem veniebant.

Loci sunt:
- Honestum: de quo, in Genere Demonstrativo.
- Utile: ex laude natum, semperque cum dignitate conjunctum, consistit in conservatione præsentium & comparatione sequentium commodorum: atque in eorum, quæ his contraria sunt, evitatione. Atque hic locus Deliberativi proprius est.
- Necessarium; quod aliter fieri non potest: vel, sine quo salvi esse non possumus.
- Jucundum: quod delectationem voluptatemque animi aut corporis, aut utriusque adfert.
- Eventus: cujus profectio & consideratio testatur Dilemmate.

Faci-

Facile: quod comprehenditur sub Possibili, generali omnium causarum Loco.

Dialectici: à proprio, adjuncto, ab effectis, ab antecedentibus, connexis, consequentibus, comparatione à majori, minori, contrario; à testimonio: Maximè autem hic dominantur, quasi familiam ducunt, atque utramque faciunt paginam Exempla, si apposita sunt, neque ex iis solis constet oratio.

a De Genere Judiciali.

a Arist. Rhet. lib. I. cap. 3. Auth ad Heren. 2. lib. Cic. de Invent. 2. l. de Orat. Quintil. lib. 3. cap. 11. Capella lib. 5. Grot l. 4. c. 1. Kecke. l. 1. Sp. Rht. cap. 9. Voss. l. 1. c. 6. Caussin. 12. l. 13.

Accusator reum arguat facti quod in controversia positum est.

Depellat defensor, appo-natque aut:
1. Non esse factum.
2. Si factum fateatur, non eam vim, non id nomen habere, non id esse quod criminetur.
3. Jure id esse factum:

Ex accusatoris autem intentione & defensoris depulsione nascitur Status.
1. Conjecturalis.
2. Finitivus.
3. Qualitatis seu Juridicialis.

Reperto Statu, subjiciat Reus rationem, quam depellendi causa adfert.

Accusator contra adferat firmamentum, quo Rationem illam infirmet.

Ex rationis autem & firmamenti confectione Judicatio constituitur, in Finitivo & Qualitatis statu.

b 1. Status Conjecturalis, in quo quæstio est: An res facta sit, necne?

b Cyru περὶ διαφορᾶς στάσεως. Hermogenes περὶ τῶν στάσεων Auth. ad Heren. Quint. 3. l. c. 6. M. Capell. 5. lib. Fortunatianus. l. 1. Sulpic. Vict. Alcuinus Cassiodorus, Soarez l. 2. c. 11. Alst. Or. 4. l. 7. c. Voss. l. 1. c. 6. Caus. lib. 2. c. 30. Valladerus, lib. 7. disp. 2.

Im-

Arguat Accusator à

Causa

Impulsiva: ira, odio, avaritia, invidia, inimicitiis, aliisque affectionibus. Atque hic persona cum suis circumstantiis diligenter excutiatur.

Ratiocinante à

Spe bonorum, præmii, voluptatis, honoris, &c. Cui bono fuisset.

Evitatione malorum, incommodi, infamiæ, &c.

Facultate; in occasionibus, spe perficiendi, celandi, impunitatis: circumstantiis rei loco, tempore, nec non circumstantiis personæ, de quibus supra in Demonstrativo genere.

Signis; quæ sunt dicta aut facta antecedentia, consequentia, rei cum ipsa re cohærentia: quæ nocentes comitari fere solent, quasi indicia & impressa facti vestigia; Fuga, trepidatio, verba tertiata, vultus dejectus.

Defensor

Infirmet Causas & Facultates.

Diluat & refellat Signa & Consequentia, Absolutione vel Inversione.

2. Status Finitivus, in quo quæstio est de nomine rei, & quid sit.

Definiat uterque, quam maxime potest, ad communem sensum ac vim verbi: deinde adductis similibus exemplisque aliorum qui ita locuti sunt, suam definitionem, sententiamque confirmet, & contrariam infirmet.

Accusatori locus est: Minimè concedendum, ut is, qui de re confitetur, verbi se interpretatione tueatur,

Defensor æquitate nitatur: & ea cum secum faciat, non re sed verbi depravatione se urgeri queratur. Quo in genere utetur similibus, Contrariis; Consequentibus.

3. Status Qualitatis seu Judicialis; est vel

Rationalis, de jure facti. (b)

Legalis, de sententia legis aut scripti. (c)

(b) Defen-

(b) Defendat Reus

- Absolute: cum simpliciter quod factum est, recte factum esse defendimus: jure scilicet naturæ, legis, consuetudinis, judicati, æqui, pacti.
- Assumptive
  - Comparatione: cum alterutrum necesse fuerit fieri; hoc satius.
  - Relatione: cum culpa transfertur in ipsum qui malum accepit.
  - Relatione: cum culpa rejicitur in rem aliam, legem, vel personam.
  - Concessione: cum non defendit factũ sed ignosci sibi postulat
    - Purgatione: qua excusat factum esse non Voluntate, sed Necessitate, Fortuna, vel Imprudentia.
    - Deprecatione: à meritis & spe futura.

(c) Legitimi species sunt.

- Leges contrariæ: cum lex eadem secum, vel duæ leges inter se videntur pugnare.
- Scriptum & sententia: cum scriptoris voluntas à scripto videtur dissidere.
- Ratiocinatio: cum quod nulla propria lege cautum est, ex aliis conjicitur.
- Ambiguum: cum scriptum plures accipit sententias, dubii accentus, aut vocis divisæ junctæve ratione.
- Translatio: cum res accusatorem, judicem, tempus, locum mutandos dicit.

Atque hactenus quidem de tribus generibus universè & in genere: habent tamen sibi subjectas alias species, quæ particularem considerationem & disciplinam desiderant. Vide Dionys. Halicarnassensis τέχνην περὶ τῶν πανηγυρικῶν

Panegyrica vetus. In qua, laudatur qui ludo præest. 2. Gens, vel urbs. 3. Certamina & ludi, cum ortu eorum, comparatione cum aliis, loci & temporis ratione. 4. Præmia. 5. Princeps certaminum præses. 6. Voto denique clauditur. Panegyrica nova, exorsa ab occasione quæ nos ad dicendum movit, progreditur ad Principis laudationem ex locis Demonstr. ad publicæ felicitatis prædicationem, clauditur voto & exhortatione ad lætitiam, obsequium, & concordiam. Menandri Rhetoris γενεθλίαν διαίρεσιν τῶν ἐπιδεικτικῶν

b. Cæs. Scalig. 3.l. poet. 100.c. N. Caussin. in 10. l.9. cap. & I.G.r. Vossium l.2, Institutionis Or. c. 13. & l.2, Partitionum, c. 17. Vernul. c. 3. l.1.

Nuptialem,

Nuptialem, ut & Epithalamium auspicamur à Diis Genialibus, naturæ & legum instituto; conjugii mox enumerantur commoda, privata, publica: laudatio sequitur sponsi, & sponsæ: concipiuntur vota utriusque nomine, ut fœliciter cedant nuptiæ mutuo amore constantique junctis, ut videant liberos, nepotes, & qui nascentur ab illis; super quibus etiam omen, præsagium, & votum.

In Natalitiis, sive quis sit prole recens auctus sive provectus ætate mactetur oratione anniversaria, respicitur tempus nativitatis, annus, mensis, dies, hora; locus; virtus parentum, familia. Subsequitur spes; gratulatio precatio, & votum.

Funebris orditur à querimonia, exclamatione, aut interrogatione, ratio deinde personæ ad quam dolor pervenit, habetur; laus defuncti ex locis Demonst. generis; mortis genus; desiderium, cujus testes dolor & luctus; his subjicitur consolatio.

Gratiarum actio, beneficium acceptum læta agnoscit; amplitudinem & commoditatem ejus prædicat atque amplificat: spondet vicem referendi parem gratiam: aut, id si minus suppetat, animi grati memorisque officium: adeoque ad vota confugit.

Propemptica, Apopemptica, Hodœporica, Monitoria, Suasoria, Adhortatoria, Consolatoria, Consultatoria, Petitoria, &c. carmine frequentius & epistolis quam orationibus celebrantur. Eorum itaque præcepta cum exemplis expressis aut citatis videbit qui volet apud Menandrum Rhet. Dionysium Halicarness. Erasmum, libello utilissimo de conscribendis Epistolis: Julium Cæs. Scaligerum 3 lib. Poetices cap. 303, & 304. J. Lipsium de re Epistolica Bir. Keckerman. lib. 1. Rhet. special. cap. 14. &c. I. Ger. Vossium lib: 2. Institut. Orat. cap. 13. & Partiti n. l. 2. cap. 19.

(a) *Dispositio.*

(a) Arist. Rh. l. 13. c. Hermogenes περὶ εὑρέσεων τομ. α. Cic. de Inventione, l. 1. & ad ..um, Marius Victorinus. Cic. de oratore l. 2. Partitiones. Cic. Quintil. l. 7. Fortunatianus, l. 2. Sulp. Victor. p. 4. 7. Martianus Capella 5. l. P. 179. ex. ed H. Grotii, Soarez. 2. l. c. 2. Dresserus l. 1. p. 52 Hiperius 4. 405. Kecker. Syst. Rh. lib. 1. cap. 9. Caussinus 6. lib. Vossius 2. lib. 1. cap. Vallad. lib. disp.

Invenire præclare, annunciare magnifice, interdum etiam barbari solent: disponere apte, commode, varie, nisi eruditis negatum est. Pulsatis itaque omni-

bus omnium locorum, tam qui circumstantiarum & causarum singularum proprii sunt, quam dialecticorum & communium, foribus; lustrataque omni materiæ sylva; ubi suppellectilem congesseris variam, eamque vel memoriæ firmiter impressam, vel una chartæ facie, quasi synopsi, delineatam tibi subjeceris; acre adhibendum est judicium, consilium solidum, & electio accurata. Rejiciantur omnino quæ levia sunt, utpote vitiosa, aperte falsa, contraria, communia, futilia. In iis etiam quæ adhibenda videntur vel ad probandum vel ad movendum, delectus est habendus, proprius cuique locus assignandus: ut firmissima quæque sint prima ad conciliationem, ubi auditor maxime attendit expectatque: æque valida reserventur in exitum ad victoriam; quia quæ postremo dicuntur maxime inhærent: medioeria in medium agmen conjiciantur, specie & numero pugnatura. *b* Discernendum itidem, ut quod boni habet causa, id ex omnes, ibi tabernaculum constituas, ibi commoreris: si quid habet causa vitii, id vel dissimules; vel, si quid causæ fauces premat, totum illum bono suo exaggerando obruere labores; caveasq; ne tanquam prævaricator in hostium castris verseris, neque veluti desertor terga vertas; sed vel locum sternue tuearis, vel cum specie quadam & pompa dicendi recedas, teque eo conferas, quo vel argumentanti, vel concilianti, vel permoventi patet confugium.

b De disponendis argumentis Julius Severianus. Antonius apud Ciceronem 2. de. Oratore.

c Disponat autem Orator rem suam, vel ex { Arte; quæ, præscribente ipsa Natura, docet præfari, exponere, nostra probare, contraria refutare, concludere. Judicio; quod, dictante prudentia, artis superstitionem & partes, prout postulant circumstantiæ, transponit vel etiam omittit.

Vallader.

c De judicio & consilio Quintil. 6. l. 5. Fortunatianus. 3. l. p. 69. Sulp. Victor. p. 2. 46. Alst. Orator. l. 1, cap. 15. 4. 1 disp. 4

Orationis partes traduntur *d* sex: Exordium, Narratio, Propositio, Confirmatio, Confutatio, Peroratio.

d Sunt qui statuunt quinque partes, sunt qui quatuor, & in contentione includunt propositionem, confirmationem, & confutationem.

Exordium.

Exordium.

Cic. 2. de Orat. præcipit, post omnia de Exordio cogitandum, contra Fab. 3. l. 12. c. & Vall. l. 4, dis. 3. q. 3. περὶ πυρτῆς προοιμίυ καὶ ἐκ πόσων μερῶν συνέσηκε, ἐκ προτάσεως, κατασκέυης, ἀποδόσεως, βάσεως, &c. Hermogen, περὶ ἐυρέσεων, π. μ. ά.

Causa diligenter perspecta, locisque inventis, considerandum ultimo loco quod in primo ponendum est, quo sit utendum Exordio. Nimirum, ut non sit alienum à causa & quæstione, non commune, quo adversarius uti potest; non grande & inflatum, non vulgare, non affectatum; non longum: neque vulgi sentinam, neque tamen artificii oleat myrothecia: verum ut ex re nata, & ipsis causæ visceribus sumptum, sit accuratum, accutum, instructum sententiis, floridum verbis, causæ proprium, verecundum, conciliationi natum, circumstantiis accommodatum, sequentibus connexum. Vestibula honesta sint, aditusque illustres.

De ratione conficiendi Exordii & cœt. partium Orationis in omni genere vide Valladetum. l. 8.

Estque
- Principium; quo in causa honesta statim & aperte Benevolentia, Attentio, & Docilitas parantur.
- Insinuatio: qua, in causa Turpi, Dubia, Humili vel Obscura, turpitudinis partem diluimus, professique nos dicturos de rebus magnis, necessariis, novis, utilibus, jucundis præparamus Auditores, reddimusque benevolos, attentos, dociles.

Ducitur que in genere
- Judiciali, à Persona (a) Oratoris, (b) Rei, (c) Judicum, Auditorum, (d) Adversarii; à Prolepsi, cum ea quæ obstare possunt orationi, præoccupantur, amoventur, & solvuntur; vel etiam ipsa Re.
- Deliberativo, à Criminatione, Depulsione, Amplificatione, Diminutione, vel Ornatu.
- Demonstrativo, à Laude, Vituperatione, speciosa aliqua historia, naturali observatione, Fabula, Similitudine, Contrario, Apophthegmate, Sententia, Exemplo, Allusione, vel generali pronunciato; unde ad propositam Quæstionem commode transeatur.

(a) Qui, si vir bonus credatur, non studium Advocati videtur afferre, sed pene testis fidem. Existimetur venisse ad agendum ductus officio aliquo, vel necessitate, & c. Quintil. 4. l. 1. c. (b) In Reo commendatur dignitas, infirmitas, merita. Multum agit sexus, ætas, conditio. (b) Mores judicum velim nosci. Nam prout asperi, lenes, jucundi, duri, remissi erunt, aut assumere in causam naturas eorum quæ competent; aut mitigare quæ repugnabunt, oportebit. (d) Adversarii persona prope eisdem omnibus, sed contrario ductis, impugnari solet Nam & potentes sequitur invidia, & humiles abjectosque contemptus, & turpes ac nocentes odium.

Narratio.

Narratio est rerum gestarum utilis ad persuadendum id quod intenderis commemoratio; sedes & fundamentum fidei, atque argumentorum seminarium.

Narrationis virtutes, vitia, typos expressos, atque exempla, vide apud Caussinum, lib. 6. Eloq. Humanae.

In deliberativo, ubi de futuris consultatur, supervacua est Narratio, nisi qua extrinsecus incidat: ut & in Demonstrativo, quæ continua quasi Narratio est. In Judiciali etiam omittitur, sicubi parum pro nobis faciat, aut ante innotescat. (a)

(a) Si adversarius prior narraverit, non ita ut quæ acta sunt nude, sed rem exasperavit, adjecitque invidiam: nos eadem, sed non eodem modo exponemus, alias causas, alias circumstantias referemus. Verbis elevare quædam licebit.

Sitque

- Perspicua; verbis propriis & usitatis, ordine temporum, prout res gestæ sunt, servato: non interrupta.
- Verisimilis; circumstantiis naturæ, legi, & moribus consentanea, ad rumorem & opinionem accommodata
- Suavis; quæ contineat nova, inexpectata, magna, gravia, exitus jucundos.
- Brevis; re non altius petita, non extra causam: ita tamen ut nihil desit.

(a) Narratione expositâ licebit excurrere in lætum aliquem & plausibilem locum, quæstioni prævium, aut rei amplificandæ animisque excitandis idoneum, sed caute & modeste, ne materiæ modum excedamus, aut tædio auditores satiemus.

(a) Δειναὶ δ' ἐκεῖ ἔκφυλοι αἱ παρεκβάσεις, & c. longinus c. πεϱὶ φαντασίας. De Egressione Fabius 4. l. 3. c. & Valj. l. 4. dis. 3. quaest. 13 & eundum de Transitionum varietate, l. 4. disput. 2. quaest. 1. παρέκβασις est alienæ rei, sed ad utilitatem causæ pertinentis, extra ordinem excurrens tractatio, Quintil. l. 4. c. 3.

Propositio.

Facillime auditor discit, & quid agatur intelliget, si neque prudentiam ejus impedias confusione partium, neque memoriam multitudine, Cic. Parti.

est vel

- Simplex; qua status & summa totius causæ breviter comprehenditur.
- Sejunctio; quæ tantum in genere Judiciali adhibetur per quam statuimus quid nobis cum adversario conveniat, & quid in controversia relinquatur.
- Partitio: qua in omnibus causarum generibus uti licebit: qua enumeramus, quot & quibus de rebus simus dicturi, atque is ut plurimum in dicendo servabitur ordo, qui hic exponitur.

Partitio

Partitio, commendatur brevitate, abſolutione & paucitate partium; trium ſcilicet, aut ad ſummum, quatuor.

Confirmatio.

Etſi, fidem tantum facere præ ſe ferendum ſit oratori: quoniam tamen duæ ſunt animi auditoris partes in quibus tractandis verſatur flexanima & ψυχαγωγὸς Πειθώ; *Intellectus*, qui, quaſi animæ oculus, reficiendus eſt colore, iluſtrandus eſt lumine rationis & veri, quod propium eſt intellectus pabulum; & *Voluntas*, quæ, Tactus more, mollium rerum aut durarum oblatione flectitur trahiturque: uſu venit ut cauſa quandoque cadat orator nihilque conſequatur, ſi Voluntas, quæ libera eſt, neque ſtatim obtorto collo in jus rapitur, cervice quaſi obfirmata non obſequatur. Quocirca caduceus iſte geminis armandus eſt anguibus, qui inter veſtes lapſi & lævia pectora, volvantur attactu nullo, fallant ſenſus, ſe in mentis intima præcordia inſinuent, & quem volunt affectum oſſibus ae medullis implicent. Neque enim Oratori ſatis erit Dialecticis lacertis, utcunque validis, mittere ferro præfixas haſtas; niſi & eas artificii nitore exornet (*a*) Motus amento inſtruat. Arida illa argumentorum oſſa, corpus firmamentorum exangue, horridum quaſi nudarum rationum ſceleton, ne tædio ſint & terrori, Argumentationum carne inveſtiat Orator, Motuum nervis firmet, Delectationum muſculis ſolidet, Artis ſucco & ſanguine diſtendat. Confirmandi itaque ſibi comparet cum Materiam tum Formam. Materia, ſunt (*b*) Argumenta, hoc eſt, probabilia inventa ad faciendam fidem, quæ non ſecus atque metalla è fodinis, aut pharmaca ex Apothecis ſuis ſingula, petuntur è Locis Inſitis & aſſumptis, Artificioſis & artis expertibus, Dialecticis & Rhetoricis certis, probabilibus, atq; veriſimilibus (*c*) Circumſtantiis, de quibus ſupra in præceptis Inventionis & generum ſingulorum dictum. Neque ſolum ex armamentariis Dialecticorum promat argumenta quæ Doceant: ſed & ex Ethicorum fontibus atque

(a) Ut faveat Oratori is qui audit, movendi ſunt Affectus, Lætitia, Dolor, Spes, Timor, Amor, Odium, Ira, Manſuetudo, Gratia, Contemptus, Invidia, Commiſeratio, Indignatio, Aemulatio.

(b) Quid Argumentum diſtet ab Argumentatione, & de ſpeciebus Argumentationis, vide Jul Scalig. l. 3. poetic. 70. De inven. arg. & Locis, Cic. de Invent. l. 1. & 2. Atque ad eum Marius Victorinus. 2. de Orat. Topica ad Trebatium Auth. ad Heren. 1. & 2. Quintil. 5. l. 10. c. & 13. Mart. Capell. 5. l. p. 154. Soarez. l. 1. c. 12. &c. Dreſſerus l. 1. pag. 46. Hiper. c. 2. Voſſ. Inſt. l. 1. c. 2. Cauſſinus l. 4. c. 2. Vall. 3. diſp. 4.

(c) Hermogenes, περὶ εὑρέσεων τομ. γ. c. περὶ ἐπιχειρημάτων Theon. περὶ διηγήματος, Val. l. 3. diſp. 3. qu. & Rhetores omnes.

Rhetorum

Rhetorum, hauriat quæ Concilient, quæ moveant: Ne sit hospes in Humanitate, neque peregrinus domi, sed norit omnino (*a*) mores, qui dicentem deceant, qui Reip. in quâ degit, iis apud quos dicit, insideant, vel à natura insiti, vel ab ætate aut fortunis quasi acquisiti. Norit Affectuum maria, quibus quæq; ventis concitantur, sedentur: discernat, qui affectus, in quantum, quibus, & erga quos, sint movendi; quibus de causis, & qua ratione incitentur animi facultates, Concupiscens & Irascens, ad appetendum ea quæ videntur bona, ad aversandum ea quæ apparent noxia; quomodo disponatur ad ea vel præsentia vel absentia, Amore, Gaudio, Odio, Dolore, Spe, Ira, Metu; dominari sciat in Affectuum regno atque *fædere certo Et premere & laxas dare habenas*, ut ait poeta: hoc est, in lætitia dilatare corda audientium, in mœrore contrahere.

(*b*) Argumentationis ergo, quæ tractandi argumenti est forma, varia sunt genera: perfectissima tamen atque usitatissima ex iis sunt; Epichirema sive Syllogismus Rhetoricus, Enthymema, Inductio, & Exemplum, atq; hæc quidem versantur circa Fidem, docent probantque: circa Affectus vero commovendos, illa quæ Amplificatio dicitur.

(*c*) Epichirema sive Syllogismus Rhetoricus constat ex 1. Propositione Majori, cui subjicitur ipsius 2. Ratio, una pluribusve instantiis probata: Deinde 3. Propositione Minori seu Assumptione, quæ & 4. Rationem suam habet adjunctam; 5. Complexione denique seu Conclusione; ut,

(a) De Or. 3. ἤθεσι, Affectibus πάθεσι lenibus & gravibus, & de iis movendis, Arist. 2. l. Rhetorus. Hermog. μεθόδων. Aphthonii τέχνη ῥητ. Auc. ad Heren. 2. & 3. l. Cic. de Orat. l. 2. Quint. 6. l. 3. c. & 12. l. 2. c. Mart. Capel. 5. l. 162. B. Keck. sp. Rh. l. 1. c. 9. & c. Rh. Eccl. l. 1. c. 3. Jul. Sever. Dresser. l. 1. p. 10. Hiper. c. 10. p. 442. Voss. Inst. l. 1. totus. Caus. El. l. 8. Val. l. 3. disp. 4. (b) Jul. Sc. l. 3. Poet. c. 70. (c) Hermogenes περὶ εὑρέσεων. τομ. γ. περὶ ἐπιχειρημάτων καὶ περὶ τάξεως αὐτῶν. & Minuc. l. περὶ ἐπιχειρημάτων Autor ad Heren. l. 2. Quint. 5. l. 14. c. Soarez. l. 2. 17. c. Dress. l. 1. Hiper. c. 8. Vall. tab. Rh. p. 21. Sandersoni dial. 3. c. 7. Eras. de conscrib. epist. Voss. Inst. lib. 3. c. 5. Caussin. El. 6. l. 25. c. Vall. 4. l. 2. disp. 3. quæst.

1. *Melius accurantur, quæ consilio geruntur, quam quæ sine consilio administrantur.* 2. *Domus ea, quæ ratione regitur, omnibus rebus est instructior, quam quæ temere & nullo consilio administratur.* Rursum, *Navis optime cursum conficit, quæ scientissimo gubernatore utitur: eadem est Exercitus & cæterorum ratio.* 3. *Nihil autem omnium rerum melius quam Mundus administratur.* 4. *Nam & signorum ortus obitusq; definitum quendam servant ordinem: & diurnæ nocturnæque vicissitudines immutatæ perstant.* 5. *Consilio igitur regitur mundus.*

(a) Vallad 4. l. disp. 2. q. 9. & 12.

(a) Varietatis gratia, ne cognoscat artem qui audit, adeoque defatigetur similitudinis satietate, invertantur subinde argumentationum partes: quandoque etiam vel alterius Propositionis Ratio, vel ipsarum Præmissarum altera tanquam pro manifesta ac concessa omittatur: Adjiciatur aliquando Exornatio aut Amplificatio. Interrogatoriè proponatur pars una aut altera: argumentorum puncta occulantur. Artis est celare artem.

(b) Arist. Rhet. l. 2. c. 23, 24, 25, 26. Hermogenes. περὶ εὑρέσεων τομ. γ. Apsini τέχνη ῥητορική. Soarez. 2. c. 19. Caussin. l. 6. c. 28. Voss. l. 3. c. 5. Vall. l. 4. disp. 2. quest. 5.

(b) Enthymema, est imperfectus Syllogismus; in quo nimirum Major Minorve desideratur; *Pius fuit, fortis, sapiens. Deum quippe coluit, hostes contudit, fortunam utramque moderate tulit, imo superavit.* Optimum est illud Enthymema, quod ex contrariis conflatur; quodque, ut acutius sit, per interrogationem non raro effertur: ut, *Quem alienum fidum invenies, si tuis hostis fueris?*

(c) Quint. 5. l. 11. c. Soarez. 2. l. 20. c. Voss. l. 3. c. Causs. 4. l. 56. c. Val. 4. lib. 2. 7. quest.

(c) Inductio est Illatio ex enumeratione præcipuarum partium; vel collatione illustrium aliquot individuorum; ita ut ex multis singularibus probetur universale: ut, *Plebs Romana optimè de Milone sentit. Equester ordo optime sentit, senatus optimè sentit. Totus ergo populus Romanus optime de Milone sentit.* Clarior tamen est illa Inductio Socratica, quæ, per Interrogationem vel Subjectionem, adversarium premit: ut, *Quodnam pomum est generosissimum? Nonne quod optimum? Et quis equus generosissimus? nonne qui velocissimus? Quis autem ager? certe qui fertilissimus. Ita & hominum, non qui natalium splendore, sed qui virtutis gloria præstant, habendi sunt generosissimi.*

(d) Arist. rh. l. 2. cap. 21. & περὶ γνωμῶν. c. 22. Apsini τέχνη ῥητορική. Quint. 5. l. c. 11. Eras. copr. Soarez. 2. l. cap. 21. Caussin. l. 4. c. 55. Exempla illustrant, potius quam probant.

(d) Exemplum, est Inductio imperfecta, seu probatio & mensura à simili quod utrique convenire arguitur, quando scilicet ex uno singulari aliud singulare probatur; ut, *Jure occisus est Saturninus res novas moliens, sicut Gracchi.*

In Judiciali genere præcipuum instrumentum est Enthymema; in Demonstrativo dominatur Amplificatio; in Deliberativo familiam ducunt & utramque paginam faciunt Exempla.

Cautio est, ne tota oratio sit conflata ex condensatis Exemplis aut testimoniis. Neque ipsa argumenta conferto agmine stipentur. Magisque ex usu & re nostra fuerit, dum affectus movemus, sententiis quam argumentis uti. Segnius enim moventur affectus in castris cordis ad volendum, quamdiu in arce capitis Intellectus occupatur in excutiendo vero, *Am-*

a *Amplificatio est gravior quadam affirmatio ad ciendos affectus potens.*

a περὶ αὐξήσεως καὶ τῶν ἰδεῶν αὐτῆς. Longinus περὶ ὕψους Hermog. περὶ μεθόδου δεινότητος. Cic. de Orat. comprehendis Amplificationem sub Elocutione. Quint. 8. l. c. 24. Soar. l. 1. 2. c. 34. ad 41. Streb. l. 2. c. 21. Causs. l. 3. c. 2. Chytreus addit Hipothesin reductam ad Thesin. Sturm. de rat. l. c. 30. & 25. Keck. Syst. Rh. l. 1. c. 7. Voss. Inst. 3. l. c. 5. Causs. l. 5. t. tus: ubi octo modi ponuntur; quos etiam habuit Eras. lib. de copia rerum.

Amplificatur

Verbis illustribus, superlatis, asynderis, iteratis, relatis, ad superiora gradatim ascendentibus, synonymis.

Rebus

Incremento: gradibus ad summum, ac etiam supra, insurgendo; ut, *Facinus est vincire civem Romanum, scelus verberare, prope parricidium necare: quid dicam in crucem tollere?*

Comparatione: à minoribus, ad majora argumentando, ut: *An vero vir amplissimus P. Scipio Pontifex Max. Tib. Gracchum mediocriter labefactantem statum Reipub. privatus interfecit: Catilinam orbem terrarum cæde atque incendio vastare cupientem, nos Consules perferemus?*

Ratiocinatione: ex iis quæ dicta sunt, quidpiam re-ipsa majus innuendo; ut, *Tu istis faucibus, istis lateribus, ista gladiatoria totius (a) corporis firmitate, tantum vini exhauseras, ut tibi opus esset vomere, &c.*

Congerie: aliis atque aliis modis eandem rem efferendo; ut, *Quid enin tum ille, Tubero, districtus in acie Pharsalica gladius agebat? cujus latus mucro ille petebat? quis sensus erat armorum tuorum? quæ tua mens? oculi? manus? ardor animi? quid cupiebas? quid optabas?*

(a) Amplificationis præcipui loci sunt Causa, Effectum, Subjectum, Adjunctum Partes, Comparata.

Extenuatur à præceptis contrariis.

Vide & quæ supra in calce generis Demonstrativi super hac ipsa re dicta sunt.

Huc & Hypotyposin referunt nonnulli.

Confutatio.

Confutatio, est dissolutio argumentorum quæ objecta sunt, vel objici possunt, iis, quæ causæ nostræ fauces premere videntur, ad primam impressionem, occurrens, vel etiam arte deludens, aut cuniculis rem agens.

Huic

Huic fere cum Confirmatione communia sunt, Natura, Utilitas, & Tractatio.

Reprehenditur, sc. Adversarii argumentatio; si ostendatur, vel Materia, vel Forma esse vitiosa.

Argumenta adversarii refutantur,
- Si, ex iis quæ sumpta sunt, non concedatur unum aliquod aut plura.
- Si ostendimus falsa esse pro veris assumpta.
- Si ex his concessis id consequi negetur.
- Si contra firmam argumentationem, alia æque firma aut firmiora, ducantur.
- Si, quibus seriò respondere haud in promptu est, elevemus (a) joco, atque ipsos contemptu aut increpatione delusos, salse faceteque derideamus.

(a) De facetiis, ridiculis, leporum aspergine, & quasi jocandi arte. Arist. Rh. 3. l. c. 10, 11, & 18. Cic. 2. de Orat. Quint. 6. l. 4. c. Castalionis Aulicus 2. l. Voss. Instit. 3. l. 5. c. Vall. 5. l. disp. 4. qu. 5. & dis. 5. qu. 4.

Accedendo ad singula argumenta, & primum validiora discutiendo, universa infringentur melius.

Confutatio præmittitur confirmationi, quando arx causæ requiret ut via muniatur ad veram sententiam.

Peroratio.

(b) Ordine sc. quo tractata erant, in confirmatione, & confutatione, idque breviter.

Estque vel
- Enumeratio, quæ potissima argumenta rerumque capita (b) recenset: idque vel simpliciter, vel per Interrogationem, Ironiam, aut Collationem. Atque hæc in Judiciali uti licet; in Demonstrativo & Deliberativo, rarissime.
- Affectuum concitatio, ad quam valent in
  - Demonstrativo; quæ in laudatione, expectationem, amorem, admirationem, voluptatem, æmulationem moveant: in vituperatione, odium, invidiam, contemptum.
  - Deliberativo, bonorum, ac malorum enumeratione, & exempla.
  - Judiciali; accusatori, quæ (c) ad indignationem; defensori, quæ ad misericordiam.

(c) Exaggeratur crimen à circumstantiis, exemplo malo, indignitate rei per Apostrophen, & Hypotyposin. Defensor contra; Reum, non ex voluntate, sed infirmitate, necessitate, aut fortuna errasse arguens, misericordiam implorabit.

In affectibus movendis adhibenda sunt quæ magna habentur
- Natura.
- Usu
  - Charitate,
  - Honestate:
  - Utilitate.

Atque hic omnes eloquentiæ fontes sunt aperiendi.

Huc facit Amplificatio, de qua supra in genere Demonstrativo & Confirmatione.

Sit Peroratio brevis, acris & aculeata: ne tædium pariat aut indignationem.

a *Elocutio consistit in* 1. *Elegantia.* 2. *Compositione,* & 3. *Dignitate.*

a Arist. Rh.3. 1. Dem. Phalerius περὶ ἑρμηνείας.

Cic. de Orat. 3. l. & Partition. Quintilian. 8. lib. Mart. Capella 5. l. 165. Fortunatianus l. 3. Soarez. l. 3. c. 1. Sturm. de rat. Elocutionis. Keck Rh. Syst l. 2. c. Alst. Or. l. 4. c. 36. Caussin. 7. l. Voss. 4. l 1. c. Val. 5. Streb. l. 1. de delectu & collocatione verborum. Vincent. specul. Doct. l. 4. cap. 108.

I. *Elegantiæ munus est ut dicatur Purè & Perspicuè.*

PUre, verbis, sive illa simplicia sunt, sive conjuncta, puris lectisque, urbis alumnis, aut civitate certe donatis; non obscœnis, peregrinis aut barbaris; antiquata vero & multis annis desita tanquam scopulos declinet: nec Grammaticæ tantum, servata casuum, temporum, generum & numeri structura, adhibito spiritus & accentus justi temperamento; sed b Latine, quoad phrasim & locutionem; ex autoritate & more probatissimorum autorum, atque eorum præcipue qui in virili Romanæ eloquentiæ ætate floruerunt, Ciceronis imprimis, deinde qui eum proxime accedunt, Cæsaris, Livii, Velleii, Curtii, Fabii, mox etiam Terentii, Plautii, Salustii, Agellii, Taciti.

b Cicero de Or. 3. l. Dress. l. 2. Hiper. 13. c. p. 430. Alst. Orat. 4. l. 7. c. Caussin. 7. l. 2. c. Voss. l. 1. c. Vallad. l. 5. d. 1. quest. 3.

Plane & c perspicue, verbis usitatis ac proprie significantibus, citra verbi aut sermonis ambiguitatem; quam maxime oratoriis, non nimis longa verborum serie continuatis, nec tamen concise nimis: non durius translatis, non discerptis sententiis, non præposteris temporibus, non confusis personis, non perturbato ordine.

c Quint. l. 8. 2. c. Alst. Orat. l. 4. c. 8. Voss. 4. l. 2. Valla l. 5. disp. 1. qu. 4.

a Dionys. Halicarnass. & Dem. Phal. Περὶ συνθέσεως ὀνομάτων. Autor. ad Heren. 4. l. Cicer. de Orat. 3. l. Fabius 9. l. 4. Ac nescio negligentia in hoc, an solicitudo sit pejor. Ruffinus versus Sturm. l. 3. Elocution. Rhetor. c. 4. Jul. Scal. 4. lib. Poetic. 2. ca. Suarez. 3. lib. c. 31. & 32. Strebeus 2. l. de electione & collocatione verborum c. 3. 4 & 5. Voss. l. 5. c. 2. Caussin. 7. l. 3. cap. 3. Vallader. l. 5. disp. 2. quæstion. 13. & 15.

2 a Composiito respicit *Juncturam*, *Ordinem*, *Periodum*, & *Numerum*. *Junctura* ex molli elementorum, syllabarum, & vocum coagmentatione, reddit orationem cohærentem, lenem, æquabiliter fluentem, suavem, plenam, sonoram. Cavet scilicet, ne in verborum commissione, hiulca sit oratio propter collisionem vocalium; ut, *Rem anxie quærere, atque adepta egere, avari animi est* : Nec sit horrida & aspera propter concursum diversi instrumenti consonantium; ut, *Consulum dignitas gravem tumultum civium repressit*; sed ut priorem à vocali terminatam insequens dictio à consonanti inchoans excipiat; aut contra, à consonanti clausam aperiat dictio incipiens à vocali vel consonanti ejusdem organi, labiorum scilicet, dentium, aut palati. Mollitiem quippe fluoremque præstat concatenata vocalium & consonantium alternatim in claudendis aperiendisque vocibus mistura; ut *E cujus ore melle dulcior effluebat oratio*.

Nec ultima præcedentis dictionis syllaba sit eadem cum prima sequentis; ut, *Æquora tuta tacent, spuma maris risit*. Quamvis hæc compositio quibusdam è veteribus placuisse in tantum videtur, ut etiam in deliciis fuerit, atque obtinuerit inter Schemata locum & nomen, Parechesis nuncupata. Vocabula denique mediocria præferantur longis continuatis, aut monosyllabis condensatis.

b Soarez. l. 3. c. 32. Voss. l. 5. c. 1. Vall. l. 5. disp. 2. quæst. 13. & 15.

b *Ordo* cavet, 1. ne decrescat oratio in amplificando, sed insurgat : *Non enim furem, sed direptorem; non adulterum, sed expugnatorem pudicitiæ; non sacrilegum, sed &c.* in extenuando, contra submittatur. 2. Ut præcedant minus necessaria, quæ item natura vel dignitate priora & præstantiora sunt: *Dies nocti, vir fœminæ, oriens occidenti*. 3. Ut claudatur sensus verbo, quod tanquam sententiæ clavis expectatur; nisi lex numeri vetet. 4. Ut Genitivus plerumque præcedat Nomen unde regitur, & eleganter interjiciatur Genitivus aut aliud aliquid inter Substantivum & Adjectivum: *Cujus vita turpitudinis conscientia vacat, ejus nomen ab invidiosa, quantum in nobis est, malevolentia vindicetur*. 5. Ut vocum insuaviter ὁμοιοτελεύτων κακοφωνία declinetur, vel aliarum interpositione, vel ipsarum immutatione; dicaturque potius *clarorum consilia virorum*; aut, *illustrium virorum*; vel *clarissimorum hominum*; quàm *clarorum virorum*.

c Periodus

c *Periodus* sententiam Commatis & Colis juste perficit.

Comma, seu Incisum, est sensus non expleto numero conclusus, à duabus syllabis ad septem usque aut circiter extensus, è quibus Periodus non raro constat; ut, *Stetit soleatus prætor P. R. cum pallio purpureo, tunicaque talari, muliercula nixus in litore.*

Colon, seu Membrum, sensum numeris conclusum absolvit, sed à Periodo avulsum suspendit auditoris expectationem, ut non perficiens sententiam; progrediturque à duodecima syllaba ad decimam octavam quandoque ad vicessimam quartam.

Periodus constat duobus Colis (quandoque & Commatis) quorum prius vocatur πρότασις, posterius ἀπόδοσις seu redditio: vel tribus, vel etiam quatuor constat membris quæ aut æqualia sunt, aut in acri oratione postrema sunt breviora, in ornata productiora. Pulcherrima tamen est illa Periodus, quæ membris quatuor absolvitur, ut quæ animum suspendat & aures impleat: *Si quantum in agro locisque desertis audacia potest, tantum in foro atque judiciis impudentia valeret: non minus in causa cederet A. Cecinna Sexti Ebutii impudentiæ, quam tum in vi facienda cessit audaciæ.* d Quid quod hic concinnitatem advertis & gratiam Periodo conciliatam ab εὐρυθμίᾳ ex ὁμοιοπτώτοις & ὁμοιοτελεύτοις? Quam & præstant ἀντίθετα, Opposita seu contraposita; *Conferte hanc pacem cum illo bello, hujus prætoris adventum cum illius imperatoris victoria, hujus cohortem impuram cum illius exercitu invicto, hujus libidines cum illius continentia: ab illo qui cepit, conditas; ab hoc qui constitutas accepit, captas dicetis Syracusas.* Ut & ἰσόκωλα seu paria paribus relata; *Bellum extrema hyeme apparavit, ineunte vere suscepit, media æstate confecit.* Est ubi omnes hæ in una periodo conspirant virtutes; ut, *Est enim hæc non scripta, sed nata lex: quam non didicimus, accepimus, legimus; verum ex natura ipsa arripuimus, hausimus, expressimus: ad quam non docti sed facti, non instituti sed imbuti sumus.* Neque interim gratia sua laudeque carent quæ intertexta reperiuntur: *Tenuerunt illum lacum servi, fugitivi, barbari, hostes; sed neque tam servi illi dominorum, quam tu libidinum; neque tam fugitivi illi à dominis, quam tu à jure & legibus; neque tam barbari lingua & natione illi, quam tu natura & moribus; neque illi tam hostes hominibus, quam tu diis immo talibus.*

c Arist. Rh. l. 3. c. 9. Hermogen. περὶ εὑρέσεων τομ. δ. & sequenti c. περὶ πνεύματος. Sturm. 3. l. c. 2. de ratione Elocutionis. Demet. Phaler. περὶ ἑρμηνείας. Cic. 3. de Orat. Fab. l. 9. c. ult. Jul. Scal. 4. poetic. c. 25. Keck. Rhet. l. 2. c. 22. Soarez. l. 3. c. 3. Dress. 3. l. Streb. l. 2. c. 16. Voss. l. 5. c. 2. Caus. 7. l. 5. c. & de Periodi implendæ artificio. 7. l. Vall. 5. l. dis. 2. quæst. 17.

d De Concinnitate, videndi Demetr. Phal. περὶ ἑρμηνείας. Sturm. de electione & collocatione verborum. l. 2. c. 7. 8, 9, 10. Vallad. l. 5. disputat. 2. quæst. 16. de Homoioteleutis Homoioptotis Paribus, Antithetis, idem l. 5. disp. 1. quæst. 11. 13. cap.

Quæ deprecatio igitur est ei reliqua, qui indignitate servos, temeritate fugitivos, scelere barbaros, crudelitate hostes vicerit? Atque hic *buccæ Noscenda est mensura tuæ*, ne brevior sit periodus quam aures expectent, neque longior, quam vires & anima ferant: sed rotunda comprehensione & justa orbem suum conficiat.

a *Numerus* rationem habet quantitatis syllabarum quas in membrorum initiis & accuratius aliquanto in periodorum clausulis ad tres aut minimum duos pedes restringit, neque enim poterit illud placere quod statim quasi in vestibulo offendit, neq; laudem demereri quod non feliciter exeat: media, quia latent, minus observantur: ubi tamen oratio concitata fluit brevibus syllabis, gravis retardatur longis, moderata temperatur utrisque.

a In Arist. Rh. 3. l. c. 8. Cic. de Orat. 3. l. Cic Ora perfect. Dionys. Halicarn. περὶ συνθέσεως ὀνομάτων. Fabius l. 9. c. 4. M. Capella in l. 5. Rufini vers. Caulerus 5. l. 14. c. Strebeus. l. 2. c. 1?, & 13. Soarez. 3. l. c. 55. & 59. Jovitæ Rapicii libri quinque super hoc argumento. Keck. Rh. spec. 2. l. c. 25. Caus. 7. l. 4. c. V. ff. 5. l. c. 9.

In principiis laudatur Molossus, sĭ quĭs jūdicēs. Creticus, Quōd prĕcātūs à Diis immortalibus sum. Pæan primus, Pāucă sŭpĕr hac re. Dochimus, Nŏvæ crīmĭnātionis Dichoræus, si quĭs antĕa P. C. Quandoque Anapæstus, ănĭmădverti judices.

Ne claudatur Periodus termino versus notioris, Heroici, Pentametri, aut Asclepiadei. Optime cadunt, clauduntque sententiam hi pedes: Creticus præpositus Dichoreo. Glōrĭām cōmpărāvĭt. Choreus ante Molossum, Mēmbră fīrmāntur. Dochimus, rĕīpūblĭcæ. Dispondeus Iambo postpositus, Rĕūm cōndēmnārūnt. Pæan primus insequenti Spondæo, ēssĕ vĭdĕātūr.

Atque in his tamen alii pedes aliis præferendi, pro Characteris & Materiæ subjectæ majestate, acumine, vehementia, gravitate, aut alia ratione.

Ad cavendam satietatem & tædium, dissimulandum est artificium, & præ se ferendum numeros sponte fluxisse. Videndumque ne pes idem sæpius ducat, claudatve sententiam; ut absit odium similitudinis, qua nihil est in hac arte vitiosius.

Neque monosyllaba sæpius, neque productiora verba claudant sententiam.

3 Dignitas

3. *Dignitas præstat ut dicatur,*

- Ornatè
  - Tropis, qui vocem à propria & genuina significatione deflectunt ad alienam:
  - Schematibus, quæ habitu & forma elegantiori figurant
    - Verba, ex apta eorum inter se collocatione, jucunde sonantia.
    - Sententias ratione & pondere firmitas, aut animi motu affectas.
- Aptè, ut deceat; ex orationis facie, pro varia materia, formatæ, propria Idea & charactere. ¶.

Volebam certe, quæ de Tropis & Figuris versu qualicunque compacta sequuntur, oratione soluta, uti par fuerat, cæteris continuâsse. Sed religio est aversari judicium vulgi, qui ista olim publicum indepta faventer excepit, excepta jam desiderat, (mira sane quæ populo placeant!) Feras igitur, lector benevole, quod corrigere est nefas, versus per tesqua & salebras, quod in technico doctrinali necesse est, quandoque cæspitantes: atque adlubescat cum eruditis sentire, cum vulgo loqui. Ausa tamen est hæc Editio Rhetoricas Figuras Oratoriis exemplis illustrare,

Tropi 4.

DAt propria similem translata *a* Metaphora vocem:
Cæptis aspirant. Irarum fluctuat æstu.
Læta seges. Gemmant vites. Duo fulmina belli.
Ingenii flumen. Mens ferrea. Classis habenas.

a Non est alius Tropus frequentior quam Metaphora, nonflorentior: quippe quæ lumen & stella sit Orationis, brevis & contracta in unam vocem Similitudo; faciatque ad copiam, majestatem, evidentiam & festivitatem.

Atque Metonymia imponit nova nomina rebus:
1. Efficientis, ut Inventoris; *Marte. Lyæo.*
Autoris: *legitur Juvenalis. Livius ingens.*
Materiæ: *Pinus, Ferrum, æris acervus, arundo.*
Aut instrumenti: *gladius, lingua arma, manusque:*
2. Effecti: *clades Libyæ, mors frigida pallet.*
3. Subjecti: a *Curii*, b *pateræ* c *Germania*, d *Rostra.*
e *Ucalegon*, f *cor, os*, g *patronus*, h *nox*, i *Amaryllis.*
4. Adjuncti, k *fasces*, l *scelus*, m *ætas nulla*, n *libelli.*

a Subjectum pro accidente. b Continens pro contento. c Locus pro incolis. d Locus pro gestis in loco. e Possessor pro re possessa. f Sedes pro qualitate inhærente. g Patronus assumit personam clientis. h Tempus pro re in illo gesta, vel habitu ejus. i Signatum pro signo. k Signum pro signato. l Qualitas pro persona subjecta. m Tempus pro subjectis illius. n Locatum pro loco.

Confundit totum cum parte Synecdoche. Partis:
o *Myrtoum, Auster*, p *hyems, tectum, mucro*, q *Annibal*, r *Anglus.*
2. Totius: s *orator. color.* t *annus.* u *vixit.* x *Atrides.*

o Species aut individuum pro genere. p Pars pro toto. q Dux pro exercitu, velut pars primaria. r Numerus pro numero. Singularis pro Plurali & contra. Finitus pro infinito: & contra. s Genus pro specie aut individuo. t Totum pro parte. u Antecedens pro consequente, hoc tamen alii Metonymiæ, alii Metalepsi adjudicant. x Synonymicum commune pro certo & determinato.

Contra quàm sentit solet Ironia jocari.
Scilicet; egregiam laudem; pulchre; bone custos.

4. Troporum Affectiones.

Durior impropiè est Catachresis abusio vocis:
Vir gregis: ultorem promisi: pulchra minatus.
Transcendit mediis gradibus Metalepsis ad altum,
Hinc movet Euphrates bellum. Mirabor aristas.

y Extenuans, z augensve excedit Hyperbole verum:
Astra ferit. pluma levior. volat ocyor Euro.

y Quæ dicitur Meiosis, diminutio. z Quæ dicitur Auxesis, sublatio, amplificatio.

Continuare tropos Allegoria adsolet: *Absque Et Cerere & Baccho Venus alget. Claudite rivos.*

Tropi falsò habiti.

a Antonomasia imponit cognomen; ut, *Irus: Impius: Æacides: Pœnus: Cytherea: Poeta.*

Non equidem laudo, est b Litotes: *nec munera sperno.*

a Species Synecdoches & Metonymiæ. b Species Synecdoches.

A lo-

A sonitu voces c Onomatopœia fingit :
Cymbalio, Clangor; stridor, taratantara; murmur.

d Antiphrasis voces tibi per contraria signat;
Lucus, sacra fames; Euxinus; Symphora; Parcæ.

Dat d Charientismus pro duris mollia verba :
At bona verba precor; ne sævi magna sacerdos.

d Asteismus, jocus urbanus seu scomma facetum est :
Qui Bavium non odit, amet tua carmina, Mævi;
Atque idem jungat vulpes, & mulgeat hircos.

Insultans hosti illudit d Sarcasmus amarè :
En agros metire jacens. Hinc nuncius ibis
Pelidæ referens. Satia te sanguine, Cyre.

Æthiopem, lateremve lavare: Parœmia dicta est.

e Ænigma obscuris tecta est sententia verbis
Filiolas Cadmi profert Nilotis arundo,
Quas ferit è Cnidio distillans sepia nodo.

c Metonymiæ species.
d Ironiæ species. Verum quam futile sit hoc Grammaticorum scitum, quam inrutum Etymologistarum asylum, vide I. Cæs. Scaliger. Poetic. l. 3. c. 90. G. Finkium l. 1. Schediasm 42. C. Becmanum de originibus Ling. Lat. & I. Ger. Voss. l. 4. Institut. Orat. c. 13.

e Allegoriæ species.

Schemata Rhetoricæ dictionis.

Ejusdem sit f Epizeuxis repetitio vocis :
Ah Corydon, Corydon. me, me. bella, horrida bella.
Talis amor Daphnim (qualis cum fessa juvencam
Per nemora atque altos quærendo bucula lucos, &c.)
Talis amor teneat, nec sit mihi cura mederi.
Adeste adeste, sceleris ultrices Deæ. Sen. Med.
Excitate, excitate eum, si potestis, ab inferis. Cic. pro Mil.
Crux, crux, inquam, infelici & ærumnoso comparabatur. 7. in Verr.
Totum hoc quantumcunque est (quod certe maximum est) totum est, inquam, tuum. Cic. pro Marcello.

f Ad Emphasin & affectum expressa: fit autem vel eadem voce repetita immediate, vel una interjecta, aut pluribus per Parenthesin.

Est g Anadiplosis quoties ex fine prioris
Membri, principium fit dictio prima sequentis :
Pierides, vos hæc facietis, maxima Gallo :
Gallo, cujus amor tantum mihi crescit in horas.
Hic tamen vivit. Vivit? imo vero in senatum venit. 1. Catalin.
Sed pater omnipotens adigat me fulmine ad umbras;
Pallentes umbras Erebi, noctemque profundam. Virg. 4. Æn.

g In vehementiori animi motu ad ibi ita emphasin habet.

Principum dignitas erat pene par: non par fortasse eorum qui sequebantur. Pro Ligario,

b Concinnat connectitque venuste multas causas a se dependentes, Cujus in Sorite usus est.

Continua serie est repetita gradatio *b* Climax:

Quod libet, id licet his: &, quod licet, id satis audent:
Quodque audent, faciunt: faciunt, quodcunque molestum est.

In Urbe luxuries creatur: ex luxuria existat avaritia necesse est: ex avaritia erumpat audacia: inde omnia scelera ac maleficia nascuntur. Cic. pro Roscio Amer.

Si stas, ingredere: si ingrederis, curre: si curris, advola Epist. 23. l. 2. ad Attic.

Quid enim, per Deos immortales, potest Reip. prodesse nostra legatio? prodesse, dico? quid si etiam obfutura est? obfutura, dico? quid si etiam nocuit? Philippic. 12.

Mars videt hanc, visamque cupit, potiturque cupita. Ovid. 3. fast.

Torva leæna lupum sequitur, lupus ipse capellam.

Florentem citysum sequitur lasciva capella. 2. Eclog. Virg.

c Florida figura quæ varias enumerationes ductat, asseverat, exaggerat.

Diversis membris frontem dat *c* Anaphora eandem.

Ter conatus ibi collo dare brachia circum;
Ter frustra comprensa manus effugit imago.

d Elegantissime geminatur cum res oppositæ inter se penduntur

a *Tu pugnare potes, mihi sacri est consilii vis:*
Tu vires sine mente geris, mihi cura futuri est.

Nihil te nocturnum præsidium palatii? nihil urbis vigiliæ? nihil hic munitissimus habendi Senatus locus? nihil horum ora vultusque moverunt? Catilinaria 1.

Accusant ii, qui in fortunas invaserunt: causam dicit is, cui nihil præter calamitatem reliquerunt. Accusant ii, quibus occidi patrem Sexti Roscii bono fuit: causam dicit is, cui non modo luctum mors patris attulit, verum etiam egestatem. Pro Roscio Amer.

Sic oculos, sic ille manus, sic ora movebat.
3. Æn. Virg.

Flebile

Flebile nescio quid queritur lyra; flebile lingua
Murmurat exanimis; respondent flebile ripæ. Met. Ovid. 11.

Complures clausus concludit k Epistrophe eodem Dicto: *Crede mihi, si te quoque pontus haberet;*
Te sequerer, conjux, & me quoque pontus haberet.

k Festive & eleganter periodum concinnat.

Doletis tres exercitus Pop. Romani interfectos? interfecit Antonius. Desideratis clarissimos cives? eos quoque eripuit vobis Antonius. Autoritas hujus ordinis afflicta est? afflixit Antonius 2. Philipp ca.

Surgamus; solet esse gravis cantantibus umbra;
Juniperi gravis umbra: nocent & frugibus umbræ. Virg. 10. Eclog.

Symploce eas jungit, complexa utramque figuram.
Quam bene, Caune, tuo poteram nurus esse parenti!
Quam bene, Caune, meo poteras gener esse parenti!

Quis legem tulit? Rullus. Quis majorem populi partem suffragiis privavit? Rullus. Quis comitiis præfuit? idem Rullus, Cic. pro lege Agraria.

Quis postulavit? Appius. Quis produxit? Appius. Pro Milone.

Incipit & voce exit l Epanalepsis eadem:
Pauper amet cautè, timeat maledicere pauper.

l Res graves cum majestate inculcat.

Vidimus tuam victoriam præliorum exitu terminatam: gladium vagina vacuum in urbe non vidimus. Pro Marcello.

Multa super Priamo rogitans, super Hectore multa. Virg. Æn.
Victus amore tui, cognato sanguine victus Æn. 12.
Una dies Fabios ad bellum miserat omnes,
Ad bellum missos perdidit una dies Ov. 2. fast.
Phosphore, redde diem; quid gaudia nostra moraris?
Cæsare venturo, Phosphore, redde diem. Mart. 21. ep. l 8. vide ep. 59. l. 9. *Rumpitur invidia.* & *l.* 4. ep. 91. & alia ejusdem ep. ut & Catulli in eodem desinunt versu à quo ordiuntur.
Una dies aperit, conficit una dies. Ausonii rosa.

Prima velut mediis, mediis ita m Epanodos ima Consona dat repetens: *Crudelis tu quoque mater,*
Crudelis mater, magis ac puer improbus ille?
Improbus ille puer, crudelis tu quoque mater.

m Distinctiones & Argumentationes concinnat.

Gratiam qui refert, habet: & qui habet, in eo, quod habet, refert. Pro Plancio

Ecquam putatis civitatem pacatam fuisse, quæ locuples sit ? ecquam locupletem, quæ tibi pacata esse videatur ? pro lege Manilia.

Demophoon, ventis & verba & vela dedisti.
Vela queror reditu, verba carere fide. Ovid. Epist. 2.

Voce parum mutata alludit significatum
n Paranomasia : *tu prædo, non prætor ; amari*
Me juvat, Antanaclasis erit, *si nil sit amari.*
Estque Ploce, *Coridon, Corydon est tempore ab illo.*

n Eleganter in convectionibus jocatur fungitque simul.

Inceptio est amentium, haud amantium. Terent. Andr.

Tibi parata erunt verba, huic verbera. Terent. Heaut.

Qui de hujus urbis, atque adeo orbis terrarum exitio cogitent, Catilinaria 1. *Itaque plebiscitum, quo magis oneratus quam honoratus sum, primus antiquo abrogaque*, Liv. 22. *In quo motu, in quo metu; tam cito, tam scite. Sero, sed serio; quam tibi have, & habe. In stadio & studio virtutis, ab Exordio ad exordium. Petiisti & simul periisti. Confisis, & confusis. Vero affectu, felici effectu. Mirari, non rimari. Ita Marsyas in pœnam cecinit & cecidit. Floruit, & corruit.* Non κτῆσις sed χρῆσις. *mutant* τόπον ὐ τρόπον. μωμεῖσθαι ῥᾶδιον ἢ μιμεῖσθαι. *Non fluere sed ruere videtur. Nisi quis aut cœnum aut cœlum dividere vellet.* Flor. 3.17. *Amor & melle & felle est fœcundissimus.* Plaut. Cistell.

Nata sato, suscepta solo, patre edita Cœlo. Auson. epig. 30.

Esto *o* Polyptoton, vario si dictio casu
Consonet : *arma armis, pede pes, densusque viro vir.*

o Pulchre exponit, contraponit, repetit.

Jam clypeus clypeis, umbone repellitur umbo,
Ense minax ensis, pede pes, & cuspide cuspis. Stat. 8 Th.

Res cum re, causa cum causa, ratio cum ratione pugnabit pro Cœlio. *Cedere jussit aquam, jussa recessit aqua.* Ovid, 3. art.

Certus locus, certa lex, certum tribunal, quo hoc reservetur. Verin. 7. *Sed pleni omnes sunt libri, plenæ sapientum voces, plena exemplorum vetustas.* pro Archia.

Huc & παρηγμένον referunt, ubi sc. voces variantur à derivatis vel conjugatis. *Is demum miser est, cujus nobilitas miserias nobilitat* Actius. *Candidas altè modo movit alas.* Senec. Hippol.

Schemata

Schemata sententiæ ad Explicationem.

p Res, q loca, r personas: s affectus, t tempora, gesta.
Exprimit, atque oculis quasi subjicit u Hypotyposis.

Species Hypotheseως sunt p Pragmatographia. q Topographia & Topothesia. r Prosopographia, s Pathopœia, t Chronographia, u Diatyposis; Enargia, Characterismus.

Descriptionum exempla, quia passim obvia, & longiora sunt quam quæ admittat instituta & professa hæc brevitas, nulla adjicio. Scias obiter plerisque transitoria hæc esse fora, ad digressiones. Operæ itaque precium erit, hæc adnotare, & in usum reponere.

Explicat, oppositum addens x Paradiastole: *Obumbrat*
Virtutem fortuna; tamen non obruit illam.

x Paralogismum consequentis arguit.

Fit magna mutatio loci, non ingenii, Cic. pro Quintio.

Non etenim furem, sed direptorem: non adulterum, sed expugnatorem pudicitiæ: non sacrilegum, sed, &c. 3. Verrina.

Opposita Antimetabole mutat dicta: *Poema*
Est pictura loquens; mutum pictura poema.

In dominatu servitus; in servitute dominatus. pro Deiotaro.

Vere dici potest, magistratum esse legem loquentem, legem autem mutum magistratum, Cic. de legibus.

Ut qui pacem belli amore turbaverant, bellum pacis caritate deponerent, Tacit. 2. hist.

Ut novorum optima erunt maxime vetera; ita veterum maxime nova. Quint. l. 10.

Inter viros fœmina, inter fœminas vir.

Librat in Antithetis contraria y Enantiosis.
Alba ligustra cadunt, vaccinia nigra leguntur.

y Compendio illustrat delectatque.

Obsequium amicos, veritas odium parit. Terent. Andria.

Neque me pœnitet mortales inimicitias, amicitias sempiternas habere. pro Posthumo.

Ubi vivos homines mortui incursant boves. Plaut. Asinaria.

Sed quam urbs ipsa opportuna oppugnantibus erat, tam inexpugnabiles hostium animi. Liv. 3.3.

Odia

Odit populus Rom. privatam luxuriam: publicam magnificentiam diligit. Cicero pro Murana. v. d. in eadem oratione Antithesin satis longam, *Vigilas tu de nocte, ut tuis consultoribus respondeas: ille, ut, &c.* Et supra in Periodo, pag 33,34.

Asseverat & exaggerat

z Synœceiosis duo dat contraria eidem:
Tam quod adest, desit, quam quod non adsit, avaro.

Cum eo nimirum hoste res est, qui nec bonam nec malam fortunam ferre potest: seu vicit, ferociter instat victis: seu victus est, cum victoribus instaurat certamen. Annibal. de Marcello. Liv. 3. 7.

a Ludendo elevat, pungit tamen.

a Oxymoron *iners erit ars, concordia discors.*
Strenua nos exercet inertia, Hor. Ep. 11. l. 1. γλυκυπικρὸν. Ἐχθρῶν ἄδωρα δῶρα. Soph. Ajax, Χάρις ἄχαρις.

Insanientis dum sapientiæ consultus erro. Hor. 1. l. 34. ode.

Id aliquid, nihil est Ter. Andr. *Tu pol, si sapis, quod scis, nescias.* Eun. *Ut cum ratione insanias.* ibid.

Arte opus est, ut tibi parma cadat. i. ut erret. Martial. 9. 39. *Innumeri numeri. Cum tacent, clamant.* Catalinaria. 1. *Concordia discors.* Met. 1. *Injustaque justa peregit.* 11. Met. Ovid.

His, ut quæque pia est, hortatibus impia prima est,
Et, ne sit scelerata, facit scelus. Ovid. 7. Met.

Tu non inventa reperta es. Ovid. 7. Met. Sperabam me reperturum filiam meam virginem; reperi vaccam quem locum & ipse Ov. interpretatur. 5. l. 6. fab. de Proserpina,

En quæsita diu tandem mihi nata reperta est:
Si reperire vocas amittere certius: aut si
Scire ubi sit reperire vocas, contra quam disputant magistelli apud Alex. ab Alexand. l. 1. c. 21 & quam L. Valla distinguit inter *invenire* & *reperire*, l. 5. ele. c. 1.

Ad Probationem.

a Refellendi congruit atque redarguendi.

Propositi reddit causas a Ætiologia:
sperne voluptates: nocet empta dolore voluptas.

Intelligo, quam difficili scopulosoque verser loco: Nam cum omnis arrogantia sit molesta, tum illa ingenii atque eloquentiæ molestissima Divin. in Verr.

Arguit allatam rem contra Inversio pro se:
Imo equidem: neque enim si occidissem, sepelissem.

Romulo

Romulo in cœna parcim bibenti, dixit quidam, Romule, si istuc omnes faciant, vinum vilius sit; is respondit, Imo vero carum, si quantum quisque volet, bibat: nam ego bibi quantum volui. A. Gel. l. 21. c. 14.

Anticipans, quæ quis valet objecisse, *b* Prolepsis Diluit: *Hic aliquis mihi dicat, Cur ego amicum Offendam in nugis? Hæ nugæ seria ducent In mala, derisum semel exceptumque sinistre.*

Dicet aliquis, Hæc igitur est tua disciplina? sic tu instituis adolescentulos, &c? Prosapodosis seu Responsio. *Ego, si quis, Judices, hoc robore animi atque hac indole virtutis* &c. Cic. pro Cælio.

Occupationis Formulæ sunt: *Si quis adsit legum ignarus, qui-- Si quis miretur-- Ne cui vestrum mirum videatur --- Hic forte mihi objiciat aliquis---Quod si quis me roget --- Quid ergo? audacissimus ego ex omnibus---Quærat quispiam,* &c.

b Et Procatalepsis à Priore parte dicitur Præsumtio, Objectio, Ante occupatio: a Posteriore, Subjectio, Anthypophora: Estque Prœmiis & Confirmationibus accommodatissima.

Plane aut dissimulans permittit *c* Epitrope factum. *Cedo equidem: Neque te teneo, neque dicta refello. I, sequere Italiam ventis, pete regna per undas.*

Sit fur, sit sacrilegus, sit flagitiorum omnium viticrumque princeps: at est bonus Imperator & felix, &c. dissimulanter in Verrum. *Tribuo Græcis literas: do multarum artium disciplinam: non adimo sermonis leporem,* &c. *testimoniorum religionem & fidem nunquam ista natio coluit,* pro Flacco. *Habes, Tubero, quod accusatori est maxime optandum, confitentem reum: sed tamen ita confitentem,* &c. pro Ligario. *Imo habeat, valeat, vivat cum illa. Profundat, pereat, perdat, nihil ad me attinet.* Terent Adelph.

c Causæ fiduciam præ se ferens, consilio acquiescit suo: huic affinis est Synchoresis.

Ad Exaggerationem & Amplificationem.

Ad summum ex imo gradibus venit *d* Incrementum: *Non plebs prava jubens; solida nec mente, tyranni Vis fera dimoviet justum; non turbidus Auster; Fulminei non dextra Jovis; non, si ruat orbis.*

Eo prorupturam esse audaciam, ut non clam, verum etiam hic in foro, ante tribunal tuum, M. Fanni, ante pedes vestros, Judices, inter ipsa subsellia, cædes futuræ sint, pro Rosc. Amer. *Miserum est exturbari fortunis omnibus, miserius,* &c. pro Quintio, vide supra in Amplificatione, p. 29.

d Supra in Confirmatione, vide Amplificationem.

Ad affectuum concitationem.

e Vim vitamque orationi addit, premitque adversarium, & cujus in Enthymemate atque Inductione, usus frequens.

Quærit e Erotesis, poterat quod dicere recte;
Et procul, O miseri, quæ tanta insania, cives?
Creditis avectos hostes? aut ulla putatis
Dona carere dolis Danaum? sic notus Ulysses?

Quousque tandem, Catalina, abutere patientia nostra? & quæ seq. Exempla passim occurrunt.

f Post res magnas graviter expositas ciet Affectus.

Concitat f Ecphonesis & Exclamatio mentem:
Heu pietas! O spes fallax! proh vana voluptas!

O tempora! O mores! Catil. 1. *O frustra mei suscepti labores!* pro Mil. *O miserum me, consumptis enim lacrymis, infixus tamen pectori hæret dolor.* Phil. 2. *O cœlum! O terra! O maria Neptuni!* Ter. Adelph. *O stultos Camillos, Curios, &c.* in Pisonem.

g Rei probatæ apponitur quasi sigillum, aut tanquam coronis imponitur operis fastigio.

Narratæ subit & rei g Epiphonema probatæ:
Tantæ molis erat Romanam condere gentem:

Quam ut adipiscantur, omnes optant: eandem accusant adepti. Tanta est stultitia & perversitas. Cic. de Senec.

Tantum relligio potuit suadere malorum. Lucret. 1.

h Prævaricatur, & joco jugulat.

Est h Epanorthosis positi correctio sensus:
O clementia, seu potius patientia mira!

Filium unicum adolescentulum habeo: ah, quid dixi, habere me? imo habui, Chreme, Nunc habeam, nec ne, incertum est. Terent. Heaut.

Quod quidem facerem vehementius, nisi inimicitiæ mihi intercederent cum istius mulieris viro: fratrem volui dicere: semper hic erro. Cic. pro Cœlio.

i Res tristes, turpes, notas, suspectas tacet, irato minantique conveniens.

i Aposiopesis sensa imperfecta relinquit:
Quos ego---sed motos præstat componere fluctus.

Quem quidem ego si sensero----sed quid opus est verbis: Terent. Andr.

Si quis me quæret rufus---Præsto est, desine. Phormio.

De nostrum enim omnium ——— non audeo totum dicere. Cic.

Eia, Benedicite. Plaut. Asinaria.

k Addubitatio in Exordiis Confirmationibus & Amplificationibus utilis, expectationem atque attentionem facit.

Consulit addubitans quid agat, dicatur k Aporia.
Quid faciam? roger, anne rogem? quid deinde rogabo?

Equidem, quod ad me attinet, quo me vertam nescio; negem fuisse illam infamiam corrupti judicii? negem illam rem agitatam in concionibus, jactatam in judiciis, &c? Respons.

Non

Non est nostri ingenii, vestri auxilii est, Judices, &c. pro Cluent.

Quid primum querar? aut unde potissimum, Jud. credar? aut quod, aut à quibus auxilium petam? Deorumne immortalium? populine Romani? pro Roscio Am. Et apud poetas passim deliberant, Dido, Medea, Althæa, Narcissus.

Consultat cum aliis [a] Anacœnosis: *Si ita haberet Se tua res, quid consilii aut rationis inires?*

Quæro à te C. Aquili, L. Luculle, P. Quintili, M. Marcelle, vadimonium mihi non obiit quidam socius, &c. pro Quintio.

Quem virum aut heroa lyra vel acri Tibia sumes celebrare, Clio.

Quem Deum? Hor. 1. 12. od. Sequitur responsio interrogativa etiam. *Quid prius dicam solitis parentis Laudibus:* ut appareat hæc cum præcedente figura species esse Dialogismi seu sermocinationis.

[a] Quasi freta simplici & recta causa se insinuat & urget; tacitamque alterius confessionem extorquet.

Personam inducit [b] Prosopopœia loquentem: *Hosne mihi fructus, hunc fertilitatis honorem Officiique refers? quod adunci vulnera aratri Rastrorumque fero, totoque exerceor anno.*

Elegantissimæ habentur Prosopopœiæ in oratione, pro Cœlio. App. Clodii. Cæci. & Sext. Clodii. *Patriæ*, 1. Catilinaria, ubivis.

[b] Invidiam a se amolitur, in personam quam inducit monentem, objurgantem, &c. cujus species sunt Mimesis & Dialogismus.

Sermonem à præsenti avertit [c] Apostrophe: *Et auro Vi potitur. Quid non mortalia pectora cogis Auri sacra fames?*

Tum tu, O Jupiter, qui iisdem quibus hæc urbs auspiciis à Romulo es constitutus, quem Statorem hujus urbis, &c. 1. Catilinar.

Vos vos, appello, fortissimi viri, qui multum pro patria sanguinem effudistis. pro Milone. Omnibus vero numeris perfectissima Prosop. videatur 5. Tusc. quæst. Homoioptotis, Homoioteleutis, Polyptotis exculta. *O vitæ Philosophia dux, &c.* Sed & exemplorum apud poetas opimam metere est messem, vel invocantium, *Vos O clarissima mundi Lumina*, vel ὑπερειδόντων τὸ πάθος τοῦ μέτρου, *ut, Munera, Bacche, tua*; & *Unguibus, accipiter, saucia facta tuis.*

[c] Invocationibus inservit atque excitat attentionem.

olim truncus eram ficulnus inutile lignum cum faber incertus scamnum faceretne priapum maluit esse deum deus inde ego fueram ...

Ad Copiam.

a Dignitatem, gravitatem, & acrimoniam orationi conciliat, affectusque vehementiam arguit.

Verba a Synonymia addit rem signantia eandem:
Enses & gladii. Superatne & vescitur aura Æetherea, nec adhuc crudelibus occubat umbris:

Diversas specie res multas congerit Hirmos:
Grammaticus, rhetor, geometres pictor, aliptes, Augur, schœnobates, medicus, magus, omnia novit.
Quod denique belli genus esse potest, in quo illum non exercuerit fortuna Reipublicæ; Civile, Africanum, Transalpinum, Hispaniense, mistum ex civitatibus, atque ex bellicosissimis nationibus, servile, navale bellum, varia & diversa genera bellorum, & hostium, non solum gesta ab hoc uno, sed confecta. pro lege Manilia. *Omnia norat, omnium aditus tenebat, &c.* 3. Catalin.

Non dico, Apophasis: *Taceo, Mitto* est Paralepsis:
Omnia illa quæ sæpe audivistis & memoria tenetis, prætermitto, &c. Nec ea dicam, quæ si dicam, infirmare non possis. 1. Verrin. *Itaque non sum prædicaturus, Quirites, quantas ille res domi militiæque, terra marique, & quanta felicitate gesserit, &c.* pro lege Manilia.

rem circumloquitur per plura Periphrasis una m:
Trojani belli scriptor. Chironis alumnus.

b *Schemata Grammaticæ Orthographiæ.*

b Contra sorte quam lex καθ' αὐτό requirit facio; qui figuris Rhetoricis heterogeneas Grammaticales admiscebam: adjicere tamen allubuit, ne desiderentur quæ in prioribus editionibus usui esse adverteram.

Prosthesis apponit capiti, quod Aphæresis aufert:
Ut; *gnatus. tetuli. ruit. & non temnere divos.*
Syncope de medio tollit quod Epenthesis infert:
Relligio. *Mavors jusso. surrexo. repostum.*
Aufert Apocope finem, quem dat Paragoge:
Ingeni. Hymen. currum. Tyrio vestirier ostro.
Literulam Antithesis mutat quod & Antistœchon:
Olli subridens. vostrum servom. faciundo.
Transponitque elementa Metathesis; ut, *tibi* c *Thymbre*

c Quod & descendere potest à nominativo Thybrus; frequentior autem est apud Græcos Transpositio; uti κραδία, ἔπραθον, θράσυς.

Matri

Metri seu Prosodiæ.

d Ecthlipsis M. vocales aufert Synalœpha:
Tu in me ita es, hem! in te ut ego sum: ac tu me ibi ama, ut te ego ama hic jam.

d Quæ & Ecthlipsis.

Systola ducta rapit; correpta Diastole ducit:
Recidimus. steterunt. naufragia, semisopita.

e Vel Synecphonesis.

Syllaba de binis confecta synæresis esto:
f *Æripides. alveo. cui. tenuis. parietu. aurea.*

f Ab ære tamen χαλκόποδην, dici cervum illum, non ab ære propter celeritatem. ἀειπόδην contendit Jos. Scal. ad Ausonium, l. 1. c. 16.

Dividit in binas partita Diæresis unam:
Evoluisset. aheneus. evoke. materiai.

Syntaxews, ex Defectu.

Dicitur Ellipsis, si ad sensum dictio desit:
Non est solvendo. dicunt. quid plura? quid istis?

Suppositis multis si verbum inserviat unum,
Aut Adjectivum: sit Zeugma: *hic illius arma, Hic currus fuit. hircus erit tibi salvus & hædi.*

Personam, genus, & numerum conceptio triplex
Accipit indignum syllepsis sub mage digno:
Tuque puerque eritis. Rex & Regina beati.

Post totum partes capiet generale Prolepsis:
Procedunt castris hinc Acron, inde Quirinus.
Alterum in alterius mactatos sanguine cernas.

Dialyton tollit juncturam & Asyndeton, idque
Articulus faciet: *Rex, miles, plebs negat illud.*
Frange toros, pete vina, rosas cape, tingere nardo.

In Excessu.

Conjunctura frequens vocum g Polysyndeton esto:
Fataque fortunasque virum moresque manusque.
Vocibus exsuperat h Pleonasmus, & emphasin auget.
Auribus his audivi, oculis vidi, ore locutus.
Syllabicum adjectum fit vocis fine Paragoge.
Quipote. numnam. etiamnum. ehodum. tu, Sosia, adesdum.

g Trepidanti convenit & multa per celeritatem atq; animi impetum congerenti.
h Graviter rem producit, facitq; ut major, quam sit, appareat.

Membrum

Membrum interjecto sermone Parenthesis aug t.
Credo equidem (nec vana fides) genus esse Deorum.

In Contextu.

c Evocatio.

d Appositio.

Personam ad primam c Revocatur, sive secundam;
Tertia. *Qui legis hæc. Populus superamur ab uno.*
Et casu substantiva d apponuntur eodem,
Turba molesta proci. mons Taurus. fons Aganippe.
Pro toto positæ partis, quam passio signat,
Quartum vel sextum casum Synecdoche tradit
Passivis, neutris, adjectis, participiisque:
Dentibus alba. caput doleo. spoliata lacertos.
Antiptôsis amat pro casu ponere casum:
Urbem quam statuo vestra est. trabeate salutas.

a Sive Græcismus.

a Hellenismus erit phrasis aut Constructio Græca:
Desine clamorem. fallunt. ardebat Alexin.
Composita in partes est Tmesis sectio vocis:
Quæ mihi cunque placent. Septem subjecta trioni.
Hendiadis unum in duo solvit, mobile fixum
Dans: *auro & pateris. chalybem frænosque momordit.*

b Heterosis etiam dicitur, & Alleotheta.

Personam, numerum commutat b Enallage tempus,
Cumque modo genus; ut, *Pereo quod charius est mi.*
Ni faciat. vici. præsto est. hinc spargere voces.
Synthesis est sensu tantum, non congrua voce:
Turba ruunt. aperite aliquis. pars maxima cæsi.
Digna praire solet postponere Anastrophe verba:
Transtra per. Italiam contra. maria omnia circum.
Est vocum inter se turbatus Hyperbaton ordo:
Vina, bonus quæ deinde cadis onerarat Acestes,
Littore Trinacrio, dederatque abeuntibus, heros Dividit.
Casu transposito submutat Hypallage verba:
Impia trabs. videt hos ortus, date classibus Austros.
Hysteron & Proteron sive Hysterologia, secundo
Prima loco ponit: c *Laviniaque littora venit:*
d *Detrudunt naves scopulo,* e *nutrit peperitque.*

c Prolepsin hanc & Prosanaphonesin appellat A. Gellius l. 10. c. 6. d Præpositionis in compositione regimen nuncupant hi c Grammaticorum filii. e Hoc merum Hysteron Proteron esse volunt.

Qui orationem illustrare volet; lumen petet à Tropis, Metaphora imprimis, & Allegoria: qui jucundam reddere; ad rhet. dictionis figuras se conferet, verborum iterationes, & contentiones, paria paribus relata, similiter-cadentia, immutatæ litteræ venustates: qui gravem efficere; sententiarum ornamentis cum pondere utetur: qui affectus ciere vult, Amplificationum atroci vehementia insurget.

¶ Arte

¶ *Apte, ut pro varietate materiæ subjectæ, aut motus animi, varietur dicendi genus, formeturque orationis Character.*

CAput artis est, decere quod facias: Sic igitur eloquentiam prudentiamq; miscebit orator, sic decoro scenæq; inserviet, ne quando velit infanti cothurnos Herculis induere, in re sobria baechari, in tenui turgescere atque intonare; ut neque è contra in argumento sublimi humi serpere, atque humi affigere, ut ait ille, divinæ particulam auræ. Mutantur subinde circumstantiæ: ad earum momenta convertatur & Eloquentiæ facies, dispiciat orator non minus quid deceat, quam quid expediat. Ut vero deceat; auditori, personæ, tempori, causæ, quandoque variis causæ partibus ornamenta propria, figuram & habitum accommodabit, ita demum nativo succo, suoque colore nitebit oratio. Sciat in docendo requiri acumen, in conciliando lenitatem, in movendo gravitatem, eum denique omne eloquentiæ tulisse punctum, qui humilia subtiliter, grandia elate, mediocria temperate potest dicere. Uti alius ornatus Principi, alius privato convenit; aliud schema mollitem, aliud agricolam; mercatorem et philosophum aliud decet: ita & diversa materia diversos habitus, diversos exigit characteres. Pro re itaque nata & materia subjecta vertet stylum, ut unum formet ex iis quæ dicendi genera, Characteras, Ideas nuncupant, numerantque tres: *Humilem, Mediam, Sublimem*. Quæ omnes à se invicem discernuntur, cum Verbis & Sententiis, tum. *Luminibus* eorum & Ornamentis; nec Periodis minus, Compositione, & Numero.

Humilis itaque, Idea, erit elegans, pressa, verecunda, leniter fluens, simplex munditie: non tamen inculta aut sicca, non enervis aut arida.

Arist. lib. 3. Rhet. 7. cap. τὸ πρέπον. Dem. Phal. περὶ ἑρμηνείας Εἰσὶ δὲ τέσσαρες οἱ ἁπλοῖ χαρακτῆρες. &c. Aristides. περὶ πολιτικοῦ λόγου καὶ περὶ ἀφελοῦς λόγου. Cic. Or Perfectus. Fab. 11. lib. cap. 1. & 12. lib. cap. 10. A. Gel. 7. lib. 14 c. Her. περὶ ἰδέων, ad quam Sturmius quem & vid. lib. 1. cap. 4. de ratione Elocut. Rhet & l. 3. c. 6. ut & l. 2. de Imitatione c. 4. Soar. l. 3. cap. 51. Str. l. 2. c. 17. &c. Jul. Caes. Scal. 4. lib. poet. 1. c. Keck. lib. 1 Sper. Rh. 26. cap. Alst. Orat. 5. lib. c. 6. & 11. Causerius l. 5. Dress. l. 3. p 509 Hiper. c. 13 p. 4. 30. D. Thorn. Tul. Str. 1. Sect. Caus. 2. l. c. 27. & 42. Voss. 5. l. 4. c. Val. l. 5. d. 2. d. 2. q. 20. De Asiano. Laconico, Attico, Rhodio antiquo genere. Streb. l. 2. c. 22. Keck. 1. l. spec. 4 Rh. c. 28. N. Caus. 2 l. Aequabilis hujus & temperatae virtutis oratores Cicero vocat Statarios De clar. Orat Quin & ipsum Ciceronem Seneca epist. 4). appellat Gradarium.

Media

Media, insurgat aliquanto altior, Translationibus crebrior, sed modestis ; figuris florida, egressionibus amœna, sententiis fluens, lenius tamen ad modum lucidi amnis crepante pede per calculos defluentis, pictas utrinque floribus & inumbratas sylvis ripas lambentis.

a ἀκρότης καὶ ἐξοχή τις λόγων ἐστὶ τὰ ὕψη Ecc. Long. περὶ τῆς ποιοῦ τῆς ὕψους Idem. Exempla singulorum characterum habes apud *Cornificium*.

a *Sublimis*, verborum tum singulari delectu, tum audaci pondere, atroci figurarum dignitate, gravi sententiarum majestate, periodorum respiratione crebra, validioribus vibrata numeris, rapido affectuum æstu, conglobatarum amplificationum acta impete, non fulgore tantum coruscet, aut tonitru terreat, sed & fulmine feriat : aculeum post se relinquat ὁρμῇ διὰ πυρός ; neque in sensus irrepat, sed irruat : instar rapidi torrentis hybernis nivibus aut montano flumine aucti, pontemque aggeremque indignati, sternat agros, saxa devolvat, viam ubi non invenit, faciat ; secum auditorem vel contra nitentem, ferat, cogatque ire quò rapit.

b *Pronuntiatio.*

b Cic 3. de Orat. Aut. ad Here. 3. l. Fab. 11. l. 3. c. Mart. Capel. 5. l. Fortunarianus 3. l. Soarez 3. l. 55, 57. & 58. cap. Dress. 3. l. p. 931. Vox Gestus. Melch. Jun. meth. El. cap. 21. Hip. c. 16. Kack. Syst. Rh. l. 2. c. 2. 3, 4. Alst. Or. 4. l. 17. c. Caus. l. 9. c. 1. 7, 8. Vossius. l. c. 8, 9. Vallad. l. 6. dis. 1.

Hæc tandem est illa virtus, cui Oratorum Græcorum facile princeps, primas, secundas, tertias dedit. Idque jure optimo. Est enim Pronunciatio, sermo & eloquentia corporis, imo ipsa totius eloquentiæ vultus, anima & vita. Quid enim ? Annon languent Affectus, intermortua jacet Delectatio, omnis Fidei perit fides, nisi vivæ vocis face animentur, nisi significi Gestus facie figurentur ? Hic quippe ad animum per oculos, illa per aures penetrans intellectum expugnat, affectus in vincula abducit. Huic itaq; tanto futuro bono, etiam à balbutiente infantia, summa adhibeatur cura, parcaturque in lubrico à pueritia in adolescentiam transitu ; ut vox formetur, firmeturque clara, facilis, distincta, flexibilis, quæ prout erit dicendi, asseverandi, monendi usus ; prout suggerunt ira, vis, voluptas ; dictabunt metus, miseratio, modestia, aliusve quispiam affectus ; varie & per gradus intendere se ac remittere, sonoque inflexo reddere lene, asperum, vehemens, tenerum, grave, acutum valeat. Camœnarum hæc princeps Calliope chorum ducat ; pro rerum, affectuum, ipsarumque Orationis partium ratione omnes sonorum gradus variet. In

Exordio

Exordio non protinus vasta erumpat, sed à subtimida & tremula voce paulatim exsurgat. In Epilogo vocem de industria infringet, dabitq; operam ne dissimilis sit Orationi Orator. Atque huic suffragentur vultus, animi speculum; & Oculi, quos Demosthenes lucernas animi appellat, in ira & odio concitandis, non minus quam in gratia & amore conciliandis duces; qui indignationem flamma scintillantes, qu lætitiam juxta ac dolorem lacrimis manantes testentur; modesti sibique constantes, ne rigeant aperti nimis, neque tremuli nictent. c Manus multiplicis habitus artifices, utcunque mutæ, faciles tamen animi indices, & per omnes gentes atque nationes linguis diversas, communis sermonis interpretes. In agendo dextra principatum obtineat, subserviat sinistra. Tanto autem acriores in animis audientium exardescent faces, quanto vehementiori vocis gestusq; intentione affectuum flammas suo ipsius conceptas & quasi accensas pectore significarit expresseritque Orator. —— *Si vis me flere, dolendum est Primum ipsi tibi: tunc tua me infortunia lædent.*

In lætitia & voluptate leniter se effundat. In Iracundia insurgat acuta, & incitata. Semper vero norit mensuram buccæ suæ, nec modum excedat Vultus. Oculi.

c Manus, sine quibus trunca esset actio, & debilis oratio, ne sint otiosæ & quiescentes; non tamen gesticulosæ aut vafræ, mimicum aut scenicum referentes: sed temperatæ & quæ forum deceant. Dextra præcipue agat; huic sinistra subserviat.

Exercitatio.

EXposita sunt Naturæ primordia & Artis adminicula, supersunt Exercitationis subsidia; sine quibus, corruunt illa & jacent. Agricolæ peritissimi solum vel optimum squallet situ, sentibus dumisque horret, nisi colatur, nisi exerceatur. Subacto, inquit ille, mihi ingenio opus est, ut agro non semel arato, sed novato atque iterato; quo meliores fœtus possit & grandiores edere. Subactio autem est Usus, Auditio, Lectio, Literæ. Quibus enim donis cumulati, quibus exculti artibus ipsam *Eloquentiæ* arcem conscenderunt veteres illi Oratores? An utique credimus eorum nascentium labris insedisse flexanimam Suadam, cujus quasi Gratiis afflati evaderent aliquando in Deos mortales, suoque arbitrio moderarentur animorum habenas? An utique opinamur eos è pigris enchiridiis, formularum, observationum rivulis, hausisse quod suspensa aure biberent audientes? An putamus eos ex insulsis Rhetorum placitis, insipidis scitis, inertibus officinis prompsisse arma, quibus humanas mentes percellerent; artes, quæ altius infixos aculeos post se relinquerent?

Cic. 1. de Orat. Soar. l. 1. c. 10. Keck. rh. sp. 2. l. c. 2. Sopatri Rhetoris Græci, διαίρεσις ζητημάτων, de componendis declamationibus causis positis & controversis utrinque delineatis, liber utilissimus. Nigronii Or. 8. & 9. de exercitatione dicendi.

Errat, longe errat, quisquis virtutem diam in putidis latere puteis, Eloquentiam angustis clausam fistulis tam male habitare arbitratur. Ditioris venæ est purum hoc aurum, ab altiore fonte pura hæc aqua. Semina quidem incommune sparsit natura, fovet ea gremio ars præparatque: verum fructus omnis, perfectio, consummatio est à lectione, studio, cura. Ex tripode penitissimæ sapientiæ est illud (e) Apollonii: Ἀνάγνωσις τροφὴ λέξεως ἐστί. Lectione velut letiore pabulo alitur atque enitescit facundia, quippe hinc multijuga exundat eruditio, rerum omnium exuberat scientia, unde parantur amplissimæ dicendi opes. Lectionis vero cum duplex sit usus: unus in orationis corpore formando, alter in anima ejus & mente firmanda; ibi verba & compositio requiruntur ad styli imitationem, hic sensus & dispositio ad rerum cogitationem; utrumque autem prospiciat, ut, qui minus ingenio valent, aliorum subsidio sibi facultates comparent: maxime erit è re præsenti, quantum fieri potest, utrique consulere. Quamprimum igitur puer è Grammaticis excesserit, & emendatæ jam sanæque structuræ stipendiis emeritus certo pede figit terram, exerceatur probe vertendo è vernaculo in Latina, necnon transferendo è lingua Latina in vulgarem, atque eadem vicissim, interjecto modico tempore, Latine reddendo. Atque hic solicite & accurate versabitur in (b) verborum electione atque phraseως accommodatione. Deinde tingatur mihi leviter (c) Compositionis præceptis, mox etiam (d) Variationis; ita demum instructo expeditior ad Imitationem sternetur via, ad (e) Imitationem, statuam illam Mercurialem, quæ quasi digito viam rectam & compendiariam ad Eloquentiæ arcem commonstrat. Quicquid enim manu suscipitur dextrè, quicquid mente concipitur feliciter; omne illud exemplari huic virtuti accepta referat, initia & incrementa; pene dixeram, exitus & perfectionem.

A Apollonii Rhodii citant. Theon. progymnasmat. l. c. Senec. 85. epist.

Vide Longinum. περὶ ὕψους, c. περὶ ὀνομάτων ἐκλογῆς, & I. L. Strebæum de electione & oratoria collocatione verborum. & Phrases Schori

c Supr. d Ex præceptis Eras. l. de copia Verborum & Rerum. B. Keck. 2. l. Rh. c. 23. Rod. Agricola 3. l de invent. c. 5. e Imitatio. Cic. de Or. 2. l. & in Bruto l. ad Her. Fab. 10. l. 2. c. πῶς κοινὰ διανοήματα ἰδίως οἰκειωτέον. Herm. περὶ μεθόδου δεινότητος, L Vives 4. l. de caus. corr. art. & 4. l. de tradendis disciplinis, ubi adjicit exempla Sturm. tribus l. & in nobilitate literata. p. 331. Paschal. de opt. genere Elocut. Treutler. meth. Fl c. 14. Dress. l. 3. Keck. 2. l. lp. Rh. 2. c. Alst. Or. 2. l. Caus. l. 3. c. 9. & 15. Val. 2. l 10. 5.

Quid

Quid enim aliud ſunt opera ſummorum artificum? quid aliud Ideæ mente conceptæ? quam exempla quædam prototypa, originales quidam moduli; quæ imitetur ſolertia, quos ars exprimat. Imo quid aliud ſunt Artes ipſæ, quam Naturæ ſummæ illius opificis pediſſequæ & diſcipulæ, cujus veſtigia quo preſſius ſequuntur, eo propius à perfectione abſunt. Quoniam igitur in hujus efficaciſſimæ virtutis cardine vertitur Eloquentiæ janua; prono ſtudio, affectu, conſilio feratur Oratoriæ candidatus, ut alicujus in dicendo ſit ſimilis, quem tota mente atque omni animo defixus intueatur, ut, quæ domi non naſcuntur, aliunde petantur commoda. Ille autem ſit Unus, quo æquabilior componatur ſtylus; atque idem in ſuo genere Optimus & Perfectiſſimus, in quo & optima quæque ſibi proponat imitanda: namque minus errabit qui recte collimabit ad ſcopum. Jam vero, quem Ciceronem præferendum aut parem invenias? conclamatiſſimo omnium conſenſu, Latinæ linguæ parenti, genio, Sermonis Deo, cujus ingenium ſuo par Imperio nacti ſunt Romani rerum Domini. Qui vel hoc nomine ſe imitatione dignum præſtitit, quod & ipſe, cum ſe totum (elogium eſt (a)Fabii, maximi in hac arte magiſtri) ad imitationem Græcorum contuliſſet, videtur effinxiſſe vim Demoſthenis, copiam Platonis, jucunditatem Iſocratis. Nec vero quod in quoque optimum fuit, ſtudio conſecutus eſt tantum, ſed plurimas vel potius omnes ex ſeipſo virtutes extulit immortalis ingenii beatiſſima ubertate. Non enim pluvias (ut ait Pindarus) aquas colligit, ſed vivo gurgite exundat, dono quodam providentiæ genitus, in quo totas vires ſuas eloquentia experiretur. Sciat ergo ſe multum profeciſſe cui placebit Cicero. Perpetuus itaque ſit orationis Dictator, diſertiſſimus ille Romuli nepotum. Ex illius felici facilitate proponat alumno ſuo Rhetor, propinetque periodum unam aut alteram primo, quæ facile admittat imitationem, poſſitque intelligi, characteris humilis aut mediocris. Subminiſtret illi argumentum aliquod materiæ ſequacis, & quæ eandem cum exemplo propoſito formam undequaque poſſit induere. Oſtendat deinde Imitandi artem & rationes; ut vel eidem corpori aliam veſtem induat, vel eidem veſti aliud quærat corpus; hoc eſt, 1. ut manentem

(a) Fo. l. Inſtit. 1. c. contra et pro Cic. vide Cauſ. l. 2. L. Viv. 4. l. de cauſ. cor. art. Eraſm. Ciceronianum & Ramj Ciceronianum. Alſt. Ora. Præcognita. Nigronii Orat. 15. & 16. De laudibus & imitatione Ciceronis, Alios.

b Sententiam veteres quod animo sensissent vocaverunt. Sed consuetudo jam tenuit, ut mente concepta, sensus vocaremus.

b sententiam alia investiat oratione; 2, aut sententiæ suæ ac novæ habitum illum orationis modice immutatum conformet atque adaptet. Doceat, 3. quæ ab alio breviter dicta fuerunt, Fusius prosequi & Dilatare; 4. quæ fuse ab aliis explicata sunt, Contrahere; 5. Addere ex proprio; 6. Subtrahere ornamenta, & res vel nude Exponere, vel ornate variare; 7. ex Græca aliave lingua sumptum sua Latinitate donare; 8. Orationem numeris strictam asserere in libertatem, solutique juris facere; 9. Locutionis figuram, membra, ordinem, exornationem Mutare atque Invertere: ita par & simile adferre, ut sit tamen diversum, & aliud quidpiam esse videatur: ut ars appareat, lateat artificium. Deducat ita instructum in Imitationis arenam, componat cum exemplo, exigatque artis specimen, quod diligenter conferet cum exemplari; monebit, ubi ab exemplo & arte recessum, ipse emendabit, supplebit quæ deerant, circumcidet si quid redundet. Hinc progrediatur licebit ad longiora, difficiliora, altiora: ad periodos artificiose concinnatas, ad narrationes, confirmationes, argumentationum ac amplificationum formulas, ad paradoxa ejus & orationes denique integras, easque tractandas vel æmulatione parili, vel contrariis causarum partibus susceptis. Monebit interea, compilatoris esse, non Imitatoris, ex alienis centonibus consarcinatis sibi trabeam aut virgatum sagulum consuere: servi pecoris esse, unam aliquam prætextam purpuream repræsentare, non posse corpus universum effingere: tardi hominis esse in furto deprehendi. Videat itaque ne fiat repetundarum reus, ne peculatus aut plagii postuletur, ne de vi aut dolo malo arcessatur. Proinde, neque curet verbum verbo reddere tanquam fidus interpres aut religiosus explicator, neque in venustatis ornatusque cuticula curanda sit solicitus, sed & rei naturam laboret penitus scire: characterem advertat, circumstantias observet, atque illius, quem sibi imitandum susceperit, consilium, acumen, animi indolem, variæ eruditionis carnes, ossa & medullam, argumentorum lacertos & tractationem validam exprimat potius quam verba & stylum. Et cum pigri sit ingenii, maleque de se judicantis, acquiescere inventis, c impressis usque vestigiis insistere, & dum in re tenui solicitam curam adhibet, fateri se rebus magnis imparem; hortetur eum jam æmulari, jam se cum duce suo conferre, si quid supra fieri possit, aggredi, præscripta transcendere;

c Annicetis a.

dere, mare sine cortice, in altum vehi, seque jam ventis permittere. Ad quem palum jam probe exercitatus tyro noster, ubi visus est firmasse pedem habitu certo & æquabili Ciceronianæ orationis filo, deducatur per progymnasmata, chreias, locos communes, Ethologias, *b* &c. in latiorem campum orationum Demonstrativarum, latiorem Suasoriarum. Neque enim hujus ætatis, neque sane nostri fori sunt Judiciales, quarum scientia & arte jam non indigemus, ultra quam requirit eorum quæ scripta sunt Analysis, & artificii observatio; postquam, sublata dicendi scena, descivit ab orationum splendore forensis illa pompa, formularum quarundam angustiis terminata. Ut ergo, ab ipsis Eloquentiæ cunabulis, legitimè studeat, & per omnes numeros progrediatur candidatus noster; petenda illi cognitionis rerum facultas, atque opes ex ipsis sapientiæ penetralibus; 1. Auditione attenta, multa, 2. Lectione pressa, 3. Commentatione seria. 4. Præceptis artis. 5. Diligenti Stylo, 6. Dicendi denique usu Utilis apprime est *Auditio*; tum quia auris est scientiæ organum; & quæ ab aliis multo diutinoque studio fuerunt inventa, nobis transfundit hora una: tum quia dicentis viva voce ac spiritu movemur magis, excipimusque nova illa velut nascentia cum favore & solicitudine; trahimusque insuper in exemplum si quid in pronunciatione, eò quod decuit, placeat. Auditione tamen ut uberior, ita certior & liberior est *Lectio*; audita enim volucri quadam delectatione abeunt irrevocabilia: lecta repetere licet, sive artem, prudentiam & consilium, quæ celavit disertus artifex, propius advertere; sive res ipsas memoriæ penitus affigere velimus. Hoc orationis adeoque eruditionis atque scientiæ pabulum voremus, &, ut ita dicam, helluemur: Hoc veluti quotidiano cibo alatur pinguescatque oratio. Exhausta enim eloquentiæ fontis vena statim inarescit, nisi quotidiana lectione refercias. Nisi oleum continenter instilles, extinguitur lucerna. Studiorum navem regat fixa hæc sapientiæ polo Cynosura, somni inertiæque Oceanum nunquam subitura Helice. Firma sit lectio, certa, assidua, & constans, non desultoria levitate intermittens aut vaga. Quocirca teneram hanc & musteam ætatem, ut neque depulsam in totum lactea illa Ciceronis ubertate, ita neque uno utut pulcherrimo prato coercitam velim; at crescentem, per

b Depri lis apud Rhetorem exercitationibus, Fabius l. 1. c. 15. & l. 2. c. 1. & 4. Priscianus: ex Her. p. 322. Theon. Aphthon. Emporius de Ethopæia ac loco communi. L. Viv. 4. l. 1. Alst. Orat. l. 3. 2. sect. 4.

1. *Auditio.*

2. *Lectio.*

floreos autorum agros liberius vagari; adultam, aperto gaudere cœlo. Idque Zeuxidis exemplo; qui Crotoniatis Helenam picturus, non putavit omnia quæ ad venustatem quæreret, uno in corpore reperiri posse: plures itaque præberi sibi virgines poposcit, ut mutum in simulachrum ex animali exemplo veritas transferretur. Vorendæ plane sunt *b* orationes non Ciceronis modo, sed quæ habentur apud Cæsarem, Livium, Salustium, Curtium, Tacitum. Concoquendæ historiæ eorundem, nec non Suetonii, Flori, Velleii, & quorum est historia quæ dicitur Augusta; naturalis historia Plinii superioris, junioris epistolæ, Valerii collectanea. Historia quippe oratorem alit, narrandi facultatem suppeditat, instruit exemplis, quæ quasi præjudicia sunt & experimenta quæ de futuris concludant. Depascendæ Fabii institutiones, & quæ illi adscribuntur declamationes, panegyrica Plinii & aliorum, Pacati imprimis. Comœdiæ Plauti & Terentii. Libandi adultioribus, Agellius, Capella, Apuleius, cæterique Africi nuperi; denique Petrarcha, Politianus, Lipsius, Strada, &, quo nunc calet non tantum juventus omnis, Barclaius. Ante omnia humanioris eruditionis studiosos immorari decet atque innutriri summis illis ingeniis & Moralis scientiæ oraculis Platoni, Senecæ, Plutarcho. Quam salutaris autem vel necessarius potius sit futuro oratori poetarum haustus, Oratorum principes, Oratoriæque primores consentiunt; Legendi, (*a*) inquiunt, sunt Poetæ, quorum lectio plurimum confert oratori; namque ab his, & in rebus spiritus, & in verbis sublimitas, & in affectibus motus omnis, & in personis decor petitur. Quippe divino quodam numinis afflatu concitati, immortale quiddam ac cœleste spirant; sententiarum concinnitate mirabiles, lumine verborum conspicui, numerorum modulatione suavissimi. Meminerimus tamen non per omnia poetas esse oratori sequendos, nec libertate verborum, nec licentia sententiarum: neque (*a*) totos

(b) Imprimis orationes, pro Archia poeta, pro Milone, M. Marcello, Ligario, Roscio Amerino, Deiotaro, Murena, Sylla, Coelio, Philippic. 2. In Catilinam 2. & 3. In Verrem 6. & 7. Vide & Kec. l. 2. spec. 3 Rh. cap. 1. & Vall. 2. l. 11. 9.

(a) Cic. 1 Or. Quint. 10. l. 1. cap. Tragici imprimis, cum verborum delectu, numerorum suavitate, sententiarum pondere admirabiles; tum decore observantissimi.

(a) περὶ χρήσεως ἐπῶν ἐν πεζῷ λόγῳ, Hermogenes, περὶ μεθόδου δεινότητος. *Nos Apes debemus imitari, & quæcunque ex diversa lectione congessimus separare: melius enim distincta, &c.* Sen. 84 epist. & 3 . *Ad rerum excerpta, habentur sub hujus libelli calce communium locorum capita, si quis curæ habeat hanc curam.*

versus

versus aut hemistichia solutæ orationi infarcienda. Verum, ne memoria tot tantarumque rerum multifariæ & confusa lectione obruatur; ne quid ex iis quæ legimus, audivimus, cogitando ipsi invenimus, desideretur: utile imprimis erit, quæ illustria sunt & notanda videntur, librorum custodiis concredere, tanquam cellæ penuariæ & succenturiato memoriæ subsidio. Quorum altero, notentur verba rara, nova aut novo sensu usurpata; phrases insigniores; suis quæque distincta titulis; formulæ elegantiores, ad Contextum, & Materiam, quarum exhibetur tabella infra, & in sequentibus specimen. Altero adnotabuntur Ornamenta & Argumenta, Similitudines, & Translationes, quæ sunt in unam vocem contractæ Similitudines, allegoriæ, imagines, exempla, acutiora dicta, sententiæ, allusiones aut quæ alludi vel inverti possunt; eaque digesta omnia, & per ordinem Alphabeticum suis titulis atque capitibus tanquam favis cellisque subjecta. Quoniam vero, ut ait (*b*) ille, nemo percipere tot reconditas aut tam varias res potest, nisi ut scientiæ meditatio, meditationi facultas, facultati vis eloquentiæ accedat; per quæ colligitur eandem esse rationem & percipiendi quæ proferas, & proferendi quæ perceperis: ne condi magis alienorum effatorum quam nostrorum conceptuum promi simus; intingendus tandem in nostram animi mentem erit calamus, Senatus convocandus in corde consiliarius; stylusque inde acuendus. Nec quæ legeris, in codicum aut etiam memoriæ adversaria tam referenda erunt, quam mentis: curandumque ut eant in ingenium, quippe cujus in vasculo liberius ac frequentius tingitur stylus quam memoriæ. Tot tamque variarum undecunque congestarum opum, quo propriæ fiant nostrique juris, immutanda est qualitas & proprietas, ut vulgo loquuntur. Ne patiamur itaque illa quæ hausimus manere integra & quasi solida innatare stomacho, quem ægrum atque infirmum arguunt quoties eadem specie redduntur cibi qua sumpti sunt: sed ea naturæ beneficio concoquamus in chylum, ut hinc in sanguinem & alimentum transeant. Non tam memoriæ vomitu cruda regeramus, quam ingenii fermento tot granorum miscellanea in panem convertamus. Tot roris gemmas, tot florum succos ita spiritus nostri proprietate mutemus, ut diversa libamina & sapores in unum mel coalescant.

(b) Messala in dialogo quem alii Tacito, alii Quintiliano adjudicant.

3. *Meditatio & Commentatio.*

Ita in unum conſpirent voces variæ & inſtrumenta diverſa, ut ſingulorum lateant voces, omnium appareant, ut ex tot diſſonis fiat chorus unus, concentus unus. Eruditum itaque hunc pulverem prorſus intenti ſtudii radio exaremus, acrem ingenii rotam quaſi figulinam verſemus, ad judicii ſtateram omnia perpendamus, ex ingenii pixide per inventionem propriam, vel ex ærario mentis per recordationem promamus, quæ ad rem noſtram faciant: Quod fiet, ſi mentis dexteritate, elicito ſtudii atque animi conflictu & quaſi obſtetricia meditationis opera, res variè miſtas ita temperemus atque in unum corpus redigamus, ut, etiamſi appareat unde ſumptum ſit, aliud tamen, quam unde ſumptum ſit, appareat. Lecta hæc ſemina, novali ſubacto credita, prement aliquando terram ſegete, rumpent meſſe horrea: ſi accedat æque diſerte periti cultoris ſolertia. Præceptor igitur, & ipſe minime rudis & maxime exercitatus, ex hoc noſtro aut alio Rhetorices compendio artis præcepta enarrabit, locos inventionis, definitiones eorum, Maximas, tractationes, adjunctis exemplis illuſtrabit. Non tamen omnia accurate & ad tenue: vel ob hoc, quod magiſtrum fere artis reperias neminem, teſte Cicerone, qui ipſe eloquens fuerit: nudæ enim illæ artes nimia plerunque ſubtilitatis affectatione frangunt atque concidunt quicquid eſt in oratione ipſoque ſpiritu generoſius, omnem ſuccum ebibunt & oſſa detegunt. Noviſſime docebit proprios Affectuum motus & concitationes. Et jam tandem proponet rhetorculo ſuo argumenta, è fabulis poeticis, tragicis ut plurimum, hiſtoricis, Ethicis, declamanda, atque ea quandoque in partes contrarias: verum hæc veritati quam maxime conſona, & quorum ſit uſus aliquis in vita deinceps futurus; licebitque aliquando experiendi exercendique ingenii gratia proponere paradoxa & abſurda. Præformabit illi primum declamandi materiam & ſupellectilem, delineabit veſtigia, digitum ad fontes lectionis intendet, commonſtrabit argumenta, ſuppeditabit colores; mox eum ſibi permittet, ſuis ut viribus abſque adminiculo poſſit progredi. Progreſſus autem faciet non ſine ſumma ſpe ad laudes ampliſſimas, ſi ſe totum & rite tradiderit *Stylo*, optimo & præſtantiſſimo dicendi magiſtro, autori, effectori: Hic enim vires ingenii experitur, mentem exacuit, memoriam excitat, judicium format, ar-

4. Præcepta Artis.

5. Stylus.

tis præcepta illustrat, lectionis fructum exigit: studii practica cogitationem Hermes, mandatorum nuncius, scientiarum monimentum; quem cum multi per ignaviam fugiunt, quia magni est laboris, tum plurimi per inscitiam aversantur, eo quod rationem ejus nesciant; profani, & illotis pedibus, aut manibus potius, tantæ artis penetralia aggressi. His autem mysteriis initiatus *hoc agat*, rem curæ tam seriæ, consilii tam sacri, etiam atque etiam recta reputet via. Prius igitur quam calamum in manum sumat, operam det penitus intelligere quæstionis & rei, de qua dicendum sit, naturam, genus, statum. Deinde sibi autem pervellet exigetque à memoria sua, si quid uspiam audiverit super ea re legeritve, centuriata habebit autorum capita, sententiasque eorum quasi per satyram anquiret; suæ meditationis advocabit obstetriciam manum, solertis ingenii aciem intendet, omnia diligenter versabit, quæstionem si finita sit, ad infinitam avocabit, circumstantias perpendet: hinc latibula argumentorum lustrabit, eruet quæcunque ad conciliationem, fidem, motum faciunt. Delectum habebit copiarum; levia quæ sunt & futilia rejiciet plane, exautorabit, cassabitque, ut isti loquuntur. quæ virtute valent & pondere, distinguet etiam; Velites expediantur, in acie stent Hastati, Principes collocentur medii, subsideant in postremis Triarii. Quas omnes argumentorum, exemplorum, similitudinum, sententiarum copias ubi explicuerit in una tabellæ facie, ut ibi in procinctu & statione appareant, evocandæ prout fuerit opus: cogitandum erit non tantum quo ordine, sed & quo apparatu, quam valido, quam splendido instructæ procedant: ut oratio verborum stellis, sideribus phrasium, sententiarum luminibus distincta, niteat Elegantia, Compositione fluat, Ornatu splendeat. Et tum denique, ab indagationis industria, & solertia commentationis, se ad scribendum conferet. Ad commodiorem autem meditandi curam scribendique laborem conducet plurimum, si in quietum aliquem locum, secretum atque arbitris liberum se recipiat, eundemque obscurum; secessu quippe, silentio, tenebrisq; alitur mens sibi vacua; altiusque operi intenta, quoties extrinsecis avocamentis distracta non impeditur. Hic tandem stringat calamum, acuat stylum; in exercitationis hujus incunabulis, tardum; in progressu temporis & facultatis, velociorem, semper diligentem:

Orationes 5. & 7. Nigroni de:

ita tamen diligentem, ut videat, ne quando penna ad ingenium suum redeat, præcipiti acta festinatione; neque enim verendum est, ne manum de tabula nesciat tollere. At, ne quando à proposito extra oleas, quod aiunt, vagetur; suspiciendum erit subinde thema; ne maceria exstruantur &arena sine calce, repetenda sæpius erunt proximè scripta: tum ad styli commissuram, quo melius connectantur præcedentibus sequentia; tum ad cogitationis calorem, qui, si scribendi intercapedine refrixerit, ex integro recipiet vires, &, quod in certamine saltus fieri solet, velut repetito spatio sumet impetum. Sequitur, ut examinet præceptor & emendet quæ ille scripserit; improba & ociosa expungat, proba & gravia ponat, in locum fortuitorum sufficiat lecta, pro insuavibus dulcia, pro confusis composita suggerat, antiquitatis horrorem excolat, floridæ novitatis ambitionem coerceat. Aliquantulum veniæ tamen indulgebit ubertati & elegantiæ, quinimo alet potius indolem latam; generosos conatus & vel plura iusto concipientem spiritum fovebit, & satiari veluti quodam jucundioris disciplinæ cibo lactéque patietur. Volo, inquit, Orator, se efferat in adolescente fœcunditas. Nam facilius sicut in viribus revocantur ea quæ sese nimium profuderunt, quam si, nihil valente materia, nova sarmenta cultura excitentur: ita, volo esse in adolescente unde aliquid amputem: Luxuriem quippe depascet increscens cum ætate stylus, multum inde anni decoquent, multum ratio limabit, aliquid ipso usu deteretur. Non autem potest in eo esse succus diuturnus quod nimis celeriter est maturitatem assecutum. Nec placet mustum quod in lacu statim est austerum: id fiat annis; sic & annos feret, & cum ætate proficiet. Denique, ne pereat gratia Musicæ occultæ, ne virtuti celatæ inuratur nota sepultæ inertiæ; superest, ut materiæ ita formatæ habitus producatur in actum; ut arte studioque decurtata & domi elaborata oratio in solem & pulverem prodeat, in castra & aciem procedat, cui rei á Memoria maximum est subsidium. Quam ut fixam, firmam, fidamque habeas, devorandum est tædium illud scripta aliena & tua ad verbum ediscendi, quæ penitus cognita atque intellecta, rite atque ex artis methodo disposita diligenter leges, advertesque res primò, deinde verba: eaque per intervalla & certas partes divisa, edisces ex iisdem tabellis quibus scripseris; tenacius quippe Memoria (quæ non est quid ab intellectu, nisi ratione distinctum)

Cic. 1. de Orat. [illegible]

Actio, sive Pronunciatio.

Nigron. Orat. 25. de Memoria.

distinctum) apprehendit eorum vestigia, quæ sibi familiaria non incuriosi tradiderunt oculi. Quæ itaque imprimenda animo curaveris, apud te tacitè sub somni tempus, quo plus firmitatis adferat noctis interpositæ quies & silentium; reposces, exigesque à memoria postero mane, defæcato, à cibi decoctione & curarum æstu, animo. Deinceps probè meditata & comprehensa in solitario aliquo loco recitabis, Voce clara, distincta, non stridula aut intenta (in Exordio minime) non unius toni, sed modulata pro varia materiæ, argumentorum, sententiarum, affectuum ratione, cui vultus consentiat, subserviatque Gestus rebus quæ aguntur congruus; non vastus, neque histrionicus tamen, sed decorus & temperatus. Quæ omnia ut cum gratia, venustate, & judicio præstare valeas, operæ precium, imo necessarium erit, ut ipse audias alios, te alii, iique artifices, qui exemplo feliciter praeant, consilio fideliter moneant quæ sequaris, quæ fugias; atque id certe disertius quam vel eburnea G ac hi fistula, vel Demosthenis speculum, tibi vocem modulentur, gestum figurent. Tum demum bona cum tui fiducia prodire in publicum licebit. Actio autem usu repetita relegabit metum, solicitudinem, iram, rusticum pudorem, caterosque affectus qui memoriæ ac liberiori gestui præjudicant & officiunt.

Artis præcepta levidensi quodam filo & soloci pertexui: quæ compendii studio omiserim, ex iis ipsis quos indicavi fontibus, facile licebit petere. Præceptis his si felicis ingenii vestri (Opt. Juvenes) facultatem excolere, si habitum & disertam dicendi facilitatem usu acquirere non pigebit; ibunt indolis vestræ flore (quos Naturæ produxit tellus, Artis firmat sol, Exercitationis educat imber) in Eloquentiæ & Prudentiæ fructus. Summus ille Naturæ parens fructus hosce, quorum ipse sparsit semina, ita benigno foveat numine; ita radiis suis illustret animetque æternus Justitiæ & sapientiæ Sol; ita gratiæ suæ aura mulceat, imbre riget Sacrosanctus Favonius, ut canescentes illi indies ad maturitatem in animis vestris, vos ipsos ad consummatissimi virtutis arcem evehant, ad fastigatissimi Honoris apicem promoveant, in Reip. emolumentum, Divini nominis gloriam, vestram salutem æternam.

FINIS.

Et quia illorum mentio facta est suprà, pag. 51. adjicienda curavimus concenturiata Communium Locorum capita; in eorum gratiam, quibus cura erit studiumque conficiendi memoralia volumina.

A

ABstinentia, Abusus, Academia, Actio, Accusatio, Adolescentia, Adversæ res, Adulatio, Adulterium, Ædificia, Æmulatio, Æquabilitas animi, Æqualitas, Ætas, Affectus, Affinitas, Agricultura, Aliena, Ambitio, Amicitia, Amor, Amor sui, Angeli, Anima, Animantia, Animus, Arrogantia, Ars, Artes liberales, Artes, Asperitas, Avaritia, Audacia, Auditus, Aula, Aurum, Auspicia, Autoritas, Auxilium.

B

Bellum, Beneficentia, Bona *naturæ, fortunæ, animi*, Boni, Bonitas, Bonum, Brevitas.

C

Cædes, Calumnia, Castitas, Causæ, Ceremoniæ, Cibus, Civis, Civilium rerum usus, Clementia, Cœlibatus, Cœlum, Comitas, Communio rerum, Concordia, Confessio, Conjugium, Conjugalis fides, Conscientia bona, Conscientia mala, Consilium, Consolatio, Constantia, Consuetudo, Contentus animus, Contractus, Conversatio, Convivium, Corpus, Correctio, Corruptio, Credulitas, Crudelitas, Curæ, Cura præpostera, Curiositas.

D

Damnum, Decorum, Debitum, Deformitas, Degeneratio, Deliciæ Desperatio, Detractores, Deus, Dies, Discipulus, Disciplinæ, Discordia, Dissimulatio, Dives, Divitiæ, Divinatio, Doctrina, Dolor, Dolus, Dos, Dux.

E

Ebrietas, Educatio, Elementa, Eloquentia, Error, Eventus, Exemplum, Exercitatio, Exilium, Experientia.

F

Facilitas, Fama, Fames, Familia, Fatum, Favor, Felicitas, Fides, Finis, Forma, Fortitudo, Fortuna, Forum, Fratres, Fraus, Frugalitas, Fruges, Fuga, Furor, Furtum.

G.

Garrulitas, Gaudium, Gestus corporis, Gloria, Gratitudo, Gula.

H.

Hæredes, Historia, Histriones, Homo, Honestas, Honor, Horti, Hospites, Humanitas, Humilitas,

Jactantia,

I.

Jactantia, Ignavia, Ignorantia, Imitatio, Imperium, Impietas, Impudentia, Indoles, Industria, Infamia, Infantia, Inferi, Infirmitas, Ingenium, Ingratitudo, Inhumanitas, Inimicitiæ, Injuria, Injustitia, Innocentia, Institutio, Insania, Interitus, Inventa, Invidia, Ipse, Ira, Irrisio, Judicium, Juris scientia, Jus, Jusjurandum, Justitia.

L.

Labor, Lacrymæ, Lætitia, Leges, Jura, consuetudines gentium, Legatus, Levitas, Liberalitas, Liberi, Libertas, Libido, Licentia, Licita, Lingua, Lis, Locus, Lucrum, Ludus, Luxus.

M.

Magistratus, Magnificentia, Majestas, Mala, Maledicentia, Mali, Malitia, Medicina, Mediocritas, Meditatio, Memoria, Mendacium. Mens, Mercatura, Meretrix, Metalla, Meteora, Metus Militia, Miracula, Miseria, Misericordia, Modestia, Mora, Morbi, Mores, Morum gravitas, Mores gentium varii, Mors & sepultura, Mulier, Mundus, Munera, Mutationes, Mutuum.

N.

Natura, Naturales res, Navigatio, Necessitas, Nobilitas, Nosce teipsum, Novercæ, Novitas Nox, Numerus, Numina, Nuptiæ & ritus.

O.

Obedientia, Obsequium, Oblivio, Occasio, Otium, Oculus, Odium, Officium, Omina, Opinio Opus, Oracula, Oratio, Ordo, Ornatus.

P.

Parentes, Parricidium, Passio, Patientia, Patria, Paupertas, Pax, Peccatum, Peregrinatio, Perfidia, Perjuria, Perseverantia, Petitio, Pestis, Philosophia, Pietas, Pictura, Pœna, Pœnitentia, Poeta & Poesis, Politia, Potentia, Potentioribus non adversandum, Præceptores, Præsentibus fruendum, Principes, Principium, Prodigalitas, Prodigia, Proditio, Promissa, Prosperæ res, Providentia, Prudentia, Principiis obsta, Pudor, Pudicitia, Pueritia, Pulchritudo.

Q.

Quæstiones curiosæ, Querelæ.

R.

Rapina, Ratio, Recreatio, Regnum, Religio, Reprehensio, Repugnantia, Repulsa, Respublica, Rhetores, Risus, Robur, Rus.

S.

Sacerdotes, Sacrificium, Sacrilegium, Sapientia, Scelus, Scientia, Scriptum, Securitas, Seditio, Sectæ, Sensus, Senilis, Servus, & Servitus, Severitas, Silentium, Similitudo, Simultas, Simulatio, Simulachra, Sitis, Sobrietas, Societas humana, Societas honesta, Societas prava, Solitudo, Solertia, Somnus, Somnia, Species recti, Spectrum, Spes, Studium, Stultitia, Subditi, Sublimis vitæ conditio, superbia, superstitio, Suspicio.

T.

Taciturnitas, Tædium, Temeritas, Temperantia, Templa, Temporum res gestæ, Tempus, Terræ regionesque, Testis, Testamenta, Timor, Tormenta, Tranquillitas, Tueri parta, Turpitudo, Tyrannis.

V.

Valetudo, Varietas, Venatio, Venia, Veneficia, Ver, Verbum, Verecundia, Veritas, Vestitus, Vetitum, Vicini, Vicissitudo rerum, Victoria, Vigilantia, Vindicta, Vinum, Virtus, Virginitas, Vis, Vita, Vita privata, Vitia, Vitiorum fuga, Ultio, Ultio divina, Unitas, Voluntas, Voluptas, Vota, Urbs, Usura, Usus, Utilitas, Vulgus, Vultus, Uxor.

FINIS.

DE FORMULARUM
Usu & Imitatione.

FOrmulæ aliquot Oratoriæ à me olim, quasi parectato, rudi quadam farragine congestæ, non ita pridem sub alienis auspiciis vexillisque in aciem processerant. Has, quia semel, ipsius, qui ediderat, rogatu, publici juris feci, nec dum mihi satis apparuit causæ, cur prolem illam, quæ vel adeo implumis ad fidem solis educta (nisi infidus sit amicorum portus, affectu quam judicio fallacior) exploratores ignes irretorto contueri lumine sustinuit, unguibus sævis laniatam nido præcipitem darem; agnitam & vindicatam fovere hic lubet, suscipere, & proferre: si pauca prius de consilio in iis meo, ipsarumque usu dixero. Atque in his quia Imitatio utrumque paginam facit, utrumque munus, & staminis & subteminis subit; non pigebit ab illius exemplo telam ordiri.

Ab Aristotele etiam laudatum, Eth. c. ad Nicomachum, lib. 1.

Inter Georgica Hesiodi præcepta decantatissimum est illud & πολυθρύλλητον.

Οὗτος

Οὗτος μὲν πανάριστος, ὃς αὐτῷ πάντα νοήσει,
Φρασσάμενος τὰ κ' ἔπειτα καὶ ἐς τέλος ᾖσιν ἀμείνω.
Ἐσθλὸς δ' αὖ κἀκεῖνος, ὃς εὖ εἰπόντι πίθηται.
Ὃς δέ κε μήθ' αὐτῷ νοέῃ μήτ' ἄλλου ἀκούων
Ἐν θυμῷ βάλληται, ὃ δ' αὖτ' ἀχρήιος ἀνήρ.

Quo respiciens T. Livius, *a* oratione, quam Minutio, cujus temeritatem fortuna deprehenderat, maléque mulctarat, nisi nubes ei, quæ in montium jugis sedebat, solicitata imbrem dedisset, h.e. nisi legionibus Minutianis in extremo jam discrimine laborantibus Fabiana se acies repente, velut è cœlo demissa ad auxilium, ostendisset: Orationi, inquam, illi, quam Minutio affingit T. Livius milites suos hortaturo, supplices se, gratosque Fabio præstarent, hoc præfigit exordium; *Sæpe ego audivi, Milites, eum primum esse virum, qui sibi ipse consulat, quid in rem suam sit: secundum, eum, qui bene monenti obediat: qui nec ipse sibi consulere nec alteri parere scit, eum extremi ingenii esse, &c.* Quod item ante oculos habuit dubio procul Seneca, b Nemo, inquit, *per se satis valet, ut emergat: oportet manum aliquis porrigat, aliquis ducat. Quosdam ait Epicurus ad veritatem sine ullius adjutorio contendere; hos maxime laudat, quibus ex se impetus fuit, qui seipsos protulerunt: Quosdam indigere ope aliena, non ituros, si nemo præcesserit, sed bene secuturos; egregium hoc quoque, sed secundæ sortis ingenium. Nos ex illa prima nota non sumus, bene nobiscum agitur si in hanc secundam recipimur. Neque hunc quidem contempseris, qui alieno beneficio salvus esse potest: & hoc multum est, velle salvari. Præter hæc, adhuc invenies aliud genus hominum, ne ipsum quidem fastidiendum, eorum qui cogi ad rectum compellique possunt, quibus non duce tantum opus sit, sed adjutore, &, ut ita dicam, coactore: hic tertius color est. Itaque alteri magis gratulatur; alterum magis suspicit. Quamvis enim ad eundem finem uterque pervenerit, tamen major est laus idem effecisse in difficiliore materia, &c.* Mox. *Quædam ingenia facilia, & expedita quadam manu, quod aiunt, facienda sunt, & in fundamentis suis occupanda.*

a Dec. 3. l. 2.

b Epist. 52.

Itaque

Itaque ego illum feliciorem dixerim, qui nihil negotii secum habuit : hunc quidem de se melius meruisse, qui malignitatem naturæ suæ vicit, & ad sapientiam se non perduxit, sed extraxit. Hoc durum & laboriosum ingenium nobis datum, scias licet, imus per obstantia. Itaque pugnemus, aliorum invocemus auxilium. Quem, inquis, invocabo, hunc, aut illum? Tu vero etiam ad priores revertere, qui vacant. Adjuvare nos possunt, non tantum qui sunt; sed & qui fuerunt, &c. Nec veritas tantum, O Philosophe, in Democriti puteo latet, indigetque Delio urinatore; sed & doctrinæ Moly, flore nitens lacteo, nigra squallet radice χαλεπὸν δέ τ' ὀρύσσειν Ἀνδράσι γε θνητοῖσι: sed & aureum scientiæ ramum *tegit omnis Lucus, & obscuris claudunt convallibus umbræ.* Quem, quia *pauci, quos æquus amavit Jupiter, aut ardens evexit ad æthera virtus, Diis geniti potuere* ingenii sui Marte eruere, liceat modo ercurii indiciis oblatum capere, aut Veneris auspiciis ritè repertum carpere. a Ἃ δὲ οὐ κεκτήμεθα, Μίμησις ἤδη ταῦτα συνθηρεύεται. In magnis illis animi ad artes & virtutes formandi Georgicis, εὐδαίμονας illos & θεοφιλεῖς pronunciat Plutarchus, quibus divinitus contigere ad consummatam perfectionem tria illa absolutè necessaria; *viz.* 1. ingenii solum fertile, 2. institutionum bona semina, 3. diligens institutoris cultura & exercitatio. Natura quippe ab arte promovetur, utraque ab exercitatione firmatur atque perficitur. Quis itaque Eloquentiæ, quo non præstantius aliud munus homini à Deo datum est, fructum? quis, non dico, Suadæ medullam, sed vel illibatum orationis florem, à pueris expetat, aut etiam expectet, quibus nondum per ætatem aut studium datur sapere, quibus inventionis facilitas, ingenii felicitas, ipsius rationis vixdum illuxit lumen? *Stratus humi palmes viduas desiderat ulmos.* Pedamenta itaque admoveantur ab Arte, & Imitatione, ut quæ ex se non habent, mutuo aliunde sumant; atque ita sumant, ut lecte, libere, prudenter instituta imitatione, ex suo ipsius cerebro prognata hæc Pallas parentis referat imaginem; non aperte, serviliter, inepte suscepta, opus Musivum aut cento eruditis bilem concitat, aut furtivis nudata coloribus cornicula risum moveat. Imitandi rationem, methodum, modos,

a Synes. tit. Dcus.

modus, κρύψιν, gradus, supra attigimus Indicis Rhetorici, pag. 41. & seq. Hic πρᾶξιν exercitationemque cur referre pigeat, cum summi ingenii viros in hac arena desudasse non puduerit? Quot loca ex Platone & Aristotele, Dialogis suis & Rhetoricis inseruit Eloquentiæ Romanæ parens Cicero, hæc vertendo, illa explicando, alia imitando? ad Demosthenis vim ubique affectat viam, non semper assequitur. Philippicæ certe Ciceronis in totum olent Demosthenis lucernam. Nec non *a* ipse Demosthenes quatuor annos impendit orationibus Isæi imitandis. Ut cæteros Poetas taceam, (quos *b* Galaton pinxit catillantes quæ vomuerat Homerus) quid Virgilius? annon Homeri, Hesiodi, Theocriti, Pindari etiam, Apollonii, atque aliorum presse & quasi religiose insistit vestigiis? Plinius *c* vero honori sibi dixit Ciceronem æmulari, nec fateri erubuit; *Est mihi, inquit, cum Cicerone æmulatio, nec sum contentus eloquentia nostri seculi.* Quod & alios factitasse ut liqueat, adducam locum illum *d* Isocratis: Τῆς ἀρετῆς μὲν οὐδὲν κτῆμα σεμνότερον, οὐδὲ βεβαιότερον ἐστί. κάλλος μὲν ἢ χρόνος ἀνάλωσεν, ἢ νόσος ἐμάρανε. πλοῦτος δὲ κακίας μᾶλλον, ἢ καλοκαγαθίας ὑπηρέτης ἐστίν, ἐξουσίαν μὲν τῇ ῥαθυμίᾳ παρασκευάζων, ἐπὶ δὲ τὰς ἡδονὰς τοὺς νέους παρακαλῶν. ῥώμη δὲ μετὰ μὲν φρονήσεως ὠφέλησεν, ἄνευ δὲ ταύτης, πλείω τοὺς ἔχοντας ἔβλαψε, καὶ τὰ μὲν σώματα τῶν ἀσκούντων ἐκόσμησε, ταῖς δὲ τῆς ψυχῆς ἐπιμελείαις ἐπεσκότησεν. ἡ δὲ τῆς ἀρετῆς κτῆσις, οἷς ἂν ἀκιβδήλως ἐν ταῖς διανοίαις συναυξηθῇ, μόνη μὲν οὐ γηράσκει, πλούτου δὲ κρείττων, χρησιμωτέρα δὲ εὐγενείας ἐστί. Quem crispo & rotundo sane agmine complexus est Salustius in Catelinaria præfatione, *Divitiarum & formæ gloria fluxa atque fragilis est: virtus clara æternaque habetur.* In Jugurthina prolixior. *Præclara facies, magnæ divitiæ, ad hoc, vis corporis, & alia hujuscemodi brevi dilabuntur: at ingenii egregia facinora, sicut anima, immortalia sunt. Postremo corporis & fortunæ bonorum, ut initium, sic finis est: Omniaque orta occidunt, & aucta senescunt: animus incorruptus, æternus, rector humani generis, agit atque habet cuncta, nec ipse habetur*

Hunc

a Plutar. c. vita Dem.

b Aelian. Var. hist. 13. l. 22. c.

c 2. l. 5. epist.

d Or. ad Demonicum.

Hunc fusius expressit Plutarchus. a ταῦτα μὲν ἄλλα τ' ἀγαθῶν ἀνθρώπινα καὶ μικρά, καὶ οὐκ ἀξιοσπούδαστα καθέστηκεν. Εὐγένεια καλὸν μὲν, ἀλλὰ προγόνων ἀγαθόν. Πλοῦτος δὲ, τίμιον μὲν, ἀλλὰ τύχης κτῆμα, ἐπειδήπερ τῶν μὲν ἐχόντων πολλάκις ἀφείλετο, τοῖς δ' οὐκ ἐλπίσασι φέρουσα προσήνεγκε. καὶ ὁ πολὺς πλοῦτος σκοπὸς ἔκκειται τοῖς βουλομένοις βαλάντια τοξεύειν, κακούργοις, οἰκέταις, καὶ συκοφάνταις. καὶ τὸ μέγιστον, ὅτι καὶ τοῖς πονηροτάτοις μέτεστι. Δόξα γε μὲν σεμνὸν, ἀλλ' ἀβέβαιον. Κάλλος δὲ περιμάχητον μὲν, ἀλλ' ὀλιγοχρόνιον. ὑγίεια δὲ τίμιον μὲν, ἀλλ' εὐμετάστατον. ἰσχὺς δὲ ζηλωτὸν μέγα, ἀλλὰ νόσῳ εὐάλωτον καὶ γήρᾳ. τὸ δὲ ὅλον, εἴ τις ἐπὶ τῇ τοῦ σώματος ῥώμῃ φρονεῖ, μαθέτω γνώμης διαμαρτάνων. πόσον γάρ ἐστιν ἰσχὺς ἀνθρωπίνη (ἥττων) τῆς τῶν ἄλλων ζώων δυνάμεως, λέγω δὴ οἷον ἐλεφάντων, καὶ ταύρων, καὶ λεόντων. παιδεία δὲ τῶν ἐν ἡμῖν μόνον ἐστὶν ἀθάνατον καὶ θεῖον. b Apuleius ægre illum ambulare judicans, qui pedem semper ponit in alieno vestigio, nec sibi metas præstituit, nec se intra alieni ingenii pomœria terminavit: sed liberius, pro more suo & patrio vagatus, ita lusit, *Aliena voco quæ parentes pepererunt, & quæ fortuna largita est, &c. Generosus est? parentes laudas. Dives est? non credo fortunæ. Magis ista dinumero. Validus est? ægritudine fatigabitur. Pernix est? abibit in senectutem. Formosus est? expecta paulisper, & non erit. At enim bonis artibus doctus, & adprime est eruditus, & quantum licet homini, sapiens & boni consultus est? tandem aliquando ipsum virum laudas. Hoc enim nec a patre hæreditarium est, nec casu pendulum, nec à suffragio anniculum, nec à corpore caducum, nec ab ætate mutabile.* Quamvis hic, ut & alibi, Senecam a ob oculos, & in mente habuisse, mihi ex Proleptico artificio videtur. *Ratio ergo perfecta proprium hominis bonum est, cætera illi cum animalibus satisque communia sunt. Valet? & leones: formosus est? & pavones: velox est? & equi, non dico, in his omnibus vincitur. Non quæro*

quid

a περὶ παίδων ἀγωγῆς.

b De Deo Socratis.

a Epist. 76.

quid in se maximum habeat, sed quid suum. Corpus habet? & arbores: habet impetum & motum voluntarium? & bestiae, & vermes: habet vocem? sed quanto clariorem canes, acutiorem aquilae, graviorem tauri, dulciorem mobilioremque lusciniae? Quid in homine proprium? Ratio, haec recta et consummata felicitatem hominis implevit. A quo exemplari non admodum discedit Boethius. b *Quid enim; pecuniámne congerere conaberis? sed eripies habenti. Dignitatibus fulgere velis? danti supplicabis: & qui praeire caeteros honore cupis, poscendi humilitate vilesces. Potentiámne desideras? subjectorum insidiis obnoxius, periculis subjacebis. Gloriam petis? sed per aspera quaeque distractus, securus esse desistis. Voluptuariam vitam degas? sed quis non spernat atque abjiciat vilissimae fragilissimaeq; rei corporis servitium? jam vero qui bona prae se corporis ferunt, quam exigua, quam fragili possessione nituntur? Num enim elephantos mole, tauros robore, superare poteritis? num tigres velocitate praeibitis? Formae vero nitor, ut rapidus est, ut velox, & vernalium florum mutabilitate fugacior! Respicite coeli spatium, firmitudinem, celeritatem: & desinite aliquando vilia mirari.* Videte denique hos subsecutum Minutium Felicem. *Rex es: tam times, quam timeris; & quamlibet sis multo comitatu stipatus, ad periculum tamen solus es. Dives es? sed fortunae male creditur, & magno viatico breve iter non instruitur sed oneratur. Fascibus & purpuris gloriaris? vanus error hominis, & inanis cultus dignitatis, fulgere purpura, mente sordescere. Nobilitate generosus es? parentes tuos laudas: omnes tamen pari sorte nascimur; sola virtute distinguimur.* Quorsum haec omnia? certe, ut intelligatur, etiam gravibus viris, & in altum eloquentiae provectis Imitationem praeluxisse cursus sui Helicen & Cynosuram. Non itaq; pudori, nec taedio esse debet tenerae aetati, cui instituendae haec qualiacunque, inserviunt, τοῖς γένεσι συγχεοπ̃ιζομένυς majorum virtutes intueri animisque ad virtutem hanc accendi. Praeclara illa vox est, & viro summo digna, si cui datur eam vere de se protulisse, *Libera per vacuum posui vestigia princeps, Non aliena meo pressi pede.*

b De cons. l. philosophiae, l. 3. pros. 8.

Verum enimvero in secundis, aut etiam tertiis stare aliquid est. Si negatur Jovis non imitabile fulmen vibrare; proximos tamen illi honores, etsi proximos longo post intervallo, & manubias secundas tractare Palladi liceat, juvetque sequi patrem, licet *non passibus aequis.*

Prima

Prima itaque & præcipua probi atque legitimi Imitatoris cura sit, Rerum, ac Sensus: proxima, Verborum & Coloris, ut ejus, quem imitandum suscepimus, primo animi consilia, & altam vegetæ mentis vim intelligamus, hæc probe concocta acri meditatione in animi nostri venas trajiciamus, ut corpus ipsum orationis, quæ speculum animi est, solidum & succi plenum efformetur, argumentorum ossibus firmum, sententiarum medulla distentum, motuum nervis validum. Deinde, ut circa carnis cutisque colores versemur, vocum, figurarum, phrasium, formularum. Ejusmodi oratio non intra labra natans, sed in penitissimi cordis penetralibus nata, vivet, spirabit, movebit, aget, rapietque auditores qua volet. Atque hæc omnia, quamvis intimis animi præcordiis adamantino stylo insculpi necesse fuerit, quoniam tamen labilis res est memoria, & fluxa, quæ onerata fatiscet, referta confunditur, ex usu erit illam sublevare; & ea, quæ nobis legentibus, audientibus, aut meditantibus placuerunt, dignaque adnotatu visa sunt, Librorum fidei concredere, uti supra monuimus, pag. 45, &c. Indicis Rhetorici.

Adventitiis tamen his subsidiis ita uti, ne sensus ipsos, ne formulas eodem habitu, quo admissa sunt, quasi per vomitum, quod infirmi stomachi indicium est, regeramus: verum, tum adjiciendo, tum detrahendo, qua varie concinnando, qua artificiose invertendo, ita immutare, ut ex ingenii nostri fonte, fornace, officina; non ex memoriæ lacu, ærario, taberna, videantur deprompta: Mentis agitatione, Commentationis igne ea omnia, quantumvis varia, & dissimilia, ita conflare, miscere, assimilare, ut & ipsis Artificibus fœtum hunc nostræ mentis ingenuum potius approbemus, quam accersitas bracteas, aut emendicata analecta prodamus. Formulas itaque subjeci ipsis autorum unde sumptæ sunt verbis dimensas ut aliud relinquerem Oratoriæ candidato, in quo exerceret se styli acies, laboraret ingenii acumen; tanquam si placeat exemplum istud. Apud A. Gel. (a) nec non Ælianum (b) invenio; *Quod Theophrastus verba in Areopago facturus deturbatus verecundia obticuerit, quodque idem hoc Demostheni apud Philippum Regem verba facienti evenerit.* Quod hunc in modum dilatari poterit. *Quod Theophrasto oratori parum vehementi, cujus tamen ex ore melle dulcior effluebat oratio; quod Demostheni torrentis in modum fluminis, aut torti potius fulminis auditorum animos percellenti, contigisse*

(a) A. Gel. arg. c. 8. l. 6.

(b) Aelian. Var. hist. l. 8. c. 12.

tigisse fertur, ut hic Philippi majestate exanimatus, ille verecundia (ut creditur) deturbatus, in ipso orationis limine repente obticuerit: idem ne mihi novo Rhetori atque in hac dicendi arena minime versato accideret prorsus extimescerem, nisi me animaret rei ipsius, de qua dicturus sum, dignitas; nisi me confirmaret gratiosorum juvenum, qua cinctus sum, coronæ notissima benignitas. Jubet me res, ut inter vitiosi pudoris Scyllam, & impudentiæ Charybdin, ingenuam & prætextatæ hujus ætatis florem verecundiam per medium fretum, quæ virtutis via est, plenis pro virium mearum & artis modulo gloriæ velis feram. Vos itaque orandi sitis (tyrocinii hujus literarii commilitones mei) cum in ipsius argumenti vestra hac ætate dignissimi gratiam, tum pro candore quem in pectoribus vestra inclusum, huc affertis, ut fragili hujus Orationis meæ naviculæ, sine scientiæ saburra, sine judicii clavo, sine artis velis timide fluitanti, levis faventiæ vestris aura aspirans, eam decurso feliciter spatio in optatum portum deducat. Quas vero formulas ex lectione in adversaria & commentarios referre placet, id, si ita videtur, facere ex mente & methodo subsequentis tabellæ licebit.

Supra Naturæ fundamina Artisque structuram, inter Exercitationis subsidia, ad Eloquentiæ fastigium erigendum, validissimi adminiculi vim & viam occupat imitatio. Ad cujus re fectionem, studiose & cum fructu legenti, audienti, commentanti observanda veniunt,

---

1 Formulæ

- 1 Formulæ ad
  - Contextum
    - Ordiendi.
    - Petendi attentionem & benevolentiam.
    - Narrandi,
    - Proponendi & Partiendi,
    - Continuandi,
    - Transeundi,
    - Abrumpendi,
    - Confirmandi,
    - Exempla citandi,
    - Testimonia citandi,
    - Objiciendi & confutandi,
    - Claudendi.
  - Materiam
    - Rogandi & Petendi,
    - Gratias Agendi & Debendi,
    - Opem offerendi & Pollicendi
    - Laudandi.
    - vituperandi,
    - Corrigendi,
    - Hortandi, Suadendi, & Consulendi,
    - Exclamandi, Querendi, & Detestandi,
    - Monendi,
    - Excusandi,
    - Deliberandi.
    - Illudendi,
    - Minandi,
    - Metuendi & Obstupescendi,
    - Male & bene precandi,
    - Consolandi,
    - Moderandi,
- 2 Ornamenta & Firmamenta
  - Similitudines,
  - Allegoriæ,
  - Imagines,
  - Acutiora dicta,
  - Sententiæ.
  - Exempla.
- 3 Dictiones
  - Verba rara nova, aut novo sensu usurpata.
  - Phrases insigniores & nitidiores.

Ordiendi formulæ.

Lib. 2. de Orat.

REbus *omnibus probe consideratis*, *tum deniq;* inquit M. Antonius apud Ciceronem, *id quod primum est dicendum postremo soleo cogitare, quo utar exordio*

exodio. Nam si quando id primum invenire volui, nullum mihi occurrit, nisi aut exile, aut nugatorium, aut vulgare atque commune. Principia autem dicendi semper cum accurata, & acuta, & instructa sententiis, atque verbis; tum vero causarum propria esse debent. Prima est enim quasi cognitio & commendatio orationis in principio: quæ continuo eum qui audit permulcere atque allicere debet, &c. mox. *Appareat, eas non esse communes, nec in alias causas posse transferri; sed penitus ex ea causa, quæ tum agatur, effloruisse. Omne autem principium, aut rei totius, quæ agitur, significationem habere debebit; aut aditum ad causam, & communicationem, aut quoddam ornamentum & dignitatem. Sed oportet ut ædibus ac templis vestibula & aditus; sic causis principia pro rebus & rerum portione præponere.* Disputat Quintilianus, contra quam censuit Ciceronis Antonius, præcipiens, *Nec ideo tamen eos probaverim,* inquit, *qui scribendum quodque proœmium novissime putant. Nam ut conferri materiam omnem oportet, & quid quoque loco sit opus, constare debet, antequam dicere aut scribere ordiamur; ita incipiendum ab iis quæ prima sunt, &c.* Sed post veteres dicendi magistros in utraque lingua, & præter ea quæ nos supra diximus, p. 17. &c. de virtutibus, vitiis & legibus Exordii, videatur Caussinus. l. 6. Elog. c. 7 Valladerus l. 8. Vossius l. 3, instit, Orat. c. 8. &, si tædium ferre possis, Exordiorum formulæ variis ex locis desumpta à Melchiore de Cirda in Campis Eloquentiæ. Nec non aliæ per omnia genera & partes orationis â Verulamio allatæ, ut & ab Erasmo; li. de copia, & conscribendis epistolis. Neque tamen istæ quæ sequuntur rejiciendæ protinus sunt, ut quæ, ex præceptis & exemplo in Præfatione modo præmissis, in hanc vel illam sententiam facile transferri possint.

L. 3. orato. instit. c. 12.

Roscius, histrio nobilissimus, qui propter artis suæ præstantiam & venustatem assecutus erat, ut in quo quisque artificio excelleret, is in suo genere Roscius diceretur; quo spectante, gestum agere in scena videbatur esse hominis impudentis: ille, inquam, discipulus Hortensii, magister Ciceronis; ille propter probitatem indignus, propter artem solus scena adeoque immortalitate dignus judicatus; ille utcunque exercitatissimus, nunquam tamen nisi gestus & actionem accurate meditatus, se dabat in publicum - -

Cic l. de Or, & Val. Max. l. 8. c. 7.

(a) Si Porcius Latro, Declamatoriæ virtutis unicum exemplum, cum pro reo in Hispania Rustico

Sen. præf. ad l. 4. controv. Quint. l. 10, c. 5. Nigron. l. Orat,

Portio

Porcio propinquo suo diceret; ejusque eo fuerit confusus, ut á solœcismo inciperet; nec antea potuerit confirmari, tectum ac parietes desiderans, quam impetravit ut judicium ex foro in basilicam transferretur: quàm toto me animo consternari putatis? qui &c.

Crassus apud Cic. l. de orato. Equidem in me ipso experior sæpissime, ut exalbescam in principiis dicendi, & tota mente atque omnibus artubus contremiscam. Adolescentulus vero sic in initio accusationis exanimatus sum, ut hoc summum beneficium Q. Maximo debuerim, quod continuo concilium dimiserit, simul ac me fractum ac debilitatum metu viderit.

Cicero manumisit Erotem servum; quod judicium quoddam gravissimum in diem posterum fuisse dilatum nunciasset.

Plut. apoph. Athenesius cum cogeretur de gloria disserere coram Philone (cujus jam aures cognoverat & Demosthenicæ Eloquentiæ inustas calamistris, & Atticæ dictionis puritate delicate politas) illum somniavit absensem, ne tanti viri cogitatio medium sibi dictionis filum intercideret. Sic ego hodie divina Endymionis virgula, &c.

Cic. 1. de Na. tur. Deor. Cum à Simonide quæsivisset Hiero tyrannus, quid aut qualis esset Deus, deliberandi causa sibi unum diem postulavit. Cum idem ex eo postridie quæreret, biduum petivit. Cum sæpius duplicaret numerum dierum admiransque Hiero quæreret, cur ita faceret; Quia quanto, inquit, diutius considero, tanto mihi res videtur obscurior.

Cic. de oratore, 2. l. Cum Annibal, Carthagine expulsus, Ephesum ad Antiochum venisset exul, proque eo, quod ejus nomen erat apud omnes in gloria, invitatus est ab hospitibus suis, ut Phormionem Peripateticum, si vellet, audiret: cumque is se non nolle dixisset, locutus esse dicitur homo copiosus aliquot horas de Imperatoris officio, & de omni re militari. Tum, cum cæteri qui illum audierant, vehementer essent delectati, quærebant ab Annibale, quidnam ille ipse de illo philosopho judicaret: hic Pœnus, non optime Græce, sed tamen libere, respondisse fertur, Multos se deliros senes sæpe vidisse, sed qui magis quam Phormio deliraret, vidisse neminem. Neque me-hercule injuria. Quid enim aut arrogantius, aut loquacius fieri potuit quam Annibali, qui tot annos de imperio cum populo Romano omnium gentium victore certasset, Græcum hominem, qui nunquam hostem, nunquam castra vidisset, nunquam denique minimam partem ullius

lius publici muneris attigisset, præcepta de re militari dare.

Sophistæ, Herculis laudes recitaturo, Quis verò, inquit Antalcidas, eum vir uperat? Plutarch. Apophr. 1.

Si aut collegam (id quod mallem) Æmili, tui similem haberes, aut tu collegæ tuo similis esses, supervacanea esset oratio mea: nam & duo boni Coss. etiam me tacente omnia è rep. fide vestra faceretis: & mali nec mea verba auribus vestris, nec consilia animo reciperetis. Liv. 3. d. 2. l. Fabius.

Tacuissem hodie (P.C.) nequid, in omnium gaudio, minus lætum quod esset, vobis loquerer: Nunc interroganti senatori, si reticeam, aut superbus, aut obnoxius esse videar: quorum alterum est hominis alienæ libertatis obliti, alterum suæ. Liv. 3. d. 2. l. Hanno.

Qui me voluistis dicere ex tempore, accipite rudimentum post experimentum. Quippe, prout mea opinio est, bono periculo periculum faciam, postquam re probata, meditata sum dicturus incogitata, &c. Apul. de Deo Socrites.

In rebus subitariis venia prolixior. Scripta enim pensiculatis & examinatis; repentina autem noscitis simul & ignoscitis. Ibid.

Pericles, quotiescunque verba facturus in concionem prodiret, optabat, ut sibi nullum ejusmodi verbum excideret quod populum exasperare atque irritare posset; aut quod illi contrarium esset & cum ipsius voluntate pugnare videretur. Aelian. hist. l. 5. c. 10.

Si, quantum in agro locisque desertis audacia potest, tantum in foro atque judiciis impudentia valeret; non minus nunc causa cederet A. Cæcina Sex. Æbutii impudentiæ, quam tum in vi facienda cessit audaciæ. Verum &, &c. Cic. pro Cæcin.

Nunquam mihi defuturam orationem, qua exercitum meum alloquerer, credidi: non quod verba unquam potius quam res exercuerim, sed quia prope à pueritia in castris habitus assueveram militaribus ingeniis: apud vos quemadmodum loquar nec consilium nec oratio suppeditat: quos nec quo nomine quidem appellare debeam, scio; cives? qui à patria vestra descivistis; an milites? qui imperium auspiciumque abnuistis, sacramenti religionem rupistis, hostes? corpora, ora, vestitum, habitum civium agnosco: facta, dicta, consilia, animos hostium video. Quid enim vos, &c. Liv. 3. d. l. 8. Scipi

Quam consuetudinem illi ex schola politi oratores tanquam legem servaverunt, ut in magnis causis sibi à Diis precarentur concedi orationem, vel Cic. conspersam Turn. or. 12.

ſperſam floribus, ad aures audientium ſuavitate deliniendas; vel Demoſthenis vinctam nervis, ad animos eorum pondere perſtringendos: eandem ego coram vobis hoc ipſo ex loco hodie perſecutus fuiſſem, ſi id quod ago putaſſem potius orationis eſſe ex infimo artificio promptæ, quam mentis cujuſdem divinitus afflatu concitatæ. Verum cum eos mihi motus ſive inuſſerit ratio, tanquam ex terra homini; ſive inſculpſerit Deus, tanquam ex cœlis Chriſtiano, ut putem hanc rem quam conor, non tam orationis eſſe quam rationis; imo vero non tam rationis quam ſpiritus cujuſdam, &c tantum abeſt ut illa optem, &c. ut potius, &c.

Oratio rebus dubiis inventa eſt; itaque nec ego accuſando eum apud vos tempus teram, à cujus crudelitate voſmet ipſi armis vindicaſtis; nec iſtum ad cætera ſcelera impudentiam in defendendo ſe adjicere patiar.

Val. Max. præf. ad Tiberium. Nam ſi priſci Oratores ab Jove Opt. Max. bene orſi ſunt; ſi excellentiſſimi vates à numine aliquo principia traxerunt; mea parvitas eo juſtius ad tuum favorem accurrerit, quod cætera divinitas opinione colligitur; tua, præſenti fide, paterno avitóque ſideri par videtur.

Quintil. 10 l. c. 1. Ut Aratus à Jove incipiendum putat (ἐκ Διὸς ἀρχόμεσθα) ita nos rite cœpturi ab Homero videmur.

Tacit. hiſt. 1. Vocula. Nunquam apud vos verba feci, aut pro vobis ſolicitior, aut pro me ſecurior. Nam mihi exitium parari, libens audio, mortemque in tot malis hoſtium ut finem miſeriarum exſpecto. Veſtri me pudet miſeretque, adverſus quos, &c.

Turn. 3. or. Eſt, (Auditores) eſt in magnorum virorum non ſolum judiciis, ſed etiam oculis vis quædam divina latenter implicita; quam cum antiquis oratoribus timerem, totiſque artubus exhorrerem, ſi, ut illi, ex his ſubſelliis quærerem meæ aut ignorantiæ tegendæ velum, aut ambitioni fovendæ ſegetem. Verum, cum hoc quicquid in iſto circulo ſudo ſive algeo, referatur eo, non ut orner, ſed ut ornem; non ut mihi liberæ eloquentiæ laudem, ſed ut virtutis laudem derivem in alium: tantum abeſt ut Brutos & Camillos timeam, ut potius in ſinu geſtiam Brutos mihi & Camillos hodie obtigiſſe auditores.

Solon. apud Diog. Laert. Viri Athenienſes, aliis quidem ſapientior, aliis fortior ſum. Sapientior, iis qui Piſiſtrati conatus non animadver-

madverterunt; fortior, iis qui sciunt quidem, sed metu silent.

Tacit. hist. Musonius Rufus equestris ordinis miscuerat se legatis Vitellii ad Flavianos de pace missis, studia Philosophiæ & Stoïcorum placita æmulatus. Cœptabatq; permixtus manipulis, bona pacis, & belli discrimina differens, armatos monere. Id plerisque ludibrio erat, plærisque tædio. Nec deerant qui proculcarent hominem propellerentque, ni admonitu modestissimi cujusque & aliis minitantibus omisisset intempestivam sapientiam.

Petendi attentionem formulæ.

Turn. Or. QUod si res trita sit, tritæ rei novam præmitto nec pervulgatam orationem; ut, per humanitatem, quam inclusam in pectoribus domo huc attulistis semper, rogandi mihi sitis vehementer, ne potius contemnatis illam quia trita fuit, quam hanc attendatis, quia nova erit.

Cic. pro A. Cluentio. Si quis mihi Deus vestram ad me audiendum benevolentiam conciliarit, efficiam profecto ut intelligatis nihil esse homini tam timendum quam invidiam, nihil innocenti suscepta invidia tam optandum quam æquum judicium...

Pro Archia Poeta. Quæso à vobis ut in hac causa mihi detis hanc veniam accommodatam huic reo; vobis, quemadmodum spero, non molestam; ut me pro summo poeta atq; eruditissimo homine dicentem, hoc concursu hominum literatissimorum, &c.

3. Or. Turn. Verum, ne quis forte arbitretur me pervulgato Rhetorum more, debere rogare, ut patientiam huc, & attentionem afferatis, is, vel'm intelligat, me nolle rogare: quin potius Circea potione ita hodie ex Oratore factum Philosophum, ut tam possim esse generose contemptor, si difficiles contemnatis fructuosa docentem, quam velim esse gratus, si patientes audiatis breviter dicentem. Quorum utrumque contendam, ut commode possitis, si attendatis: ut vero attendatis, rogat vos beata....

Cic. pro Rosc. Amer. Quapropter vos oro atque obsecro, Jud. ut attente bonaque cum venia verba mea audiatis, fide sapientiaque vestra fretus plus oneris sustuli quam ferre me posse intelligo. Hoc onus si vos aliqua ex parte allevatis, feram ut potero, studio & industria, Jud.

sin,

sin à vobis (id quod non spero) deserar, tamen animo non deficiam, & id quod suscepi, quoad potero, perferam.

Turn, 9. or. Ineptus sane ipse siem (Aud.) si pervulgatas Rhetorum præceptiones ad excitandam attentionem consectarer, cum videatur jam T. ipse & quod Martyr fuit, expressisse vobis audiendi cupiditatem; & quod noster fuit, impressisse imitandi studium.

31. 10. Attendite ergo, vestraque benevolentiæ quadam quasi aura favete audenti.

Date paulisper aures animumque in ditionem meam, à me certe stabitis & sentietis.

Quod ut plenius cognoscatis, quæso vos ut dum breviter vitæ meæ rationem adumbratam explico, dicentem me, id quod vultus vestri tacite pollicentur, benigne attenteque audiatis.

3. Agrar. Quare à vobis, qui nihil de me credidistis, ut eam voluntatem, quam semper habuistis, erga me retineatis, peto: à vobis autem, &c.

Plutarch. de Auditione. Quin & Mercurium veteres in dedicandis fanis, adjunxerunt Gratiis, significaturi, orationem maxime flagitare benignas & amicas aures.

Suidas. Aristop. interpres. Nigr. 1. or. Itane, inquit. de Asini umbra audire vultis? de rebus gravibus & seriis non vultis?

Qua de re quia multa dici possunt digna vestris auribus atq; hac nobilissima, qua cingor, corona---

Ibidem. Reficite, quæso, vos, Auditores, ad ea quæ sequuntur, graviora, subtiliora, admirabiliora; flagitant attentionem ea non minorem quam præstitistis. Ex quo etiam factus certior benevolentiæ vestræ, adeo ut de vobis omnia sperem, mihi omnia de vestra humanitate polliceor.

Cujus dignitas ac venustas quia sine adventitiis illecebris rapere ad se & detinere auditores valet; negligam hodierno die, quas in principiis dicendi quidam solicito animo atq; anxio quærunt, insinuationes aucupandæ benevolentiæ auditorum; quam apud vos de integro captari minime necessarium mihi esse intelligo, tum ex attentione quam superius præstitistis, tum ex hodierna frequentia.

Idem. 2. or.

Ibid. 2. or. Alacritas vestra & ardor, me nonnihil hærentem facilè adduxerunt, ut citius quam statueram, sublatis anchoris rursus in altum è statione, benevolentiæ magis vestræ Favonio datis velis, quam mearum virium remigio fretus, orationem impellerem.

Quare vos illud unum oro atque obtestor, per vestram præclaram indolem ingenii, morum, virtutis, perque

perque illam cupiditatem gloriæ, quâ vos liberalis ambitio titillat, ut oculos mentis in eloquentiam intendatis accerrimè, dum ejus vim ac potestatem, in qua succum, sanguinem, nervos, robur, gratiam ejus ac pulchritudinem arbitror collocatam, in orationis mea quasi tabula vel speculo, &c.

Quam dum explico atque expedio, vos oro atque obtestor, ut oratoris, si minus boni, at omnium vestrum amantis, verba benevolis auribus ac mentibus excipiatis: qui hac spe humanitatis vestræ fretus, plus aliquanto complexus est animo, sine temeritatis suspicione, quam ætas & ingenium postulare aut ferre videatur. 5. Orat.

Sed quod vobis sum pollicitus, quod vos avidissimè exoptatis, ut tam insignis exemplaris virtutes non decantatis & tritis, sed novis, reconditis, inauditis, laudibus celebrem, oculis vultuque reposcitis. Habenis igitur ingenii mei qualiscunque laxatis ac remissis; cupiditatis vestræ calcaribus, admotis, per patentissimum hunc campum oratio mea effuso cursu spatietur. Ibid. 15. Or.

Narrandi Formulæ.

ATque ut inde oratio mea proficiscatur, unde hæc omnis causa ducitur. Cic. pro Lege. Mari ia.

De quo neque quomodo dicam, neque quomodo taceam, reperire possum. Si enim taceo, &c. Cic. pro Rosc. Am.

Atque ut facilius intelligere possitis, Judices, ea quæ facta sunt, indigniora esse, quam hæc sunt, quæ diximus; ab initio res quemadmodum gesta sit, vobis exponam, &c. Ibid.

Quid primum querar, aut unde potissimum exordiar, Judices? &c.

Reliquum est Judices, ut nihil aliud jam quærere debeatis, nisi ut uter utri insidias fecerit: quod quo facilius argumentis perspicere possitis, rem gestam vobis dum breviter expono, quæso diligenter attendite. Cic. pro Mil.

Id quò facilius facere possitis, dabo operam ut à principio res quemadmodum gesta ac contracta sit, cognoscatis ... Cic. pro Quintio.

Hujus difficultatis fontem, ut aperire & ipsa adyta penetrare possimus, paulo altius res repetenda est. Moria. extr.

Primum ego officium scriptoris existimo, titulum suum legat, atque identidem interroget se, quid cœ-

perit scribere, sciatque si materiæ immoratur, non esse longum: longissimum, si aliquid accersit atque attrahit.

Proponendi & Partiendi.

Nigr.

UT videam, potius quæ dicam, quam quomodo dicam. Quare cum hujus difficultatis expediendæ una videatur & simplex via, ut pauca dicam; orationi meæ eam hodie statuam legem, ut unius tantum aut alterius coercita cancellis, &c.

Cic. pro lege Manlia.

Primum mihi videtur de genere belli; deinde de magnitudine; tum de Imperatore deligendo, dicendum.

Pro. Sextio.

Sed quoniam singulis criminibus cæteri responderunt, dicam ego de omni statu P. Sextii, de genere vitæ, de natura, de moribus, de incredibili amore in bonos, de studio conservandæ salutis communis, atq; otii; contendamque, si modo id consequi potero, ut in hac confusa atque universa defensione nihil à me quod ad vestram quæstionem, nihil quod ad reum, nihil quod ad Rempub. pertineat, prætermissum esse videatur.

Philippic. 7.

Cur igitur pacem nolo? quia turpis est; quia periculosa; quia esse non potest: quæ tria dum expono, peto à vobis P. C. ut eadem benignitate qua soletis, verba mea audiatis.

Cic. pro Quintio.

Et me facile vestra existimatione revocabitis, si extra hos cancellos egredi conabor, quos mihi ipse circundedi.

Continuandi Formulæ.

IN singulis rebus materies est ejusmodi, ut dies singulos possis consumere.

Cic. pro Rosc. Amer.

Hæc si haberet in causa, tempus hercule citius quam oratio deficeret.

De quo si paulo altius ordiri ac repetere memoriam religionis videbor, ignoscite: rei magnitudo me breviter perstringere atrocitatem criminis non sinit.

Turn. 11.

Profecto (Auditores) quod homini per loca dumetis ac spinetis undique horrescentia facienti iter accidit, ut dum sinuosior e dumo explicat, asperiori spina implicetur: id mihi hodie in L. ornando, ui[...] venit

venit: in cujus singulis laudibus ita miracula nectuntur ex miraculis, ut, dum hinc miraculum fugio minus, inde in miraculum impingam majus.

Quod utinam mihi pro amplitudine auditorii prolixa suppeteret oratio, ac non hic maxime claudicaret, ubi me facundissimum cuperem.

Sed quid faciam ? novam quandam patior ex copia difficultatem quid, inquam, faciam ?

Quid in verba & rationes stylum torqueo ? ipsam rem audi ---. Pus. diatr. 1.

Sed quid ? jamne seorsim sentientium copiæ in ditionem meam veniunt ? an sumpta Ægide in pugnam eo, acrius præliaturus ? &c. Ibid.

Quas ego omnes ausus contexere, prope mihi infinitum laborem prospicio, & ipsa cogitatione suscepti muneris fatigor ; sed durandum est, quia cœpimus ; &, si viribus deficiamus, animo tamen perseverandum.

Sed par est, quæ paucis breviter ac strictim dicta sunt, pluribus copiosius ac planius explicare, ne in tanta rerum ubertate ac profluentia, disputantes de flumine eloquentiæ, sicci atque aridi videamur. Nigron. 4. or.

Quorum de crudelissima morte, &c. dicam, cum eum locum tractare cœpero, & ita dicam, ut si me in ea querimonia quam sum habiturus de istius crudelitate & de civium R. indignissima morte, non modo vires, verum etiam vita deficeret, id mihi præclarum & jucundum putem. Cic. 6. Verrin.

Lineam hanc sequar, & necessaria magis quam curiosa subtilitate, pauca etiam quæ antiquitus tradita comperi, aut quæ inventione nova concepi, non per guttas ductim stillabo, sed impetu quodam effundam---- Pus. diatr. 1.

Quemadmodum ii, quos casus aliquis in gurgitem detulit, arbitrium amittunt sui, & aguntur violento raptu : ita ego vix pedem in divinis illis æternisque corporibus posui, & velocissimo illo motu transferor, nec intra sermonis mei fines queo consistere. Num invitus? Si cum dispendio id fiat vestro, lubens desisto ; si cum voluptate aliqua aut fructu, pergo. Nec tamen longius me adduci patiar, sed vim mihi ipse inferens, hic vela complicabo. Ibid.

Quid nunc agam, cum jam tot horas de uno genere, ac de istius nefaria crudelitate dicam? cum prope omnem vim verborum, ejusmodi quæ scelera istius sunt digna, aliis in rebus contempserim ; neque hoc providerim ut varietate criminum vos attentos te- Cic. 6. Verrin.

rem; quem ad modum de tantâ re dicam? opinor unus modus atque ratio est. Rem in medio ponam, quæ tantum habet ipsa gravitatis, ut neque mea, quæ nulla est, neque cujusquam ad inflammandos vestros animos eloquentia requiratur.

Plin. paneg. ad Trajanum.

Sed quid singula consector & colligo? quasi vero aut oratione complecti, aut memoria consequi possim, quæ vos, P. C. nequa interciperet oblivio, & in publica acta mittenda, & in ære incidenda censuistis.

Put. 5. diatr.

An respiro & quiesco? imo vero lorum capio, & instructam hanc insce[n]do trigam, ut pauxillulum hoc, quod superest, pulveris emensus curriculo ad metam pervehar.

Verum cum versor in illo stadio, quod perangustis inclusum regionibus non finit orationem, veluti equum, excurrere libere & ad metam præfinito redire; contineor quasi contractis habenis intra circum, ut in his & stadii & temporis angustiis plurimum videar dixisse, si id quod dicit C. addam &c.

Quod siqua caligo meis verbis offusa impediat, quò minùs clarè intelligar, illa oppositu quasi quodam solis facile dejicietur, si mecum cogitaveritis.

Put. 2. diatr.

Hoc etiam addo, & velut auctarium huic capiti constituo.

Transeundi Formulæ.

Cic. pro Caelio.

NOn me hæc movent, quæ perspicuè falsa sunt, &c. Sed hæc omittam: ad illa quæ me magis moverunt, respondebo.

Cic. 3. de orat.

Verum, si placet, quoniam hæc satis, spero vobis, quidem, certe majoribus molesta & putida videri, ad reliqua oliquanto adiosiora pergamus.

Ibid.

Nunc ad reliqua progrediar, meque ad meum munus pensumq; revocabo.

Pro. Rosc. Amer.

Etenim quoniam fidem magistri cognostis; cognoscite nunc discipuli æquitatem.

Pro Caelio.

Sed quoniam emersisse jam è vadis, & scopulos prætervecta videtur oratio mea, perfacilis mihi reliquus cursus ostenditur.

Tusc. 15.

Sed texo ut nimis brevem pro rebus, sic pro tempore nimis longam orationem.

Quare, ut res sequantur tempus, in alteram veri bonique Episcopi notam, orationis meæ rivulus est derivandus----

Sed in hanc sententiam cum multa habeam dicere, non

non abutar hac patientia vestra, qua me attentissimis animis, summa benevolentia attendistis: veniam itaque ad---

Accipite nunc aliud ejus facinus nobile, & multis locis sæpe commemoratum, & ejusmodi, ut in uno omnia maleficia inesse videantur; invenietis id facinus natum à cupiditate, auctum per stuprum, crudelitate perfectum & conclusum. 3. Verrin.

Plura de illo Archipirata dixi quam volui, & tamen ea quæ certissima sunt hujus criminis argumenta prætermisi. Cic. Verrin.

Nihil addi jam videatur (Judices) ad hanc improbitatem, amentiam, crudelitatemque posse; & recte videtur: nam si cum aliorum improbitate certat, longe omnes multumq; superabit: sed secum ipse certat; id agit ut semper superius suum facinus novo scelere vincat.

Nimium diu nos in procinctu: quin coronas sumimus, Musæum hoc auspicamur certamen? Puc. Diatr.

Vos P. & T. memoria ac religione complector, qui animadverto fore, ut pondere laudis quam meruistis, obrutus, magis imbecillitatem ingenii mei detegam, quam vestram virtutem, sicut par est, repræsentem. Nolo commovere dolorem vulnera retractando, & quæ visu tristia, sensu molesta, perpessu difficilia fuerunt, ea duriora & acerbiora facere commemorando. Nigr. 5. or.

Hactenus de principe, quæ sequuntur de monstro dicenda. Suetonius de Calig.

Nam ut reliqua, quæ multa sunt, quæ magna sunt, &c.

Bene egissent Athenienses cum Miltiade, si eum post 300 millia Persarum Marathone devicta in exilium misissent, ac non, &c. Valer Max. lib. 5. c. 3.

Sed ut omisso principio, rem ipsam aggrediar, &c. Sen. 9. ep. 5.

Hactenus in te prædicata sunt dona fatorum: nunc ad ea proferamus gradum quæ tibi debes. Pacati pa e. ad Theodos.

Sed quod facere, magnas urbes ingressi, solemus, ut primum sacras sedes, & dicata summo numini delubra visamus, tum fora atque gymnasia, & pro suis extenta porticibus ambulacra & claustra miremur: ita in laudibus tuis sanctos palatii ritus, & priscis æquanda ceremoniis, instituta venerati, gradum ad illa proferimus quæ in medio constituta publicos usus facientia, non partim, sed in commune conducunt, nec parietibus, sed orbe clauduntur, nec tecto, sed cœlo operiuntur. Idem.

Sed jam tempus est in Latium de Græcia demigrare. Apul. de D. Socrat.

Ibid. Missum igitur hunc locum faciam, in quo non mihi quidem tantum, sed ne Platoni quidem meo quiverunt ulla verba pro rei amplitudine suppetere. Quid igitur faciam in rebus mediocritatem meam superantibus? receptui canam, tandemque orationem de cœlo in terram devocabo.

Apul. Apol. Ne is qui sedulo laboro, ut nequid maculæ, aut inhonestamenti in me admittam, videar cuipiam, si quid ex frivolis præteriero, id agnovisse potius quam contempsisse.

Sed jam tandem in gradum redeamus, extra lineas oleasque aliquantulum exspatiati.

Sed quid opus pluribus? Sit jam hujus loci finis!

Exposui breviter: ac de his jam satis.

Audivistis hactenus magna, sed audietis majora:

Sed hæc, de re; nunc de te reliquum est ut dicamus.

Verum de his plus satis.

Sed mittamus hæc.

De his jam satis disputatum, vel dictum.

Quid his immoror?

Sequitur ut paucis agamus.

Restat pars altera.

Ad alteram jam partem accedamus.

Sed de his diximus multa, & alibi dicemus.

Hactenus mihi tractasse videor.

Abrumpendi Formulæ.

SEd vereor ne ingeniis vestris videar diffidere, si de tam perspicuis rebus diutius differam.

Me vero temporis angustiis exclusum perspicio.

Quorum non est nunc narrandi locus.

Nimium multa de re minime dubia loquor; hoc tamen dico, non modo si, &c. sed nisi, &c.

Dies me jam deficiet, si quæ dici in eam sententiam possunt, coner exprimere.

Ac ne plura, quæ sunt pene innumerabilia, consecter, comprehendam brevi; sic enim statuo.

Immensa oratio est: nam me dies, vox, latera deficiant, si hoc nunc vociferari velim, quam miserum indignumque sit, &c.

Neque ego nunc istius facta omnia numerare conor, neque opus est, nec fieri ullo modo potest.

Sic. Vers. Non obtundam diutius aures vestras. Jamdudum vereor ne oratio mea aliena à judiciorum ratione & quotidiana

quotidiana dicendi consuetudine esse videatur; hoc dico, &c. si vero.---

Invitus in hac parte orationis, Quirites, moror. Sic enim agere debent, qui, &c.

Itaque succumbam oneri, neque aggrediar narrare quæ differendo minora vero facio.

Videtis quam multas laudes in quam brevem complicationem conjecerim.

In singulis enim si hæreret oratio mea, ita multa sunt & magna, ut me vox potius quam verbum, latus quam res, dicentem deficeret.

Sed intelligo, Auditores, me in hoc crimine pro re pauca, pro vestra prudentia satis, pro tempore nimis etiam multa dixisse.

De qua quia brevius mihi dicendum est, quam tanta res dici possit, peto à vobis, ne rerum pulcherrimarum magnitudinem ex mea oratione potius quam ex rerum pondere æstimetis.

Argumentum suadet, Auditorium urget; obsequar, & quam quisque in omni materia poscit, dabo brevitatem. Puteanus Iacobum.

Verum his de rebus non necesse habeo dicere ea quæ me P. Q. cupit commemorare: tametsi causa postulat, tamen quia postulat, non flagitat, præteribo. Cic. pro Q[u]intio.

Verum ista lubens tacitus prætereo, meque intra tuta silentii præmia tenebo: accepi enim non minus interdum oratorum esse, tacere quam dicere. Plin. 7. l. 6. ep.

In stupris vero & flagitiis nefarias ejus libidines commemorare, pudore deterreor. Divinatio in Verrem.

Sed ista malui silentio obducere, quam eloquio qualicunque proferre; Timanthem imitatus, qui luctuosum immolatæ Iphigeniæ sacrificium in tabula repræsentaturus, cum Calcanta tristem, mœstum Ulyssem, clamantem Ajacem, lamentantem Menelaum circa aram statuisset; caput Agamemnonis velo involvit, summi mœroris acerbitatem arte exprimi non posse confessus. Val. Max. l. 8. cap. 11.

Omnia præteribo quæ mihi turpia dictu videbuntur: neque solum quid istum audire, verumetiam quid me deceat dicere, considerabo. Verrin.

Hic nolite expectare dum ego hoc crimen agam ostiatim. 5. Ver.

Ex his viris quorum exempla persequi nec omnes volumus, nec omnes debemus, Turn. 10

Melius vobis, levius mihi, satis rei, virum parum aut sacerdotem levi quasi brachio transi ire. 15. Or.

Non sequor hoc filum, iter illud varium, & non Ibid.

istius temporis, quod circumscripsi orationi meæ.

Ibid. Rem late patentem ut substringam, suadet tempus, ratio, patientia vestra.

Lips. 2. ep. 2. cent. Sed diffundor, peccatum meum solenne, cum ad te scribo: nunc emendo, & sileo, & te valere jubeo.

Put Diatr. Amplius fusiusq; qui laudare velit, violet, qui defendere, traducat. Verborum lacinias & sy mata abesse ab hac veste fas sit, undas ab hoc rivo. De re tali optimus sanè sermo qui brevissimus.

Lipf. ep. 2. cent. Sed amor ponit me extra circum, quem hujus materiæ curro; verè curro, nam res quæ, &c. non sinunt calamum in singulis hærere.

Sen. 30. ep. Sed vereri debeo, ne tam longas epistolas pejus quam mortem oderis: itaque finem faciam

Put. 1. Diatr. Ne incautus sermonem hunc lente ducentem & abducentem sequar; subsisto & conquiesco.

Sen 54. epist. Sed ne Epistolæ modum excedam, quæ non debet sinistram manum legentis implere, in aliam diem hanc litem cum Dialecticis differam.

Nunc quia diligentiæ meæ angustia temporis obstat; cogimurque more Atheniensium ad Clepsydram dicere, moderabor ego---

Ne vaga aut libera nimis sit oratio mea sed adductis habenis moveam in hoc gyro, quæ posita sunt in suspicionibus, de quibus, si cœpero dicere, pluribus verbis sit disserendum, ea vestris ingeniis conjecturæque commito.

Sed ne longior faciat sermo fastidium; unum ex omnibus ejus officium, persequemur.

Macrob 1. Sat. 21. c. Put. diatr. Ita sibi certos sententiæ fines, & velut quædam pomœria effata posuerunt, ultra quæ egredine fas, &c.

Verum ne mihi tandem vox, vobis aures pari lassitudine fatiscant.

Plin 1. ep. 3. 1: Igitur eundem mihi cursum, eundem terminum statuo, idq; jam nunc apud te subsigno, ut, si me longius avehi videris, in jus voces ad hanc epistolam meam, & quiescere jubeas, cum inertiæ crimen effugero

Put. Diatr. Nunc igitur manum de tabula: quia, Pindari calculo, Justam ad causam tria verba sufficient.

a. l. Plin. epist. Magnitudo rei longam orationem fortasse desiderat; conjunctio vero nostrorum animorum brevitate contenta est.

Apul. de Deo Sociat. Proinde in vestra manu situm est nostra vela sinuare, & mittere; ne pendula, neve flaccida, neve restricta, neve caperata sint.

Flavus in prologo. Tamen quia ipsa obstat magnitudo, rerumque diversitas aciem intentionis abrumpit, faciam quod solent

ſolent qui terrarum ſitus pingunt; in brevi quaſi tabella totam ejus imaginem amplectar.

Sed parco nominibus viventium, veniet eorum laudi ſuum tempus; ad poſteros enim virtus durabit, non perveniet invidia.

Ne longum loquar, aut obvia referam, &c.

His, atrocioribuſque (credo) aliis, quæ præſens rerum indignitas haudquaquam relatu ſcriptoribus facilia ſubjicit, memoratis.

Confirmandi.

QUod ne affirmem potius, quàm probem, &c. Macrob. 5. Sat. 8.

Sed ne videar uno aut levi tibicine hoc munimentum fulcire velle, argumenta iuſuper dabimus, rationes, teſtes non ſemodio aut modio, ſed toto horreo. cap. Suar. Annal. Plaut. Mænechm.

Quam ego rem argumentis, non multis, ſed probis validiſque probatum eo.

Verbis tam diſertis, rationibus tam claris confirmata, ut non atramento, ſed Solis radio exarata videantur.

Ne tamen maceriam congeſſiſſe dicar, aut etiam arenam ſine calce; primum ponam Naturæ fundamina, deinde Rationis ſtatuam columnas, tabulata inſuper extendam Legum, contignationes denique inſternam Teſtium fide digniſſimorum.

Non pectines Solis ſuſpendo; neque enim Lamiæ turres extruo: ſed arcem munitiſſimam fortiſſimis inſtruo propugnatoribus.

Neque enim Velites emittam Opinionum, ſed in aciem & juſtum prælium educam validiſſimarum Rationum Haſtatos, rerum certiſſimarum Principes, locupletiſſimæ fidei Triarios.

Non fumum vendo, nec fucum facio: verum ipſam rem Naturæ voce promulgatam, iure gentium ſancitam, uſu denique & conſuetudine firmatam adfero.

Citandi exempla.

PLurima ſunt & obvia exempla.

Exempla ſi quærantur illuſtria virorum....

Exemplorum pleni libri, plenæ memoriæ....

Tractantur autem plerumque a ſimili, diſſimili, contrario, majori, minori, pari; nec non per optationem, prætritionem, Apoſtrophen, citationis formam, comparationem, &c.

Exemplorum nullum illuſtrius, quàm illud Thaletis....

Inter multa præclara facinora alia, nihil clarius quam quod ——

Atque ne hæc obſcura & nuda videantur ſine exemplorum appoſitione, videte quæſo....

Quoniam vero jure id fieri videtur, quod exemplo fit ...

Quam quidem rem probe intellexiſſe & rectâ reputaſſe via mihi videntur, qui....

Priſtinam veritatis faciem Hiſtoria priſca retegit: huc provoco.

Lubetne à familiari exemplo diffuſum præcepti uſum diſcere?

Strictim & rotundo agmine.

Apul. apol. Eadem enim eſt paupertas apud Græcos in Ariſtide juſta, in Phocione benigna, in Epaminonda ſtrenua, in Socrate ſapiens, in Homero diſerta. Eadem Paupertas etiam populo Romano imperium á primordio fundavit: proque eo in hodiernum Diis immortalibus ſimpuvio & catino fictile ſacrificat. Quod ſi modo

Apul. apol. judices de cauſa iſta ſederent C. Fabricius, Cn. Scipio, Manlius Curius, quorum ſi Poplicola regum exactor, & Agrippa populi reconciliator, quorum....

Quid? dolemus viros nobiles in itinere tardatos? Echeneis hac remorata eſt. Dolemus duces in acie deſertos? ſurdus ille coluber prodidit: dolemus ſummos imperatores è medio ſublatos? vipera vi &

Put. diatr. dolo ſuſtulit.

Non ego obſoletam & intermortuam jam olim conſuetudinem è ruderibus atque tumulo ad lucem & vitam revoco: ſed viventem etiam nunc & vigentem exemplo meliorem cito.

Non referam tibi Socratem, Chryſippum, Zenonem & cæteros, magnos quidem viros; majores tamen, quia in laudem vetuſtorum invidia non obſtat.

Put. diatr. 7. Pythagoras mihi primus è memoria in linguam venit, Italiæ ſplendor clariſſimus.

Put. diatr. 17. Cato, virtutum ille viva imago.

Put. diatr. 6. Quod ad mores indolemque, quid juſtius? quid ſanctius, in omni antiquitate? Virtus ipſa domicilium Lacedæmone habuit: & conſenſu quodam in laudes maſculi populi conſpiraſſe Scriptores fere omnes videntur.

Severus Imperator gravis, & vir nominis ſui.

Paulo ante Demetrium retuli: quem mihi videtur

Senec. ep. rerum natura noſtris retuliſſe temporibus, ut oſtenderet.

ret nec illum à nobis corrumpi, nec nos ab illo corripi posse. Virum exactæ, &c.

Hæreo in exemplo: ac nescio profecto, Indúmne potius an Macedonem admirer: ille bello victus, hic sermone: ille mora, hic momento, &c. Put diatr. 7.

Prodeat Pericles ille, cujus fulgura, tonitrua, fulmina in concione visa & audita metuerunt Athenæ; cujus leporem in ore sessitantem admirabantur; cujus aculeos in animis auditorum relictos sentiebant. Nigr.

Testimonia citandi.

NEque mihi difficile erit, neque vobis, uti spero, molestum, si auxiliares Elogiorum copias conscripsero, eduxeroque.

Hæc ita clara, ita explorata sunt, ut frustra sit, qui testium nubem in fidem vocaverit.

Ne forte vana ista aut vilia videantur autoritate & fide destituta, prodite huc legislator Solon, divine Plato, naturæ rimator Stagirita, tuque Eloquentiæ pater Cicero, *Merito cui doctior orbis Submissis defert fascibus imperium.*

Cujus verba in præsidium advoco.

Habete testem non passis solutisque verbis, sed numerorum vinculis sensa stringentem gravia.

Nec dissentiunt à me prudentes. Plato mihi præit, sequitur Arist.----.

Ad veteres provoco, & Antiquitatis magnum illud & venerabile tribunal.

Quod poeta his versibus depinxit.

Aureum, facetum, & verum Bionis illud---

Exosculor illam vatis non vani sententiam.

Dignissima est aureis inscribi literis, menti commendanda penitus, & sæpe memoria retractanda illa M. C. sententia.

Quod effatum Ammonio, Dodonæo, Delphico, & alio quovis oraculo verius, protulit C.

Ad rem, & apposite Tullius.

Nec vates ille vanus qui cecinit.

Decumanus est ille Philosophi locus.

Præclara illa vox & præclaro viro dignissima.

Plinius à me stat & fidem facit.

Oraculi pondus & instar habet illud Socratis.

Idque amplissima Taciti censura.

Cum Catone & dico & sentio.

Seneca paucis verbis & vere.

A Xeno-

A Xenophontis ore aureo purum putum illud aurum accipite.

Huc verò respexisse videtur Homerus.-

Hic verò audiendus Cicero.

Solonis quidem sapientis grave est illud elogium.

Non injuria exclamat ille.

Livius breviter & cogitatè scripsit.

Doctissimum rerum vatem L. si astricta aure audiamus, ecce vobis certum solidumque sententiæ nostræ firmamentum : versus *ejus* est-- -

Judicio meo suffragatur Philosophus : Hujus rei locupletissimus testis est---.

Atque huic opinioni adstipulatur Seneca.

Quocunque me oculis & cogitatione convertero, sive judicium vetustatis, sive lumen rationis, sive honestatis decus, nostræ sententiæ serviunt & suffragantur omnia.

Ad Patres si quando licebit accedere, confectum est prælium ; tam sunt nostri, quam---.

Theatrum universitatis rerum ponamus ob oculos, quicquid est uspiam peragremus, omnia nobis argumentum suppeditant.

Egregii sunt *Euripidis* versus, quibus apud A. Gellium Chrysippus detestatur cupediarum indagines.

Audiatur antiquitas, &, quod nos alteri suspecti non possumus, illud omnium seculorum veneranda canities decidat arbitrio.

Prodeant Duumviri raræ elegantiæ, priscæ doctrinæ, veræ virtutis.

Non temere igitur dictum, si Hesiodo credimus. Ideo Plato prudenter monet.

Discrte & apposite canit ille vates.

Hoc verum esse testatur Catonis illa præclara sententia.

Exsurge præco, fac populo audientiam, citato testimonium illius Naturæ à secretis, magni illius scribæ Naturæ, Plinii.

Audite illud Virgilii. Aureum est illud Aristotelis dictum.

Perhibent hoc subsidia literarum, quæ sunt altrices laudum, educatrices gloriæ, famæ nutrices, antiquitatis testes, memoriæ custodes & immortalitatis conservatrices; quarum beneficio pleni sunt libri poetarum, plenæ laudationes oratorum, plena historicorum monumenta laudibus eloquentium, *&c.*

Quare bene sciteque præcipit Philosophus ille haud vanus,

Illud

Illud sapientiæ sine luminibus venerandum lumen, Democritus.

Herodotus, Lac Musarum.

Thucydides, Oculus verecundiæ.

Homerus, Poetarum antiquissimus ; quem septem urbes sibi vendicarunt: Phœbus ille Poetarum, cujus tempora incerta, verba certissima, Qui Multa animo vidit, lumine cæcus erat.

Ἄριστος καὶ θειότατος τῶν ποιητῶν. Sic enim Homerum appellat Socrates in Ione Platonis.

Homerum quidem ostentasse iter : ipsum autem abrerrasse sine fræno.

Homeri musam appellabat Mulierem aulicam; nullius enim pudere eam nutricem insanæ sapientiæ.

Virgilius : Qui cantu Musas. Phœbumque æquavit honore.

Latinus Homerus : Mantuanus ille vates : Poetarum Plato.

Cujus terga omnes poetas spectare notum est, ipsum esse extra metas.

Poetarum princeps : Conatus ultimus Musarum.

Virgilii Musa Matrona.

Hesiodus, : Divino afflatu Poeta verus : Ascræus ille senex.

Horatius : Numerosus ille Horatius: Latinus Pindarus, Lyricorum princeps, Venusinus ille vates : λόγου καὶ φθόνου κρείττων. Romanæ fidicen lyræ.

Plato : Princeps ingenii & doctrinæ : Ille philosophorum quasi Deus : Moses Atticus : Qui philosophiam de cœlo devocavit : Non solum intelligendi, sed etiam dicendi gravissimus author. Divinus ille philosophus.

At Plato, Ciceroni Deus in philosophia, palmam tulit. Is orationem speculum mentis nuncupavit, Quis tibi Plato pulcherrimam hanc cogitationem immisit? Quam sublimè, contemplans vim orationis, animus tuus ascenderat, cum hanc palmarem protulisti sententiam ? Tetigisti rem non acu, quod dici solet, sed acie, sed acumine mentis. Nigr. or. 3.

Seneca : Latinorum philosophus : Præstantissimus animorum medicus : Optimus magister pessimi illius Neronis.

De suo ævo loquatur Seneca, nostrumq; sugillet. Quid Romanæ porticus Zeno præcipiat, audi. Lubet ipsius verbis senecæ proferre sententiam.

Livius,: Mare tranquillum.

Quid

Quid *Lucretius*, versu poeta, re philosophus?

Demosthenes: Frequens & magnus auditor Platonis: quo nec Athenæ magis Atticæ fuerant:

——quem mirabantur Athenæ
Torrentem, & pleni moderantem fræna Theatri.

Græcorum oratorum lex, & norma bene dicendi.

Qui unus inter omnes eminuit omni dicendi genere.

Cicero: exundans ille eloquentiæ fons. Perpetuus Orationis Dictator.

Quasi Deus Oratorum: ποταμὸς χρυσοῖο ῥέοντος.

Ἀνὴρ λόγιος καὶ φιλόπατρις. Flos illibatus populi, Suadæque medulla.

In quem natura omnes vires effudit: Anima eloquentiæ. Parens eloquentiæ.

Longe omnium qui scripserunt aut locuti sunt, copia dicendi & gravitate princeps.

Disertissimus omnium Romuli nepotum.

Isocrates Eloquentissimus juxta & sapientissimus scriptor.

Ex cujus ludo tanquam ex equo Trojano innumeri principes exierunt.

Qui verbis solutis numeros primus adjunxit.

Aristoteles, Venator Philosophiæ maximus. Naturæ interpres.

Atlas ille Philosophiæ. Philosophorum oculus.

Peripateticorum princeps. Inambulantis scholæ Dictator.

Humanæ sapientiæ promicondus ille, Ὁ τῆς φύσεως θαῦμα.

Cato, qui cum vitiis ---- Romanorum, bella gessit.

Viva & expressa virtutis Imago.

De Longino Eunapius. Ἔμψυχος ille βιβλιοθήκη καὶ περιπατοῦν μουσεῖον.

Plutarchus. Qui summam Philosophiæ scientiam cum historiarum eloquentia conjunxit.

Plautus. Decima illa Musa Plautus.

Qui inter comicos familiam ducit.

Cujus verbis Musæ uterentur, si Latine loquerentur.

Audite noveno choro fratrem additum, jocorum patrem, risuum, facetiarum.

Ob-

Objiciendi & Confutandi.

FAta mihi opponis ? futilis hic aries, Langi, & qui Stoicorum nervis dirigitur parum firmis: libere dico, & illa ego sperno, & Parcas ; & cum Plautino milite, totum hoc anile agmen, uno spiritu difflaverim, ut folia ventus. Lipf. conft.

Quæ objicis, Sibyllæ quasi folia sunt, flatuque rationis cito dispelluntur.

Scire prius aveo quid ingeniosa hic ubertas potuerit, quos aggeres, pluteos, vineas in mœnia nostra egerit. Put. diatr. 7.

Quod vero objicis instar Achillea Panopliæ, nec hilum habet nec micam bonæ frugis.

Reclamat hic & tumultuatur adversarius, argumentum hoc non secus ac Ajacis septemplicem clypeum objiciens, aut Gorgonis caput intentans. Morin. exer.

His te literis, Homo audacissime atque amentissime, quasi Bellerophonteis jugulatum non sentis ?

Annon vides, quam miserabiliter teipsum per caput & pedes in præceps dederis ? Salmas. in Cerenetium.

Calumniæ, strophæ, convicia, maledicta, circulatricis linguæ probra, tota denique proluvies oris impuri, &c. Idem.

Quod vero extrema oratione, quasi tuo jure sumpsisti, Oratorem in omnis sermonis disputatione copiosissime posse versari, id, nisi hic in tuo regno essemus, non tulissem, multisque præessem, qui aut interdicto tecum contenderent, aut te ex jure manu consertum vocarent, quod in alienas possessiones tam temere irruisses. Agerent enim tecum lege, primum Pythagorei omnes atque Democritici, cæterique in suo genere Physici, vindicarentque. Cic. l. de Offic.

Pectines sunt isti Solis, turres Lamiæ, funes ex arena E. Smart.

In quibus omnibus ne una gutta est sensus veri aut cordatæ sententiæ.

Nam ut arietem, cujus vi, & impetu maxime contendunt hoc nobile Morum ædificium diruere, verbo repellam.

Oberras usque eadem chorda, quod de luscinia Lacon, Vox es, & præterea nihil. Lipf. advers. Dialogift.

Impetus & malleolos hujus objectionis retundere in proptu est, in proclivi, facile.

Om.

Tilen. Omnia conquisivisti lenocinia, omnia seplasiariorum myrothecia profudisti, ut putida rancidi dogmatis salsamenta tanquam papavere ac sesamo sparsa nauseanti stomacho commendes: sed frustra; nam ----

Ibid. Aheneo bonæ tam conscientiæ quam causæ muro fretum, bruta Ætneorum fulmina & Claudiana tonitrua non tangunt, certè non frangunt.

Virg. 6, Aen. *Demens, qui nimbos & non imitabile fulmen*
Ære, & cornipedum cursu simularat equorum:
At pater omnipotens densa inter nubila telum
Contorsit (non ille faces, nec fumea tædis
Lumina) præcipitemque immani turbine adegit.

Quod argumentum quia non ex Tripode, sed ex anicularum Trivio (quod in proverbio dicitur) acceptum est, ---

Morin. exer. Hoc effugium unicum est, quod cum aliqua veritatis specie hujus argumenti aciem possit obtundere; quàm tamen elumbe sit & plumbeum telum, cernite---.

Ibid. Vires argumenti non eludere modo, sed elidere aggredior.

Macrob. Sat. 7. 14. Sed quid laboramus opinionem sic inanem verbis verberare, cum ipsa rei vanitas se refellat?

Nigr. 7. Or. Bona verba, quæso. Sedatis agamus animis; viam sapientum consignatam vestigiis teramus; non affectu aut opinione de curriculo majorum devii.

En cor Zenodoti, en jecur Cratetis!

Tertul. Apol. c. 8. Qui ista credis de homine, potes & facere: qui non potes facere, non debes credere.

Put. 9. diatr. Difficultas nimirum obstat, remoramq; facit. Ego tollam; cursumque universum facilem & expeditum reddam, levi quodam diverticulo sive flexu; nec in transversum abire penitus est animus.

Sed erroris cubile deprehendi; novi locum in quo se jactent; adverto diverticulum, quo se recipiant---.

Plu. apoph. Cum in picta tabula quidam videret Lacones ab Atheniensibus interfici, &, O fortes, exclamaret, Athenienses! superveniens forte Lacon, In tabula, inquit. Ita tabula hæc te fortem ostentat, sed pictæ; colores tandem tollamus aut velum, videamusque quis pinxerit leonem.

Arist. 1. Top. 8. & Eth. 1. ad Eudem. Cic. 5. Tusc. Duplices sunt opiniones, quædam habent aliquid stabilitatis, nec sunt examinandæ; quædam adeo sunt absurdæ & ridiculæ ut sua sponte evanescant; tales itaque non opus habent refutatione, sed potius castigatione & reprehensione.

Justin. l. 1. de Scythis. Memor itaque cum servis prœliandum, verbera in aciem,

aciem, non arma adferenda duxi; omisso itaque ferro virgas ac flagella paro. Respice ad hæc.

Sit ingeniosus, sit eloquens, sit exercitatus, sit omnium librorum helluo; tamen aridus appareat & balbus necesse est, cum hæc tam ἀδύνατα sustinebit. Campian. 5. Rat.

Scitum est, inter cæcos luscum regnare posse. Apud rudes sæpe valet fucata disputatio, quam schola Philosophorum exsibilat. Rat. 9.

Eccum quos gyros, quos rotas fabricat nugator hic verborum atque sophismatum architectus? nescio cui formidolosus esse queat, molestus erit fortasse, molestiam prudentia vestra sublevabit, formidinem res eripuit.

Qui sic agunt, nonne se produnt? nonne facilè refutantur? Nonne in consessu talium virorum tenentur, ac minimo negotio constringuntur? Ibid.

Videbitis fore, ut milites istos qui post principia latent, in solem, pulverem, & aciem è suis umbraculis evocatos, non meis viribus, sed valentissima causa & certissima veritate debilitem. Rat. 2.

Fumulos hosce, ad veritatis lucem ubi ventum erit, minime laboriosum erit dispellere.

Origenes cyclicorum fundamenta una oratione tanquam machina (ariete) ita commovit, altera tanquam fulmine ita labefactavit; ut, &c.

Punctim ferit sæpius quam cæsim, &c. quoties repetit ictum (repetit autem sæpe) toties adversarium de gradu deturbat: non terret tantum cum fulgurat, sed munimenta hostis disjicit. Nigr.

Hi motus animorum atque hæc certamina tanta Virg. 4.
Pulveris exigui jactu compressa quiescunt. Georg.

Prosiliat nunc aliquis factionis adversæ magistellus, attollat supercilia, suspendat nasum, frontem perfricet, quos ille ludos, quos jocos dabit? Camp. 6. Rat.

Cur non prodeunt adversarii, ut eos palam refellant, in quos ranunculi coaxant è cavernulis? Ibid.

Sed fremas & sævias quantum libet; manebit in unitate Ecclesia, &c. Turn. Or.

In anginam ego nunc me velim verti, ut veneficæ illi fauces prehendam, atque enecem scelestam stimulatricem. Plaut. Mostell.

Grunniant gulones, gumiæ nostri, quique ætatem inter fercula conterunt; non audio. Put. 1. diat.

Levia & infirma, quibus ludas magis quam lædas; quæ rumpantur & recidant ad primum statim contactum contuitumque strictæ frameæ orationis: quare sic repugno. Ibid.

Quid

Ibid. Quid ais? Satisne firmum hoc tibi, quisquis es, in rem nostram videtur? an à teipso patrocinium, adversarie, petam?

Diat. 7. Eloquii tui machinas dejicere repentino nimbo propositum mihi non est; inspicere potius & examinare, an validæ per se & expugnando sint, &c.

Ibid. Quid tu vero? veteres nobis, an novos libros revolvis? Si novos; nulla authoritate convellimur: si veteres; loca & verba profer, uti moveamur: in hac ipsa oratione tua, Platonem, Isocratem, Hesiodum video, & tamen quæro prodeant ipsi, & vocis suffragia coràm ponderentur, tuis verbis Plato probat, Isocrates negat, Hesiodus refert: quid si neque probet, neque neget, neque referat? *Semper oculatæ sunt manus nostræ, credunt quod vident, &c.*

12. Diat. quæ in singulos effundis, inspiciam obiter, & verborum acrimoniam in os autoris retorquebo.

Quid igitur? nodum stringam; obelisco lychnum inferam, veru & lucerna utar. Nam detegenda hæc malitia est, & simul confodienda.

Ibid. Hæc linea premenda erat. Tu omissa hypera pedem sectaris, & laciniam nescio quam apprehendis, fallaci stylo oppugnas quod concessum est, & extra causam esse potest.

Ibid. Enimvero, ut aliquid ageres, agere hic nihil debuisti, vel, ne ociosus esse in tuo choro occupari. Nunc ingenii tui septa transilire voluisti, & de curru delapsus es.

Ibid. Quia nullo ingenio extorquere à pertinaciæ fomite ignem potes, verborum fumo & fuligine molestus es, & rerum lucem involvis.

Diatr. 7. Caput tollet pressum inani quadam argumentorum mole, non oppressum: molem enim magis sentio quam pondus; & verborum insidias potius quam vires. Quid mirum? Sic munita rationibus stetit causa nostra, ut nisi dolo ingenioque tentari non potuerit.

Claudendi.

DIogenes ad Mindios; Claudite portas, O Mindii ne per amplas portas excurrat oppidulum.

Senec. citat. 7. l. Benef. 1. c. Bonum, mi Liberalis, habeas animum: In manibus terræ; non hic te carmine longo, Atque per ambages & longa exorsa tenebo.

Turn. l. or. Quare eloquentiæ amorem, quasi quendam igniculum, in vestris hodie animis excitarem, nisi è dignitate

tate eloquentiæ putârem non esse, vel tam pulchræ virgini ambire procos, vel tam potenti dominæ aspectatores conciliare.

Habetis sermonem bene longum hominis utinam non, impudentis; illud quidem certe, non nimis verecundi, qui quidem cum te, Catule, tum etiam L. Crasso audiente, de dicendi ratione tam multa dixerim. Cic. 2. de Orat.

His autem rebus Sol me ille admonuit, ut brevior essem; qui ipse jam præcipitans, me quoque hæc præcipitem pene evolvere coegit. 3. de Orat.

Nec cum Plauto, Jovis magni causa, plausum emendicare statui. Plaut. Amph.

Reliqua quæ, &c. si persequerer, non deesset oratio, deessent latera, quibus exclamarem, adeo, &c. O Deam philosophiam! Turn. Or.

Sed finis sit: neque enim præ lacrymis jam loqui possum, & hic se lacrymis defendi vetat. Cic. pro Mil.

Sed ut unde orsa est in eodem terminetur oratio mea. Cic. pro Marcello.

Non possum, Auditores, pergere; altitudo mysterii superat meæ dictionis tenuitatem, quare non est cur pergam. Orationis igitur vela contraho; vos videritis, &c. utrum, &c. Turn. Or.

Sed dum unitatis rationem ardore probo, &c. non satis vestræ patientiæ consuluisse videar. Idem.

Sed videor non tam vestræ humanitatis quam meæ felicitatis rationem habuisse, qui cum, &c. sim persecutus, in meo gaudio explicando nimis me effuderim: orationi igitur meæ modum statuo, à Deo immortali precatus, ut, &c. Idem.

Quanta ergo? Non queo (Aud.) statuere nec volo dicere: reliquam utriusque laudem malo venerari tacendo, quam dicendo imminuere. Id 10. Or.

Quod utinam cum bono aliquo publico fit! voveo & omnia tibi fausta. Put. 62. Epist. l. 2.

De qua non plura dicam, ne vestræ benignitatis aures, quas longius quam statueram provexit orationem meam, diutius obtundam ingratus. Nigron. 1. Or.

Jam vero, ne in vestram humanitatem injuriosa longitudine peccet hæc oratio mea; demittam & complicabo vocis meæ flaccescentis velum, non intermisso benevolentiæ vestræ flatu; sed virium mearum tanquam spiritu deficiente, jaciam anchoram in media navigatione, ut nova paucis post diebus velificatione subeam portum disputationis inchoatæ, atque fidem oppignoratam liberem. Id. 2. Or. 4.

Sed

Turn, Orl Sed ut aliquando extremum habeat oratio mea, finem jam faciam, eo quidem libentius quod mihi vultus vestri,& isti in me oculorum intuitus,spem faciunt vobis causam esse probatam.

Idem. Videtis eo spectare orationem meam, quò debent referri cogitationes,actiones, conatus omnes Quo? non ad epulas,non ad honores,non ad Zelum. Quam tem expressi notam sacerdotis; hanc exprimite notam,sacerdotes. Quam rem explicavi perfectionem Christiani homini,hanc explicateChristiani homines. Quam rem ostendi Confessoris summam, lauream Martyris; hanc ostendite summam, confessores, ut lauream consequamini Martyres, quam intuebitur terra,quod fuit confessoris,& stupebit cœlum, quod est Martyris.

Quod si ego in his orationis tenebris aggrediar, non solum videar velle vestra abuti humanitate, sed meæ etiam tenuitatis penitus oblitus esse.

Quam ego vobis,Nobilissi. Fratres, gratulor & æternum voveo.

Auson. Panegyr. Concludam orationem meam, piissime Auguste, sermonis magis fine quam gratiæ. Namq; illa perpetua est & spacio non transmeabit; terminum calcis ignorat.

Nigr. 3, Or. Igitur finem dicendi faciam : præsertim, cum ex affectuum valle, in Capitolium Rationis ac Mentis ascendere parantem currum orationis meæ, quo pene triumphans invehitur eloquentia, temporis ad dicendum præscripti definitio, timorque satietatis vestri sufflaminet ac detineat.

Rogandi & Petendi.

Senec. 2. Benef. 1. Molestum verbum, onerosum,& demisso vultu dicendum, Rogo, &c.

Nulla res carius constat quam quæ precibus empta est.

Liv. Nam quod ad thesauros Gallicos attinet, rem suapte natura facilem, difficilem vestra interrogatio facit: cur enim quæritis quod scitis? cum quod in sinu vestro est,excuti jubetis potius quam ponatis?

Idem. Mihi quoque(quoniam respondi Himilconi, interrogare jus fasque est) velim seu Himilco seu Mago respondeat.

Sidon. ep. 5. lib. 3. Tribuere dignare votis suis,precibus meis,moribus tuis, ut ad soliditatem, &c. te patrocinante, proveniat.

Et

Et gratiam tuam tuique similium malo, quam jactо; magisque sum tantæ amicitiæ cupitor, quam gloriator: quoniam cupere nemo nisi qui verè putat, potest; potest vero quivis falso gloriari. — Apol. 3. Florid.

Itaque C. Cæsar sic tibi gratias ago, ut omnibus me rebus à te non conservato solum, sed etiam ornato, tamen ad tua innumerabilia in me merita, quod fieri jam posse non arbitrabar, maximus hoc tuo facto cumulus accesserit. *Refertur & ad Formam Gratias agendi.* — Cic. Pro Mal.

Precatus deinde, si divus, si diva esset qui sibi præpetem misisset, volens propitius adesset. — Livius.

Alterum responsum, salutem, victoriam, lucem & libertatem: alterum ominari horreo quæ ferat.

Extenderem preces, nisi & tu rogari diu nolles, & ego tota hac epistola fecissem. Rogat enim & quidem efficacissime, qui reddit causas rogandi. — Plin. ep. 13. lib. 2.

Sed, amabò te, ita perpetuum fama te amet & virtus, ignosce. — Lips. 2. cent. 3. ep.

Benignè ad amicitiam provocas, & laudes adjungis: è quibus has vix agnosco, illam appeto pari tecum voto. — Idem 5. ep. 2. cent.

Quousque & tibi & nobis invidebis; tibi maximam laudem, nobis voluptatem? Sine, per ora, *&c.* — Plin. ep. 10. l. 2. Plin. 6. l. 8. ep.

In summa, nosti facetias hominis, quas velim attendas, ne in bilem & amaritudinem vertat injuria, *&c.* Quanquam quid denunciationibus & quasi minis ago? quin potius, ut cœperam, rogo, oro des operam, ne ille se, quod validissime vereor, à me, ego me neglectum à te putem; dabis autem, si hoc perinde curæ est tibi, quàm illud mihi.

In fine orationis, præsides custodesque imperii Deos, ego consul pro rebus humanis, ac te præcipue, Capitoline Jupiter, precor, ut beneficiis tuis faveas, tantisque muneribus addas perpetuitatem. Audisti quæ malo principi precabamur, exaudi quæ pro dissimillimo optamus. Non te distringimus votis; non enim pacem, non concordiam, non securitatem, non opes oramus, non honores: simplex, cunctaque ista complexum, unum omnium votum est, Salus principis. — Plin. paneg. ad Trajanum.

Injurium quippe est magnopere flagitare quod speres, ne quod est voluntarium videatur extortum. — Symmach. 36. ep. 1. l.

Gratias tibi agam propediem, cic. id est, non dubito quin præstiturus sis quod peto. — Voss. interp. Cic. 4. l. c. 9.

Gra-

Gratias Agendi & Debendi.

Tibi & summæ observantiæ & gratissimi animi officiosa studia debere me ingenue fateor, & præstiturum sanctissime recipio.

Qui si vitam pro dignitate tua profundam, nullam partem videar tuorum erga me meritorum assecutus.

Cui nihil amplius in votis, quam ut summæ observantiæ, officii, studii, & grati animi argumentum aliquod apud te relinquam testatum.

Plurimis me tibi officiis devinctum habes : habes (ita me Deus amet) & ad quævis pro virili alacrem.

Horat. ep. *Dignum præstabo me etiam pro laude merentis.*

Cic. vid. Apel. l. 4. Maximas tibi omnes gratias agimus, C. Cæsar; majores etiam habemus.

Næ ego nequiter ingratus sim supraq; modum indignus,qui apud tantum Regem in ulla aut laude sim aut gratia, si non cum summo obsequio atque observantia primam quamque occasionem captavero testificandi, gratias animus meus quam multas habeat, quam plures debeat.

Apul. 3. Flor. Qua digna oratione tam honorificam benignitatem tuam celebrem, qua remuneratione dicendi gloriam tui facti æquiparem, nondum hercle reperio. Sed quæram sedulo & connitar.

Dum memor ipse mei, dum spiritus hos regit artus.

Ibid. Nam nunc impræsentiarum (neque enim diffitebor) lætitia facundiæ obstrepit,&cogitatio voluptate impeditur, ac mens occupata delectatione mavult gaudere quam prædicare. Quid faciam ? cupio gratus videri,sed præ gaudio nondum mihi vacat gratias agere.

Ibid. Quinetiam universo ordini vestro pro amplissimis erga me meritis quantas maximas possum gratias ago atque habeo.

Cic. pro Mar. Tantum apud me grati animi fidelis memoria valuit, ut nulla non modo cupiditate, sed ne spe quidem prudens & sciens tanquam ad interitum ruerem voluntarium.

Plin. ep. 12. lib. 10. Cui referre gratiam parem nec audeo quidem quamvis maxime debeam.

Itaque ad vota confugio ; Deosque precor, ut iis quæ in me assidue confers, non indignus existimer.

Sol-

Solvere se quod debebat; & adhuc debere quod solverit. Gratianus Imperator. Paneg. ad Gratianum.

O mentis aureæ dictum bracteatum! O de pectore candidissimo lactei sermonis alimoniam!

Accipe igitur & hos labores nostros C. C. animi grati erga liberalitatem tuam specimen. Majora & me debere & majestatem tuam decere, certo scio: sed in eo fastigio Deus Opt. Max. te collocavit ut animum benevolum ac gratum non minus velis, quam relatam gratiam.

Cui animum gratum quia in materia læta exhibere non contigerat, in ea quam iniquam fortuna esse voluit, magna cum laude, majore cum fide præstitit. Val. Max. 4. lib 7. cap.

Si quis hoc præstiterit, næ ille munus, aurum contra non charum, obtulerit: tantum ab eo beneficium accepisse me profitebor, quantum homini ab homine tribui potest maximum: neque vero sibi detraxerit quod mihi contulerit; tam gaudebit ille dato, quam ego accepto: gratias agam usquequaque, referam quoque, si potero, & vicem rependam poscenti: σῶς ἄρα debebo etiam non poscenti. Tilen.

—*Tibi se semper debebit Iason.* Ov. Met. 7.

Lætus, lubens, laudes ago; & grates gratiasque habeo. Plaut: Trinum.

Ago tibi gratias, Imp. Auguste, si possem etiam referrem. Sed nec tua fortuna desiderat remunerandi vicem, nec nostra suggerit restituendi facultatem. Auson paneg. ad Gratian.

Quorum nomine, quia non queo tantum persolvere gratiarum, quantum debeo; saltem tibi ago gratias quam possum maximas, debendo magis quam loquendo. Nigr. 1. or.

Tibi vota solvam gratias (ut Diis solet) sed sentiendo, quam loquendo plenius. Et gratiarum non minima pars hæc erit, Differre grates; ut cito jussa exequar. Alab. Rox.

Annon properandum mihi erat, ut pro eo honore vobis multas gratias dicerem, pro quo nullas preces dixeram? Non quin magnitudo Carthaginis mereatur etiam precem à philosopho pro honore, sed ut integrum & intemeratum vestrum esset beneficium, si nihil ex gratia ejus mea petitio defregisset: id est, ut usquequaque esset gratuitum: Neque enim aut, &c. Apul. 3. flor.

Hanc unam Cæsar habeo injuriam tuam; effecisti ut viverem & morerer ingratus. Furnius impetrata Senec. 2. l. 5. de Benef. 25. cap

impetrata venia patri suo Antonianas partes secuto ab Augusto, &c.

Lips. 4. cent. ep. 14. Quid scribam? gratias agere me? ne concipio quidem: & affecisti me, in summo hoc beneficio, una hac injuria, ut vivendum & moriendum sit ingrato.

Plin. 31. ep. 7. l. Hunc hominem adpetentissimum tui (mihi crede) complectere, adprehende, imo & invita, ac sic ama, tanquam gratiam referas: neque enim obligandus, sed remunerandus est in amoris officio, qui prior cœpit.

Plin. 13. ep. 2. l. Et tu occasiones obligandi me avidissimè amplecteris & ego nemini lubentius debeo.

Ibid. Amatur à me plurimum, nec tamen vincitur.

Ibid. Beneficia tam grate interpretatur, ut dum priora accipit, posteriora mereatur.

Plin. 4. l. 1. ep. In hoc ego ut referrem gratiam (nam vinci in amore turpissimum est) &c.

Lips. ep. 1. cent. Enimvero tu rem & verba simul ad me mittis; ego quid nisi verba? Pudet gratias agere, tam exposita, tam obviæ beneficentiæ; quæ, ut fontes, sponte irrigat & dimanat.

Horat. 1. od. 4. *Quod spiro & placeo (si placeo) tuum est.*

1 App. 11. Met. Irremunerabili quippe beneficio oppignoratus.

Sidon. 8. l. 6. epist. Equidem, in quantum fieri præter jactantiam potest, gaudeo præstantissimi viri authoritate, si certus est; amore, si fallitur.

Nero apud Tacit. 14. Annal. Et tua quidem erga me munera, dum vita suppetet, æterna erunt.

Ælian. v. hist. 4. l. 7. cap. Diogenes acceptis paucis nummis à Diotymo Carisio, dixit, Dii tibi dent animo quantum cupis ipse, virumque, Atque domum.

Plaut. Capt. Dii tibi omnes omnia optata afferant, cum me tanto honore honestas, cúmque à vinclis eximis.

Ap. 12. Met. At ego referendis tuis laudibus exiguus ingenio, & adhibendis sacrificiis tenuis patrimonio: nec mihi vocis ubertas ad dicenda quæ de tua Majestate sentio, sufficit, nec ora mille, linguæque totidem, vel indefessi sermonis æterna series: ergo, quod solum potest religiosus quidem sed pauper, efficere curabo; divinos tuos vultus, numenque sanctissimum intra pectoris mei secreta conditum, perpetuo custodiens imaginabor.

Plin. paneg. Ut intelligam etiam atque etiam enitendum mihi, ut hunc consensum vestrum complectar, & teneam, & indies augeam.

Opem

Opem Offerendi & Pollicendi.

FAc me certum quid tibi sic; juvabo te aut re, aut opere, aut consilio bono. Plaut. Pseud.

Omnes tibi, ut pro aliis etiam loquar quod de me sentio, quoniam subesse aliquid putas quod cavendum sit, non modo excubias & custodias, sed etiam laterum nostrorum oppositus, & corporum, pollicemur. Cic pro Mar.

Si quid erit quod mea tibi possit ars efficere, & impera, & factum puta. Teren.

Nam de me illud vobis habeo polliceri, me beneficiis vinci posse, amore & egregia voluntate non posse; quod hoc sit in mea voluntate, illud in fortunæ arbitrio situm: nam bene merendi semper voluntas adest, facultas non semper.

Itaque si quid laboris vigiliarumque adjici possit, certantem secum, ipsum annisurum, ut tanto de se consensu civitatis opinionem, quæ maxima sit, etiam constantem efficiat,

Respondit, & milites ex formula paratos esse, & si pluribus opus esset, plures daturos; & quicquid aliud imperaret velletque, Pop. Rom. enixe facturos: ad id sibi neque opes deesse, animum etiam superesse. Livius.

Ἐι πλέον εἶχον, πλέον ἐδίδων. Græcus quidam Augusto. Macr. Sat.

Dices; Oportet me tuis rebus ut meis uti: etiam, sed perinde illis ac meis parco. Plin. ep. 28. l. 6.

Proin studii certius est indicium, supra vires niti, quàm viribus ex facili uti; alter enim quod potest præstat, alter etiam plus quam potest. Val Max. 4. l. 8. c.

Reliquum est, ut ad omnia quæ tui velint ita sim praestò, ut me non solum omnia debere tuâ causâ quæ possum, sed ea quoque quæ non possum, putent. Cic epist. ad Marcel. 8. l. 4.

Reddam vicem, si reposces: reddam, si non reposces. Plin. 9. ep l. [illegible]

Interea temporis, me vestræ Celsitudinis obsequiis omnibus, sincerè pro eo ac debeo, & totum, dedo.

Hunc, meis laboribus quà meliorem quà illustriorem redditum, Augusto nomini tuo inscripsi; & quæ antiqua formula votorum est, Libens meritò donavi, dedicavi.

Ut ad constituendum ejus imperium contendisse virtus & fortuna viderentur. Flor. prol.

Ut jure sacerdotii precari deos pro te publicè possim, quos nunc precor pietate privata. Plin. 13. epist. l. 10.

Causam meam nesciens agit, qui à me ad vos literas portat. Nam dum votivi mihi fit gerulus opportunus officii, beneficiū præstat quod se arbitratur accipere. Sidon. 5. ep. 6. l.

Laudandi.

ITa eloquens ut nemo ſapientior, ita ſapiens ut nemo eloquentior: perfectus utrobique magiſter, & tam prudentiæ fructu abundans, quam dictionis flore gratioſus.

Nig. de Cic. Ille omnium generum, cauſarum, & locorum orator, mens curiæ, vox fori, lingua judiciorum; omnium gentium defenſor, cunctorum miſerorum & calamitoſorum patronus.

Non Rhetor aut philoſophus ex vulgo, ſed vel orator natus in philoſophiæ ſpatiis, vel philoſophus florens ex eloquentiæ myrotheciis.

Juli literatorum optime, & optimorum literatiſſime. Omne tulit punctum.

Vir inter optimos nobiliſſimus, inter nobiliſſimos optimus; inter utroſque doctiſſimus.

Vir ut omnibus virtutibus, ita humanitatis quoq; laudibus inſtructiſſimus.

Omnibus virtutis numeris dives.

Inter bonos optimus, inter doctos doctiſſimus.

Magis ſuo merito quam fortunæ beneficio magnus.

Avi tui (quanti viri, Deus bone!) hæres es.

Credite, optimi, &, in quantum opus eſt, diſertiſſimi viri.

Hæc tantis animi dotibus reliquis omnibus præſtitit, ut in dubio eſſet, majorne corporis venuſtate, an mentis virtute eſſet; in ea tamen nihil admirabilius, quam quòd virum incredibili amore proſequeretur.

Val. Max. Demoſthenes, cujus commemorato nomine, maximæ eloquentiæ conſummatio audientis animo oboritur.

Cic. pro Cœlio. Quæcunque in Equite Rom. dignitas eſſe poſſit, quæ certe poſſit eſſe maxima, ea ſemper in M. Cæl. habita eſt ſumma, hodieque habetur.

Quorum ipſa nomina ſunt inſtar æterni triumphi.

Nec vox hominem ſonat, O dea certe!

Qui ſimulac pedem limine extulerat, omneis prope cives virtute, gloria, dignitate ſuperabat.

Per totum vitæ ſpatium optimus eſt habitus, ſed melior tamen fuit quam habitus eſt.

Ita ut quantum operibus tuis diuturnitas detrahet, tantum afferat laudibus.

Cic. pro Roſ. Com. Qui, medius-filius (audacter dico) plus fidei quam artis, plus veritatis quam diſciplinæ poſſidet in ſe; quem Pop. Rom. meliorem virum quam hiſtrionem

nem esse arbitratur: qui ita dignissimus est scena propter artificium, ut dignissimus sit curia propter abstinentiam.

Magis mea adolescentia indiget illorum bona existimatione, quam illorum severissima senectus desiderat meam laudem. Ibid.

At in quem virum? qui tanta virtute & integritate fuit, ut etiam illis temporibus optimis, cum hominem invenire nequam neminem posses, solus tamen frugi nominaretur, &c. Gracchus, cogis me, inquit, dicere inimicum meum frugi. Cic. pro Fronteio.

O perpulchram formam! Angeli videtur, non hominis, & tamen Sacerdotis est, non Angeli; seu potius & Sacerdotis, & Angeli. Turn. 8. or.

Laudes illius numerandi potius quam poliendi (illud enim possunt aggredi, hoc assequi nullus.) Idem or. 11.

Non ferret tamen artis praescriptio, minutiora illa recensere, cum laudum maximarum torrens quidam me transversim abripiat. Ibid.

Non cecidit nobis pupula hominis insignis ostro, &c, sed non invenio vocem qua meam notionem exprimam. Princeps fortasse hominum, Grammaticè satis; Gemma Sacerdotum, Rhetoricè; Aristoteles quadratus, Philosophicè; cecidit miraculum hominis. Or. 14.

Ut putem me nativae principis germanaeq; virtuti lituram inspersurum aut labem: si ei ex gente laudem, viliter emendicavero. Ibid.

Quanquam male pono momentum in una ejus voce, qui tota vita ita dixit, ita fecit, ut & vita verbo, & verbum vitae, & utrumque fidei fecerit fidem.

Laudare hic memoriam, ille doctrinam, cuncti religionem. Macrob. 1. Sat. 24 c.

Vir meo judicio magnus, etiamsi maximis comparetur. Sen. 7 benef. 1.

Quem mihi videtur rerum natura nostris tulisse temporibus, ut ostenderet nec illum á nobis corrumpi, nec nos ab illo corripi posse. Sen 7. benef. 8.

Qua puella nihil unquam festivius, amabilius, nec modo longiore vitâ sed prope immortalitate dignius vidi. Plin. 16. Epist. 5. l.

Quis ita affectet singula, ut tu imples omnia? Quid enim aliud es quam ex omni bonarum artium ingenio collecta perfectio. Sidon.

Facilitate saepius quam industria commendatur. Quint. 10. l. 1 c.

Magna Isaeum fama praecesserat, major inventus est, &c. Plin. 3. ep. 2 l.

Quare cum vir bonus ab omnibus censeatur, Sidon. 4. epist. 4. l.

non est homo; est pejor, si non est optimus.

Sidon.17. epist l.4. Consummatissimum virum, cunctarumqꝫ virtutum conscientia, & famâ, juxta beatum.

Put. diatr.7. Cujus ut facta, exempla; sic verba, dogmata sunt: in historiam utraque referenda ut æterna sint.

Plaut. Capt. Quantum est hominum optimorum optume.

Val. M. x. 2. l. 4. 2. Delapsa cœlo sydera hominibus si se offerant, venerationis amplius non recipient.

Put. 4. diatr. Prisci candoris & humanitatis exemplum, gentis urbisque suæ gemma resplendens.

Plin. 25. ep. l. 6. Quo melior fingi ne voto quidem poterat.

Plin. epist. 9. l. 2. Quo nihil verius, nihil simplicius, nihil candidius, nihil fidelius novi.

Sidon. 13. ep. 8. l. De laudibus tuis cum canat multa, plus reticet.

Camp. rat. Dictorum sanctitatem factorum constantia commendabit. Unum hoc difficile judicium, utra in eo virtus major, morum an scientiæ.

Idem. Cui vivo & mortuo innocentia fama constitit.

S lin c.8. Multa præterea pollentissimis ingeniis edisserta, quæ præterire, quam inferius exequi, tutius duximus.

Ovid. 7. Met. de Theseo. *Si titulos annosque tuos numerare velimus*
Facta prement annos----

Put. 1. l. 1. ep. Tu unus instar omnium es, qui tot unus virtutibus abundas, ut unus omnium laudes exhaurias.

Apul. 3. Flor. Quibusnam verbis tibi, Æmyliane Strabo, vir omnium qui unquam Numantiæ fuerunt, aut sunt, aut etiam erunt, inter optimos clarissime, & inter clarissimos optime, inter utrosque doctissime.

Apul. 4. Flor. Viri inter se mutuo, & vobis & utilitatibus publicis merito amicissimi, doctrina & eloquentia & benevolentia paribus: incertum modestiane quietiores, an industria promptiores ac honoribus clariores. Quibus cum sit summa concordia, tamen hæc sola æmulatio, & in hoc unum certamen est, uter eorum magis Carthaginem diligat, atque summis medullitus viribus contendunt ambo: vincitur neuter.

Paneg ad Max. & Constant. Nec tamen miranda ista in te est, Maximiane, animi magnitudo, in quem dii immortales tanta congesserunt, & naturæ bona & ornamenta fortunæ, ut quamvis maxima largiaris, ita penes te sint omnia, quasi ea solus obtineas.

Senec. de Cic. præf ad 1. cl. controv. Illud ingenium quod solum Pop. Rom. par imperio suo habuit.

Ibid. Nemo plus ingenio suo imperavit, nemo plus indulsit.

Put. 7. diatr. Euphanti sodales sunt elegantiæ & deliciæ meræ; quibus an quid suavius amœniusqꝫ Natura produxerit,

rit, jure dubites: habet uterque quicquid mereri invidiam possit, imo vincere.

De quo narrantur plurima bona: atque ea quidem á plurimis bonis. Sid ep. 8 l. 7. Cic. ep. 12 l. 5.

Magna hæc laus est, laude non corrumpi; malle animi illum fructum conscientiæ horreo conditum, quam rumoris aura ventilatum, sparsumque. Sen. ep. 108. Tur. d. d. ad. 1. diatr.

virtute tua, & doctrina excitor: quam utramq; ita conjungis, & exeris in patriæ & commune bonum, ut boni quiq; te ament, admirentur omnes. Id 4. ep. l. 1.

Singularem in tanta dignitate modestiam, in consiliis ineundis prudentiam, in capiendis religionem, in exequendis vigilantiam, in congressibus publicis animi præsentiam, in privatis lenitatem, in sermonibus eruditionem, in verbis leporem, in moribus suavitatem, &c. Morin.

Cujus actiones omnes, maximas, minimas, Gratiæ virtutesq; deperibant adeo, ut earum gloriam utræque ambiguo certamine vendicare sibi viderentur. Idem.

Ille meus, ille tuus, ille omnium, occidit. Amor & delicium, hactenus meum, tuum, omnium nunc meorum. Put. 3. ep. l. 3.

Ut si quis magnitudinem imperii cum annis conferat, ætatem ultra putet. Flor. prolog.

Quibus contigit diem illum triplici gaudio lætum celebrare, qui principem abstulit pessimum, dedit optimum, meliorem optimo genuit. Plin. ad Trajan.

Huic ego nihil per me accessurum putavi: & tamen deesse nolui, sciens judicio erga illum tuo nihil adjici posse, si scriberem; decessurum aliquid tamen meo officio, si tacerem. Symmach. 2. ep. 1. l.

Sed utcunque virtutis tuæ opera curiosa posteritatis oculis artificum manus reddat, cum tu vel Alpium dorsa superantem, vel, &c. Hæc pictorum atque fictorum assequetur imitatio: Clementia imp. quo cœlo, quo pigmento, quo ære, amore ducetur? Qua tu ipsius victoriæ victor ita omnem cum armis iram deposuisti, ut ceciderit nemo post bellum. Pacat. paneg. ad Theodos.

Vitup.randi.

FOemina plusquam virili audacia inverecundæ; viri plusquam muliebri mollitie ac turpitudine effœminati. Cic. 2. in Verr. 3.

Homo factus ad istius libidines.

At homo inertior, ignavior, magis vir inter mulieres nequam, impura inter viros muliercula proferri non potest. Verr.

Cic. pro Quinctio. C. Cassius (nunquam sine præfatione publici parricidii nominandus)&c.

Cum ei Natura nihil melius quam vocem dedisset, pater nihil præter libertatem reliquisset: vocem in quæstum contulit; libertate usus est, quò impunius dicax esset.

Cic pro Rosc. Comœdo. Oro atque obsecro vos qui utrumq; nostis, vitam inter se utriusque conferte; qui non nostis, faciem utriusque considerate. Nonne ipsum caput & supercilia illa penitus abrasa olere malitiam & clamitare calliditatem videntur? Nonne ab imis unguibus usque ad verticem summum, si quam conjecturam affert hominibus tacita corporum figura, ex fraude, fallaciis, mendaciis constare totus videtur? Qui idcirco capite & superciliis semper est rasis, ne ullum pilum viri boni habere dicatur, &c.

I. Pic. Mirand. Sordidos, rudes, incultos; quos nec vixisse viventes, nedum extincti vivant; &, si nunc vivant, vivere in pœnam & contumeliam.

Tertul. Apol. 4. c. De vestris semper æstuat carcer; de vestris semper metalla suspirant; de vestris semper bestiæ saginantur; de vestris semper munerarii noxiorum greges pascunt.

Asseverandi & Obtestandi.

Cic. 4. Verr. Non mehercule criminis augendi causa dicam, Judices; sed quem accepi ipse oculis animoq; sensum, hunc vere apud vos, & ut potero planissime exponam.

Turn. 11. Or. Ac ne putetis hæc non tam dici à me syncere ad veritatis involutam notionem explicandam, quam oratorie ad laudes ejus exaggerandas.

Nolite, quæso, Judices, brevitate orationis meæ potius, quam rerum ipsarum magnitudine, crimina ponderare. Sed sistitis fortasse hic cogitationem vestram: cogitate adhuc, quod vultis maximum, vincam profecto cogitationem vestram. En——

Corrigendi.

Liv. 3. dec. l. 5. EAm opinionem si ratio labefactârit, si veritas extorserit: ne difficiles vos præbeatis.

Invitus ea tanquam vulnera attingo; sed nisi tacta, tractataque, sanari non possunt.

Plin. 5. ep. 7. In summa (cur enim non aperiam tibi vel judicium meum, vel errorem?)

Tilen. Plusquam Chironium ulcus non contentus scalpro

meo

meo aperuisse, sed medicari etiam pro virili aggressus sum.

Epanorthosis.

Defendere (si hoc est defendere, & non &c.)

Hanc excogitavit rationem (si hæc ratio potius quam amentia nominanda est.)

Aufert : imprudens huc incidi Jud. emit, non abstulit, nollem dixisse.

Sic vixit ut muliebria quotidiè convivia essent, vir accumberet nemo præter ipsum & prætextatum filium; tametsi recte sine exceptione dixerim, Virum, cum isti essent, neminem fuisse. Cic. Verr.

Non hospitii jus : sed quid ego hospitii jura in hac tam immani bellua commemoro ?

Quascunque Martyres subierunt pœnas (subierunt maximi maximas.) Turn or.

Humilitas tam fuit depressa in terram, seu potius tam fuit erecta in cœlum, ut primas præripuerit omnibus, secundas vix reliquerit ulli. Ibid.

Hortandi, Suadendi, & Consulendi.

PRudentèr & te dignum feceris, si à scopo virtutis non declines.

Facilius est currentem (ut aiunt) incitare, quam languentem commovere.

Macte virtute, hac pietate in patrem patriamque T. Manli esto, Macti virtute milites Rom. estote. Liv. 2.

Καὶ σὺ ἄλκιμος ἔσσ' ἵνα τίς σε καὶ ὀψιγόνων εὖ εἴπῃ. Pallas ad Telemachum. Hom. Odyss. 1.

Non sibi cohortandum Sulpitium & Cottam, sed magis utrumq; collaudandû videri, quod, &c. Quamobrem pergite ut facitis, adolescentes atq; in id studium, in quo estis, incumbite, ut & vobis honori, & amicis utilitati, & reip. emolumento esse possitis. Cic. 1. de Or.

Vos vero è juventute ista ad summa venietis, si à stirpe & indole non deflectatis, si rectam hanc semitam, quam calcare cœpistis, insistere pergatis, semitam, inquam, literarum ad serena sapientiæ templa stratam. Put. 5. diatr.

Sed & reficit audientem certo singularum partium fine ; non aliter quam facientibus iter multum detrahunt fatigationis notata inscriptis lapidibus spacia. Nam & exhaustis laboribus, nosse mensuram, voluptati est ; & hortatur ad reliqua fortius exsequenda, scire quantum supersit. Quintil. l. 4. c. 5.

Cic. ad Attic. 3. l. Quid te aut horter, quod facis; aut agam gratias, quod non expectas?

Qui monet ut facias id quod facis, ille monendo Laudat, & hortatu comprobat acta suo.

Me ad melioris sortis alcam movent & hortantur.

Plin. paneg. ad Trajanum. Facias ista semper, nec unquam in hoc opere aut animus tuus aut fortuna lassetur.

ibid. Faciebas ergo, cum diceres optimos: nec ipsorum modo vita à te, sed judicium Senatus comprobatur.

Plin. 17. ep. 5. l. Multum ac diu exosculatus adolescentem, qui est acerrimus stimulus monendi, laudibus incitavi pergeret qua cœpisset: lumenque quod sibi majores sui prætulissent, posteris præferret.

Tertul. de cultu fœm. c. 12. Meditemur duriora, & non sentiemus: relinquamus latiora, & non desiderabimus: stemus expediti ad omnem vim, nihil habentes quod relinquere timeamus; retinacula sunt ista spei nostræ.

Comp. rer. 10. Aurum, gloriam, delicias, Veneres, contemnite. Quid enim aliud ista sunt quam terrarum ilia, canorus aer, popina vermium, bella sterquilinia, &c.

Plin. 23. epist. 6. l. Neque enim cuiquam tam clarum statim ingenium est ut possit emergere, nisi illi materia, occasio, fautor etiam commendatorq; contingat.

Idem 4. epist. 8. l. Proinde immitte rudentes, pande vela, ac si quando alias, toto vehere ingenio. Cur enim non ego quoque poetice cum poeta?

Idem. 24. epist. l. 8. Accedit, quod tibi certamen est tecum.----

Idem 7. l. 3. epist. Hæc ego tecum, quæ quotidie mecum; ut desinam mecum, si dissenties tu: quanquam non dissenties, ut qui semper clarum aliquid & immortale meditaris.

Sidon. l. 5. ep. ft. 1. Nam satis eminet meritis ingenii proprii, qui fuerit fautor alieni.

Sid. 20. ep. l. 5. Gratulor tibi, quod istis moribus vivis, ut necesse habeas electionem tui timere, laudo efficaciam.

Putean. ad. Senat. Mediolan. Vos modo marcescere ætatis vestræ florem, ne sinatis; sed magno animo gradimini, ne citra annos ingenium consistat. Cogitate quam spem alatis, & quo viatico vobis utendum. Ad Theol. Jurispr. Medic. transitis? literarum hæc studia vos dirigent. Ad Remp. & latum clavum? ducent. Ad militiam & arma? hinc præcepta, hinc exempla suppetent. Sed quid ego ista copiosius? Bonas literas amare & tractare æque necessum est, ac non necessum laudare apud amantes.

Nigr. or. 1. Contendite honorario certamine cum ipsa Natura; ut

ut quantum illa contulit artificium ad orationis munia, tantum vos item adhibeatis artem ad absolutionem operis.'

Ita disciplinæ belli assuescas domi, ut aliquando ex aula pergas ad castra; ex umbra in solem; è palæstra in aciem; atque è ludicris pugnis in vera prœlia descendas: & lusoriis ornamentis in arma decertatoria commutatis, vel æques majores, vel etiam superes. Ibid.

Laudo vestrum animum, conatus probo, commendo sedulitatem: vobis in tam fructuoso labore studii perseverantiam exopto, mihi jucundissimam, gratissimam parentibus, vobis ipsis utilissimam; quam si retinueritis-.-- Nigr. Or. 7.

Exclamandi, Querendi, Detestandi.

O Fallacem hominum spem, fragilemque fortunam, & inanes nostras contentiones! quæ in medio spacio sæpe franguntur & corruunt, & ante in ipso cursu obruuntur, quam portum conspicere potuerunt. Tul. de Or. 3.

O clementiam Pop. Rom. seu potius patientiam miram ac singularem! 6. Verr.

O scelus! O portentum in ultimas terras exportandum! non enim potest ea natura, quæ tantum facinus admiserit, hoc uno scelere esse contenta: necesse est semper aliquid ejusmodi emoliatur; necesse est, &c. Act. 2 in Verr.

Quæ vox? quæ latera? quæ vires hujus unius criminis querimoniam possunt sustinere? 5. in Verr.

Me Christe! ---- me Deus!

Omnia, Judices, in hac causa sunt misera & indigna, nihil tamen acerbius & iniquius, quam --- Pro Rosc. Amer.

O divinam authoritatem, quam dum cogito, mente concido! O divinam potestatem, quam dum effero, lingua hæreo! Turn or. 12.

Stupeo P. C. necdum satis aut oculis meis, aut auribus, credo: atque identidem me an audierim an viderim interrogo. Plin. ad Trajanum.

Horror, & stupor, ubi estis? ubi lacrymæ & complorationes? ubi planctus & ejaculationes? cui tam è pumice oculi, aut ita ex chalybe præcordia, ut non in lachrymas solutus totus fluat, fleatque?

Nec unquam fando auditum, & omnium, quæ monstra dicuntur, monstrosissimum. Macrob. 5. 17.

Ingens, atrox, horridum facinus! quale nec antiquitas

quitas vidit, nec credent posteri; omnium denique flagitiorum compendium, in ferrei hujus seculi faces reservatum.

Monendi.

QUæ mihi commendas, ea tantæ mihi curæ sunt, ut me admoneri nollim, rogari vero sine magno dolore vix possim.

Tul. 6. Verr. Quamobrem te quoque, Hortensi, qui monendi locus est, ex hoc loco moneo, videas etiam atque etiam, & consideres quid agas, quo progrediare, quem hominem & qua ratione defendas, &c.

Videte igitur utrum sit æquius.

Quare si etiam monendi estis à me, quod non estis Jud. video hoc leviter pro mea authoritate vobis præcipere posse, ut-----

Divinat. in Verr. Video non te sed hunc librum esse responsurum quem monitor tuus hic tenet: qui si recte monere volet, suadebit tibi ut hinc discedas, neque mihi verbum ullum respondeas.

Non enim exprobrandi causa sed commonendi gratia dicam.

Ita irritatis militum animis subdere ignem & materiam seditioni, non esse ætatis, non prudentiæ ejus.

Cic. fam. ep. 50. l. 4. Neq; monere te audeo præstanti prudentia virum nec confirmare, &c.

Apul. de Deo Socratis. Enimvero Socrates, utpote vir apprime perfectus, ex sese, & ad omnia sibi congruentia officia promptus, nullo adhortatore unquam indigebat: at vero prohibitore nonnunquam, &c.

Qui monet, ut facias, quæ jam facis, ille monendo
Laudat, & hortatu comprobat acta suo.

Sidon ep. 20. l. 5. Redde te tamen expectantium votis, expetentiumque charitatem proba, qui jam probasti pudorem.

Excusandi.

QUod mihi consuevit in cæteris causis esse adjumento, id quidem in hac causa deficit; nam quo minus ingenio possum, subsidium mihi diligentiam comparavi: quæ quantum sit, nisi tempus & spatium datum sit, intelligi non potest; & tot. Exord. pro Quinctio.

Si vires desint: tam æquum est æquos vos adversum me esse, quam ego adversus magnum illum Deum sum, quem scio non uni omnia dedisse.

Ego infirmitatis meæ deterritus conscientiâ.

Culpam

Culpam deprecari, aut noxæ me eximere non possem, si repulsam à me patereris.

Amænitates vero & copias, ubertatesque verborum Latina omnis facundia vix quidem indipisci poterit ; mea tenuitas nequaquam. A.G.Phævo.

Quantum oratione mea nunquam æquem, quantum scribendo consequi non possum,

Enimvero mirari satis non queo etiam te hæc desiderare, quæ neque ego teneo, uti ii qui docent ; neque sunt ejus generis, ut, si optime tenerem, digna essent sapientia & auribus vestris. Cic. de Orat.

Qui ad illa arma fato fuimus nescio-quo Reip. misero funestoque compulsi, etsi aliqua culpa tenemur humani erroris, á scelere certe liberati sumus. Pro Marcell.

Judicavit à plerisque ignoratione potius, & falso atque inani metu, quam cupiditate aut crudelitate civile bellum esse susceptum.

Non cupiditate, præsertim, aut pravitate aliqua lapsis, sed opinione officii, stulta fortasse, certe non improba, & facie quadam Reip. Pro Marcel.

quo in negotio, tamen illa me res, Judices; consolatur, quod hæc quæ videtur esse accusatio mea, non potius accusatio quam defensio existimanda est, &c. defendo enim multos, &c. Cic. divinat. in Verr.

Verum id mihi non sumo, Judices, & hoc non modo in oratione mea non pono, sed ne in opinione quidem cujusquam relinquo, &c. Ibid.

Cum vero, &c. profecto vereri non debeo ne quis hoc quod facio non existimet, summi officii ratione impulsum coactumque suscepisse.

Abs te peto, Oppianice, ut me invitum de patris tuì causa dicere existimes, adductum fide atque officio defensionis. Etenim tibi si in præsentia satisfacere non potuero, tamen multæ mihi ad satisfaciendum reliquo tempore facultates dabuntur. Cluentio nisi nunc satisfecero, postea mihi satisfaciendi potestas non erit. Cic. pro A. Cluent.

Agnosco equidem me lyram Apollinis nunquam tetigisse. Mallem sane confiteri veram ignorantiam, quam profiteri vanam scientiam.

Oratione (quam è temporis vestigio natam & quasi inter prima labra vix dixero me commentatum fuisse) perstrinxi.

Quæ quidem omnia quoniam insuavis materia devenustat, lectio benigna conciliet. Auson. præf. ad 12. Edyl.

Perlege hoc etiamsi operæ est frivolum & nullius precii opusculum ; quod nec labor excudit, nec cura limavit, Id. ad 3. Edyl.

limavit, sine ingenii acumine & moræ maturitate.

Id. ad 14. Ed. Igitur cui hic ludus non placet, ne legerit; aut quum legerit, obliviscatur; aut non oblitus ignoscat.

Tacit. Annal. 16. Etiamsi bella externa & obitas pro Rep. mortes tanta casuum similitudine memorarem; neque ipsum satias cepisset, aliorumq; tædium expectarem, quamvis honestos civium exitus, tristes tamen & continuos aspernantium. At nunc patientia servilis, tantumque sanguinis domi perdirum, fatigant animum & tristitia restringunt, &c.

Pacat. paneg. Theodos. d. Huc accedit auditor Senatus, cui cum difficile sit, pro amore quo in te præditus est, de te satisfieri; tum difficilius pro genita atque hæreditaria orandi facultate, non esse fastidio rudem hunc & incultum Transalpini sermonis horrorem: præsertim cum absurdæ sinistræque jactantiæ possit videri, ostentare facundiam, quam de eorum fonte manantem in nostros usque usus derivatio sera traduxit.

Ibid. Ita dum obsequio interpretor impudentiam, dum in eundem hominem non convenire puto gaudium & silentium, duas res diversissimas junxi, metum & temeritatem.

Apul. apol. 1. De eloquentia vero, si qua mihi fuisset, neq; mirum neque invidiosum deberet videri, si ab ineunte unis studiis literarum ex summis viribus deditus, &c.

Solin. c. 1. Cujus vel industria promptius suffragium, vel benignitas veniam spondebat faciliorem.

Pacat. paneg. Theodos. d. Dabitur utcunque venia piæ temeritati, si usurpasse communia non ocupasse videamur aliena.

Θεόκριτος ἐρωτηθεὶς διὰ τί οὐ συγγράφει, ὅτι, εἶπεν, ὡς μὲν βούλομαι οὐ δύναμαι, ὡς δὲ δύναμαι οὐ βούλομαι, Stobæus. Macrobius transtulit; Quæ præsens locus & tempus exigit, ego non calleo: quæ ego calleo, nec loco præsenti sunt apta, nec tempori.

Deliberandi.

Pro Rosc. Amer. DE quo neque quomodo dicam neque quomodo taceam reperire possum: si enim taceam, &c.

Tam. or. 8. Quæ omnia ita trivit Oratoris oratio, ut cum tædeat loqui, pudeat tamen tacere; sed cum amor efficit, ut malim loqui cum tædio, quam tacere cum pudore, prosequar illam coquorum laudatam consuetudinem, &c.

Pac. paneg. Sed quid faciam? Novam quandam patior ex copia

copia difficultatem. Quid, inquam, faciam ?

Quum igitur impediat turba delectum, atque præstet gesta in summam referri, quam enumerando tenuari; dixisse sufficiat, Unum illum divinitus extitisse in quo virtutes simul omnes vigerent, quæ singulæ in omnibus prædicantur. Ibid.

Quæ vos per hosce annos appetistis atq; voluistis, ea nunc si repudiaritis, abesse non potest, quin aut olim cupide appetisse, aut nunc temere repudiasse dicamini. A. Gel. e aor. Gracch.

Vereor me hercule ne aut gravioribus utar verbis quam natura fert, aut levioribus quam causa postulat

Utrum impudentius à sociis abstulit? An turpius meretrici dedit? An improbius Pop. Rom. ademit? An audacius tabellas publicas commutavit? Pro Quinct.

Neque enim tantopere mihi considerandum est, quid vir optimus in præsenti velis, quam quid semper sis probaturus. Plin. ep. 7. l. 1.

Quid hoc homine faciatis? Aut ad quam spem tam perfidiosum, tam importunum animal reservetis? Act. 2. in Ver.

Illudendi.

TUm iste vir opt. (vereor ne derideri se putet, quod iterum jam dico opt.) Pro Quinct. Cic. Nar.

Non comparat se tecum gratia P. Quinctius, Nævi: non opibus, non facultate contendit: omnes tuas artes, quibus tu magnus es, tibi concedit, fatetur se non, &c. non habere domum clausam pudori & sanctimoniæ, patentem atque adeo expositam cupiditati & voluptatibus, &c. Cic. pro Quinct.

Itane vero? Tu ille es qui censuram hic nobis sine suffragio geris? Tu provides ne quid Resp. capiat detrimenti? Bene est: state firmi cives hoc tibicine & destina? Sed tamen ego Magistratus esse putabam, quibus hæc cura, &c. nisi tu unus plus sapis & vides quam cæteri omnes, *O mi senex, omnes videmur nobis saperdæ, jestivi, belli, cum simus copreæ.* Lip. advers. Dialogist.

Ite igitur, & si ita vultis, facultates divinas prostituite; cœlo demissum animum humi prostratum adfigite; sensus rationi præponite: pergite esse virtutum proditores, vitiorum jumenta, voluptatum mancipia.

Minandi.

VIdesque, ô Juvenis, hoc dictu quam factu difficilius esse, vel factu quam dictu expromptius. Cæsar ad Metel. Trib. impedientem.

Plut. 6. Verrin. Et, si me in hoc reo, quem mihi inimicum Siculi dederunt, satis vehementem, satis perseverantem, satis vigilantem cognorunt; existiment in iis hominibus, quorum ego inimicitias Pop. Rom. salutis causa suscepero, multo graviorem & acriorem futurum.

Dion in epi Cassia. Οἱ Θρᾷκες, πρὶν εἰς ἄρικτον ἐλθεῖν, ἠκόνησαν τρεῖς λόγχας ἕκαστος.

quod si te perpetrasse compereto, pejus cruce & furca lueres, nec ad commiserationem me flecteres etiamsi fleres sanguinem.

Metuendi & Obstupescendi.

Tamen ita deos mihi velim propitios, ut, cum illius diei mihi venit in mentem, quo die citato reo mihi dicendum sit, non solum commoveor animo, sed etiam toto corpore perhorresco.

Qui tandem istius animus est in recognitione scelerum suorum, cum ego ipse in commemoratione eorum non solum animo commovear, verum etiam corpore perhorrescam? venit enim mihi fani, loci, religionis illius in mentem, versantur ante oculos omnia.

Horret animus tanti vitii imagine.

Tum. 11. An hoc quicquam potuit audire majus? audivit, audivit, quod cum dicere conor, lingua suppressis faucibus fluitans palato inhærescit. Nam ad tantum mysterium enunciandum opus est non Oratoris alicujus voce, contentione, lateribus; sed Cherubinorum ac Seraphinorum linguis, ardore, flamma. At quid potest latere tantum? Habet hoc quidem quod sum dicturus flagitii speciem; veruntamen, si non renuatis audire, audeo quidem dicere; non renuitis: meruit L. audite, &c.

Plin. ep. 22, l. 6. Si quis forte te, quod abominor, fallat.

Male & Bene precandi.

Androm. ad Ulyss. Sen. Troad. 696. vers. Sic te revisat conjugis sanctæ torus, Annosq; dum te recipit extendat suos Laerta! sic te juvenis excipiat tuus, Et vota vincens vestra felice indole Ætate avum transcendat, ingenio patrem! Miserere matris.

Drex. in Ætern. 9. Veritas te amet, mi N. & sapientia; tam enim hoc sapienter quam vere dixisti.

Plaut. Asin. 3. act. Dii te servassint semper custos herilis, decus populi, thesaurus

thesaurus copiarum, salus interioris corporis, amorisque imperator.

Tantum tibi boni Dii immortales duint.

Dent tibi, Cæsar, ætatem Dii, quam mereris; serventque animum quem dederunt. Plaut. Pseud. 3.

Quid isti benignitati precer? nisi ut semper obliges, obligeris, incertumque facias utrum magis expediat civibus tuis debere tibi an præstitisse. Plin. Paneg. ad Trajan. Ibid.

Digna vota quæ semper suscipiantur, semperque solvantur. Ibid.

Pro nobis ipsis quidem hæc erat summa votorum, ut nos sic amarent Dii, quomodo tu. Ibid.

Nos inter secunda omnia & vota certantia, quæ præsenti tibi conferuntur, vehemur alacres. Ibid.

Quo majore fiducia iisdem illis votis, quæ ipse pro se nuncupari jubet, oro & obtestor: si bene Remp. si ex utilitate omnium regit, primum ut illum nepotibus nostris ac pronepotibus serves: deinde ut quandoque successorem tribuas, quem genuerit, quem formaverit, similemque fecerit adoptato. Aut si hoc fato negatur, in consilio sis eligenti, monstresque aliquem quem adoptari in Capitolio deceat. Ibid.

Deum precor, conatum meum felicitet, teque V. C. nobis & Reip. servet. Put. 4. ep. 5. l. Sidon. ep. 7. l. 8.

Quod superest, Deum posco, ut te filii consequantur; aut, quod plus decet velle, transcendant.

Dii tibi omnes omnia optata afferant, &c. vid. form. Grat. agendi. Plaut. Stich. 1.

Propino tibi salutem plenis faucibus.

Ita mihi meam voluntatem, spemque reliquæ vitæ vestra Pop. Rom. existimatio comprobet, &c.

Ita amor hic inter nos perennet, quem coimus auspice & teste immortali tuo patre.

Ita perpetuus inter nos amor sit, mi L. ut cum aculeo discessi à vobis. Lips.

(Ita meus mihi genius faveat) (Dii meliora piis.)

Tu salve; & idem voveo Holmanno. B. & cæteris collegis.

At vos salus servassit. Plaut. Pan. 3.

C. Cæsari filiæ suæ filio, cum eum in Armeniam mitteret Augustus precatus est a Diis, gratiam Pompei, audaciam Alexandri, fortunam suam concedi. Plaut. Cistel. Plut. Apoph.

Dii illum infelicitent omnes, qui, &c. Plaut. ep. 3. Pan. 2.

Dii te eradicent.

Solennia vota pro incolumitate tua, qua publica salus continetur, & suscepimus, Domine, pariter & Plin. ep. 35. l. 10.

solvi-

solvimus; precati Deos, ut velint eâ semper solvi, semper signari.

Pl.&c. Vivite & annum hunc, & seculum hoc feliciter incipite atque transigite.

Fut. diatr. 10. Ergo florete, felices viri, Senatorio munere vere digni, florete urbes non muris magis turribusq; quam Rectoribus munitæ; incrementa capite, quæ nulla unquam vis hostilis, nulla militiæ calamitas labefactet.

Eumenes ad milites suos. Justin. l. 14. At vos devota capita respiciant Dii perjuriorum vindices; talesque vobis exitus dent, quales vos ducibus vestris dedistis. Nempe vos iidem paulo ante & Perdiccæ sanguine estis aspersi, & ---- Ultima nunc ego perfidorum victima has vobis diras atque inferias dico; ut inopes extorresque omne ævum in hoc castrensi exilio agatis, devorentque vos arma vestra, quibus plures vestros, quam hostium, duces absumpsistis.

Consolandi.

Cic. fam. ep. l. 5. NAm quod allatura est ipsa diuturnitas, quæ maximos luctus vetustate tollit, id nos præripere consilio prudentiaq; debemus. Etenim si nulla unquam fuit liberis amissis tam imbecillo mulier animo, quæ non aliquando lugendi modum fecerit: certe nos, quod est dies allatura, id consilio antefer-re debemus, neque expectare temporis medicinam, quam repræsentare ratione possimus.

Plin. ep. 16. l. 5. Ut enim crudum adhuc vulnus medentium manus reformidat, deinde patitur, atque ultro requirit: sic recens animi dolor consolationes rejicit, ac refugit, mox desiderat & clementer admotis acquiescit.

Cic. fam. ep. l. 4. Neque monere te audeo, præstanti prudentia virum, nec confirmare, *&c.*

Ibid. Illud tamen me vel monuisse vel censuisse puta, vel propter benevolentiam tacere non potuisse, ut quod ego facio tu quoque in animum inducas.

Homines sane sumus, & urit illud, Avelli. Soletur te quod non in longum. Lisp. Cent. 2, Ep. 30. tota Ep. 55. 64. 67. Senec. ep. 67. & 99.

Tam. or. 15. Non prius conquievit, quam è cœlo spei & consolationis auram aliquam sentisceret.

Plin. ep. 1. l. 2. Quibus ex causis necesse est tanquam immaturam mortem ejus in sinu tuo defleam: si tamen fas est aut flere, aut omnino mortem vocare; qua tanti viri mortalitas magis finita quam, vita est. Vivit enim, vivetque semper, atque etiam latius in memoria hominum & sermone versabitur, postquam ab oculis recessit.

Fuit

Fuit hoc luctuosum suis, acerbum patriæ, grave bonis omnibus. Sed ii tamen Remp. casus secuti sunt, ut mihi non erepta L. Crasso à Diis immortalibus vita, sed donata mors esse videatur. Non vidit flagrantem bello Italiam, non ardentem invidia Senatum, non luctum filiæ, non exilium generi, non-non non denique in omni genere deformatam eam civitatem, in qua ipse florentissima multum omnibus gloria præstitisset. Ego vero te, Crasse, cum vitæ flore, tum mortis opportunitate, divino consilio & ortum & extinctum esse arbitror. Nam tibi----- Cic.3.l. de or.

O noctem mihi omni deinceps die clariorem! O numerandam candido lætitiæ calculo! vos pergite officiosæ lacrymæ, & alio nunc affectu fluite: madere gaudii rivis jam debet facies. Put.Diatr.30.

Vide Sulpitii ep. 5. l. 4. & 5. epist. 12. *Lucceii.* & 16. epist. Cic. Consol. Sen. ad Polyb. Marciam, Helviam matrem. Plut. ad uxorem, & ad Apollon. Hieron ep. *&c* enumeratas à J. G. Vossio, l. 3. institutionum, c. 4.

Judicem Compellandi.

Causa hæc, te Ephoro, peragatur: parva quidem si mores nostros spectes, magna si antiquos; & sic prudentia, doctrina, authoritate tua digna, atque in parte tua. Put.Diatr.5.

Dies dictus est, & tu judex, vir clarissime, ut inter nos pronuncies. Neq; superstitiose tibi causam meam commendabo, neque neglectim. Tu ingenio rectus, judicio acer, non oculis sed animo ipso Argus, veram & incorruptam sententiam per te laturus. Id.ibid.

Itaque si tuo unius judicio justam causam laudasse ac defendisse videar; honesto elogio clarus apud bonos, laudatusque sum. Claritas enim, ut pulcherrime Seneca, non desiderat multa suffragia; potest & unius boni viri judicio esse contenta. Nam bonos omnes bonus unus judicat. Ibid.

Moderandi & Dijudicandi formulæ.

Apud Indos præstabile quoddam genus hominum fuisse memoriæ traditum est, quos Gymnosophistas vocabant. Hi neque periti erant propagandæ vitis, nec inoculandæ arboris, nec proscindendi soli. Non illi norant arvum colere, vel aurum colare, non equum domare, vel taurum subigere; non ovem vel capram tondere, vel pascere. Unum pro his, & illud omnium summum, norant; Sapientiam colebant, tam magistri Apul.Flor.

senes,

ſenes,quam diſcipuli minores. Apud hos, ubi menſa poſita,omnes adoleſcentes ex diverſis locis &officiis ad dapem convenerant, perrogabant magiſtri, quod factum, à lucis ortu ad illud diei, bonum feciſſent. Alius ſe commemoravit aliquid meditatione ſua reperiſſe, vel alterius demonſtratione didiciſſe ; alius ſeſe parentibus quidpiam imperantibus obediſſe ; alius ſe inter duos arbitrum delectum, ſanata ſimultate, reconciliata gratia, purgata ſuſpicione, amicos ex infenſis reddidiſſe. Qui nihil habuit adferre cur pranderet, impranſus ad opus foras extrudebatur.

Xenoph. Cyri pæd. l. 1.

Atque utinam mihi, prandii tantum diſpendio, liceret hinc diſcedere, ac ne forte ſicut Cyrus quondam, qui puer à Magiſtro judex duobus aliis pueris datus, quorum alteri grandiori tunica erat brevis, alteri minori tunica erat longa, pronunciavit utrique magis convenire, ſi veſtes inter ſe mutarent; ſua deinde & ipſe tunica exutus, vere Gymnoſophiſta factus, verberibus excipiebatur, quod contra jus dominii nec ſecundum leges ſententiam tuliſſet : ſic & ego litis hodiernæ conſtitutus arbiter (in qua tu, Longine, majuſculorum patronus, magna voce ſonas, manuque tota, *Ineſt ſua gloria magnis* ; Tu, Minuti, breviorum tueris partes, & in pedum digitos erectus exclamas, *Et ineſt ſua gratia parvis*) Theſea expectarem vindicem, ſi utrumque ad Procruſtis lectum dimenſus, alterum detruncandum, extendendum alterum pronunciarem, meritas vel me judice daturus pœnas ſententiæ ex æquo magis, quam ex juſto latæ. Sed aliam longe controverſiæ hujus dirimendæ rationem mihi ineundam video: quocirca ----

Antholog. β. λ.

Litem aliquando intenderat ſurdus ſurdo ; ſibi trimeſtrem ædium penſionem deberi clamitans. Reus ſe illa nocte foras uſquam prodiiſſe pernegabat, ut qui domi pernox molam verſarit. Judex æque ſurdus, hunc, illum intuitus. Nam quid, inquit, ſuper hac re contenditis ? Annon utrique veſtrum mater eſt ? Uterque alat, jus & æquum poſtulat. Ego ſane ſurdus non ſum ; & tamen abſurdus eſſem, & dignus qui male audirem, ſi modo ex allegatis veſtris ſententiam ferre vellem, qui non ſurdi ſolum ſed & cæci, Andabatarum more digladiantes, à ratione pracipites toto erratis cœlo. Quò enim tu tantum mihi lævus abis ? quid ? An in Contemplationis altum ? Tu vero quò tam diverſus ? an in cæca Practica ſaxa ? Quin me

me sequimini, ad tutæ pacis & tranquillæ quietis portum-----

Plato quoties à magistro suo Socrate dissentire lubuit, excusare se solitus, Amicum sibi esse Socratem, magis amicam Veritatem; invidiæ mox suæ vindicem habuit & Aristotelem discipulum, quem etiam ingratitudinis nomine Pullum vocabat equinum, ut qui, lacte satur materno, calcibus matrem peteret. Hic itaque si quando a magistri placitis discedere in animo haberet, profiteri solebat, Amicum sibi esse Socratem, amicum Platonem, sed maxime amicam Veritatem. Absit modo invidia, judicio pronunciatum sano, exemplo utili. Sic diligendi sunt amici, ut non diligantur eorum errores. Neque enim placet naso duci, aut auribus trahi, ut pedibus eam in alterius sententiam non prius examinatam probe ad veritatis stateram. Turpe vero cum sit, ex omnium rerum dictatore atq; domino intellectu facere mancipium alienæ libidinis: Discernamus quas è metallis vestris erutas attulistis massas in exploratore aurei veritatis conflatorii igne, idq; separatim.---.- Ælian. Var. hist. l. 4. c. ; Arist. Eth. Nicom. l. 6. ; Scalig. exer. 6. sect. 4.

---- Atque utinam mihi in manum daretur libra illa Critolai, qui, cum in alteram lancem animi bona imponeret, in alteram corporis & externa; tantum propendere illam boni lancem putavit, ut terram & maria deprimeret. Sic. 1. Tusc. qu.

Καὶ τότε δὴ χρύσεια πατὴρ ἐτίταινε τάλαντα, Homer. Il. χ.
Ἐν δ' ἐτίθει δύο κῆρε τανηλεγέος θανάτοιο,
Τὴν μὲν Ἀχιλλῆος, τὴν δ' Ἕκτορος ἱπποδάμοιο.
Ἕλκε δὲ μέσσα λαβών, ῥέπε δ' Ἕκτορος αἴσιμον ἦμαρ.
Ὤχετο δ' εἰς ἀΐδαο, λίπεν δέ ἑ Φοῖβος Ἀπόλλων.

Jupiter ipse duas æquato examine lances Virgil. Æn. l. 12.
Sustinet, & fata imponit diversa duorum:
Quem damnet labor, & quo vergat pondere lethum.

Περὶ μὲν τοῦ ῥηθήσεσθαι μέλλοντος, ἀμφίδοξός εἰμι καὶ διχογνώμων, καὶ τῇ δὲ κἀκεῖσε κλίνων ὡς ἐπὶ πλάστιγγος πρὸς οὐδέτερον ῥέψαι δύναμαι, πολὺ δ' ὄκνος ἔχει με καὶ τῆς εἰσηγήσεως καὶ τῆς ἀποτροπῆς. Plutarch. de educat. puer.

Veri-

veritatem, quæ (ut opinabatur Democritus) in profundo mersa puteo latet, vos binæ quasi situlæ, aut gemini φρεάντλοις certatim vicaria opera eaq; strenua, eruere laboravistis. Ad quam quia uterque summa fiducia affectare videri vultis; videamus & nos ne forte, quod fieri solet, altercando amittatur veritas, utrum remota erroris nebula, sublato opinionis velo, sedato denique affectuum vento, pura illa sit, simplex & sincera, uti prætenditis. Primum itaque prodeat ----

Diog. Laert. l. 1. Chilo jam ætate provectus, dum modo vitæ anteactæ virtutibus vellet frui, modo vitia recensere, ut censura sua in ea animadverteret, dixit: Se sibi per totam vitam non conscium fuisse ingratitudinis; una tamen re se modice moveri, quod cum semel inter amicos illi judicandum esset, neque contra jus agere aliquid aut decernere vellet, persuaserit amico judicium à se provocaret; ut sic nimirum utrumque, legem & amicum servaret----

Plutarch. Apophth. Themistocles à duobus amicis suis cooptatus litis æstimandæ dijudicandæque arbiter, ingrati muneris invidiam declinare volens, judicium aversatus est, inquiens, Nolle se ex amico transire in judicem, ne ex amico jam utriusque, cogeretur in alterius transire inimicum ----

Simonidi petenti à Themistocle ut in causa quadam iniq; judicaret: Neq; tu inquit, si præter modos caneres, bonus esse poeta; neque ego, si præter leges quid decernerem, magistratus probus -----

Xenophon ἀπομνημονευμάτων, In deserto hoc bivio cum Hercule anceps animi hæreo. Hinc mollis mihi sese offert via rosis violisque consita: illinc ardua via & acclivis intercluditur dumis spinisque aspera. Utram tandem insistam à Virtute & Voluptate, luculenta utrinque oratione admonitus, vixdum constat. Tu comes blanda hortaris ----

Homer. odyss. κ. Unde oculis meis repente oborta in tam clara luce caligo? Unde menti stupor, cordi genibusq; tremor? Mihi ipsi qui vobis moderator datus sum, moderamine opus est. Quis me Typhis, quis Deus geminis hisce interceptum monstris expediet? *Hac rabiosa*

Arist. Eth. Nicom. l. 2. c. 8. *premit canis, hac lutulenta ruit sus*: Hinc latrat sæva *Luxus* Scylla, inde vorat vomitq; *Avaritiæ* Charybdis. Quis mihi dabit, inter vastum gurgitem atque infamem naufragiis scopulum, iter tenere medium? Tu mihi sola (Ratio) Circe, Calypso, Heleno potior, dictabis

dictabis medium; Νῆα δὲ τοῦ καπνοῦ καὶ κύματος ἐκτὸν ἐέργειν, per illud potius extremum in quo minus peccatur, à quo plus imminet periculi, ad portum tendere; ἐπειὴ πολὺ φέρτερόν ἐστιν Ἓξ ἑτάρους ἐν νηῒ ποθήμεναι ἢ ἅμα πάντας.

In contentione Divarum, Nobilitatis, Honoris, Voluptatis, Scientiæ, virtutis, *&c.* de summa felicitatis sede poterit Moderator ab initio usurpare, aut etiam in orationem prosam solvere illud Lucretii.

Suave, mari magno turbantibus æquora ventis, Lib. 2.
E terra magnum alterius spectare laborem:
Non quia vexari quenquam est jucunda voluptas,
Sed quibus ipse malis careas, quia cernere suave est.
Suave etiam belli certamina magna tueri
Per campos instructa, tua sine parte pericli.
Sed nil dulcius est, bene quam munita tenere
Edita doctrina sapientum templa serena:
Despicere unde queas alios, passimque videre
Errare, atque viam palanteis quærere vitæ:
Certare ingenio, contendere nobilitate:
Noctes atque dies niti præstante labore
Ad summas emergere opes, rerumque potiri.
O miseras hominum mentes! O pectora cæca!
Qualibus in tenebris vita, &c.

Optimo sane consilio eductæ utrinq; copiæ summa arte instructæ acies vestræ concurrerunt fortiter, dimicarunt strenue; obstinatis usque adeo animis obnixe non cedere, *dum gravis aut has, Aut has versa fuga victor dare terga coegit.* Faxo tamen ut *motus hosce animorum atque hæc certamina tanta Pulveris exigui jactu compressa quiescant.* Proinde è ductoribus acie revocatis, deterior qui visus detractis pinnis discet humi serpere; *melior vacua regnabit in aula,* & triumphans *caput inter nubila condet ....* Ex. Virg. 4. Georg.

Vipereos agnosco dentes, & lethali prætincta veneno semina, Colchica hæc sementis; ubi è serpentinis dentibus nati terrigenæ, in sua, in parentis viscera infestis animis armatas convertunt manus. Neque enim nisi literis instructi, & eloquentia delibuti illarum castra obsidere, hujus arcem oppugnare potuissetis aut etiam ausi fuissetis. Quum tamen destructum itis sic eloquenter, ut vel hoc ipso adstruatis, quo destruere præsumitis. Ita nihil eloquentiam destruere Ex. Ovid. 7. Metamorph.

præter eloquentiam potest: ideoque nec ipsa potest; quoniam scilicet hoc quoque potest quod omnino non potest. Ne tamen Cadmea forte victoria rem ad internecionem plane deducat; jam tempus adeóque discrimen postulat, ut silicem meum in medios jaculatus hostes, depulsum ab Eloquentia Martem in ipsos convertam. Intestini itaque ferri licentiam vel sic, dearmatum venio ———

Put. diatr. 7. Militiam si intuemur, non turba, sed disciplina ad victoriam facit; non quam multi, sed quam boni pugnent; etiam in oratione stabit victoria non à numero & multitudine, sed robore & vi argumentorum.

Huc mentem adhibeatis, justáne an injusta dicam, hoc enim Judicis officium est, Rhetoris autem vera loqui.

Medorum judices, ferebant prætextas vittatas loris, & in capite tiaram. Atque hinc tiara cuique, cui appendet ad sinistrum latus opus è margaritis fimbriatum, alteram aurem ejus qui gestat obtegens. Quibus significabant, aurem quidem retectam accusatoribus dari, tectam vero accusatis sed absentibus reservari.

Philippus inter duos malos judex constitutus, alteri ut è Macedonia abiret, alteri ut eum persequeretur, imperavit.

Mercurio deferenti pomum Eridos, Jovisque mandatum, respondet Paris. Videte autem quale à me judicium expectet vel etiam exigat, qui de me prius tam inique judicavit, hominum deorumque moderator summus. Qua enim fiducia mortalis ego, utique opilio & è plebe bubsequa, cujus neque fori neque subsellii res est, quæ in certamen venit; decernam hanc litem anxiam & ancipitem de immortalium dearum forma? quarum etiam præsentiam tremulo horrore expavesco, nondum satis aut mitissimo ipsarum aspectu, aut mollissimo vocalis dei affamine confirmatus. Quantò melius ipse sibimet sumpsisset hunc judicii calculum, formarum spectator elegans, cupitor ardens, potitor notus? Sed video quid velit; declinare scilicet, & à se amovere vult tantæ dijudicationis invidiam, & in me tandem derivare. Jam olim docuerunt me rex ille asininis donatus auribus, & vates oculis mulctatus, quam periculosæ machinæ subeat aleam, quicunque vestris dirimendis controversiis arbiter adscitus fuerit. Quod ego vos, serenissimæ dominæ, oratas exoratas velim, quoniam Jovis summi nullatenus per hunc Argicidam

gicidam diffugere authoritatem licet, ut sententia (quod factu necesse est) secundum unam pronunciatâ, reliquæ duæ spe sua frustratæ, me conjugis patrisque vestri sortitione judicem electum, rejectione vestra non improbatum, nec offensa excipiatis, nec odio aut vindicta prosecutum eatis. Agite igitur pulcherrima numina, vestras perorate causas, vestras prædicate dotes, namque hinc etiam venustatis commendatio, formæ conciliatio; dum ego interea temporis, me recolligo, totusque divino huic spectaculo addictus, exactiori lustratione singulas & singulares formas rimer, pensioreque examine de iis judicem.

Papæ! quale spectaculum, quanta pulchritudo, quæ undique voluptas? hic certè est, ubi Argus fieri velim; quo tot simul oculis tanta devorem gaudia. Quam venerabile & regium fulget præstringitque tum oculorum tum animi aciem Saturno digna proles, Jove matrona, oculis veneranda, ulnis candida? quam insuper imperiis pollens quam muneribus potens, diademate caput cincta, sceptro innixa, divûm incedit Regina, & vera incessu patet Dea? par rotandis cœlis, regendis terris, calcandis inferis: quo æquior (ita mihi faveat Saturnius) factus sum Ixioni tam divinam formam ambienti, rotamque cui affixus sequiturque fugitque vel uno illius amplexu, utcunque per submissam nubem, imaginario redimere præoptem. Illa verò, quam ex facie agnoscas, consilii æque ac fortitudinis dominam, ex galeæ cono, oleaginâ redimito corona, lauro tamen præcincta; scias belli pacisque mediam: namque & ægidem quatit, & hastam vibrat, patris æmulata fulmen armipotens virago, belli spolia, pacisque firmamenta præ se ferens: medio tamen inter gratiam & terrorem tenore, nullis non obsequiis votisque expetenda, nisi in perpetem & pertinacem jurasset virginitatem. Sed & hæc, dii boni! quam egregio decore conspicua? neque ex parte speciosa, sed tota amabilis, amicabilis, admirabilis, divumque hominumque voluptas alma Venus, intecto corpore perfectam formositatem professa, colore in speciem diviso testata ortum; candida, quod cœlo demeat: cærula, quod mari remeat. Erubescunt punicantes in genis rosæ, horrent sororiantes sub pectus mamillæ, liventes passim per cutim translucent venulæ, per diffusas undique ambrosias comas renident humeri eburnei; quam denique vel sic, neque gemmato cesto cinctam, neque

Orationes trium Dearum excipit hæc Paridis sententia. Quam sipla-cere sensero, & illas & alias hujusce generis dabit iterata editio.

neque Gratiis gratissimis comitatam, neque suis cupidinibus circumfusam, commendat dulcis risus, non dedecet ipse nævus, & supra omnia apud me valet ipsius oratio; qua se mihi daturam nuptui pollicetur quandam forma præcipuam, suique similem, candidam utpote è Jove cygno satam, teneram ut quæ in ovo nutrita fuerit. Valeat itaque imperandi libido, facessat bellicæ gloriæ sitis; habendam in hoc certamine rationem pulchritudinis, monent & Jovis jussa, & Mercurii mandata, & ipsius aurei pomi inscriptio, *Pulchra capiat*. Hoc igitur cape tuo jure, O Venus, *Nam tua forma deam, me judice, vincit utramque.*

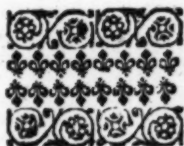
Et alias discernendi litium formulas, litem secundum alteram partem dandi, vel ampliandi licebit affingere ex judicio Dolabellæ, & rejectione mulieris Smyrneæ ad Areopagitas. A. Gel. 12. l. 6. c. ex Val. Max. 8. 1. vid. & judicium Galatium Val. Max. 2. l. 8. c. Licinii Fimbriæ. l. 7. c. 2. Jul. Cæs. Sen. de benef. 5. l. 24. c. Philippi & mulieris Val. Max. 6. l. 2. c. Cambysis. l. 6. 3. c. Claudii de muliere non agnoscente filium, Suet. Claud. 15. c. Alexander alteram occludebat aurem, reo sc. reservatam, *Qui statuit aliquid parte inaudita altera, Æquum licet statuerit, haud æqum fuerit.* De judicis officio in litibus. A. Gell. 14. l. 2. cap. & 4. cap. & Cic. pro A. Cluentio. Judicium Pop. Rom. parum honestum inter Ardeates & Aricinos. Liv. l. 3. & Val. Max. 7. lib. 3 c. Ampliationis, N. L. *non liquet*. Asconius, Cicero, Liv, *&c.* Ptolomæi, Ælian. Var. hist. lib. 14. cap. 43. Philippi dormitantis Plut. Apophth.

INDEX POETICUS,

Commonstrans

Descriptiones, Comparationes, Allusiones, Ritus, Locos communes, Fabulas illustriores, *&c.*

Quæ habentur apud Poetas, veteres & recentiores, majorum & minorum gentium.

LONDINI,
Impensis *Philemonis* & *Johan:* STEPHANI. Olim sub aureo Leone, in Cœmiterio *Paulino*; nunc ad *Insignia Regalia* in Vico, vulgò vocato *Chancery-lane*, 1667.

INDEX POETICUS.

A

Aborigenes, indigena, *Virg.* VIII, 314.

Academia *Casp. Barlæus.* *laud. Hortuli Leydensis.*

Academici honores, *Barlæus.* 12. *Miscellan.*

Accipiter, comp. *Virg.* XI, 721

Acies instructa, exercitus, (*vid.* Belli conflictus) *Plaut. Amphitruo. act.* I, *sc.* 1. *Virg.* VIII, 593 *Stat. Theb.* 402 *Claud. in Ruffin.* III, 74. 51

Actæon, *Ovid. Met.* III. 138. *Sen. Oed.* 751

Adolescentia, *Lævin. Torrentius*, *Casimirus, Sarbievius*, I, *lyr. od.* 4. & III *lyr.* 22. *ode.*

Adonis, *Ovid. Met* X. 503

Adversa virtutem illustrant. *Ov. Trist.* V, *el.* 6. *vers.* 48

Adulatio, *Barb. Urb. P. P. p.* 278

Adulterorum apud inferos Supplicia, *Virg* VI, 612

Ædificator, *Juvenal. Sat.* XIV, 86

Ædificia, *vid.* Luxus in ædificiis.

Ægis. *Virg.* VIII, 435. *Claudian. cons. Prob. & Olyb.* 93. *Claudian Gigantomach.* 99. *Sidonius carm.* XV, 7

Æmulatio, *Virg.* V, 229. *Barlæus* II, *eleg.* 18

Ænigmata, *Casp. Barlæus.*

Æolus *Virg.* I. 56. *Val. Flacc.* I, 581.

Æquanimitas, *Hor. od.* II, 10. III, 1 *Sen. Troas.* 257. *Sen. Thyest.* 612, *Casimirus Sarb.* III, *lyric. od.* 4

Æquinoctium Autumnale, *Virg Georg.* I, 208

Aër, *Ovid. Met.* I, 52

Æstas, *Bos. Zanchius.*

Æstus nimius, *vid.* Siria stella *Stat. Theb.* IV, 69 . 738. *Barlæi Sylva Ducis.*

Ætas aurea, felicia seculo, *Virg.* 6. *Ecl.* 28. *Georg.* I, 128. *Lucr.* V, 781, *Catul* 64. *Tibul.* I, *el.* 3 *Ovid. Met.* I, 89. *Sen.* *Oed.* 227. *Sen. Hippol.* 523. *Octavia*, 388. *Claud. rapt. Pros.* III, 24. *Claud. in Rufin.* I, 389. *Sidon. carm.* II, 105. *Boeth.* II, 5. *metr. Casp. Barlæus Hymn. in Christum.* v 224. *Idem* II, *el.* 6. *Casim. Sarb.* I, 1. *Zevecotius*, II, *el.* 13. *Jac. Gaddius* . 24

Ætas argentea, *Virg. Ge.* I, 128. *Ovid. Met.* I, 113

Ætas ferrea, *Catul* 64. *Ovid. Met.* I. 127. *Barlæus*, II, *el.* 5. *Zevecotius*, II, *el.* 13

Ætate frui, fugit enim, *Ovid. de Arte*, III, 59. *Juvena,*

, *nal.* IX. *Sat.* 127. *Baudius*, I, *Iamb. alloquium moribundi ad amicos*, & II, *Iamb. B:n. Turentino: Jo. secundus* I, & 5. *Buchanan eleg.* 2. *Heinsii Herodes: chorus*, Iv.

Ætas hominis, *Hor. ad Pisones*, 157. *Ovid: Met:* XV, 221.

Ætates animalium, *Auson. eidyll.* 18. *Epig. Virgilio adscript.*

Æternum *Hor.* III, *Od.* 30. *Ovid. Met:* XV, 871. *Stat. Sylv.* I, 4. 90. *Sil. Ital.* VII, 477. *Claud: bell. Get.* 54. *Sannazarius de partu virgin.* II, 392

Æternum nihil, *Sen. Herc. Oet.* 1035

Ætna, *Virg: Æn.* III, 570. *Virg: Ætna*, 385. *Lucr.* VI, 629. *Ovid: Met:* XV, 340. *Sirius* XIV, 59. *Val. Flacc.* II, 16 *Claud. rapt. Proserp.* I, 161.

Affectûs, *Virg.* VI, 733. *Ovid. Met.* II, allus. 84 233. *Sen. Med.* 385. *Paling. scorp.*

Affectus cum ratione lucta, sub persona Medeæ, *Ovid. Met:* VII, 12. *Sen. Med* 925

Affectus tollendi, ut scias verum, ut velis bonum, ut vivas beatus, *Boeth.* I, 4. *metr.* & 7. III, 5. *metr.*

Africa, *Sannazarius de partu Virginis*, II. 204. *Barcl. Argenis* IV, 6. *metr.*

Agricolarum vita, *vid.* rustica vita.

Agricolarum arma. *Virg. Georg*, I, 160

Agriculturæ ratio, *Virg: Georg.* I, 43 *Claud. Consul, Mallii.* 175. *Barb. Urb.* PP. p 221

Agricultura inventor, *Osiris. Tibul.* I, *el.* 8

Ahenum æstuans, *Virg.* VII, 462

Ajax Telamonius, *Ovid: Met.* XIII,

Ajax, *Oile is. Sen. Agam.* 529.

Alcyone & Ceyx, *Ovid. Met.* XI, 414

Alexander Magnus, *Juvenal.* X, *Sat.* 167

Aliena nostris potiora videntur, *Hor. Sat.* I, 1. *Baud.* I, *Iambic. ad Jan. Gruterum.* & *in Trochaicis, ad Eliam Bigotium.*

ad Aliena vitia aquila, ad nostra talpa, *Hor. Sat.* I, 3

Aliis alia studia & vota, mihi hoc, *Virg* VI, 848. *Hor od.* I, 1. *Propert.* III, *el* 7. *Ovid. Trist.* II, 485. *Sen Herc: Fu:* 191: *Pers.* V, 51

Allii detestatio, *Hor: Epod.* 3

Alpes, *Silius*: III, 477. *Petron.* 6. *metr.*

Alta cadunt: sublimia vita, *Ovid. Trist.* II, *v.* 83. *Trist.* III, *el.* 4. *Sen. Hippol.* 1. 20, *Sen: Troas*: 257. *Agam.* 88. *Zevecotius* III, *eleg.* I, *vid.* Mediocria firma.

Amantûm umbræ in Elysiis, *Virg.* VI, 442

Amator, *Hor. Sat.* II, 3. *Pers.* V, 161

Amazones, *Virg.* I. 494. XI, 570. 648. *Sil:* II, 73. *Claud. rapt. Pros:* II, 53 *Cons Probini & Olyb.* 88. *Fescennina in nuptiis Honorii & Mariæ.* 32

Ambitio *Hor. Sat.* II, 3. *Sen. Herc. Oet.* 632. *Pers:* V, 177: *Claud. de laud. Stil:* II, 114. *Caussini Solyma: chorus*: I.

Amellus flos, *Virg. Ge.* IV, 271

Amens, *Virg*: IV, 6;2. *Ovid. Met.* IV, 503. *alluſ.*

Amicus & amicitia certa, *Virg.* VI, 158. *Ovid: Triſt.* I, *el.* 3. *verſ.* 63. *Ovid. Triſt.* I, *el.* 4 *Dan. Heinſ.* I. *ſylv.* 3: *Zevecotius*, I, *el.* 6

Amicorum prævaricator, *Ero. Sat.* I, 4

Amicus ollaris, *Martial*, XI. 15

Amicorum paria, *Ovid de Ponto.* III, *el.* 2. *verſ*: 67. *Manil*: II, 599. *Claud. in Rufin.* I, 107

Amicitia requirit par, *Martial*: VI, 11

Amicitiæ fides violata, Amicitia fortunam ſequitur. *Ovid: Triſt.* I, *el*: 7. *de Ponto.* IV, *el*: 3. *Patron.* 8. *metr. Plaut. Stichus*: *act.* IV, *ſc.* I, *v.* 14

Amicorum deſiderium, *Buchanan. eleg.* 4. *&* *Sylv.* 2

Ammonis templum, *Lucan.* IX, 511

Amœnus locus, *Virg.* IX, *Ecl*: 4. *Culex.* 120. *Ovid. de Arte.* III, 667. *Stat*: I. *Sylv*: 3. *verſ.* 5. *Petron.* 20. *metr. Martial* X, 30. *Claud. rapt. Proſ.* II, 101. *Sidonius carm.* XI, *Epith.* 6. N. *Reuſner*: *eleg. ad And. Cruſium. Franciſci Monceti Paradiſus*, *Simon Egerius*: *Sylv. Grotius*: II, *Epigr. Bardei hortulus Leyd*: *Idem*: II, *el.* 3, *Grotofr*: *Torinus* I, *p.* 3: *Jac. Gaddius*, I, 14. *Caſimirus Sarb. Epod*: I

Amor, *Virg.* IV, I. *Lucr.* I, 473 *Heinſii ſcholium ſive Hymnus in Amorem*,

comp. tonitrui, *Virg.* VIII 383

ex luxu & otio, naſcitur. *Virg*: I, 689. *Ovid. Remed.* I, 139. *Remed.* II, 359. *Ovid. Met.* IV, 302. *Sen. Hippol.* 203. *Octav.* 545. *Sil.* XI, 386

ex affectu naſcitur, *Virg.* I, 721

Ejus vis *Plaut. Aſin. act.* I, *ſc.* III, *v.* 4. *Mercator*: *act.* V, *ſc.* II, *v.* 10. *Virg. Georg.* III, 243. *Æn.* IV, 80. *Tibul.* III, *eleg.* 4. *Propert.* II, *el.* 7 *Sen. Hippol.* 272 *Octav.* 797. *Sil.* XI, 393. *Claud*: *rapt. Proſerp.* I. 226. *Bapt. Spagnolus. Titus Strozza. Herc. Strozza*: *P. Meliſſus eleg*: *Baudius Var. Sylv.* I. *Paling. cancer*: *Barlæus in nuptias Adr.* Blyenburgii: *Alabaſtri Roxana, chorus*: III

Amor inſanus, *Virg.* 10. *ecl.* 41. *Hor. Sat.* II, 3. *Propert* II, I. *Sen. Hippol.* 99. 358, *Stat*: *Achilleid.* I, 31

Amor militia, *Ovid. Amor.* I, *el.* 9. *de Arte*: I. 233

Hortus amorum, *Damaſ. Blyenburgius.*

Amor ſui, φιλαυτία. *Catul.* 22 *Ovid. Met.* III 424 *Barb. Urban.* PP. *p.* 253

Amor optimum condimentum, *Plauti Caſina. act.* II, *ſc.* III, *v.* I

Amoris miſeriæ, *Plauti Ciſtel. act*: II, *ſc.* I, *v* I. *Mercator. act.* I, *ſc.* I. *v.* 18. *act.* III, *ſc.* IV, *v.* I. *Trinummus. act.* II, *ſc.* I, 10

Anchora, *Virg.* VI, 4

Ancile, *Ovid. Faſt.* III, 371.

Andromedæ fab. *Man.* V. 31.

A

Anguis, *vid.* Serpens, *Virg.* II, 203. V, 84. *Ovid. Met.* III. 31. vII, 150. *Claud. de rapt. Proserp.* I, 182
Pressus, *Virg.* II, 379. v, 273
Nitidus juventa, *Virg.* II, 471. *Lucr*, Iv 54. *Stat. Theb.* IV, 95. *Sil.* XII, 8
Animum cole, & animi bona, *Ovid. de Arte*, II, 119. *de Remed*, I, 127. *Ovid Trist.* III, *el.* 7. *vers.* 43.. *Plaut. Pœnulus, act.* I, *sc.* II, 88. *Paling. sagitt. Gotofr. Torinus.* vII, p. 135. *Casimirus Sarb.* III, *lyr.* 23. *od.*
Animi magnum ausum, *Virg.* IX, 181
Anni quatuor partes, *Lucr.* V, 737. *Ovid: Met.* II, 27 XV, 200 *sen.* Hippol. 965. *Lucan.* I, 15. *epigr. Virgilio adscript. Cunradini epigr.*
Anni ineuntis auspicia & vota, (*vide* Calendæ Jan. & Strena,) *Claud. tert. Cons* Honorii. 1. *de cons. Probini & Olyb.* 6. *de Laud. Silic.* II, 454 *Auson. Eidyl.* 7. *Heinsius Iamb. ad annum. Jo. Somm. Poemat.*
Annibal, *Sil. Ital.* & *Juvenal.* X, *sat.* 147. *Sidonius, carm.* II, 300
Annulus, *Hug. Grotii Dactyliotheca Gorlei.*
Amsancti valles, *Virg.* VII, 565
Anthropophagi, *Juv. sat.* XV.
Antipodes, *Lucr.* I, 1048
Aper, Comp *Virg.* X, 707. *Sil.* I, 421. *Jan. Pannonius eleg.* 18. Calydonius, *Ovid. Met.* III, 281
Apes, earum cura & ratio, *Virg. Ge.* Iv, 8. *Æn.* I, 431. *Claud. rapt. Proserp.* II, 124. *Dan. Heinsius*, III, *sylv. Casimirus Sarb.* II, *lyric.* 15. *od. Gazæ epia Hilaria. p.* 21. Examen. *Virg.* vII. 64. *Claud.* vI, *Cons. Honorii.* 259
Pugna, *Virg Ge.* Iv, 67. *Jose. Iscanus*, Iv, 19
Natura, Politeia, Labor, *Virg. Geor.* IV, 149. *Æn.* vI, 707
Apollo, *Virg.* Iv, 144
Aponus. fons, *Claud: Epigr:*
Apotheosis, *Virg:* 5: *ecl:* 56
Sacra *Prud.* ἀποθέωσις.
Barlæi Manes Auriaci, v. 325
Cœlo adscriptus, in cœlum receptus, *Claud. tert: Cons: Honorii*, 161
Apotheoseos vanitas, *Prudentius contra Symmachum, Jos. Iscanus*, III, 455
Aqua medica, *Claudian: Aponus, Epigr.*
Aqua Memmia, *Passeratius* 13
Aquila comp: *Virg.* IX, 563. *Sannazarius de part. v Virg.* I, 428. *Salust: Barthasius*, v, *lib. Heb.*2. *Casimirus Sarb.* III *lyric.* 20. *ad.*
Rapiens Ganimedem, *Virg.* v, 252. *Stat. Theb.* I. 549
Rapiens serpentem *Virg.* xI, 751. *Ovid. Met*, Iv, 362 714. *Sil.* xII, 51
Augurium, *Virg.* xII. 257. *Sil.* xvII, 52
Explorans pullos ad solem, *Lucan:* IX. 903. *Sil.* X, 108. *Claud: praef: ad Paneg. de tertio cons: Honorii.*

A[r]ancola,

A

Araneola, *Antonius Tilesus, Gazeus*, *pag*, 21

Arbores, *Virg*: *Culex*, 122. *Ovid*, *Met*. X, 90. *Stat*: II, *Sylv*. 3. *Stat*: *Theb*: VI, 99. *Claud*: *rapt*: *Pros*: II, 107. *Barcl*: *Argenis*, III, *Metr*. 3. *Casp*. *Barlæi hortulus Leydensis*, *Jos*. *Sommeri poemata*.

Arborum infrugiferarum usus, *Virg*. *Georg* II, 429

Arbor accisa, *Virg*: II, 626. XI, 135. *Sil*: X, 523. *Val*: *Flac*. III, 63. *Caussini Solyma*, 3. *act*.

Statio, *Virg*: *Geo*: II, 9.

Insitio, *Virg*: *Georg*. II, 73. *Ovid*. *Met*. XIV, 626

Archimedes, *Sil*: XIV, 341.

Arethusa, *Ovid*. *Met*. V, 573. *Stat*. I, *Sylv*. 2. *vers*. 204

Argo, *Sen*. *Med* 607. *Stat*. *Theb*. V, 337. *Val*. *Flac*. I, 121. *Claud*. *bell*. *Get*. 8. *Jo*. *Iscacus* I, 63

Argus, *Ovid*: *Met*. I, 625

Arion, *Ovid*. *Fast*. II, 83

Aristæi fab. de apibus reparandis, *Virg*. *Ge*. IV, 281. *Ovid*. *Fast*. I, 369.

Arma, galea, &c. Turni. *Virg*. VII, 785. XI, 486. *Claud*. *laud*. *Stilic*. I, 351

Arma pulchra, *Virg*. XI, 769. XII, 87. 430. *Sil* II, 407. V, 132. XV, 667, *Casimirus Sarb* I, *lyric*. 11. *od*.

Arma Vulcania, *Virg*, VIII, 620. *claud*. *tert*. *Cons*. *Honorii*, 191

Arma variarum gentium. *Claud*. *laud*. *Stilic*. I. 109

Armentum, *Claud* *Epigr*.

Artes invenit necessitas, *Virg*. *Georg*. I, 132. & experientia *Manil*. I, 63. 81

Artes malæ in precio, bonæ non ita, *Petron* 10. *metr*.

Artium elogia, *Bersmannus Stigelii Artes liberales*, *Got*. *Toris*, II, à *pag*. 37. *usque ad lib*. IV, *pag*. 65. & *lib*. VII, p. 136

Artificum opera, *Stat*. I. *Sylv*. 1. *vers*. 100. II. *Sylv*. 2. *vers*. 63. IV, *Sylv*. 6. *vers*. 25. *Theb*. I, 542. *Claud*. *de laud*. *Stilic*. II, 176

Auspicina, *Virg*. IV, 57

Asia, *Sannazarius de partu virginis*, II, 126

Asini encomion, *Jo*. *Lauterbachius*. *Jo*. *Majoris*, *Cumanus*, *Jac*: *Gaddius*, II, 20

Astrologi, *Lucan*. I, 640. *Juvenal*, VI, *Sat*. 554. *Tho*. *Mori*. *Epigr*.

Astrologiæ defensio, *Jac*: *Micyllus*, III, *sylv*.

Astronomia, *vid*. * Causas cognoscere rerum, *Ovid*. *Fast*. III, 106. *Lucan*, VIII, 170. *Manil* *lib*. V, Buchanan. V, *de Sphæra*, *Barlæus* in Equo *Godefrid*.

Atalanta, *Ovid*. *Met*. X, 535

Atlas mons, *Virg*: IV, 246. *Sil*. I, 202. *Val*. *Flacc*. V, 410

Avaritia & avarus, *Lucr*. III, 59. *Hor*. *Sat* I. I. II. 3. *Epist*. II, 2. *Propert*. III, el. *Gal*. *el*. I, *Ovid*. *Fast*. I, 201. 217. *Sen*. *Herc*. *Get*. 620. *Pers*. V, 130, VI, 75. *Manil*. IV, 1, *Juvenal*. *Sat*, XIV, 108. *Claud in Rufin*. I, 101. 102. *de laud* *Stilic*: II, 114. *Boeth*: II, 2. *metr*. 4 *met*: *Plaut*: *Aulul*. *act*. II. *sc*: IV, *v*. 20. Buchanan: *epigr*: *de Chrysalo*: *lib*. II,

lib. II, Buch. I. de Sphæra. Strada, II, prolus. 6. poetic. acad: Jac. Gaddius, I, 17. Barber. Urban. PP. pag. 208.

Audacia, Virg: X, 284. XI, 153

in Audaces non est audacia tuta. Met: Ovid: X, 545. Martial. VI. 25

Avernus, Virg: VI, 38. Lucr. VI. 812. Sil. XII, 120

Aves diis immolatæ. Ovid. Fast. I, 445.

Aves, Georg. Gallus Chrudimenus. Barlæi hortulus Leydensis.

Avis de pullis sollicita, Claud: rapt. Proserp. III, 141

Avis Paradisica, sive Aponos, Lud. Cellottus.

Augurium, Vid. Vaticinia, Jos. Isc. IV, 231

Aula, Virg: I, 665

Aulicæ artes. Fraus sublimi regnat in Aula, Sen: Agam: 72. Herc. Oet. 608. Octavia 33. Lucan. VIII, 490. Claudian: in Rufin. I, 177. Ranzovii emblema: Druræi, Aluredus. V, act. 10. sc. Elisab. Jo: Westonia: 7. epigr. Heinsii Herodes act. 2. Jac. Gaddius, I, 25. Alabast. Roxan. act. III, sc.

Aura, Passerat. 16

Aurum, Claud. de laud. Stilic. III, 226

Auri sacra fames, Virg: I, 353. III, 56. Propert. III, el. II. Barlæi Argo Batava,

Aurei vi[?], Hor: od. III, 16, Propert. III, el. 12. Lucan. III, 118. Barclaii Euphorm. II, metr, 5. Casp. Barl. Heriberti de Beaumont.

Auriga, Virg. Georg: I. 511: III, 281

Aurora, Virg. III, 521. 588, IV, 6. 584, V, 105. VII, 25. XII, 113. Culex: 41. Epigr. Virg. adscript: Lucr: II, 141. Ovid. Amor. I, el. 13 Ovid: Met. II, 112. Sen. Herc. Fur. 124. Stat. Theb. II, 134. VI, 24. XII, 1. Sil. I. 574. 54. VI, 1, XVI, 230. Val. Flac. II, 72. IV, 90. Claud. rapt. Pros. II, 1. 120, Amalth. Sylv. 5. Sannazarius de partu Virginis, III, 449. Jacob. Gaddius I, 3. II, 85, Lud. Celotti. Adrianus. chorus, 3.

Autumnus Petron. Fragm. Jam nunc ardentes, Autumn. &c. Basil Zanchius. Barclaius II, Barb. Urban. PP. pag. 202

B

Bacchus. Tibul. I, el. 8. Propert. III, el. 15. Ovid. Met. III, 551. 667. Ovid. Fast. III, 715. V, el. 4. Sil. VII. 194. Val. Flacc. II, 265. Claud. rapt. Pros. I, 16. Sidonius carm. XXII. 122. Nic. Rudingerus. Jac. Gaddius.

Baccho immolatur caper, Ovid. Fast. I, 357

Bacchanalia, Virg: VII, 386 Catul: 64. Stat: Theb: IV, 653 Claud IV, Consul. Honorii, 606. Lævinus Torrentius, Barcl: Argenis, IV, 8 metr. Heinsii Herodes, act. I

Balneum,

B

Balneum. *vid.* Thermæ. *Stat.* 1. *Sylv* 3. *verſ.* 43. *Sylv.* 5. *Sidon. carm.* XVIII.

Barbarus, *Virg*: I, 571

Baſis, *Catul. epigr. Janus Douſa. Joannes ſecund: Jan. Lernutius: Sannazar. Ep.*

Batrachomachia, bellum ranarum cum muribus, *ex Homero, Henr. Smetius, Eliſius Calentin. tribus libb.*

Baucis & Philemon, *Ovid. Met.* VIII 631

Bellatrix, cultu Amazonio, *Virg*: VII, 805. *Joſ. Iſcanus,* VI. 565. 587

Bellona, *Sil,* V, 220. *Claud. in Eutrop* II. 143

Bellum, *Tibul.* I, *el. Ovid. Faſt.* I, 103. *Sen*: Hippol. 36. *Sen. Thyeſtes* 551. *Sen. Theb.* 389: *Virg. Culex*: 27

Belli portenta, *Virg. Ge.* I, 469

Bellicus apparatus, *Virg.* VIII, I. *Sen Theb.* 38. *Lucan.* VII, 139. *Stat. Theb.* III, 578. *Achilleid.* I, 425. *Sil.* IV, 9. *Petron.* XVI, *metr. Joſ. Iſcanus,* I, 307 IV, 275. *Baudius, od.* II, *lib.* I, *Barlæus Paneygr: Fred. Henric. Barlæi Sylva Ducis, Cauſſini Solyma. act.* II

Belli miseri eventus, *Virg. Geor.* I, 505. *Hor. od.* II, I. *Ovid. Triſt*: III, *el.* 10. *verſ.* 53 *Sen: Herc. Fur.* 365. *Sen. Theb,* 546: 625. *Lucan.* I, 24. *Sil.* XV, 5 I. *Claud. in Rufin.* II, 36. 59. *Joſ. Iſcanus.* IV, 342. *Barclaii Euphorm.* II, *metr.* I2.

Vide Mars & Comitatus.

Bellum dulce inexpertis, *Virg* XI, 153.

Bellum indicitur. *Virg.* VII, 469

in Bello conſilium, *Baud.* III, *Iamb: ad Jac. Enaium.*

belli & exercituum conflictus, pugna commiſſa, *Plaut. Amphitr.* I, *ſc.* I, *act.* V. 2. *Virg.* VIII, 515. *Lucret.* II, 324. *Hor od*: II, I, *Lucan*: VI, 475. *Stat Theb.* VI, 416. V 11: 386, 297. *Sil.* IX, 320. 353: XVII, 39. *Val. Flacc.* VI, 182. *Joſ. Iſcanus,* V, 10. *Barlæi Sylva Ducis.*

Bellum civile *Virg.* VI, 832 *Hor. od.* I, 2. *Epod.* 16. *Lucan*: I, I. *&c.* 10, 169 *Claud. in Eutrop*: II, 573. XI, *conſulat. Honorii.* 39. *Barlæi Oratio Veturiæ. Jac: Gaddius,* I, 8

Belliceæ machinæ, *Lucan.* III, 455. 490. *Heinſii Herodes, Chor.* II

Joſ. Secundus, II, *el.* II, invehitur in tormentorum inventorem. Deſcribit *Barlæus in obſid. Sylvæ Ducis, Jac. Gaddius* II, 5.

Belli & gloria Nemeſis, *Juvenal.* X, *Sat.* 113

Belluæ ad bellum comparatæ *Lucr.* V, 1310.

Bibendi ars, *Vinc. Opſopæus.*

Bibliotheca, *Paſſeratius* II, *ſtrena.*

Biſon, *Nat. Com.* III, *venat.*

Bombyx, *Hieron. V de lib. duo Gazæi pia hilaria. p.* 22

Bonum, ubi & quid ſit ignorantes, quærimus, *Boeth.* III, 18. *metr*

Boreas, *Virg.* III, 196. *Ovid. Met.* VI, 691. *Claud. rapt. Proſerp.* 70.

Boum cura, forma, & notæ, *Virg. Ge.* III, 50
Briareus, *Virg* X. 565:
Bubalus, *Natal. Comes*, III, *venat.*

C

CAcus, *Virg.* VIII, 193. *Propert:* IV, el. 10. *Ovid: Fast.* I. 551.
Caduceus, *Virg:* IV, 242.
Cades, *Virg.* XII. 56. *Stat. Theb:* X, 365. *Claud: Tertio cons. Honorii*, 98
Calendæ Januar: Decembres, Saturnales, *vid.* Anni ineuntis auspicia, *Ovid. Fast.* I, 73. *Stat:* I. *Sylv:* 6. IV, *Sylv.* 9. *vers.* 23. *Auson:* 8. *Eidyll: Sannazarius*, II. *eleg.* 3. *Passeratius*, I, & *inde frequentes*, *Jo: Barclaius ad Jacobum Reg. Brit. Octav. Menenus.*
Calendæ Maiæ, *Sannazarius Adrian. Ehenburgius*, *Jo. secundus*, I, *el: solennes Buchanan:eleg.* 2
Calistho, *Ovid: Met.* II, 140: *Ovid. Fast.* II, 155
Canis venaticus, *Enn* • X, *Ovid: Met:* I, 533. & X, 77. *Claud: laud: stil:* III, 397. *Natalis Comes*, I, *Vena: Alabastri, Roxana: act:* I, *sc:* 3
Canum alendorum ratio, *Virg. Ge*, III, 404, *Hieronymi Fracastorii Alcor.*
Canum elogium, *Micyllus*, *Sylv.* IV, *Nathan Chytræus*, *Jov: Pontanus*, *Jo. Darchius*,
Caprea, *Natalis Comes*, III, *venat.* Capreolus, *ibid*,
Carmen amœbaum, *Virg.* 38. *Ecl* 7
vide *Genethliacon:*
vide *Epicedion*,
Amatorium Cyclopis, *Ovid. Met.* XIII, 790
Carmine mulcetur labor, *Ovid. Trist:* IV, *el.* I. *vers.* 5
Carmina, incantatio, *vide* Magia.
Carnis privium, Pythag *Ov: Met:* XV, 77
Carthago, *Virg:* I, 12. *Sannazarius de partu Virginis*, II, 21.
Castitatis laus, *Avitus lib. ad Fuscinam sororem.*
Castor, *Natalis Comes*, IV, *Venat.*
Catella Publii, *Mart.* I, 110
Catellæ epitaphium, *Barclk Argenis*, II. *metr*, 6.
Causas rerum cognoscere, *Virg. Georg.* II, 490. *Ætna:* 230. *Ovid. Met.* XV, 69. *Ovid. Fast.* I, 313. *Pers* III, 66. *Claud. epigr: de Magnete*, Boeth. I, 2. *Metr:* IV, 5. *metr. Sannazar.* I, *eleg.* 2. *Baudius*, VI, *epos: Heins.* I, *Sylv.* 4. *Grotius*, *Sylv:* II, *Zevecotius*, II7 *el.* 6
Cerberus, *Virg* VI, 299. *Sen. Herc. Fur.* 782. *Sannazarius de partu Virg.* I, 271
Ceres, *Ovid. Fast.* IV, 393. *Barcl. Argenis*, II. *metr:* I
Cereris sacra, *Heinsii Herodes*, *act.* I
Certamen cœstû, *Virg:* V, 363. *Val. Flacc.* IV, 250. *Sido. carm.* V. 161
Cursus, *Virg.* 286
Sagittæ, *Virg:* V, 485
Jacul: *Sil. Ital.* XVI, 556.

Curule,

Curule, *Virg.* v, 144. *Sil.* xvi, 314. *Manil:* V, 74. *Sidonius carm.* xxiii, 314.
Navale, *Virg.* v, 111,
Gladiatorium, *Sil;* xvi, 526.
Singulare, *Virg* XII, 116. *Sil.* XIII, 311. *Joseph. Iscan:* V, 486. VI, 630. *Famian. Strada:* II, 6, *prolus: poetic: academicæ.*
Super Armis Achillis, *Ovid: Met.* XIII, 621
Cervus, *Virg.* VII, 484. *Stat. Theb.* V, 165 & XIII, 116 *Jan. Pannonius, eleg:* 18, *Natalis Comes.* III, *venat.*
Castos veneris, *Claudian. in nuptiis Honorii & Mariæ,* 114
Cete, *Val. Flacc.* II, 500. *Manil.* V, 565
Chaos, *Ovid, Met.* I, 6. *Ovid: Fast.* I, 103. *Sen. Thyest.* 830
Charon, *Virg.* VI, 298. *Sen. Oed.* 166. *Sen. Herc: Fu.* 763.
Chartæ inventio, *Rittershusii varia, Tho. Readi Inventa adespota.*
Charybdis, *Virg.* III, 419
Chimæra, *Ovid, Met.* IX, 738
Crystallus, *Claud. epigr. var:* *Sidonius carm.* XI, *Epithalam,* 94
Ciconia, *Cornelius Musius, Gallus Chrudimenus.*
Circe, *Virg,* vII, 11. *Ovid. Met.* XIV, 254
Circus, *Ovid. Amor.* III, el. 2. *de Arte,* I, 135. *Juvenal.* XI, 192
Citharœdus, *Tibul:* III, el. 4.
Civis bonus *vid:* vir bo *Sidonius carm.* VII, 566
Classis, *Virg.* X, 155 *Sidonius carm:* V, 454.. *Jos. Iscanus,* V, 315.
Clementia, *Ovid. Trist.* II, 33. *vers* 111, *el,* 5. *vers.* 33. *de Ponto.* I. *el.* 3. *vers.* 53. *Stat. Theb.* XII. 492. *Claud.* 4. *Cons. Honorii,* 113. *de cons. Mallii.* 120. *de laud. Stilic:* II, 6. *Epist. ad Hadrianum,* I, *Barlæi Brit: Triumph.* 329. *Octav: Meninus: Heinsii Herodes, act.* 3. *Caussini Felicitas act.* I.
Cleopatra, *Hor: od:* I, 37. *Epod:* 9. *Propert:* III, 9. IV, 6
Clientes sportulam emeriti, *Juvenal: Sat:* I, 96. Cœnæ injuria excepti, *Sat.* V, *Mart: ep. passim, plauti Menecbmi: act:* IV, *sc.* II, *v.* I
Clypeus, scutum, *Virg.* X, 483
Æneæ, *Virg* VIII, 447, 625
Cœcitas, *Eric. Puteani Musarum ferculum.*
Cœli regio, *Ovid: Met:* I, 169. *Sannazarius de partu virginis, l.* 444
Cœlum suspice. Cœlestem perdit Eurydicen, qui in terra & Tartaris quærit, *Boeth.* III, 12. *metr.* & IV, I. *metr. Zeicecotius,* I, *el,* 10. *Ejusdem Maria Græca,* IV, *act. Ejusdem Rosimunda, Chorus,* II, *Got. Terinus,* V, *p.* 99.
Cœlestia certo procedunt corpora cursu, *Boeth.* IV, 6. *metr.*
Cœlibatus, *Virg.* IV, 32.
Cognomina, *Ov: Fast:* I. 597

C

Colica, *Joan. Sommerus poem.*

Columba, *Virg.* V, 213 *Passeratius*, 63

Coma & Calvities, *Petron.* 15. *metr. Ludovicus He'mbolaus.*

Coma Berenices, *Catull. ep.* 67.

Coma Earini, *Stat.* 1, 1, *Sylv.* 4.

Comites, *Sil.* 1. 459. *Manil.* 1, 812, 874. *Claud. rapt: Proserp* 1. 230. *Bersman.* 1. *el.* 3. *Georg:* Sabinus, 111, *el.* 8

Commendativa Epistola, *Hor. Epist.* 1. 9

Concilium Deorum, *Ovid. Met.* 1, 167. *Claud rapt. Pros.* 111, 6. *Sidonius, carm.* VII, 18. *Sannazarius de partu Virg.* 111, 1

Concilium ridiculum, *Juvenal:* IV, *Sat.*

Conjugium, *vid.* Nuptiæ, *Hor. od* 1, 13. *Claud. rapt. Pros.* 1, 104 *Fr: Taudmanni Concordia maritalis.*

Conjugii jugum grave, *Juvenal.* IV *sat. Plaut. Miles Gloriof. act.* 111, *sc.* 1, *v.* 91.

Conjugium inæquale, *Virg. allus.* VIII, 485, *Claud. rapt. Pros:* 11, 259

Connubium. *vid.* Conjugium Nuptiæ.

Conscientia recta, arx munita, *Hor. od.* I, 22 *Barlæus in cubile Stapelii Barb: Urban:* PP. *pag.* 152

Conscientia carnifex, *Lucr:* 111, 1025. *Hor: od:* 111, 1. *Ovid: Met.* 11, 547. IV, 498. *Sen: Hippol:* 161, *Juvenal:* VIII, *Sat.* 93. *Claud.* 4. *Conf: Honorii,* 104. *Boeth:* IV, *metr:* 2. *Zeze otii Rosimunda* 1. *act: Chorus* I, *& act.* II, *sc:* 2. *act:* III, *Caussini Theodoricus*, 1, *act. & chorus, &* 2. *act: Barb. Urb. P.P. pag.* 152

Consolatio, *Virg.* 1, 202. IV, 393. *Hor: od:* 11, 8. *Ovid: ad Liviam,* 357 *Stat:* 11. *Sylv:* 1. V. *Sylv.* 1, *Theb:* VII, 2: 1. *Stigelius Gr. Rhavo. Hug. Grotius ad patrem.*

Solamen miseris socios habuisse doloris, *Sen. Troad.* 1007. *Petron. Fragm: Naufragus ejecta, &c.*

Constantia, *allus. Virg.* 111, 76. com: quercui, IV, 441. comp. rupi, VII, 587. *Hor: od.* 111, 2. *Epist.* 1, 16. *Sidon carm.* XXIII, 436. *Boeth.* 12. 4. *metr. Baudius* 41, *Iambic.* 1. *ad Birleum.*

Contagio, *Ovid. Remed.* 11: 218

Contentus suo, *vid:* Dives est qui, &c. & *vid.*

Aliena nostris potiora.

Convivii læti apparatus, *Virg.* 1, 638. *Hor. od.* 1, 36. 11, 7. 111, 10. *sat.* 11, 6

Convivium bellum & facetum, *Baudius* 11, *Iambic. Genio Bellimontanæ libertatis.*

convivium splendidum, *Lucan.* X, 109. *Stat:* IV, *Sylv.* 2. *Sil.* XI, 271. *Joseph. Iscan:* 1, 239. *Caussini Theodoricus act.* 4. *Theodor:* 1

Convivium sordidum, *Hor. sat:* 11, 8

Coralium, *Claud. de nuptiis Honorii & Mariæ,* 169.

Cornu

Cornu Acheloi, cornu copia, *Ovid: Met.* IX, 18

Coronae, *Ovid Fast:* V, 329. *Claud: laus Berenae*, 181. *Sidon: carm:* I. 594

Crambe, *Jab: August. Thuanus.*

Crepusculum, *Ovid. Met.* IV, 399.

Cruciatus, tormenta, *Hor: od:* I, 35. *Sil.* I, 17. VI. 529. *Plaut: Asinar. act* III, *sc.* II, *v. Barlaeus.* II, *el.* 5. *Caussini Felicitas, trag.* 2, *act.* & 3. *act.*

Crudelis & crudelitas, *Sen. Troad:* 1103. *Sil.* XIV, 528. *Juvenal:* XIV. *sat.* 15. *Claud: in Ruffin:* I. 231. *Sidon: carm:* XXII, I. *Burg: Pontii, Caussini Theodoricus* 4. *act:* Elpid: *Casimirus Sarb.* II, *lyr:* 24. *od:*

Cuculus, *Gazaei pia hilaria, p.* 24

Culex, *Virg. Angel: Politianus* XII, *el. epist. Caelius Calcagninus.*

Culex electro inclusus, *Jo: Jacomotius Christoph: Manlius.*

Cupido, *Ovid. Met.* V, 365. *Sen:* Hipp: 185. Herc: *Oet.* 540. *Sil.* VII, 444. *Claud: de nuptiis Honorii & Mariae,* 73. & 112. Epigr. *de Magnete: Paling:* Cancer:

Cupido cruci affixus, *Auson: eidyll:* 6

Cupidinis tela, *Ovid. Met:* I. 468

Cupidinis asseclae, *Claud: de nuptiis Honorii & Mariae,* 77

Cura comes assidet, *alluss. Virg.* IV, 67. *Hor: od:* III, 16

Cura facit canos *Boeth:* I, II. *metr.*

Curis mens hebet, *Boeth:* I, I. *metr.*

Curiosus in re aliena *Plaut, Stichus, act.* II, *sc.* I, *v.* 44

Currus veliferi, *Hug. Grotius* II, *Epigr.*

Cyanea, *vid.* Symplegades.

Cybele, *Catul:* 64 *Ovid: Fast:* 4. 212

Cybeles sacra: *Lucr.* II, 618. *Sil.* XVII. 17. *Claud: rapt: Pros.* I. 1. 267

Cyclopes, *Virg Georg.* IV, 172. *Aen.* III, 641, VIII, 424. *Caussini trag Felicitas,* 3. *act. Synopsis.*

Cygnus, *Virg.* I, 397. XI, 457. *Ovid. Met.* II, 373 *Passeratius:* 32

Cymba, Barcl. *Argenis,* II, *metr.* 8

Cynegeticon, *vide* Venatus.

D

DÆdalus, *vid:* Icarus.

Danaides, *Hor Od.* II, 11

Daphnes fab. *Ovid: Met.* I, 452

Dedicatio, *Virg.* 9. *ecl.* 18. *Ge.* I, 24, III, 12. *Catul.* I, *ej: Martial.* III, 2. *Auson: praefat.*

Degeneratio in pejus, *Virg: Georg.* I, 198. *Hor: od.* III, 6. *Boeth:* III, 6. *metr.*

Degeneratio hominum in pecudes, *Claud: rapt. Pros.* III, 41

D

Deliquium animæ, *Virg*: IV. 389 *Ovid*: *Trist*. I, *el*: 3. *vers*. 89. *Jos*: *Iscanus*, VI, 540

Delos, *Virg*, III, 73. *Petron*. *Fragm*. Delos jam stabilis, &c.

Delphines, *Virg*. V, 594. *Ovid*: *Met*. III, 672. *Cunradini Phaleucia*. *Salust*. *Bartas*: II

Desperatio, *Virg*. II, 354. *Claud*. *in Rufin*. II, 18

In Detractorem, *vid*: Maledicentia.

Deus omnium conditor liberè agens, *Sen*. *Hippol*. 956. *Boeth*. I, 5. *metr*. III, 9. *metr*. IV, 6. *metr*. *Sannazarius de partu virgin*. I, I, 467. *Paling sagitt*. *Zevecoti Maria Græca*, *act*. I, *sc*: I. *Heinsii Herodes*, *act*. I *sc*: I, Dii gentium, *ibid*. *Caussini Nebuchodonosor*, *act*: I, *Got*. *Torinus*, V p. 89

Deus omnia videt simul, omniscius, *Boeth*: V, 2. *metr*. *Caussini Nebuchodonos*: *act*: II

Deo cede, *Virg*: V, 455. terra marique impenditur labor, ut vana consequamur, Impendendus homo est, esse ut Deus possit in ipso, *Manil*: IV, 389

Deorum fuga, insequente Typhœo, *Ovid*: *met*: V, 321. *Barclaii Argenis*, I, *metr*: 6

Diana, *Virg*. I, 503. *Sen*: *Hippol*. 405. *Agā*. 352. *Claud*: *rapt*. *Pros*. II, 27. *Barclaii Argenis* II, *metr*. 5

Dianæ comites, *Claud*. *de laud*.

Dictamnum, *Virg*. XII, 412.

Dies, *Ovid*. *Met*: XV, 190

Dies fausti & infausti, *Virg*. *Georg*: I, 277

Dies lætus, *Pers*: II, I. *Claud*: *cons*: *Probini* & *Olyb*: I

Dies anniversarius, *Virg*: V, 49

Difficile quod pulchrum, *Claud*: *Fescenn*. *in nuptiis Honorii* & *Mariæ*, 105. *Barlæi Manes Auriaci*, *v*. 177

Diluculum, *Stat*: *Theb*: III, 33, 68. VIII, 251

Diluvium, *Hor*: *od*. I, 2. *Ovid*: *Met*: I, 260. *Jo*. *Secundus*. *sylva*, 2. *Jani*, *Pannonii eleg*. 7. *Barlæus in nuptias Adr*: *Blyenburgii*, *Barlæus* I, *eleg*. 4

Diræ, *vid*. Imprecatio.

Disciplina dura, *vid*. Educatio aspera.

Discordia, *Petron*: 16. *metr*. *vid*. Mars & comitatus, *Barcl*. *Euphorm*: I, *metr*: 9

Dives & divitiæ, *Tibul*. II, *el*. 4. IV, *el*. 2. *Lucan*. VII, 755. *Stat*: I, *Sylv*: 2. *vers*. 122. III, *Sylv*: 3. *vers*. 88. *Claud*. *in Rufin*: II, 134. *in Eutrop*: I, 226. *tert*. *cons*. *Honorii*, 216. *Boeth*: III, 10. *metr*.

Dives est qui parvo beatus nil cupit, *Horat*: II, *od*. 2. 16, 18. III, *od*. 16. *Sat*: II, 5. *Bauhusius* II, *lib*. *epigr*: & IV, Quis Dives?

Divitiæ non expetendæ, quia miseræ, *Juvenal*, X, *Sat*: 12, *Palingen*: *aries*.

Divitiarum contemptus, *Virg*. VIII, 364. *Tibul*: III, *eleg*. 3. *Sidonius carm*. VII, 231

Divitiarum

Divitiarum quis modus, *Juvenal*: xiv, *Sat.* 315

Usus, *Hor. Sat.* I, i. 113. *Barlæus in Eucharistico ad Comitem Penbroch.*

Divitiæ vitiorum ministræ, *Juvenal*, vi, *Sat.* 299. *Martial*, X 13

vivos cruciant, mortuos deserunt, *Boeth*: 11 1, *metr*: 3

Divitum fastus, & neglectus pauperum, *Juvenal*: v, *Sat.* 1. *Martial*, 11, 44, 46

In malè Doctos, *Lubini Satyra.*

Dolor fortissima frangit Pectora, *Senec. Herc. Oet.* 1279.

Dolus, *Virg.* 11, 389

Dona fallacia, *Virg.* 11, 49

Dos optima. *Plaut*: *Amph*: *act*: 11, *sc.* 11, *a.* 209. *Aulid*: *act.* 111, *sc.* v, *v.* 5.

Druidæ, *Lucan*: 2, 446

Dubius animus, *Virg.* iv, 280

Comp. aquæ tremulæ sole repercussæ, *Virg*: viii, 21. procelloso mari, *Heinsii Herodes, act.* 4. *sc.* 3. turbini puerili, *ibid.* Charybdi *ibid.*

Durus, *Catul.* 64. *Virg. Æn.* iv, 365. *Tibul*, 111, *el.* 4. *Ovid*: *Trist.* 1, *el.* 7. *vers.* 38. *Ovid*: *Trist*: 111, *el.* 11, *vers. Claud.* 3. *rapt*: *Pros.* 111, 98.-104. *Barlæus*, 1, *el.* 16 *Druræi Aluredus.* iv, *act*: 17. *sc. Heinsii Herodes, act*: v, *sc.* 2.

Dux prudens & strenuus, *Claud*: *bell. Get.* 114. *Sidonius carm*: v, 516. *Baudius* 111, *Iambic.* ad *Mauricium à Nassav.*

Dux imbellis & mollis, *Claud*: *bell. Gildon.* 444

Dux exemplo præit, *Lucan*: ix, 380. *Sil*: 1. 239. *Sidonius carm*: v, 551. *Claud.* iv, *cons*: *Honorii*, 342

E

EBrietas, *Lucr*: 111, 479. *Hor*: *od.* 1, 18. *Ovid*: *Met.* 1, *allus*: 721. *Theod*: *Bezæ Cato*: *Nic.* *Frischlinus* *Seb. Hornmoldus*, *Jan*: *Douza epigr.* *Dom.* *Lampsonius de duobus potatoribus blasphemis.* *Simon Ogerius*: *Paling.* *gemini Frischlini eleg*: *Eryc*: *Puteani Musarum ferculum*, *Gazæus*, *pag*: 126. *vid*: Vinum ut Noxium.

Echinus sive Erinaceus *Justi Lipsius in Miscellan*: *Nathan*: *Chytræus*, *Natalis comes* 111, *venat.*

Eccho, *Virg*: v, 150. *Lucr.* iv, 576. *Ovid*: *Met*, 111, 356. *Auson*: *Epigr*, 11. *Heinsius* 11, *Sylv.* *manes Douz*: 7

Echo, lusus, *Frischilinus*, *Jo. secundus Syl*: 4. *Bauhusius* iv, *lib*: *epigr.*

Educatio aspera adeòque recta, *Plauti Bacchides act*: 111, *sc.* 111, *v*, 18, *Virg.* ix, 603. 11, 570. *Hor*: *od.* 111, 1. 24: *Pers*: 111, 23, 53. v, 30. *Petron* 1, *metr*: *Juvenal*: *Sat.* xiv, 70. *Martial*: v, 57. *Auson*: 4. *Eidyl*. *Angeli Politiani Nutricia*: *Jov.* *Pontanus.* 21. *Baud.* 1, *Iambic*: *ad Gruterum de præceptoribus*: *Idem*: *Oda* viii, *lib*: 11. *Petr*: *Scriverius*

verius, Barlæi Panegyr. Fred. Henrici. Barberini Urbani, PP. p. 142.

Educatio lenis, Terent, Adelphi.

Electro apis inclusa, Martial. IV, 32. Vipera: IV. 59. Formica, VI, 15

Elementa Lucr: 1,710. Ovid. Met. I, 26. XV, 239 Manil: I, 152. Boeth: III, 9. metr. Gotofr. Torinus, V, p. 97

Elephas, Lucr: II, 536. Sil. II, 612. IX, 236, 575. Claud. de laud. Stilic. III, 349. Passeratius, 10. Sil. Barrbas. Hebd: IV, Natalis Comes, II, Venat.

Elogia, Jo: Latomus.

Eloquentiæ vis, Virg. I, 135. Horat. ad Pisones, epist. de Orpheo: Sil. XV, 4, 6. Sannazarius de partu Virgin. I, 137. Barlæus 6. Miscellan.

Eloquentia, dominis suis perniciosa, Juvenal. X, sat. 114.

Elisii campi incolæ. Virg. VI, 138. 660. Culex, 295, 357. Sen: Herc: Fur. 738. Sannazar: de partu Virgin. I, 336

Emblemata, Andr. Alciatus, Janus Chunradus. Rhumelius. J. Sambucus. Ant. Fayus: Joach: Camerarius Nicolaus Taurellus. Paul: Maccius. Adrianus Junius, Jo. Catzius: elegidia epidictica: Henricus Oræus. Dionysius Lebeus Taubillius: Theodor. Beza.

Enthusiasmus in vaticiniis, Virg. VI, 46. Sen. Agam. 705. Lucan: I, 475. V, 190, 210. Stat. Achilleid, I, 515. Jos. Iscanus III, 366. Sannaz. de partu Virgin: II, 422

Enthusiasmus poeticus, Claud: rapt. Pros. I, 4. Sannazar: de partu Virgin: II, 342.

Epicedion, elogium, Virg. ecl 5 Hor. od. I, 24. Ovid. Amor: III, el. 8 Ovid. el. ad Liviam de morte Drusi: Lucan. IV, 798. Stat. II, Sylv: I. & Sylv: V, 6. Sylv. I, & 3, & 5. Auson. 2. eidyll. Petr. Crinit. 2. Sannazarii ecloga I, Passeratius 39, 43, 54, 47, 61. Jos. Scalig: Funebria. Acidalius, II, el. 3. Q. Æmiliani næniæ. Jo. Albini Funebria. Bersmanni epicedia. Eobani epicedia. Jani Gulielmi manes Palmeriani Lotichius. Micylli Sylv. I, Posthii elegiaca. Bern. Prætorii Funus Gulielm. & Funebria: Reusneri elegiaca. Stigelii Funebria, Tileni Epicedia. Baudii Funebria: & IV, epos: & Oda VI, Laur: Beyerlingius: Nic: Grudii Funerum libb: duo, Jan: Lernutii Funus Lipsianum: And: Marius in obitum Jos: Secundi. Fran. Modius: Elias Putschius. Jo. Secundi, Funerum liber. Dan: Heinsius I, Sylv. 6. Sylv: II, 7. & III, Sylvarum Manes, Tiboni, Funera Epitaph: Heins. I, el: 6. III, el. 8 Monobiblos 8: el. in obitum Jo. Buxtorfii Sæv. Sammarthani. Jani Gruteri. Petri Colonii. Tho. Erpenii: Jan: Pannonii el. 8. Jo: Filiczki: Funebria: Hugo Grotius: II, Sylv. & II, Farraginis 3. & III, Farr. Epigram, I, in mortem Scaligeri.

ligeri. Jo. Barclaii in obitum Isabellæ à Boscboit, I, lib. poem. & II, Barlæi Manes Auriaci: Ejusdem Manes Bavari: Idem in obitum Rutgersii: Idem in obitum Willebr. Snellii: Idem in obitum Mariæ de Jonghe: Idem in obitum Erpenii. Idem Miscellan. 5. Octav. Minimus. Eryci Puteani Musarum fercul. in Justum Lipsium: Jac. Gaddius, II, 54. & 77. Casimirus Sarb. III, lyr. ode 26. Barberini Urbani: PP. in obitu Alexandri Farnesii p. 88 in obitu Cardinalis, Paleotti, pag: 196. Georgius Thurius.

Epinicion, Jo: Bochius: Jan: Lernutius: el. VI, item, Epinicia alia: Lævinus Torrentius: Barclaii Argenis III, metr. 1, Barlæi Argo Batava. Barlæi Sylva Ducis: Caussini Solyma: 3. chorus Jac: Gaddius, 1, 8. Lod: Celotius, Casimirus 1, 15

Epistola Heroidum, Ovidius, Jo: Meursius: Hugo Grotius, 1, eleg.

Epitaphia, Virg. ecl: 4. Lucan: VIII. 793. Martial: 1, 89. V, 75 VI, 28, 52, 76. VII, 39, 95. IX 29, 30. X, 51, 63. 67. Claud: Epigr: de sepulchro speciosæ: Ausonii Epitaphia Heroum; & aliorum; Petr: Bembus, Passeratius 58, 60. Theod. Beza: Juvenil: Bersmanni Epitaphia & Tumuli, Petr: Lindebergius Micyllus Sylv: 4. Biraius Var: poem. sylva, Georg: Benedictus Ludovic: Masurius. Jo: Secundus in Funerum libro, Hugo Grotius, II, Farraginis, Barcl. Argenis IV, 1: metr: Baudusius in epig: Guilielm: Alabastri in Spencerum poetam Anglum: Idem in Morlæum, Epitaphia Joco-seria, Francisco Sweertio collectore: Petri Andreæ Canonberii flores epitaphiorum.

Epithalamium, Catul. 62. 63. Sen. Med. 56. Stat. Sylv, 1, 2. Martial. IV, 13. Claud: rapt. Pros. II, 367. in Nuptiis Honorii & Mariæ Epithal. Palladii & Celerinæ: Ausonii Cento nuptialis, eidyll: 13. Sidonii dict. Ruricio & Iberiæ carm. X, Polemio: & Araneolæ dict: carm: XV, Jov: Pontan: 17, 18, 19, 30, 32. Passeratius: 71. Sammarthanus, III, sylv. 4. Acontius. Albini Nuptialia, Bersmanni Epithalamia: Nath: Chytræus sylv. Lindebergius, Lotichius IV, eleg. 3. ecloga VI, ejusdem Epithalamion, P. Melissi emmetra: Micylli Sylv. II, Posthii sylv. Reusneri elegiaca, Sabinus de nupt. Sigismundi & Elissæ: Schellenburgi Nuptialia. Schefferus, Brigelii Aristeus, & Epithalamia. Tileni epithalamia: Casp: Ulsini Epithal: Joach. Axonii Gamelion, Baudius Heroic: II, epos, & VI, Idem in Farragine, epith: Henrici, IV, & Mariæ Medices, & alia ibidem. Adrianus Damman. in nuptiis Jacobi VI, Scotorum regis &c. Adrianus Junius in nuptiis Philippi Hisp: & Mariæ: Just: Lipsius in Miscellan: Simon Ogerius Sylv: Elias Putschius, Dan. Heins. II, sylv. 1, 2, 3, 4, & 5. monobibl.

nobbil. el. 7. & poem: ex-temp: Epithal: Jacobi Golii, Jacobi Musii Buchanan. sylv: 4 Frischlini Nuptialia: Jo: Filiczhi poem: Hugonis Grotii Nuptialium tres lib: Epithal: Pollecii: Hug: Grotius II, Farraginis, & III, Barcl: Argenis, v, 2. metr. & 5. Casp. Barlæi Venus Batava, Idem in nuptias Constantini Hugenii: Idem in nuptias Adriani Blyenburgii: Idem in nuptias Patric: Hoof: Idem II, eleg: 15. Eryc: Puteani Musar: ferculum Casimirus Sarb. epod. 7

Equi generosi forma & notæ. Virg: Georg: III, 76. Æn. v, 566. XI, 492. XII, 84. Hor. Sat. I, 2. Ovid: Met: XII, 395. Claudian: de nuptiis Honorii & Mariæ, 290. Buchanan Sylv. 6. Barlæus in hortulo Leydens: Idem Jac: Vand. Straten: Heinsii Herodes Act. 3. Natalis Comes I, Venat: Lud: Celotti Sapor: 2. chorus.

Alendi ratio & cura, Virg. Georg: III, 179

Equus Pulchrè ornatus, Virg. IV, 135. VII, 274. Barlæi equus Godefrid.

Equus bellator, Ovid: Met: III, 704. celer Lucan: I, 293. VI, 396. Sil: X, 454. Claud. IV, consul. Honorii, 547. Barlæi, equus Godefrid.

Equi statua, Stat: Sylv: I, 2. Imagines Equestres, Hug: Grotius I, epigr.

Equi Arcadii cingluum, Claud: epigr.

Equi Honorii phaleræ, frænum, cingulum, Claud: epigr.

Eques peritus, Manil: 86. Sidonius carm: V, 178.

Eucharisticon, Sidonius carm: XVI, Jo: Barclaii Corydon. Casp. Barlæi ad Comi. Penbrochiæ.

Eunuchus, Claud: in Eutrop: I, 45. 223. 320

Europæ fabula, Hor: od: III. 27. Ovid: Fast: V, 610. Met: II

Ilii Excidium, Virg. II, 324. 361. Petron: XI, metr: Joseph: Iscan: sex: lib.

Execratio, vid. Imprecatio.

Exemplis trahimur, Hor. Sat. I, 4. Juvenal: XIV, Sat I, & 30. Claud, 4. Cons: Honorii, 193. Barlæi Panegyr. Fred. Henr.

Exercitatio corporis, militiæ pravia, Hor: Od: I, 8. III, 12. Sen: Troad. 172. Sil. VIII, 553. Claud: 3. cons. Honorii, 40

Ingenium, ut ager, squallet nisi Exerceatur, Ovid: Trist: V, el. 13. vers. 21

Exilium, Ovid: Fast: I, 485. Ov: Trist: I, el. 4

multos illustravit, Ovid. de Ponto: I, el. 4: vers. 75

F

Fabulæ, Pantaleonis Candidi, 150. Elisab. Jo. Westonia.

Fama, Virg. IV, 173, Ovid: Met: XII, 39. Val. Flac: II, 117. Claud. cons. Probini & Olyb: 34. de Laud. Stilic: II, 408

Fama immortalis, Virg: IX, 446

Fames, Ovid: Met: VIII, 795. Lucan.

795. *Lucan.* IV, 93. *Sil.* II, 471. *Juvenal*: XV, *Sat.* 93. *Plaut.* *Curculio.* *act.* II, *sc.* III, *verf.* 38

Famis fedes & defc. *Ovid.* *Met.* VIII, 755

Fatum inexorabile, *Virg.* IV, 377. *Ovid* *Met*: XV, 809, *Sen.* *Herc*: *Fu*: 187

Fatis agimur, cedite fatis, *Sen*: *Ovid*: 980. *Manil*: IV. 13.

Fata librat Jupiter, *Virg*: XII, 125. *vid*: Parcæ.

Ferrum, *Lucret*: V, 1284

Fertilitas, *Claud.* *rapt*: *Prof*: I, 188. Terra ferax, *Claud.* *in Europ*· II, 269. *Sidon*: *carm.* VII, 141

Fefcennina, *Claud.* *in nup*: *Honorii*, & *Mariæ*.

Fefta, *Tibul*: II, *el*, I, 5. III, *el.* 6. *Propert.* III, *el.* 8. *Ovid*: *Amor*: II, *el.* 12. *vid.* facra & lætitia, *Sen.* *Herc.* *Fu.* 875. *Juvenal*: XII. *Sat.* I

Ficus, *Pafferatius*, 26

Fides, *Silius* XIII, 281

Fiducia, *Virg*: II, 61

Flora, *Ovid Faft.* V, 195

Flores, *Virg.* 2. *ecl.* 45. *Culex*: 398. *Propert*: I, *el.* 20. *Manil*· V, 255. *Petron*: 18. *metr.* *Claud.* *rapt.* *Prof.* 123. *Claud*: *de laud*: *Stilic.* 467. *Sidon.* *carm*· XXIV, 58 *Sannazarius de partu virginis*, II, 17. *Florum pictura*: *Hug*: *Grotii* Epigr: I, *Laockæus* *eclog*: 4. *Bauhufius* I I, *epig*: I, *Barlæus in hort.* *Leydenfi*: *Cafimirus* III, *lyr.* 21. *od.* Barberini *Urban.* PP. p. 226

Flos languens, *Comp*: *Virg*: II, 435

decerptus; *Virg*: XI, 68. *Catul*: 63

Heliotropion, *Leockæus*, II, *elec*: 3

Fluviale numen, *Virg*: VIII, 33. *Claud*: IV, *conf* *Honorii*, 159. *Sannazarius de partu virgin*: III, 291. *Barlæi Rhenoberca.*

Fluvius *vide* rivus Mofella, *Aufon*: *Eidyll*: 10. Fluvii Europæ, *Sidonius* *carm.* V, 208. *Simon Ogerius*, *Jac*: *Gaddius*, II, 4

Fluvius exundans, *Virg*: II. 305. 496. *Lucret*: I, 281. *Stat*: *Theb*: III, 671. IX, 440. 465. X, 858. *Sil*: III, 468. IV, 520. *Claud*: *in Rufin.* I, 269. *Balzac*: *le prince.*

Flumina, *Cafp.* *Barlæus* *hymn. in Chriftum*, 30. v.

Flumina Germaniæ, *Felix Fidlerus.*

Fœderatum facrum, *Virg*: XII, 169

Fons, *Ovid.* *Met*: III, 407. *Stat*: I, *Sylv.* 5. *verf.* 21. *Heinfius* III, *el.* 9. *Barberini.* *Urbani.* P P. pag. 206

Forma bonum fragile & perniciofum, *Virg.* 2. *ecl*: *verf.* 15. *Ovid.* *de arte*, II, 113. *Trift*: III, *el.* 7. *verf.* 31. *Sen.* *Hippol*: 758 *Herc.* *Oet*: 380. *Juvenal.* *Sat.* X, 288. *Aufon*: 54. *epigr.* *Paling*: *cancer*: *Buchanan.* *eleg*, 6. *Cauffini Felicitas trag.* 2. *act.*

Forma decus, *Enni.* XI, *Virg*: I, 406 593. X, 135. XII, 67. *Tibul.* III, *el.* 4. *Propert.* II, *el.* 3. 21. IV, *el.* 5. *Gall.* *el.* I. *Ovid*: *Met*: III, 420.

III, 420. IV, 353. sen: Medea: 75. Hippol: 738. Octavia 752. Stat: I, sylv: 2, vers: 113. & 1?. II, Sylv: I, vers: 39. & 139. III, Sylv: 4. vers: 39. Achilleid: I, 160. Silius XII, 227. Petron. 30. metr: Martial: V, 38: Claud: rapt: Pros: III; 86; VI, cons: Honorii: 560. de nupt: Honorii & Mariæ: 264. Epithal: Palladii & celerinæ 41. Sidonius carm; XI, epithal 73. Joseph: Iscanus IV, 176. Jo: Secundus II, el. 17. Leochæi Panthea I, Jo. Barclaii Argenis, I, metr: I. Heinsii Herodes act: 2. Jac. Gaddius I, 27. & 64

Formicæ, Virg: VI, 403. Lud: Bigns ad grozam: Gazæi piæ Hilaria, pag: 21

Formicæ succino inclusa, Martial: VI, 15. ep Guil: Alabaster epig: Jac: Gaddius, II, 30, & 31

Formido, tete, Virg: XII 750. Seneca Hippolyt. I, act: I, sc: v: 45

Fortis, Virg: VI, 880. Val: Flacc: III, 88. Claud: in Rufin. II, 183

Fortium, qui in bello cæsi, umbræ Virg: VI, 483

Fortuna vices mutat, Virg. XI, 421. epig: Virgilio adscript. Hor: od. I, 34. 35. & III, 29. Sat. II, 8. Ovid: Trist: V, el. 9. vers: 15. sen: Thyest: 594, Manil.: III, 415 Petron. 19. metr. Boeth. II, I. metr. Josph. Iscan. I, 230, V, 51. Petr. Crinitus 9. Baud. I, Iambic: ad Lernutium, Lævinus Torrent. II, od Jo. Secundus Sylv. 3. Zevecotii Maria Græca. III, chorus & act. IV, & chorus IV, ejusdem Rosimunda. act: IV, sc. 2. & IV, chorus: Gul. Alabastri epigr: Gotofr: Torinus VII, p. 142. VIII, pag: 145 IX, pag. 160. Casimirus sirb. I, lyr. 7. ode. Alabastri Roxana: act: II, sc: 2

Fortuna virtuti comes, Virg. X, 284. XII. 714

Fortuna, potens Dea, Plauti Pseudolus : act. II, sc. III, v. 13

Fortuna fortibus invida, sen. Herc. Fur. 523: vide Providentia.

Fortuna redux, Claud: VII, cons Honorii, I

Fraudis Nemesis conscientia mala, &c. Juvenal. XIII, tat.

Fraudis & furti pœnæ apud inferos. Virg: VI, 569

Frigus, Ovid: Trist: III, eleg: 10. Lucan: VI. 50. Claud: bell: Getic: 320, 342

Frugalis cœna, hospitium frugi, Virg: VII, 110. Virg. Moretum, 55. Ovid: Met: VIII, 634. Sil: VII, 166. Juvenal. sat: XI, Petron: 25. metr: Sidonius carm: XVII,

Fulmina, Virg: VIII, 429. Lucr: VI, 356: Stat: Theb: III; 317. Caussini Nabuchodonosor, act: 3. Casimirus III, lyric: 24. od:

Funus, exsequiæ, Funebris apparatus, pompa, ritus, Virg: VI, 178, 212. 884. XI, 30, 59, 72, 185. Tibul: III, el. 2. Propert. II, el. 10, Ovid. de Ponto, I, el. 10. vers. 47. Lucan: VIII, 730. IX, 171. Stat. II, sylv: I, vers: 159. V, Sylv,

v, Sylv: I, verſ. 211. Theb. VI, 55. Sil. x: 521. Val. Flacc. v, 8. Jos. Iſcanus VI, 415. Barlæus in obitu Rutgerſii.

Funebria, vide Epicedion, Lucan: IX, 186

Fures, Plaut: Aulid: act: III, ſc. VI, v. 18

Furiæ, Alecto, &c. Virg: VII, 324 450. XII, 845. Ovid, Met: IV, 451. Sen: Med. 13. 955, Sen. Agam, 754. Sen. Herc: Fur: 86. Herc: Oet: 1002. Stat, Theb. I. 104. Sil. II, 541. Claud. rapt. Proſ. I, 30. in Rufin. I 27, 119. Alabaſtri Roxana, act. II, ſc. 3

Furiis actus, Virg: IV, 468

Comp: turbini, Virg: VII, 378

Furor, Virg: I, 298. Sen. Herc. Fu: 938 Oedip. 957

G

GAllia, Sannazarius de partu Virgin. II, 194

Gallorum & Batavorum mores, icones, Barlæus 18. Miſcellan.

Gallus leoni terror, Lucret. IV, 711, vide Leo.

Gallus, avis, Paſſeratius 21. Tobiæ Scultetus, Juvenal, Nathan Chytræus, Barthaſius Hebd I. lib. 5: Jo. Poſthius.

Gallorum pugna, Barclaius II, li. poematum.

Galli ſacerdotes Cybeles, Virg: VIII, 658, Claud. in Eutrop: I, 277

Ganymedes, vide Aquila Ganymedem rapiens, de raptu Ganymedis Melchior Barlæus, lib. ſingulari.

Garrulitas, Hor: sat: I, 9. Ovid: Met: II, 540. III, 346. Petron. Fragm: ...... Nam citius.

Gemini, Jos. Iſcanus IV 165.

Gemma, Buchanan, 10, ſylv. de adamante.

Gemmata armilla, Buchanan, Argenis, II, metr. 3.

Generatio ex corruptione, Ovid. Met: XV, 362

Genethliacon, Virg. 4. ecl: Stat: II, Sylv: 7. IV, ſylv: 8. Martial, VI. 3. Claud: laud: Stilic. II, 342. Lam Serenæ, 86. Auſon: Eidyll. 5. Fracaſtorius Naugerius, 41, Ti: Strozza. Sannazarius I, eleg. 4. & II, el: 8 Paſſeratius 22. Sammarthanus II, Sylv. 3. Sigelli Geneth. Frid. Buchanan, ſylv. 7. Gul. Alabaſter: ad Jacobum Regem ſuper nepote nato ipſis Cal. Jan. Octav. Meninus natâ filia Henrico IV, Gall: regi.

Gens fera, Ovid: Triſt: V, el: 8. 15

Gentium variæ facies, linguæ, mores, Manil: IV, 701. Claud: laud. Stil, I, 16

Geographia, Mundi partes, &c. Manil: IV, 590. Poetica, Lamb: Danæo Collect.

Germania, Huttenus, Stigelius.

Geryon, Silius, XIII, 200

Gigantomachia, Virg: Ætna, 42. Hor. od: III, 4. Ovid, Met: I, 151. V, 321. Sen: Herc, Fu: 965. Manil. I, 413. Claud. de rapt: Proſ: III, 237. de

de bello Get. 62. Claudiani Gigantomach. Sidon. VI, carm. 21. praef: carm: IX, 80. Jos: Iscanus VI, 44. Sannazarius de partu virginis, III, 40. Idem: ecloga IV, Eilardus Alma lib. quatuor.

Gladiatoria ars, Dan. Heins. Casp. Barlaeus ad Gerard: Thibautium & in Miscellan. ad eundem.

Glis, Gazaeus, pag: 23

Gloria, Virg. IV, 233. V, 137. IX, 204. dat gloria vires, Ovid: Trist: V, el. 13. vers. 37. de ponto, IV, el. 2. vers. 25. Baudius III. Iamb. ad Wouwerium: Barlaeus 8. Miscellan.

Gloria bulla, vapor, Boeth. II, 9. metr.

Gloria inanis, Pers. Sat. I, 24

Graeci & Trojani principes, depicti, Jos: Iscan. IV, 43.

Graecae gentis artes malae, adulatio, perfidia, &c. Juvenal: III, Sat: 61.

Graeca lingua, Barberini Urban: PP. pag. 237

Grammaticorum conditio misera, Juvenal: VII, Sat: 207. Auson: 128. epig: Buchan. el I. Barlaeus 7. Miscellan:

In Grammaticos, Jo. secundus, epig: ad Hieron. Suritam.

Grando, Virg: X, 803. Sil. V, 385. Caussini Nebuchodonosor, 3. act.

Gratiae, Passeratius.

Gratias agendi formulae, Virg: I, 601, IV, 333. Ov. de ponto: IV, el. 5. vers. 39. Pers: V, 21. Passeratius: 6. 8

Gratitudo, Virg. I. ecl, 60. Aen: VII, 321

Grues, comp: Virg. X, 264. Lucan, V, 711

Gula, vide Luxus gulae.

Gulones, Claud. in Eutrop: II, 326

Gyrgathus, Gazaeus pag. 242,

H

HArpyiae, Virg. III, 211. Val. Flacc IV, 428

Helena, Ovid: Met: XV, 231. Joseph. Iscanus, IV, 172

Hellespontus, Val. Flacc. II, 615

Hercules, Virg: VI, 801. VIII, 214 vide Hymnus, Sen: Herc: Fu: 43

Herculis labores, Lucr: V, 25. epigr: Virgilio adscript. Ovid. Met: IX, 182. Sen: Agam: 808. Herc. Fu: 214. 516. Herc: Oet: 15. Silius III, 333. Claud: praef. ad lib: II, de raptu Pros. Claud: in Rufin: I, 283. Sidon carm. IX, 91. carm. XIII, Boeth: IV, 7. metr: Herculis laudes, poeta Anonymus Claud. subjectus, Jos. Iscanus, II, 109

Herculis & Antaei lucta, Lucan: IV, 610

Hercules furens, Sen: Herc: Fu: 618

Hercules servivit Omphale, Sen. Herc. Fu. 464

Herculis lethum, Ovid: Met. IX, 161, Sen. Herc: Oet. 1-45

Hercules

H

Hercules Surrentinus, *Stat.* III, *Sylv.* I. Heredipeta, *Hor. Sat:* II, 5. *Juvenal:* XII, *Sat.* 93. *Martial,* VI, 63. *Plauti Miles glorios. act.* III, *sc.* I, 115. *v:*

Parcus ob Heredem, *Pers:* VI, 34. *Martial.* VIII, 44

Heroës *Jul: Scaliger: Petr. Lindebergius:*

Heroinæ, *Jul: Scalig.*

Hesperus, *Sen: Medea:* 71

Hesperidum horti, *Lucan.* IX, 360

Hyems, *Virg: Ge.* III. 354. *Ovid: Trist:* III, *el.* 10. *Balbus* 3. *Raphael Thorius Erici Puteani Bruma, in Musarum ferculum & diatr.*

Hyemis commoda, *Hug: Grotius* I, *ecleg.*

Hyems genialis, *Virg Ge:* I, 300

Hippolytus, *Ovid. Fast.* VI, 737. *Sen: Hippol.*

Hippomanes, *Virg: Ge:* II, 280. *Æn:* IV, 515

Hirundo, *Comp: Virg:* XII, 474

Hispania, *Sanaz: de partu virginis* II, 198

Hispaniæ laus, *Claud: laus Serenæ* 50

Histric, *Gazæus, pag.* 202

Histrix. *Claud: epigr: Natalis Comes* III, *venat.*

Hodœporicon, *Hor: Sat:* I, 5. *Mart: Braseius: Joach: Camerarius: Georgii Fabricii itinera. Lindeberg. Hodœp: Georg. Sabinus* II, *eleg.* I.

Hominis creatio, *Ovid: Met.* I, 79. *Claud:* 4. *Cons. Honorii* 221. *Jos. Iscanus* IV, 194. *Barlæus hymn: in Christum,* 95. *v.*

Reparatio ex lapidibus Deucal. & Pyrrhæ, *Ovid, Met.* I. 400

Os Homini sublime datum est, ut cœlum tueatur, despiciat terras; cætera animalia prona terram spectant, *Ovid. Met.* I, 82. *Boeth.* IV, *metr.* 5. *Paling: aries.*

Homo comparatur ædificio, *Plau.. Mostellaria, act.* I, *sc.* II, *v.* 9

Homo bulla, *Baubusius* II, *lib. epigr.*

Honor non expetendus, cujus apex lubricus, *Juvenal.* X, *Sat.* 54. *Claud: in Rufin:* I, 22. *Jos. Iscan.* I, 57. *Plaut: Aulid. act:* II, *sc.* I, *v.* 45. *Gazæus pag.* 101

Honoris Templum statuit, poeta, *Virg. Ge:* III, 13

Horologium, *Nicod: Frischlini Argentoratense: Cabillaus epigr: select: Barlæus* 10. *Miscellan: Famian: Strada,* II, *prolus:* 3. *pars* 2

Horoscopus, *Hor: od:* II, 17. *Ovid: in Ibin.* 206. *Claud:* VI, *cons: Honorii* 18

Hortatio, *Virg:* VI, 95. 361. 546. IX, 641. 5': IV, 477. ad virtutem, *Barb: Urban: PP. p.* 245

Hortatio militum, *Virg.* X, 279. 369

Hortatio Nautica, *Virg:* V, 189. X, 294

Hortus, *Catul:* 19. *Virg: epigr: hortuli laudes, Martial:* IV, 64. VIII, 68. *Lucan:* IX, 360. *Sidonius carm.* XXIV, 69. *Passeratius* 10. II. *Nic: Rhedigerus, Barlæus de horto Leydensi; Jacob: Gaddius* II, 48

Hortorum

Hortorum cura & cultus, *Virg: Ge.* Iv, 118

ex Humili evectus, *Virg.* VI, 806

ex Humili loco evecti ferociunt, *Hor. Epod.* 4. *Claud: in Eutrop:* 1, 181

Hydrops, *Sannazarius de partu Virgin.* III, *Barlæus* II, *eleg:* 23

Hyæna, *Natalis Comes* II, *venat.*

Hylas, *Val: Flacc.* III, 543. *Heinsius Monobibl:* 5. *eleg.*

Hymenæus, *Senec: Med:* 67. *Barcl: Euphorm.* II, *metr.* 6

Hymnus in Apollinem, *Sen. Agam.* 310. *Stat. Theb.* I, 656

Hymnus in Palladem, *Barcl: Argenis,* I, *metr.* 7

Hymnus in Herculem, *Virg.* VIII, 88

Hymnus in Theseum, *Ovid: Met:* VIII, 232

Hymnus in Bacchum, *Hor: od.* II, 19. III, 25. *Ovid. Met:* IV, 11. *Sen: Oedip:* 403. *dithyrambus.* *Sannazarius* II, *eleg:* 5. *Jacob Gaddius* 1, 2

Hymnus in Terminum, *Ov: Fast:* II, 658

Hymni, *vide* Poemata sacra.

Hymnus in Christum, *Casp. Barlæus.*

Hymnorum naturalium, Jovi, Palladi, Cœlitibus cæteris dict. *Marulli libri quatuor*

I

JAnus Anni choragus, *Ovid: Fast.* I, 65

Janus custos mundi, belli, pacis &c. *Ovid. Fast.* 1, 117

Jani templum & belli porta *Virg.* vII, 607

Jasonis expeditio in Colchos, *Propert:* 1, el. 20. *Ovid: Met.* VII: 1: *Val. Flacc: Jos. Iscanus* 1, 63

Icarus, *Virg.* VI, 30. *Ovid: de arte:* II, 45. *Ovid: Met:* VIII, 183. *Sen: Oedip,* 891. *Herc: Oet:* 683. *Sil.* XII, 88

Ichneumon, *Lucanus,* IV, 724. *Natales Comes* IV, *Venat,*

Ignis lambens, *Virg.* II, 683, VII, 74

Ignorantia. *alluf. Virg* II, 604. *Boeth:* III, 8. *metr.* & IV, *f.* V, 3. *metr.*

erudita Ignorantia, *Hug. Grotius,* 1, *epig:*

Imago, effigies, statua, tabella picta. *Martial.* X, 32

Imago repræsentata, *Virg:* X, 636: *Sil.* XVII, 527

Imbellis, *Virg.* XI, 338. 390. *Claud, in Eutrop:* II, 300. 406

Immotus, *Virg:* VI, 271

Imperii præsagia, *Sidonius carm.* II, 112:

Impietas, *Virg.* X, 773

Imprecatio, *Virg.* II, 535. IV, 24. 608, *Virg: Diræ. Tibul.* 1, *el.* 6 *Ovid: Trist.* III, *el.* 11. *Ovid: in Ibin.* 105. 253. *Sen: Med.* 20. 531. *Sen Hippol.* 668. *Sen. Thyest:* 1074. *Lucan:* III, 110: VIII, 823. *Jos. Iscan.* VI, 524. *Jo.*

521. *Jo. Secundus* II, *el.* 7. *Casimirus, Sarb:* II, *lyr: od.* 24

Inauguratio Regis, *Tho. Morus, Hug. Grotius* II, *Sylv. Casp. Barlæi Britannia triumphans.*

Incantatio, *vide* Magia.

Incendium, *Virg. Ge.* II, 304, *Æn.* II, 304. X, 405. *Ovid: Met:* II, 210. *Sil.* IV, 304. 680 VII, 360. XIV, 308

Incend. urbis, *Virg. Æn.* II, 304. *Sil.* II, 663

Inc. navium, *Virg.* V, 680. *Sil.* XIV, 422. *Fam. Strada* II, *pro us.* 3. *pars* 2.

Inc. Castrorum, *Sil,* XVII, 93

Incend. Sylvæ, *Virg.* XII, 521.

Inconstantia, *Hor: Sat.* II, 7. *Epist.* I, 1

Increpatio, *Virg.* II, 42. XI, 732, *Jos. Iscanus,* VI, 523

Indignatio, *Claud. in Eutrop.* I, 436

Indoles, *Virg.* III, 342. IV, 157. IX, 311. *Stat. Achilleid.* I, 275. *Martial,* VI, 38. *claud.* 4. *Consul. Honorii* 190

Indulge genio, *vide* Vive velut rapto,

Ineffabile, *Virg.* VI, 626. *Pers.* V, 1, *Jos. Iscanus* VI, 765. *Sannazarius de partu Virg.* III, 488. *Barlæus, hymn. in Christum,* V, 463. *Barlæus paneg. ad Vossium. Got. Torinus,* V, *p.* 9

Infans, *Stat.* V, *Sylv.* 5. *vers.* 81

Infantes in Orci limine, *Virg.* VI, 429

Inferi, *Virg. Georg.* IV, 467. *Ovid: Met.* I, 432. *Sen. Herc: Fur.* 670. *Sil:* XIII 523. *Val. Flacc.* I, 828. *Claud. de rapt. Pros.* II, 282.

ad Inferos descensus, *Virg:* VI, *Sil.* XIII, 369. *Ovid. Met:* IV, 432.

descensus facilis, adscensus inde difficilis, *Virg.* VI, 126

de inferis perversa opinio, *Juvenal:* II, *Sat.* 149.

Inferni Judices, *Claud. in Rufin.* II, 479

Inferni seu Orci satellites, *Virg.* VI, 271

bivium, *Virg.* VI, 541

Inferorum supplicia, *Virg.* VI, 608. *Culex:* 231, *Tibul.* I, *el.* 3. *Ovid: Met.* IV, 432. *Ovid. in Ibin.* 175. *Sen. Hippol.* 1225. *Sen. Agam:* 13. *Sen: Herc. Fur.* 730, 750. *Sen: Thyest.* 3. *Herc. Fur:* 942. *Octavia* 611, *Silius,* XIII, 608: *Jos: Iscan.* VI, 514 per μετεμψύχωσιν, *Claud in Rufin:* II, 483. 506. *Druræi Aluredus* V, *act.* 15. *sc.*

Inferorum supplicia patimur in hac vita, *Lucr.* III, 952

Inferorum fluvii, *Sil: Ital.* XIII.

Infernarum umbrarum feriæ, *Claud: rapt. Pros.* II, 326 *Barlæus hymn. in Christum* 386. *v.*

Inferna monstra, *Sannazar: de partu Virg:* I, 391

Inferiæ, *Virg:* III, 62. X, 518. XI, 81,

Ingratitudo, *Catul.* 7. *Ovid: Met:*

Met. 11, 285. Virg. Culex. 222

Innocentia, vide Conscientia recta, arx munita, Tibul. III, el. 5. Octav. Meninus.

Ino & Melicerta, Ovid. Met. II, 289. Ovid. Fast: VI, 489

Insaniunt aliqua ex parte omnes, Hor. Sat. II, 3

Insidiæ bellicæ, strategemata, Virg. XI, 522. Ovid: Fast II, 214. Lucan. IV, 730. Sil. V, 42

Insulæ fortunatæ, Sidonius carm. II, 407

Invidia. epigr. Virgilio adscript. Ovid: Met. II, 761. Martial. V, 30, Baudius IV, Iambic. in Typhoeum. Dan. Heinsius I, Sylv. 2. Zevocotius III, el. 16

Invitatio, Hor. od. I, 20. III, 29. IV, 11, Epist. I, 5. Catul, 13. epigr. Juvenal. Sat. XI, Martial. V, 79. X, 5?. Auson. Ephemer. Sidonius carm. XVII, ad Omatium. Baudius II, Iambic. ad Q. Septimium Just. Lipsius ad victorem Giles.

Invocatio numinis, patroni, Virg Georg. I, 5. 24. II, 42. Æn. XII, 500, Ætna: 4. Lucan. I. 63. Sat. I, Sylv. 4. vers. 19. Stat: Theb. I, 23. Sidonius carm: XIV. Sannazarius de partu Virgin. II, 5. Barlæi Brittannia triumphans. v. 37. Got. Torinus V, p. 95. Barb: Urban: PP. p. 286

Invocatio Musarum, Virg. VII, 641

Jocandi ars, Mat. Delius

Jovis furta & Amores, Ovid. Met. VI, 108, Sen: Octav. 200. Petron. 17. mem. Sidon. carm: XV, 173

Ira, Virg: XII, 527. Hor: od: I, 16. Ovid: Met. III, 72. allus. Sen: Med. 591. Sen. Troad. 670. Stat. Theb. II, 128. Sil. XI, 216. Jos. Iscan. IV 151

Ira tauro comparata, Virg. XII, 101.

aheno æstuanti, Virg. VII, 462

Ira generosa, Virg. V, 453

Iris, Ovid. Met: VI, 63. XI, 590. Sen. Oedip. 315. Claud. rapt. Pros. II, 98. Paling. sagitt. Jac. Gaddius, II, 68

Irrisio, postica sanna, Pers: Sat. I, 58

Irrita fecit, Virg: XI, 798

Isidis sacra, Claud: IV, Conf. Honorii, 570.

Italia, Sannazarius de partu Virginis, II, 181

Italiæ laus Virg. Georg. I, 20. 136. Propert: III, eleg. 20

Judex corruptus, Claud. in Eutrop. I. 197

Judex integer, Dom. Baudius II, Iambic: ad Thuanum. item, ad Molæum; &, ad Myronem.

Judicum mollities, Juvenal. II, Sat. 66

Judicium Paridis, Sil. Ital. VII, 466. dearum orationes, & sententia Paridis, Jos Iscan. II, 237. Christoph. Stummelius, Dionyl: Gotofredus, in appen. ad Comment. in Ovid. Metamorph.

Juno, Ovid Fast: VI. 17. gen. c. Agam. 3, 8. Jos. Iscan. II

Juramenta, Tibul: III, el. 6. Ovid.

Ovid: Trist. II, verf. 53. Juvenal. XIII, Sat. 77:

Jurisconsulti, Jo. Loričhius Barlæus Miscellan: 7, 8. & 13

Justitia, Virg: VI, 621. Barlæi Britannia triumph. 3:3

Juventus, Hor. ad Pisones, Epist. verf. 161. Tibul. el. 9. Claud: Conf. Prob. & Olyb. 70

Juventus senilis, Claud. Conf. Mallii Theod: 16. Jos. Iscanus I, 19. Barlæus ad Jac. Volmarium. Gotofr: Torinus XII, p. 129

Juvenum à Philosophia aversorum socordia, Pers. III, 19

L

LAbor omnia vincit, Virg: Georg. I, 145. Casimirus Sarbievius I, lyric. od. 23

Labyrinthus, Virg: V, 588. VI, 27. Ovid. Met. VIII, 158

Lacrymæ: est quædam flere voluptas, Ovid. Trist: V, el I, verf. 53. Sen. Agam. 658. Petron, 27 metr. Casimirus, III, lyric. od. 5

Lasus cavet: ictus piscator sapit, vide Nocumenta documenta,

Lætitia, plausus, Claud. VI, Conf. Honorii, 611. Conf. Probini & Olyb. 247. de laud. Stiliconis, I, 84. II, 397. III, 63. de nuptiis Honorii & Mariæ, 207, 295

Sannazarius de partu Virginis III, 96. Baudius II, Iambic. in Sorerio.

Lanificium, Ovid. Met. VI, 19. Ovid: Fast: III, 815

Latium, Virg: VIII, 323: vide Italia.

Laurus, Virg. VII, 59. Jos. Iscanus, II, 214. Passeratius 30 Itren.

Leno, Lena, Claud: in Eutrop. I, 77, 90. Ant. Flaminius, Plaut. Asin. act. I, sc. III, v. 23. Plauti Persa, act. III, sc. II, v. I, pro lena apologia, Buchanan. eleg. 3, & 7

Leo, Comp. Virg. IX, 339. 793. XII, 4. Sen. Oedip. 919. Lucan: I, 205, Stat. Theb. VI: I, 124, 592. IX, 737. X, 405. Achilleid, II, 184. Sil. II, 684. IV, 375. V, 309. Val. Flacc. III, 587, Claud: rapt. Pros. II, 209. Claud: de bello Get. 323. tert. Conf. Honorii 77. de laud. Stilic. I: I, 333. Sannazarius de partu Virginis, I, 421. Barlæus, I, el: 13: Zevecotii Maria Græca, III, act: I, sc. Heinsii Herodes, act. 3. Natalis Comes II, venat.

Leo mansuetus, Stat: II, sylv. 5

Leo territus à gallo, Gazæus p. 24. vide Gallus.

Lepus, Natalis Comes, II, Venat. Gazæus pag. 49, 140

Liberalitas: Hoc habeo quodcunque dedi, Martial V, 43. Claud: conf. Probini & Olyb. 45

Libertas vera, Hor: Sat. II, 7. Pers. V, 74

L

Libertate nihil dulcius, *Boeth:* III, 2. *metr.*

Libra, *Auson: de ratione libræ: ecleg.*

Libri & autores, *Claud. de nuptiis Honorii, & Mariæ* 231

Libri Cultus, *Tibul:* III, *el.* 1. *Ovid. Trist:* I, *el.* 1. *vers.* 5. *Mart.* I, 67. III, 2

Lilium, *Wolfg:* Crellius, Nathan Chytræus.

Lingua Gall. affectator, *Tho: Morus.*

Linx, *Natalis Comes,* IV, *Venat.*

Lucifer, *Virg:* VIII, 590

Lucretia, *Ovid: Fast:* II, 741, *Barlæi querela Lucretiæ.*

Luctus, ejulatus: *Virg:* II, 486. IV, 683. *Propert:* II, *el.* 16. *Ovid: ad Liviam.* 102. *Ovid. Met:* II, 334. *Ovid: Trist.* I, *el.* 3. *vers.* 73. *Sen: Troas:* 83. *Lucan.* II, 20. *Stat:* III, *Sylv.* 2. *Theb.* X, 560. 811. *Petron,* 27. *metr.* Martial. X, 50, *Joseph: Iscanus* VI, 1. *Zevecotii Maria Græca ult. Chorus, Caussini* Nabuchodon: 5. *chorus Cossini Theodoricus.* 4. *act: Elpid.*

Lucus, *Sen. Oedip.* 530. *Herc: Oet.* 2118. *Lucan:* III, 330. *Passeratius* 12. *Paling. gemini,* Barcl. *Argenis,* III, *metr.* 3

Ludi, nequitiæ semina, *Ov. Trist.* II, *vers.* 279' *epigramma Virgilio adscript.*

Ludus Trojanus, *Virg.* V, 553

Ludi Laconici, *Propert.* III, *el.* 12

Ludi pueriles, *Pers.* III, 48

Ludus talorum, & tesserarum, *Ovid. de Arte* II, 203. III, 333

Ludus calculorum, seu Latrunculorum, seu Scacchiæ, *Ovid de Arte.* II, 208. III, 357. *Hieron. Vida.*

Luna, *Ovid:* Met. XV, 196. *Manil:* II, 97

Lunæ eclipsis, *Claud* B. *Il. Getic.* 323. *Sannazar. de partu Virginis,* I, 376. *Idem. de morte Christi,* 25. *Fel. Fidlerus.*

Lupus, *Virg:* II, 355. IX, 59. *Stat: Theb.* X, 41, *Sil.* VII, 126. 718. *Sidon: carm.* VII, 355. *Natalis Comes,* II, *Venat.*

Luscinia, *Virg. Georg.* IV, 510. *Sen. Agam.* 664. *Octavia.* 905. *Famian. Strada,* II, *prolus:* 6. *poetic. academ.* de *Luscinia & Fidicine idem, Jacob. Gaddius* II, 33

Lustratio, Februa, Expiatio, *Ovid: Fast:* II, 19. *Lucan:* I, 592. *Barlæi Venus* ἀνεαδυομένη. nullum flumen eluit scelus, *Sen: Herc. Fu.* 1322, *Barclaii Arg.* I

Luxus gulæ & Veneris, *Virg:* XI, 737. *Hor: Sat.* II, 224. *Lucan:* IV 373. *Stat:* 4. *Sylv.* 6. *vers.* 6. *Juvenal: Sat.* I, 140. *Petron.* 12. *metr. &* 16. *metr. Juvenal* V, *Sat.* 28. XIV, *Sat.* 6. *Martial* III, 22, XII, 48. *Plaut. Pseudolus, act.* III, *sc.* II, *v.* 25. *Paling. gemini.* Baukusius I, & II, *epigr.* I. & III, *ep g. discincti nepotis prosopopœia.*

Luxus,

Luxus in vestitu, *Virg*: IV, 262, VII, 814. *Luc.* IV, 11, 7. *Tibul.* I, el, 9. II, el. 6. *Propert.* I, el. 2. *Ovid de Arte.* III, 100. *Ovid. Met*: II, 733, V, 52, *Sen*: *Hippol* 386. *Herc. Oet.* 659. *Silius* XIV, 653. *Claud*: IV, *conf. Honorii* 585. VI *conf. Honorii* 523 *de laud*: *Stilic.* II, 88. *de nuptiis Honorii, & Mariæ*, 87. 97. *Phœnix Claud.* 84. *Sidonius carm.* XV, 126. *de palla Jovis. Sannaz. de partu Virg.* I, 425. & III, 503. *Barb*: *Urban. PP. p.* 231

Luxus in ædificiis, *Hora od.* II, 15. 18. III, I. *Epist.* I, I. *Tibul* III, *el* 3. *Propert*: II, *el.* 23. *Sat.* I, *Sylv*: 2. *vers.* 147 *Sylv.* 3, *vers.* 35. 48. *Petron*: 16. *metr.* *Barlæus in prætorium Fred*: *Henr*: *Got*: *Torinus* I, *p.* 5

Luxus dissuasor honesti, publica pernicies, *Lucan.* I, 158. *Sil.* XI, 32. *Manil.* IV, 9. *Claud*: *rapt, Pros*: III, 28

Luxuria, *Manil.* V, 505. *Petron*, 6. *metr*: 12, *metr.* & 16. *metr*: *Juvenal*: XI, *Sat*: 93. 120. *Martial*: II, 23. *Claud. de laud*: *Stilic*: II, 132, *de nuptiis Honorii & Mariæ*, 213

Lyra, *Claud*: *præf. ad el*: II, *de rapt. Pros.*

M

Machinator, *Sil.* VI, 552

Magici ritus, *vide* Veneficia Necromantia.

Magiæ vis, *Virg*: 8. *ecl*: 68. *Æn*: IV, 483. *Tibul*: I, *el.* 2. *el.* 9. *Ovid Met*: VII, 206. *Sen. Med*: 751. *Oedip.* 547. *Herc*: *Oet.* 451. *Lucan.* VI, 431. 460. *Sil.* VIII, 498. *Petron*: 24. *metr. Claud*: *in Rufin.* I, 144. *Sannaz*: *eclog.* V. *Jo*: *Secundus* III, *el*: I, *Leochæus eclog*: 3. *Barcl. Euphorm.* I, *metr*: 5. *Caussini Nabuckodonosor*: *act.* 2. *Lud. Celotti Sopor*: *act.* II, *sc.* 13

Magnes, *Claudiani epig*: *Famian. Strada* II, *prolus* 6. *poet. academic.* *ibid*: *Chrysomagnes.*

Maledicentia, in maledicos, detractores, *Hor. Epod.* 6. *Ovid*: *Trist*: III, *el*, II. *Martial.* V, 30. VI, 64. *Sannazarius* I, *eleg*: II, *Sabini Hendicasyllab.* *Baudius in Scoppium* IV, *Iamb. ibid. in rabulam, falsarium, & alios, In Trogoram, Var. Sylv. Dan*: *Heinsii Hipponax, Malepertius in Miscellan*: *Zeveootius* II, *sylv.* & III

Malum aureum, citreum, punicum, medicum, *Virg*: *Georg.* 2. 120. *Sannazarius* II *eleg.* 10

Manium invocatio, *Sen. Med.* 739. *Hippol.* 1095, *Lucan*: VI, 694. *Claud. rapt. Pros.* I, 20

Mare infidum, *Virg*: V 848. *Catul.* 64. *Propert.* III *el.* 5

Maris æstus, *Comp. Virg*: XI, 124. *Casp*: *Barleus hymn*: *in Christum*, v. 109

Maris discrimina, *Tibul*: IV, *el.* I

 Marius,

M

Marius & Sylla, *Lucan.* II, 69

Mars & Comitatus *Virg:* XII, 330. *Stat: Theb.* III, 222, 421. *Sil.* IV, 446. IX, 447. *Val. Flacc.* II, 204. *Petron.* 6. *metr: Claud: in Rufin:* I, 342. *Claud: Gigantomachia*, 75. *Faust. Advocatus.*

Mars, & Venus irretiti, *Ovid: Met:* IV, 151. *de Arte.* II, 562

Martyres, *Prudentius* περὶ στεφάνων, *Caussini trag.* Felicitas *prolog:* *Francis.* Mendosa: *flor: poet.*

Mathematica, *Grotius* II, *Sylv.* *Barlæus Miscellan:* 2. & 10. *Idem ad Jo:* Heurnium.

Medea, *Ovid:* Met: VI, 9. *Sen.* Medea. *Val. Flacc.* VI, 439

Medicina & Medicamenta, *Virg.* XII. 392. 418. *Stat.* I, *Sylv:* 4. *vers:* 99 & III.

in Medicos malos, *Schoberus.*

Medicina adhibeatur tempestiva, *Virg: Georg.* III, 452

Medici elogium, *Baudius* III, *epost Barlæus* II, *eleg:* 7. *Idem.* 5. *Miscellan.*

Mediocritas aurea, tuta, & firma, *Hor: Od.* II, 10. *Ovid: Met:* I, 134. *Sen. Hippol.* 1120. *Sen. Oedip.* 882. *Agamem.* 102. *Herc: Oet.* 675. *Boeth:* II, 4. *metr:* *Baudius* I, *Iambic. ad Lud. Transaquanum,* &c. *Barlæus,* II, *eleg:* 22

Medium tene, *Virg.* III, 785

Mens concipit, agit, fit omnia, *Boeth:* V, 4. *metr.*

comparata aquilæ, *Paling. Gemini.*

Menses, *Ovid: Fast:* I: 31. *Auson: in eclogario, Nath. Chytræi epigr.* Ranzovius.

Mercurius, *Virg:* IV, 238. *Ovid: Met:* I, 671. *Stat. Theb.* I, 305, *Claud: rapt: Pros:* I, *Sidon: carm:* VII, 20

Mergus, *Virg.* IV, 255. *Jacobus* Eyndius.

Meridies, *Virg Ge:* III, 327. IV, 401, 425. *Culex,* 100. *Stat: Theb.* IV, 680

Metalla, Fodina, *Sil.* I, 218

Midæ votum, *Ovid.* Met. XI, 101. *Claud. in Ruf:* I, 164. *Paling. Aries.*

Miles strenuus, *Virg.* VI, 879. *Tibul:* IV, *el:* I. *Sil.* I, 160. *Flacc.* III, 88. *Sidonius,* V, *carm:* 186. *Barlæi Manes Auriaci,* V, 78

Militaris discipl. *Claud.* IV, *conf. Honorii,* 320. 527. *de laud: Stilic.* I, 162. *Petr. Tiara.*

Militaria signa, *Sidonius carm.* V, 408. *Casimir. lyr.* I, *od.* II

Militares ordines comp. cygnis, *Virg:* VII, 699

Militum privilegia, *Juvenal:* Sat XVI

Militaris seditio, *Lucan:* V, 240

nulla fides pietasque viris, qui castra sequuntur, *Lucan:* X, 406

Minæ, interminatio, *Virg.* IV, 384. *Sen: Hippol.* 927

Miner-

M

Minervalia & Minerva opera, *Ovid Fest:* III, 809. *Sannazarius de partu virginis*. 435

Miseratio, *Juvenal sat.* XV, 130

Modestia in rebus prosperis, *vide* Æquanimitas. Fortunam reverenter habe, &c. *Claud: in Ruf.* II, 441. *Cons: Mallii*, 212, 231. *Auson:* Epig: 8. *de Agathocle*, *Jos. Iscanus*, I, 33. *Baudius*, I, *Iamb: ad Lud: Transaquanum*, &c. II, *Iamb: ad Winandum Everwinium*.

Molles & mollities. *Virg.* IV, 215. IX, 614. *Manil:* V, 146. *Juvenal:* II, *Sat:* 93. *Claud. in Eutrop:* II, 335

Moly, *Ovid: Met.* XIV, 291

Monendi formulæ, *Virg:* III, 433

Monstra, *Virg:* VI, 285. *Claud: in Eutrop.* I, 1

Monstra inferna, *Sannazarius de partu virginis*, I, 395

Monstrum hominis, *Claud. in Ruf.* I, 90. *in Eutrop.* I, 289.

Moras pelle, *Lucan.* I, *Sil:* IV, 734. *Claud: de nuptiis, Hon. & Mariæ*, 1

Mora: quicquid id est, da moram & spatium tibi, *Sen. Agam.* 127. *Stat. Theb.* X, 697

Morari *Virg:* VII, 315

Morbus, *Ovid: Trist. el.* 3. *de Ponto*, 1, el, 11. *vers.* 7. *Sannazar. de partu Virginis*, III, 355. *Buchanan, eleg.* 4. & 6. *Zevecotius* II, *eleg.* 7. & 9

de antiqua Morum simplicitate, *Fr. Dedekindi libb.* II

O tempora, O Mores! *Bauhusius* I, *epigr.* 1: *Casimirus Sarb:* 1, *lyric: ode:* 8. & 15. & *Epod.* 8

Moribundus, *Jos. Iscanus*, IV, 440. *Alabastri Roxana act:* I, *sc.* 2

Mors, *Virg.* X, 745. *Hor: Epist.* 1, 16. *Propert.* III, *el* 3. *Sen Theb.* 151. *Herc. Oet.* 105. *Silius*, XII, 242. XIII, 559. *Claud. rapt. Pros.* II, 296. *Barlæus* II, *eleg.* 9. Prosopopœia Mortis.

Nemo ante obitum felix, *Ovid: Met:* III, 135

Mors, non optanda nec adsciscenda. *Sen. Theb.* 189. *Martial:* 1, 9. 11, 80. *Dan. Heinsius libb.* IV, *de contemptu mortis*.

Mortis meditatio, *Barberini Urban. PP. p.* 149

Mors immatura comparatur flori languenti, aut decerpto, *Virg.* IX, 435. XI, 68. *Stat:* III, *Sylv:* 3. *vers.* 127. V, *Sylv.* 1. *vers.* 138. *Sylv.* 5. *vers:* 16. *Barlæus in obitum Mariæ de Jonghe: Barb. Urbn. PP. p.* 219. *Casimir.* III, *lyr. od.* 26

ad Mortem mille patent aditus, ubique Mors est, *Stat.* II, *Sylv.* 1, *vers.* 212. *Boeth.* IV, 4. *metr:* *Barclaius* II, *eleg:* 1

Mortis portenta, *Virg.* IV, 451

in Morte lucta, *Virg.* IV, 688

Mortis bellicæ gloria, *Barlæus Rheno: Ferca.*

Mortis votum, *Gall. el.* 1, cohortatio ad mortem, *Lucan.* IV, 476

Mortis necessitati nemo non obnoxius, *Lucr:* III, 1038. *Virg: Æn.* IV, 690. *Hor. od.* I. 4. 28. II, 3. 14, III, 1. IV, 7. *Epist.* II, 2. *Propert.* III, *el.* 16. *Gall. el.* 6. *Ovid: el: ad Liviam.* 360. *Ovid:* Met: X, 23. *Martial.* IV, 60: *Boeth:* II, *metr:* 7. *Plaut. Trinumm. act.* II, *sc.* IV, *v.* 90. *Paling. virgo. Zevecotii* Maria *Græca,* III *chorus.*

oppida posse mori, *Sannazarius de partu Virgin.* II, 214. *el.* 9

Morus, *Passeratius* 25

Morus candida, *Sannazar.* II, *eleg:* 4

Morus excisa, *Adrianus* Marius II, *el:* I

Multi, innumeri, comp. *Virg.* VI, 309. 626. VII. 718. IX, 668. *Claud: rapt: Pros:* II, *Ovid:* IV, *Trist:* IV, *de Ponto,* I, *de Arte* 308. *Jos: Iscanus* VI, 624. *Sannazarius, de partu Virginis,* II, 271. *Silius,* VII, *Marullu nec. Herc: Fu: Oedip.*

Mulierum laus, *Propert* III, *el:* 9. *Claud: laus serenæ,* 12 149. *Simon Ogerius Sylv: Barlæus hymn: in Christum,* 768. *v.* Idem in Manibus Bavaris. *Idem ad Ann:* Mariam à *Sch:Lud.*Gelotti *Adrianus, chorus* 4

Mulierum nequitia & scelera, *Propert,* III, *el.* 17 *Sen. Med.* 263. *Juvenal,* VI, *Sat. tota: Jos: Iscanus.* IV, 202. *Plauti* Miles *gloriof. act.* II, *sc.* II, *v.* 33

Mulier comparata navi, *Plauti Pœnulus. act.* I, *sc.* II: *v.* I.

Mulier umbra viri, *Brath. Annulus.*

Muliebris mundi artifices, *Plaut: Aulul. act.* III, *sc.* V, *v.* 34. vestes ipsæ. *Epidicus, act:* II, *sc:* II, *vers.*45

Mundi creatio, *Virg.* 6, *ecl:* 32 *Tibul:* IV, *Ovid:* Met: I, 5, *Jovian: Pontanus,* Sannazarius *de partu virginis,* III, 10. *Nath: Chytræi Uranoscopia, Geoscopia, Zooscopia, Æoloscopia: Paling. libra: salust:* Bartasius *Hebdom. Casp. Barlæi hymn: in Christum,* 69. *Barlæus* I, *eleg.* I

Mundi rudimenta, *Virg: Ætna,* 93. *Stat.* IV, 278. Manil. I, 75

Mundi dissolutio, *Sen. Herc. Oet:* 1103. *Lucan:* I, 72

mundi plagæ quatuor, *Sen: Hippol.* 384. *Herc: Oet.* 1521. *Claud: in Ruf:* II, 240. *Sannazar: de partu virginis,* II, 123. *Zevecotii* Maria *Græca, chorus* I, & *act.* IV

Mundi Geographica descriptio, poëtarum, *Collectore Lamb. Danæo.*

Mundus concordi stat vinctus amore, *Boeth:* II, 8. *metr.*

Mundus in tela pictus, *Claud: rapt: Pros* I, 250.

Murmuri maris comp. fremitus populi, *Virg: Æn.* XI

Musa, *vide* Poëta.

Musa comes fugæ, *Ovid: Trist.* IV, *el. vers.* 19. & *el.* 10,

el. 10. *verſ.* 121. *Boeth:* I, 1. *metr.*

Muſarum inventa, *Auſon:* *eidyll.* 20, *epigr. Virgilio adſcript.*

de Muſca aurea phialæ inſculpta, *Hen. Cunradinus.*

Muſica, *Lucr.* v, 1381. *Gal: el.* 5. *Ovid. Met.* X. 41. *Sil.* XI, 433. 461. XIV, 468. *Claud. conſ. Mallii,* 310: *Jo: Linckius, Paling. gemini.*

Mutantur omnia, Nihil conſtat, *Ovid. Met.* XV, 185. *Manil.* III, 529. IV, 414: *Boeth:* II, 3. *metr. Joſ. Iſcanus,* 512. *Jo. Albinus, Jo. ſecundus Sylv.* 3. *Barlæus Paneg. ad Voſſium, Heinſii Herodes, chorus* V, *Barberin: Urban. PP. pag.* 145

N

NArciſſus, *Ovid. Met:* III, 413. *Auſon. Epigr.* 94, 95

Natalis celebratus, *Epigr: Virgilio adſcript. Tibul.* II, *el.* 2. IV, *el.* 5. *Ovid. Triſt.* III, *el:* 13. V, *el:* 6. *Perſ:* II, 1. *Martial:* IV, 1. *Paſſeratius* 19. *Lotichius* II, *eleg:* 8. *Sabinus* VI, *eleg:* 1. *Lipſius de Natali Jani Douzæ Miſcellan: Fran: Modius, Heinſius in Iambicis: Hugo Grotius* II, *Farraginis, &* III, *Farrag.*

Natalis infauſtus, *Ovid, in Ibin:* 217

Natura parvo & parabili contenta, *Lucret.* II, 23. *Lucan:* IV, 377. *Petron: fragm: omnia quæ miſeras, &c.*

Naturæ mira, *Ovid: Met:* XV, 308

Naturæ operas *Sannazarius de partu Virgin:* III

Natura rerum diviſio, *Sidonius carm.* XV, 102

Naturæ potentia, *Boeth:* III, 2, *metr.*

Naturalis ſimplicitas, vitiata, *Virg: Ge:* II: 464. *Perſ:* II, 63, *Juvenal:* III, *ſat:* 19

Naves, *Virg:* VIII, 68

Naves & inſignia navium, *Virg.* X, 169. *Joſ: Iſcanus,* III, 164

Navium fabrica, *Claud. rapt: Proſ:* III, 359

Navale certamen Ludicrum, *vide* Certamen.

Navale prælium Actiacum, *Virg:* VIII, 678. *Lucan:* III, 538. *Silius,* XIV, 358

Navigatio, *Hor: od:* I, 3. *Catul:* 65: *Propert.* I, *el.* 17. III, *el.* 5, 9. *Ovid. Amor:* II, *el.* II. *Triſt.* I, *el.* 2. *verſ.* 72. *Sen. Med:* 301. 607. *Stat.* 121, *Sylv:* 3. *verſ:* 3. & 61. *Val. Flacc.* 1, 687. *Petron.* 14. *metr. Juvenal* XII, *ſat.* 55. *ſat.* XIV, 266. *Claud: præf. ad rapt. Proſ. Joſ. Iſcan.* 1, 63. 184. *Baudius* V, *epos. Leochæi eclogæ nauticæ: Barlæi Manes Auriaci* 56. *v. Ejuſdem Argo-Batava. Zevecotius* II, *eleg.* II. *Jacob. Gaddius* II, 66. *Caſimirus Sarb:* II, *Lyric.* 21. *odes*

N

Naufragium, *Lucret:* II, 552. *Propert.* III, *el.* 5. *Ovid. Met:* XI, 552. *Lucan.* I, 498. *Sil:* X, 321. XVII, 273. *Juvenal: Sat.* XIV, 295. *Claud:* IV, *conf. Honorii.* 136. *Barlæi Venus* ἀναδυομένη.

Nauta, *Ovid: Met:* III, 590. *Sen. Herc: Fur.* 151. *Silius* XIV, 453. *Val. Flacc.* I, 482. *Heinsii Herodes, act.* 3

Nautæ portum subeuntes, *Virg. Georg.*I. 303

Necromantia, *Lucan.* VI, 619. *Sil:* XIII., 396

Nemo, Lusus, *Virg. Huttenus. Theodorus Marci lius. Jo. Huldrich: Grobius.*

Neptuni currus & chorus, *Virg:* V, 817. *Ovid. Met.* I, 275. *Sil:* III, 410. *Claud: de nuptiis Honorii, & Mariæ,* 155, *Sannazarius de partu Virginis*, III, 191. *Barlæus in nuptiis, Adr. Bryenburgii.*

Nihil, *Passeratius* 18. *Lambert. Ludolphus, Zevecotius* II, *eleg:* 6

Nilus, *Lucr.* VI, 707. *Tibul:* I, *el.* 8. *Claudiani epigr: Heinsii Herodes, chorus,* 1.

Nili inundantis caussa exquisitæ, *Lucan:* X, 300

Nimbus, *Virg:*XII,451

Nobilitas, *Virg.* I, 136. *Hor. Sat* I, 6. *Stat:* V, *Sylv.* 2. *vers.* 15. *Sil.* VIII, 295. *Boeth:* III, 6. *metr.*

Nobilitas sola est atque unica virtus, *Juvenal*, VIII, *Sat. tota, Sannazarius* 3, 1, *eleg.* 1. *P. Scriverius Petr. Tiara:Paling. virgo: Barlæus ad Adrianum Plesium.*

...genus,& proavos,& quæ non fecimus ipsi, vix ea nostra voco, *Ovid. Met.* XIII, 130. *Sen: Herc: Fur.* 256. *Boeth:* III, 6. *metr.*

Nobilium degeneratio ignoblis, *Juvenal:* VIII, *Sat.* 140

Noctua, *Virg.* XII, 862

Nocumenta documenta, *Ovid. Trist.* I. *el:* 1. *vers.* 75. *de ponto,* II, *el.* 7 *vers.* 7

Nosce teipsum, *Pers.* IV, 23. 50. *Juvenal,* XI, *Sat.* 23. *Mich. Hospitalius Sermonum* IV

Notarius velox, *Martial:* XIV, 208. *Auson.* I, 7. *Epigr.*

Notus, *Ovid:Met.* I, 264.

Nova veteribus potiora, *Ovid. Fast.* I, 225

Nox, *Virg:* II, 250. IV, 351, 523. V. 835. VIII, 28. 369. *Stat:Theb.* I: 337 & 398. *Achilleid.* I, 618. *Sil.* I, 554 *Claud. in Rufin.* II, 324. *bell, Gildon.* 213. *Auson:* 19 *Ep. Jos. Iscanus* III, 268. IV, 520. V, 1. *Sannazarius ac partu Virgin.* II, 309. *Buchanan. eleg: Jacob. Gaddius,* II, 19

Nox tempestuosa, *Stat: Theb:* I, 345. 371

Nox consiliis apta, *Virg.* IX, 224

Nubes, *Lucr.* IV, 136

Nugæ, *Passeratius* 17

Numeri tenarii griphus, *Auson, eidyll.* XI,

Numerus senarius, *Auson: Epist.* 18

Nun-

Nunquam, à contrariis, *Virg: Diræ*, 4. *Ovid. in Ibin*: 31, *sen. Hippol.* 567. *Sen. Herc: Fu*: 372. *Sen*: *Thyest.* 475. *Herc: et*: 331. *Octav*: 219. *Claud. Cons. Prob*: *&* *Olyb.* 169. *Sidon. carm.* V, 281. *Buchanan. Sylv*: 3

Nuptiæ, *Virg*: I, 77

Nuptiæ multo emptæ, *Claud: laus Serenæ*: 165. *Sidonius carm.* II, 490

Nuptiale festum, ritus, apparatus, pompa, *Virg. Cyric*, 443. *Ovid. Met.* IV, 758. *Lucan.* II, 254. *Stat*: I, *Sylv*: 2. *vers.* 250. *Theb.* II, 227. *Claud*: *rapt. Pros*: II, 320 *de nuptiis Honorii & Mariæ*, *Jos. Iscan.* II, 86

Nuptiæ impares, *allus. Virg*: VIII, 485

Nuptiæ inauspicatæ *Virg.* IV, 167. *Ovid. Met*: VI, 429. *Lud. Celotti, Nuptiæ Tragicæ Mahumetis* II, *Alabastri Roxana*, *act.* IV, *sc.* I

Nuptiæ Thetidos & Pelei, *Claud. de nuptiis Honorii & Mariæ, præfat.*

Nuptiale carmen, *vide* Epithalamium.

O

OBlivio, *Virg*: 9. *ecl.* 51

Obsidio urbis & expugnatio, *vide* Oppugnatio, *Sil.* I. 298. XIII, 104. *Jos. Iscanus* I, 378. VI, 557. *Barlæi Vesalia deprehensa*: *Barlæi Sylv*: *Ducis*: *Barlæi Rheno*: *Berca*: *capta. Caussini Solyma*: *chorus* 2, & 3. *act.* & 3. *chorus.*

Obsunt quæ prosunt, *Ovid*: II. *Trist*: *vers.* 267. 279. IV, *el.* I, *vers.* 31

Obtestatio, *Virg.* II, 141. IV, 316. *Ovid*: *Trist.* II, *vers.* 155. *Sen. Med*: 258: 479. *Herc*: *Fur.* 1245

Occasionis simulacrum, *Auson*: 12. *epigr.*

Occidens, *Virg*: *Georg*: III, 358

Ocelli, *Jan. Lernutius.*

Ocia læta, *Virg.* I. *ecl.* 51

Ocia corpus alunt, animus quoque pascitur illis, *Ovid*: *de Ponto*: I, *el.* 5. *vers*: II. *Dom.* Baudius, II, *Iambic*: *ad Gul*: *Du peyrat. Justus Lipsius ad Jan. Douzam.*

Oestrum, asilus, *Virg. Georg.* III, I. 6

Oliva, *Passeratius*: 24

Olor *vide* Cycnus.

Omina, *Stat.* III, 491. *Claud. rapt. Pros.* III, 125. *Claud*: *bell. Get.* 226. *Zevecotius* I, *el*: 3. *Alabastri Roxana. act.* IV, *sc.* I

Omnis, lusus, *Jo*: *Alexander Brassicanus.*

Onager, *Martial.* XIII, 97. & 101. *Natalis Comes*, IV, *Venat.*

Opportunum tempus alloquii, *Virg.* IV, 293. 421.

Oppugnatio, *vide* Obsidio. *Virg.* II, 420. V, 439. IX, 505. XII, 574. *Petr. Angelius ad Cosm. Medicem. Lorichius*, II, *eleg.* 4. *Baudius* III, *Iambic*: Ostendæ obsid. *Barclaius* II, *lib. poemat.*

Oracula. *Virg*: III, 90. *Sen*,

Sen.Oedip. 227. *Stat.Theb*: III, 471. *Claud*: *bell*: *Get.* 550. IV, *Conf*: *Honorii*, 25
Oraculum Delphicum, *Lucan.* V, 86
Oraculum, consultum per somnia, *Virg.* VII, 81
Oraculum Fauni, velleribus incubando, *Virg*: VII, 81. *Ovid*: *Fast.* IV, 647
Oraculorum defectus, *Sannazarius* 11, *eleg.* 7. *Casp.* *Barlæus hymn*: *in Christum*, 3780
sapiens sibi est Oraculum, *Lucan.* IX, 566
Oratores inepti, *Pers*: *Sat.* 1, 83
Oratorum & causidicorum conditio vilis, *Juvenal*: VII, *Sat*: 104
Oriens, *Virg*: *Georg*: I, 251
Orion, gigas, *Virg.* X, 763
Orpheus, *Virg*: VI, 645. *Culex* 269. *& epigr. Virgilio adscript. Hor*: *Epist. ad Pisones, vers.* 392. *Sen. Med.* 624. *Sen.Herc. Fur*: 568: *Herc*: *Oet*: 1031. *Sil.* XI, 460. *Manil*, V, 320. *Mart. lib*: *spect*: *Epigr*: 21. *Claudian*: *præf. ad* 11, *lib. rapt. Prof. Epist. ad Serenam.* dona Orpheo à feris delata, *Boeth.* III, 12. *metr*: *Jo. Secundus sylva* 5. *& Mythologist.*
descendit ad Inferos, *Virg*: *Georg.* 4: 454. *Ovid*: *Met.* X, 11
discerptus à Manadibus, *Ovid*: *Met*: XI, 40
Oryx, *Natalis Comes*, IV, *Venat.*
Orthonis mors, *Martial*: VI, 32
Ovium & capratum cura, *Virg. Ge*: III, 294

P

PAllas *vide* Diana; *Sen*: *Agam.* 352. 522. *Sil.* IX, 442. *Claud*: *rapt. Prof*: II, 18. 141. *Claud. Gigantomach*: 92. *Sidonius carm.* XV, *Epithal.* 3. *Jos. Iscanus*, II, 315
Palilia, *Ovid*: *Fast*: IV, 719
Pallor, *Eryc. Putean*: *Musarum ferculum.*
Palma, *Passeratius*: 27
Pan, *Silius* XIII, 325
Pani asinus immolatus, *Ovid*: *Fast*: I, 425
Panicus terror, *Gazæus p.* 174
Panegyris, *Tibul*: IV, 1. *Ovid. vel Lucan. ad Calp*: *Pisonem. Claud. de consulatu* 3. 4, 6. *Honorii*: *de Coss.* *Mallii Theodori, de Consulatu Probini & Olyb*: *item Mallii Theodori*: *Paneg*: *Anthemio Augusto dicta. Sidonius, Apol.* II, *carm. Valerio Augusto dict*: *Sidon. carm.* IV, *Avito Aug*: *dict. carm.* VII, *Casp*: *Ensius Vlric. Huttenus Posthui epos gratulatorium*: *Janus Pannonius, epist. poem.* 1. *&* 2. *Frischlinus de*: *Cæss*: *Austr*: Barlæus de Fred: *Henrici præfect*: *ad Jo*: *Ger. Vossium. Casim*: *lyr.*
Panthera, *Natalis Comes*, I, *Venat.*
Parasitus *Plaut*: *Captivi act*: I, *sc*: I, v. 1

P

Parcæ, *vide* Fata, *Sen. Herc. Fur*: 180: *Claud. rapt: Prof*: 1, 48

Pardus, *Natalis Comes*, Iv, *Venat*.

Parentes, folliciti de liberis, *Virg*: 1, 650

Parentum indulgentia, *Adrianus Junius*.

Parentalia, *Virg*. III, 301, V, 49. 76, *Ovid. Fast*. II, 533. *silius* XVI, 287. 304. *Aufonius opere cognomine*, *Jos. Iscanus*, VI, 73. *Jo. Major*:

Parnaffus, *Lucan* V. 71. terra umbilicus. *Claud: præfat. ad consulatum Mallii Theodori*.

ne Pars fincera trahatur &c. *Ovid: Met*: I, 191. *Claud. in Eutrop*. II, 13.

Parthenope, *Aud. Aurelius*.

Parvis ineft fua gratia & virtus, *Virg. Georg*: II, 411. Iv, 6. *Æn*: V, 755. *Ovid. Remed*. II, 23. *Stat*. I, *sylv*. 4. *vers*. 34. *Manil*: Iv, 913

Parvo contentus, *vide sub tit*. Avaritia. Dives eft qui parvo beatus nihil cupit, *Tibul*. I, *el*. I. I. *&c*. Natura parvo contenta, *Claud: in Ruf*. I, 215.

Pafiphaë, *Virg*: 6. *ecl*. 45. *Ovid: de arte* 1, 290. *Petron. vario metri genere*.

Paffer, *Catul*. 23. *Adr. Marius*, epigr. *Jo. Secundus* epigr. *Jo. Auratus*.

Patientia, *Virg*: V, 710. *Propert*. II, *el*: 20. *Claud. Conf*. Mallii 210. *Jof. Iscan*: I, 141. *Val. Acidalius*, I, *el*. 7. *Plau. Asin. act*: II, *sc*. II, 18 57.

Patriæ amor & defiderium, *Virg*. VI, 823. *Ovid: de Ponto*: I, *el*: 4 *verf*. 33. *Joach. Bellaius*: *Heinsii monobiblos*, 9. *eleg*.

Patria eft, ubicunque bene eft, *Ovid*: *de Ponto*. *el*: 4: *verf*. 75. *Barlæus*, I, *eleg*. 5.

Patris exemplum, *Virg*: XII, 435. *Juvenal*: XIv, *Sat*. *tota*.

Pavo, *Pafferatius*, 15

Pauper, *Virg*. XII, 518

Paupertas læta, fecura, *Ovid: Met*: vIII, 634. *Lucan* v, 525. *Claud. in Ruf*: I, 201. *Ja. Fabricius*, *Palingen*: *taurus*, *Druræi Aluredus* II, *act*. VIII, *sc*.

Paupertatis & divitiarum collatio, *Claud*: *in Ruf*. I, 203. *Aufon*: 53. *Epigr*,

Paupertas contemptui habetur, *Juvenal*. III. *Sat*. 147

Paupertatis mala, *Natalis Comes*. I, *Mythol*. c. 10

Pax, *Virg*: 4. *ecl*. 16. *Æn*. I, 295. *Tibul*. I, *el*. II. *Propert*. III, *el*. 3. *Ovid*: *Fast*. I, 705. *Sen*: *Medea*. 63. *Sen. Herc*: *Fu*: 927 *Lucan*: I, 60. *sil*. XI, 595. *Claud. bell. Gildon. præfat*: *Claud*: *de laud. Stilic*. I, 220. II, 191. 287. *de nuptiis Honorii & Mariæ*, 195. *Calphurn*: *ecl*: I, *Pafferatius*, 5. *Nath. Chytræi fylva*. *Secundus*, III, *el*, 8. *Paling. cancer*. *Barcl*: *Argenis*, III, *metr*. 2. *Heinsii Herodes*, *chorus* Iv, *Cafimirus Sarb*: I, *lyr*. I, *ode*.

Peccata non funt æqualia; *Hor. Sat*. I, 3

Pecudes, *Lucr*. II, 318

Regina

regina Pecunia, *Hor*: Epist. 1, 6. *Petron*. 2. *metr.* & 28. *metr. Andr. Libavius Jo: secundus*, Sylva: 1

Pegmata, *Claud.* Conf: *Mallii*: 217

Pelicanus, *Jo:* Lorichius.

Pentheus, *Virg.* IV, 468, *Ovid. Met.* III, 511. *Claud: in Eutrop.* II, 522

Peregrinatio, , *Casimirus Sarb.* III, *lyric.* 8. *od.*

Perjuria ridet amantûm Jupiter, *Hor.* II, *od:* 8. *Tibul.* III, *el.* 6. *Ovid. Amor.* III, *el.* 3.

Pestis, *Virg. Ge:* III, 478. *Æn.* III, 137. *Lucret.* VI, 1131. *Ovid. Met.* VII, 422. *Sen: Oedip:* 36. 110. *Stat. Theb:* I, 630. *Sil:* XIV, 582. *Caussini Nebuchodonos* 3. *act.*

Phaëton, *Ovid Met.* II, 1. *Sen. Med.* 599. *Claud.* IV, *conf: Honorii*, 62, *Sidonius carm.* VII, 406. Barclai *Euphorm.* I, *metr:* 1

Phalarica, *Virg:* IX, 705 *Sil.* I, 352

Phalaridis taurus æneus, *Sil.* XIV, 213

Philomela, *vide* Luscinia, *Ovid. Met:* VI, 452

Philosophia, *vide* Caussas cognoscere rerum.

Philosophia naturalis, placita de principiis rerum ; *Claud. conf: Mallii, Theod.* 71. *Gul. Xylander: de Philosophia & ejus partibus*, *Barlæus* 25. *Miscellan.*

Philosophia moralis , *Claud. conf. Mallii Theod.* 92. *Barlæus ad Jac. Volmarium.*

Gnomæ moralis & civilis Philosophiæ *Dom. Baudius Iamb.*

Metaphysica, *Barlæus* 26. *Miscellan.*

Philosophorum secta, *Sidonius carm.* II, 165

Philosophorum hypocrisis, *Juvenal:* II, *Sat.* I

Phœbus, *Virg: Culex.* 12. *Tibul.* II. *el:* 5. *Ovid: Met:* I, 515. II, 1. *Sidonius carm.* XXII, *Burg. Pontii* 66

Phœnix, *Ovid. Met.* XV, 392. *Claud: de laud. Stilic.* II, 415. *Claud. Epigr, de Phœnice*, *Sannazarius de partu Virginis*, II, 413. Barcl. *Euphorm.* I. *metr.* II. *Barlæi Britan: triumphans*, *vers.* 110

Pictoris elogium, *Baudius ad Rubenium*, *Var:* Sylv, 2. *Janus Pannonius*, *eleg:* 16

Pietas in Parentes, *Virg.* IX, 284. *Claud epigr. de Amphinomi & Anapii statuis.*

Piscator, *Ovid, Met:* III, 584. *Sen. Herc. Fur:* 153. *Sil* V, 46. VII, 501. *Plaut: Rudens act.* II, *sc.* I. *vers.* I, *Leochæi ecloga Piscatoriæ.*

Piscis, *Lucret:* I, 372. *Lucan:* X, 200

Planetæ, *Got. Torinus*, IV, *Anticlaud. p* 76

Plantarum natura, *Barclaii Euphorm.* I, *metr.* 10

Pluto, *Sen. Herc. Fur:* 721. *Claud. rapt: Pros:* I, 55. *Sannazarius de partu Virginis* I, 400

Podagra ; *Claud: epigr. in Podagrum*, *Posthii elegiaca*, *Joan.*

P

Joan. Sommeri poemata, Bili-baldus *Barckheymerus*, *Georg. Barthldus Fontanus*, Barber. *Urban. P P. p.* 238

Poëta, *Lucr* 1, 918. *Hor. od*: I, 1. vI, 3. *Propert*: III, *el.* 2. *Ovid: de Arte*, III, 529. *Juvenal*: VII, *Sat.* 52. *Sidon. carm.* IX, 208

Poëtarum catalog. *Sidon: carm.* XXIII, 135. *Heinsius* III, *el.* 4, *Barlæus* II, *eleg*: 27. *Idem Miscellan.* 3. *Jac: Gaddius*, II, 3?, & 49, & 55. & 82. *Cassimirus Sarb*: I, *lyric*: 22. *ode.*

Poëta sollicitudine omni liber, Musis vacet, *Hor. od.* I, 26. *epist.* II, *Ovid: Trist.* I, *el.* I, *vers.* 39. *Ovid: Trist*: V, *el.* 13. *vers.* 3. *Juvenal.* VII, *sat.* 56. *Zevecotius* II *el*: 10

Poëtarum vita, studia, mores asseruntur, *Heinsii Hipponax.*

Poëtæ ducibus curæ, *Claud: præfat. ad* III, *de laud Stilic*: *Barlæus*, *Panegyr. ad Comitem Penbrochiæ.*

Poëtarum Latinorum elogia, *Barlæus.*

Poëtarum sterile studium, miseriæ & neglectus, *Martial.* I, 77. X, 4. *Juvenal*: VII, *sat.* 1. *Barlæus D. Oldisworthio*: *Zevecotius*, II, *eleg.* 12

Poëtarum fabulæ & mendacia, *Virg. Ætna* 74. 567. *Jos. Iscanus* III, 454. *Paling. aries & gemini.*

Poëtarum œstrum, amor, *Ovid. Trist*: II, *vers.* 363 *Martial.* VIII, 73. *Heinsius*, III, *el.* 7. *Barlæus in Epithalam. Const. Hugenii.*

-facit indignatio versum, *Juvenal*: I, *Sat.* 22. 79

Carmina morte carent, *Hor. od*: III, 30. IV, 9. *Ovid. Amor.* I, *el.* 15. *Lucan*: IX, 980. *Martial.* X. 2. *Claud. laus Serenæ*, 4. *Sannazarius* I, *eleg.* 9. *Baudius* II, *Iambic. ad Sebast. à Berghen*: *Scriverius*, *Barberini Urbani*, *PP. pag.* 270

Carmine sit vivax virtus, *Hor: od*: IV, 8 *Tibul.* 2, *el.* 4. *Propert.* III, *el. Ovid de Ponto*, IV, *el.* 8. *vers.* 45. *Barlæus in Panegyr. ad Comitem Penbroch.*

Poëtæ veteres in precio, *Hor: Epist*: II, 1. *Pers.* I, 76. *Martial.* V, 10

in Poëtarum recitationes, *Pers.* I, 45. *Juvenal*: I, *sat.* I

Poëtæ malæ notæ, *Virg*: 3. *ecl.* 26. *Hor*: *Sat.* I, 4. *Pers.* I, *tota*: *Theod*: *Beza sylva* 10, *Scoberus*: *Tho. Morus epigr.*

Poëtæ vinosi, *Hor. Epist.* I, 19

De Arte Poëtica, *Hor: ad Pisones Epist*: *Ovid: Remed*, I, 373. *Scriverius*, *Barberin. Urban PP.* I. *p.* I, *Wolfgang. Loriseca.*

Poëmata sacra, *Auson: Ephem. oratio*, *Damasi Episcopi Romani elogia*, *Juvenci historia Evangelica*, *Aurelii Prudentii Psychomachia*, *vitiorum & virtutum pugnat Hymni cathemerini. Peristephanôn de coronis, Martyrum. Apo,*

Apotheosis de divinitate ἁμαρτιγένεια *de origine peccatorum, in Symmachum.* ἐγχειρίδιον *novi & veteris Testamenti.* Paulinus *de S. Jo. Baptista, & epist. ad Ausonium:* Honorii Fortunati *libb.* 4, *de partu Virginis, de Christo, de vita hominum, de miraculis piorum.* Sidonius *carm:* XVI, *ad Faustum Episcop: Eucharistic.* Frischlinus *de Natali Christi, lib.* Barber. *Urban. PP.* Hymnus *ad Sp:* S. *de* S. *Elizabetha Lusitaniæ regina, de* S. *Maria Magdal: ode. de partu Virginis Sannazarius, Christi genethliacon. libb.* 3. *Idem de morte Christi, Sannazarius,* Hieron: *Vida: Christi Natalia,* Theod. Beza *sylva* 3, *cunæ Christi. Valens Acidalius* I, *el.* 1, *Fabricii victoriæ cœlestes.* Husanus *de Angelis.* Gunradi *Leii Idiotismi sacri.* Lotichii *Natalis Christi.* IV, *eleg.* 6. *Jo Major. Adam Siberus.* Baudius, I, Iambic. *in Trochaieis* Canticum *Msis.* Idem *à* Balduino, Berligomio *dictum. Hugo Grotius,* I, *sylv.* Malepertius, Bauhusius Cabillaus, Barlæus, *l.* I, *elegiæ plurimæ, Jac.* Zevecotius, *Jacobus Gaddius,* Lud. Celotti *Adrianus, chorus.* 2. *Ejusdem Hendecasyllaba ad christum nascentem,* Casimirus Sarb: *Franciscus de Mendosa flor. Poet.*

Polyphemus, *Virgilius* III, 617. *Ovid. Met:* XIII, 770.

Pompa, *Joseph. Iscanus* III, 299. *Robertus Turnerus, vide* Triumphus.

Populi favor perniciosus, *Sen:* Octav. 867.

Portenta, *vide* Prodigia.

Portus, *Virg.* I, 163: III, 533 *Joseph. Iscanus,* III, 211.

Posteri, *Virg:* III, 98

Prælium, *vide* Belli & exercituum conflictus, *Lucret:* VII, 475. *Stat: Theb:* VIII, 397. *Josph: Iscan.* V, 140. 230. *Casimir.* Sarbien. *lyr.* IV, *ode.* 4

Prælustria vita, *vide* Alta cadunt.

Præmia victorum, *Virg.* V, 110, *Sil.* XV, 254. XVI, 445

Præmia promissa, *Virg.* IX, 254

Priapo immolatur asinus, *Ovid. Fast.* VI, 339

Principia rerum sunt ardua, *Ovidius Metamorphosis, allus.* II, 63. *Auson.* 801. *epigr.*

rudia, *Claud. cons: Mallii Theod.* 43.

Principiis obsta, *Ovidius de Remed:* I,7). *Sen:* Hippol: 130. *Sen. Troad* 535. *Pers.* III, 63. *Claud. in Eutrop.* II, 5. *Paling. Scorpius.*

Principis officium & virtutes, *Virg:* I, 511. *Sen. Med.* 220, *Sen, Octav.* 463. *Claud.* IV, *cons. Honorii* 257. 487. *Martin. Prætorius, Jo.* Simonii, *Princeps.* Baudius II, *Iambic. in soteria:*

Bar-

Barlæi Britannia triumph. Balzac. le prince.

cura sollicita, *Virgilius* v, 700

amicitiæ emerendæ, *Hor. Ep.* I, 17

vitia, *Sidonius carm:* v, 322

Pocris & Cephalus, *Ovid. de Arte:* III, 675. *Ovid: Met:* VII, 694

Prodigia, portenta, *Virgilius Georg.* I, 468. *Ovid. Met.* XV, 785. *Lucan:* I, 525. *Stat. Theb.* II, 53. VII. 403. *Sil.* V, 45. 614. *Claud. in Eutrop.* II. 40. *de bello: Get:* 226. *Jos. Iscanus*, IV, 661. *Barcla: Argenis*, II, *metr:* 2

Prodigus, *Pers:* VI, 23

Proditio, *Claudius bell: Gildon::* 62, Troiæ, *Jos. Iscanus*, VI. 707

Prometheus, *Hor: od:* I, 3. *Val. Flacc.* IV, 64. *Martial.* IX, 46

Prometheus & Epimetheus: ratio provida, & sensus improvidus, *Claud. in Eutrop.* II, 490

Propempticon, *Stat.* III, *Sylv* 2. *Dan. Heinsius, Sylv:* I, I. & *Sylv:* II, 9. *Barclaius lib.* II, *poematum*, *Barcl: Argen:* V, 4. *metr. Casp. Barlæus, ad Georg. & Winceslaum*, Cigan. *Ejusd. ad Foppium. Ejusd: ad Jo. Schoterb. Zeveccotius*, II, *eleg.* 8

Proserpinæ raptus, *Ovidius Metamorph.* V, 391. *Ovid. Fasti:* IV, 423. *Stat. Theb:* XII, 269. *Claudius trib: libb: perpetuis.*

Proteus formas mutans, *Virg. Georg.* IV, 406. *Sil.* VII, 421: *Sannazarii ecloga* IV

Protrepticon, *Stat:* V, *Sylv:* 2. *Ausonius.*

Providentia divina *Boeth.* IV, 6. *metr.*

Providentia divina si regat vitam, cur bonis malè sit, malis bene, *Sen. Hippol:* 971. *Boeth:* I, 5, *metr. Plaut. Miles glor. act.* III, *sc.* I, *vers.* 135. *Paling. scorpius*, *Hugo Grotius*, III, *Farrag.* Bono nihil mali, *Barlæus*, I, *eleg.* 12. *Zeveccotii Maria Græca*, II, *act.* 1. *sc. Alabast. Roxan. act.* IV, *sc.* 5

Providentiane an fortuna res humanæ regantur, *Claudius in Ruf.* I, I. *Barlæi Venus* ἀνασευομένη *Caussini Theodoricus* I, *act. Nemesis, Lud. Celotii Sapor. act:* II, *sc.* 7

Psittacus, *Ovid. Amor.* II, *el.* 6. *Stat:* II, *Sylv.* 4. *Ti. Strozza. Passeratius*, 28 *Lotichius* 21, *carm. Gazæ.* p. 25

Psilli, *Lucan.* IX, 906

Pueritia, *Hor: Epist. ad Pisones, vers:* 158

Pugna tumultuosa, *Ovid: Met.* V, 2, XII, 222. *Stat. Theb.* I, 421. V, 240. VI. 164.

Pulcritudo, *vide* Forma.

Pulex, *Ovid. Lud. Bochellus Baro: Brissonius, pulex Catharinæ*

Catharinæ Rupellæ. Jos. Scaliger. Jacob: Mangotius, Nic. *Rapinus , Hieron. Angerianus.*

Pulicis epitaphium , *Fr: Taubmannus , Adam Siberus*, Sil. *Frencelius.*

Pulverea nubes , sil. v, 535. *Claud. de bell. Get.* 459

Purpura, Nic: *Rigaltius.*

Pigmæi, *Juvenal.* xIII, 167. *Claud: de bell: Gildon:* 474

Pygmalionis statua, *Ovid. Met.* x, 243

Pythagorica μετεμψύχωσις, *Tibul:* Iv, *el.* I. *Ovid: Met:* xv, 157

Pythagorica litera , Y, *Pers.* III, 56. *epigr. Virgilio adscript.*

Python, *Ovid:Met:* I, 438. *Claud. præf: ad* I, *in* Rufin.

Q

Quercus, τερπαιοφόεσς, *Lucan.* I, 136

Quercui immotæ comparata constantia , *Virg.* IV, 441

Quies, *Propert.* II, *el.* 19. *Barcl.Euphorm.* II, *metr.* II

R

Ramus aureus, *Virg:* VI, 136

Ranarum & Murium pugna, *Huntingd. Plumtreus , vide* Batrochomyomachia.

Rationis cum Affectu lucta, *vide* Affectus.

Rector navis *Claud* Iv, *Cons. Honorii*, 419

Regia, *Virg.* vII, 170. *Catul:* 64. *Ovid: Met:* II, I. *Sen: Thyest:* 641. *Claud. rapt. Pros:* I, 329. *Simon Ogerius sylv.*

Regnum splendida miseria, *sen: Oedip:* 6. *Troad:* I: 269. *Agam* 56. *Thyest.* 4; I. *Herc: Oet:* 648. *Octav.* 615. *Zevecotii Maria Græca, act.* II, *sc:* 2. *&* III, *chorus, ejusd: Rosimunda*, Iv. *act.* 2. *sc: Druræi Aluredus* I, *act:* Iv, *sc.& act.* II, *sc.* 4. *Heinsii Herodes act:* III, *Lud:* Celotti *Chosroes: act:*3, *sc.* 3

Regni administrandi præcepta, *Claud.* Iv, *Cons. Honorii*, 257

Religio, *Lucr.* I, 83. *sil.* vII, 88. xIII, 316. *Petron. frag: Primus in orbe deos, &c. Jos. Iscanus*, I, 101. *Casimir:* Sarb. *Lyr.* Iv, *od:* I

Remora, Gazæus, p. 25

Res secundæ non nôrunt modum, *Virg:* X, 500. *Jos. Isc.* I, 33

Rex, *gen: Herc: Fu:* 796. *Lud. Celotti Sapor.* 2. *chorus.*

Rex est qui metuit nihil. Mens bona te Regem, non Diadema, facit, *sen. Thyest.* 345. *Claud.* Iv, *Cons. Honorii*, 257. *Tho: morus, epig. Malapertii* Sedechias, III, *chorus. Druræi Aluredus, act.* Iv, *sc. ult. Heinsii Herodes, act.* 4. *Caussini Felicitas trag. act.* I. *Jac: Gaddius.* 12. *Casimir.* Sarb I, *lyr.* 18, *ode, Casimir.* Iv, *lyric.* 3, *ode.*

Res

R

Rex colendus, ut qui salus populi, *Virg: Georg:* Iv, 210

Rex juvenis, *Sil:* XIV, 87

Rhetorum conditio misera, *Juvenal:* vII,*sat.* 150.

Risûs encomium, *Cæl.* Calcagnius.

Rivus *vide* Fluvius, *Catul. ep.* 69. *Claud. rapt. Pros.* II, 112

Robigalia, *Ovid: Fast:* IV. 914

Roma, *Virg.* vI, 781. *Sidonius carm.* II, 395. *carm.* V, 13. 100. *Zevecotius* I. *el.* 2. *Heinsii Herodes chorus* IV, bonorum artium nutrix, *Casimirus* Sarb. Iv, *lypic:* 9. ode: Barb: *Urban. PP.* p. 209. 210.

Roma incunabula & incrementum; *Virg:* VIII, 338. 630. *Tibul:* II, *el.* 5. *Prop:* Iv, *el.* 1. *Ovid. de Arte* III, 115. *Ovid: Fast:* I, 103. *Sil.* I, 606. *Aud. Aurelius, perpetuo carmine*; *Lipsius Miscellan.*

De vitis Cæs. ex numismatis Romanis restitutis, Barlæus II, *Miscellan.*

Romani imperii Majestas *Virg.* xII, 838

Ros Sannazarius de partu virginis II, 360

Fabula roris, *Dan. Heinsii Eleg. Juven.* 2

Rosæ, *Auson:* eidyll: 14. *Passeratius* 31 *Valens Acidalius* 2: *Joach Camerarius. Janus Gulielmus,* Barb. *Urban.* PP. p: 236

Rubor ex verecundia, *Ovid. Met:* III, 183, Iv, 330. *Claud. rapt. Pros.* I, 273

Rupes, *Virg.* vII, 587. *comp.* x, 694 *Stat. Theb.* Ix. 92. *Lud. Alealmus, Dom. Baudius epos,* v. I

Rustica vita laudata, *Virg: Ge.* II, 458. 513. *Ætna,* 259. *Culex:* 57. *Hor: Epod.* 2. *Sat.* II, 6. *Epist.* 1, 10, 14. 16. *Tibul:* 1, *el.* 1, 5. II, *el.* 1, 3. *Ovid. Remed:* 1, 169. *S.m: Hippol.* 482. *Manil:* v, 235. *Juvenal:* III, *sat:* 190. *Martial:* x, 51. *Claud:* 1, *in Rufin:* 201. & *Epigr. de sene Veronensi:* Ang: *Politiani rusticus, Ant. Muretus,* Sannazarius, 1, *eleg.* 2. *Hen: Stephanus* Idyll: *Lotichius,* III, *eleg:* 8. *Jo: Secundus epigr: ad Hier: Saritam: Leochæus eclog.* 1. *Saluft:* Bartas. III, *Zevecotii Rosimunda: act:* Iv *sc:* 2. *Jac. Gaddius* II, 68. *Barb: Urban. PP.* p. 168: p. 192. p. 199

urbanæ vitæ & rusticæ discrimina, *Casp.* Barl: II, *el.* 13. *Elis. Jo. Westonia* 8. *epig.*

urbana & aliis vitæ institutis prælata, *Virg: Ge:* II, 493

Rustica sacra, *Virg. Ge* 1, 338. II, 380. *Ovid. Fast.* 1, 667

Rura, *Lotichius*, II, *lib. carm.*

Sabina

S

SAbinæ raptæ, *Ovid. Art.* I, 100 *Ovid. Fast:* III, 198
Sacerdotum mollities perversa, *Juvenal,* II, *Sat.* 84
Sacra, *Virg:* I, 420. IV, 200. VIII. 179. 273. *Tibull:* II, *el.* 1. 5. *Sen. Agam.* 575. *Herc. Fu.* 908 *Herc. Oet.* 784. *Sil.* I, 119
Sacra execrandæ, *Sen. Thyest,* 680, *Sil.* VI, 769 *Heinsii Herodes, act.* I
In Sacris velamen, *Virg* III, 405
Mens pura meliùs litat quàm manus plena, *Hor: od:* III, 23. *Ovid. Trist.* II, 75. *v. Pers:* II, 71. *Jos. Isaac.* III, 20
Victima parva litat, *Ovid. de Ponto* IV, *el:* 8. *vers.* 37. *Stat.* I, *Sylv:* 4. 125. *Martial.* X, 58. *Barlæus in Eucharistico ad Comitem Penbroch. Idem* II, *eleg.* 2
Sagittandi gestus, *Virg:* XI, 853
Sagittandi peritus, *Sil.* II, 93
Sagitta Parthi, *Virg.* XII. 856
Salices, *Sannazarii ecloga* VI
Salmoneus, *Virg,* VI, 585
Salubria, pro suavibus propinanda, *Lucr:* I, 932
Sapientia robore potior, *Hor. od.* III, 4, *Ovid: Met.* XIII, 361. *Got. Torinus* II, *p.* 35
Sapientia præstat tranquillitatem, quam cætera impediunt, *Lucr.* II, 1
Sapiens, *Hor. ep.* I, 1 *Lucan. allus.* II, 268: *Claud: Conf. Mallii,* 205. *Dom. Baudius* II, *Iambic. ad Win. Everwinium, Casimir. sub. lyr.* IV, *ode.* 3
Sapientes 7. Græciæ, *Ausonii ludus sapientum, Sidon. carm.* II, 157. *carm:* XV, 44. *carm.* XXIII, 98
Saturnalitius risus, *vide* Cal. Jani Decembris, *Stat.* IV, *Sylv.* 9
Saxum de monte ruens, *Virg.* XII, 684
Scævæ factum, *Lucan.* VI, 149
Scævolæ spectaculum, *Martial.* VIII, 30 *lib. spect. ep.* 7. factum, *Martial.* I, 22. *Sidon, carm.* V, 76. *Barlæi oratio Scævola.*
Scelera, *Manil* II, 583. *Juvenal.* XIII, *Sat:* 145. *Claud. Bell. Gildon* 66
Scelera in autores redeunt suos, *Ovid: de Arte* 650. *Claud. in Eutrop:* I, 158. *Heinsii Herodes trag. act:* 4. *sc.* 1, & 3. *Lud. Celotti Chosroes, chorus* 1. & 4.
Scelus horrendum, suorum cædes, & epulæ, *Sen: Med:* 40. 120, *Thyest.* 690. *Lucan.* I, 375. *Stat: Theb.* VI, 489. *Juvenal: Sat:* XV, 122. *Sidonius carm.* IX, 107. *Alabastri Rox. act.* V, *sc.* 4
Sceptrum, *Virg:* XII, 206
Schola, *Hulricus Scholarus.*
Scholarcha, *Barlæus* 6. *Miscellan.*

Scientia

S

Scientiæ votum, *Virg. Ge.* II, 475.

Scientiæ contemptus, *Pers.* III, 78

Sciurus, *Nat. Com:* III, *venat.*

Scriptoris penna, *Jan. Douza epist: ad Janum, Hautenum, Michael, Peraim.*

Scripturæ eleganis seu calligraphiæ laus, *Dom. Baudius* III *Iambic: ad Cornel. Boissens, Barb. Urban. P P: p.* 224. *vide* Notarius velox.

Scylla, *Virg:* III, 419. *Ciris sen. Med.* 350

Scylla Nisi, *Ovid. Met.* VIII, 81. *Virg:* Ciris, 125

Scythia, *Virg. Ge.* III, 349. *S don. carm.* II, 239

Seculare carmen ad Apollinem, *Hor: post: lib. epod*

Seculare carmen ad Dianam, *Catul.* 35

Securitas *Virg.* IV, 580

Seditio, *Virg:* I, 154

Senectus, *Virg.* V, 395. 415. VIII, 508. *Hor: Epist. ad Pisones, vers:* 163. *Prop:* II, *el.* 14. IV, *el: Gall. el.* I. & 2: *Ovid: Trist.* IV, *el.* 8. *de Ponto,* I, *el:* V, *vers.* I. *Claud, in Ruf.* I, 134. *in Eutrop,* I, 110. *Aud. Aurelius eleg. ad filium, Buchan. eleg.* 2. *Jac. Gaddius,* I, 23

Senectus misera, *Ovid: Met:* XIII, 518. *Juvenal: Sat:* X, 190

Senectutem præproperant curæ, *Boeth,* I, I. *metr:*

Sensus quinque, *Got: Torinus* IV, *p.* 68

Sensuum delinimenta, *Lucr.* II, 498

Sepultura, *Virg.* X, 904. *Ovid. Trist:* I, *el.* 2. *vers:* 52. III, *el:* 3. *vers.* 69

Sepultura alia apud gentes alias, *Sil.* XIII, 468,

Serpens, *Virg. Culex.* 161, *Stat. Theb:* V, 505. *Sil.* III, 185. VI. 151, 224

Serpentes, *Virg. Ge:* III, 414. *vide* Anguis, *Lucan.* IX, 700

Servus frugi, *Plaut. Aulul. act.* IV, *sc.* I. *v.* I. *Menæchmi: act.* V, *sc.* I. *v.* I

Servus nequam & inutilis, vile mancipium, *Claud: in Eutrop:* I, 32. 128. *Plauti Bacchides act.* IV, *sc.* IV, *v.* 8. *Plauti Persa act:* III, *sc.* III, *v:* 23

Sexum qui mutarint, *Auson.* 98. *Epig. Ovid. Met,* Tiresias, Ceneus, &c.

Sybillæ antrum, *Virg:* VI, 42

Sybillæ folia, *Virg:* III, 445. VI, 74

Sicilia, *Virg.* III, 414. *Lucr:* I, 725. *Silius* XIV, 20. *Claud: rapt. Pros.* I, 144

Sidera, signa cœlestia, *Manil.* I, 267. *Auson. eclog: Heinsius Sylv:* III, *manes Douz:* 5. *Barlæus in obitum Willebr: Snellii, Zevecotii Rosimunda chorus* II, *Heinsius Herodes chorus* II, *eleg: juven:* 3: *Got. Torinus,* V, *p.* 84

Silenus, *Virg:* 6. *ecl:* 14. *Petron.* 23. *metr:*

Simia, *Claud. in Eutrop:* I, 303. *Mycillus sylv:* IV, *Jac: Eyndius cercopitheci epicedion: Dan. Heinsius,* II, *sylv:* 8. *Natalis Comes* III, *Venat: Gazæi pia Hilaria: p.* II, & 56

Sirenes, *Epig: Virg. adscript: Martial:* III, 64. *Claud: rapt. Pros:*

S

Prof. III, 254. Claud. epigr.

Syria stella, Virg: X, 273. Stat. III. Sylv. I. vers. 52. Sil. XIV, 255

Sitis, Lucan. IV, 313. Raph. Thorius hymn. Tabac. p. 2

Sol, Ovid. Met: II, 24. IV. 226. XV, 192. Heinsius III, sylva: manes Douzae 4. Paling. cancer. Barlaeus hymn. in Christum. 90. v. Idem. 10. Miscellan.

Solis regia, Ovid Met: II, I.

Sol refugus, Sen. Thyest: 783

Solis eclipsis, Sannazarius de partu Virg: I, 371.

Somnium, Virg: VI, 283. XII, 908. Lucr: IV, 35, 454. 1000. Tibul. III, el. 4. Ovidii somnium, Ovid: Met: XI, 643. Lucan VII, 7. Sil: III, 166. Petron. 19. metr. Martial. VII, 53: Claud: in Rufin. II, 327. Auson: Ephemeris, Jos. Iscan. V, 428. Tit. Stroza. Bezae Juvenilia. Heinsius III, eleg. 2. Zevecotii Maria Graeca III, act. 2. sc. Druraei Aluredus, II, act: I, sc. Caussini Nabuchodonos: act. 2. Alabastri Roxana, act. II, sc. 4. & act. III, sc. 2

Somnia sibi quisque facit, Lucr: IV, 959. Sen: Octav. 630. Petron. 13. metr. Zevecotii Maria Graeca, chorus II

Somnii porta Virg: IV, 893. Claud. praef: in VI, cons. Honorii.

Somnus Virg: III, 511. V, 854. VI, 523. Culex 155. Ovid. Met: XI. 624. Sen: Herc. Fur: 1064. Stat. V, Sylv. 4. Theb: II, 142. V, 196. Sil: X, 341. Val. Flacc. VIII, 70, Jo. Secundus, II, el. 9. Jan. Pannonius eleg: 12., Tho: Morus, epigr. Leochaeus I. Panthaea.

Somni regia, Ovid: Met, XI, 593. Stat Theb. X, 86

Soteria Stat. I. Sylv: 4. Baudius II, Iambic. Henric: 4. Gal: Reg: Barcl. Argenis, 5. I, metr. Barlaeus rest: Const: Hugen.

Spectrum, Zevecotii Rosimunda act: III

Spelunca, Virg. G: IV, 419. Ovid: Met: III, 29. Sannazar. de partu Virginis, II. 284

Spes, Tibul: II el. 7. Ovid de Ponto, I, el 7. vers. 27. Barcl. Euphorm I. metr. 3.

Sphaera & Zonarum ratio, Virg. Georg. I, 234. Ovid: Met: I, 45. Buchanan, libb. quinque. Claud: epigr: in Sphaeram Archimedis.

Sphinx, Sen Oedip. 92,

Spolia hosti exuta, Virg: VII, 185

Spongio, Virg: I. ecl: 29

Statuae, v. Artificum opera.

Stella cadens, Virg. V, 527. Sil: I, 258

Sterilitas, vide Terra sterilis.

Straminis encomion, Widebrami Palamedea.

Strena, dona Saturnalitia, vide Cal, Decem. Stat: I, Sylv. 6. vers. 10. Jo. Passeratii plurima & varia, Dom. Baudius II, Iambic: ad Elizabetham regin. Ibidem ad Jo. Brissisium Idem IX, epos ad Philipp: Sidneium, Jan. Lernutius D. Ferdinando. Just. Lipsius, Buchanan, Strenae, epigr: III

Struthiocamelus, Claud: in Eutrop: II, 310

Striges,

Striges, *Ovid. Fast.* VI, 131

à Studiis assuetis haud facilè recedimus., *Ovid. de Ponto* I, *el.* 9. *vers*: 35

Studia, *Barlæus Paneg. ad Ger. Voss.*

Stygis jusjurandum, *Virg*: IX, 104, XII, 817. *Ovid*: *Met*: III, 290

Superbia, *Claud: de laud: stilic*: II, 160. *Got. Torinus*, IV, p. 76

Superbos ulciscitur Deus, *Hor. od.* I, 34

Insolentia Niobes, *Ovid: Met.* VI, 193

Superstitio, *Hor: Sat*: II, 3. *Pers.* II, 30. V, 180. *Juvenal. Sat.* VI, 512. XV, 1, *Jos. Iscan*: IV, 220

Supplicatio Deorum, *Virg*: XI, 477

Symplegades, *Sen: Med*: 341. *Val. Flacc.* IV, 636. 658

Syrtes, *Lucan.* IX, 381.

T

TAbaci seu Pati Hymnus, *Raphael Thorius*, *Petrus Bethius*.

Contra Tabacum, *Barclaii Euphorm*: II, *metr: ult. Petrus Bethius.*

Taciturnitas, *Hor: od*: III, 2. *Petron. Frag.* Nam citius flammas, &c. *Claud, in Rufin*: II. II, 285. *Auson. Epist.* XXV, 26

Tantalus, *Sen: Agam.* 766. *gen. Thyest.* 140. *Petron.* 9. *metr.*

Tarpeia, *Propert.* IV, *el.* 4

Tartarus, *Virg*, VI, 574. *Val. Flacc.* III. 398

Taurus, *Sannazarius de par. in Virginis* I, 413

Taurorum pugna, *Virg. Ge*: III, 220, *Æn.* XII, 715. *Lucan.* II, 601

Taurus Marinus, *Sen. Hippol.* 1033

Tela Martia, *Virg.* XII, 283. *Stat: Theb.* I, 384. VI, 406. *Achilleid*: II, 418

Tela, *Ovid. Met.* VI, 55. *Claud rapt. Pros*: I, 249: II, 41. *Claud.* IV, *Cons. Honorii*, 529

Tempestatum prognostica, *Virg. Ge.* I, 253, 311, 350. *Æn.* V, 11, *Lucan*, 540. *Claud: de bell: Gildon*: 490

Tempestas cœli, *Virg*: *Ge*: I, 318. *Æn*: IV, 164. V, 694. *Lucr*: VI, 172. *Sil*: XII, 608. 652. *Malapertius de Ventis libb: duob.*

Tempestas maris, *Virg*: I, 83. III. 194. *Culex*: 346, *Hor. Epod*: 10. *Ovid*: *Met.* XI, 481. *Ovid. Fast.* III, 587. *Ovid. Trist.* I *el.* 2, & *el.* 3. *vers.* 105. & *el.* 18. *vers*: 15. *Sen*: *Agam.* 462. *Thyest*: 575. *Lucan.* V, 565, 625. *Stat*: *Theb.* III 26 V, 363. *Sil.* XVII, 241. *Val. Flacc.* I, 614. *Juvenal.* XII, *Sat.* 17. *Adr. Damman. Barcl. Euph.* I, *metr*: 2. *Caussini Solyma* 3. *act*: *scen*: 2. *Jac. Gaddius* II, 65

Templum & lucus, *Virg.* I, 445. *Sil*: I, 81. *Calphurn. eclog* VII

Tempus fugit, *Tibul.* I, *el.* 4. *Ovid. Met.* 12, *allus.* 70. XV, 179

T

Tempus edax rerum, *Gall. el.* 1. *Ovid. Met.* xv, 233. *Ovid. de Ponto* iv, *el.* 10. *vers.* 3. *Sen. Troas*, 380. *Claud. de laudib. Stilic.* ii, 427. *Auson.* 34. *Epigr. Hugo Grotius* 1, 1, *Tarrag. in Gruteri Inscriptiones.*

Tempus durissima mollit, *Ovid. de Arte* 473. *Ovid. Trist.* iv, *el.* 6. *vers.* 1. *de Ponto*, i, *el. vers.* 15. *Sen. Agam.* 127.

Temporis opportunitas, *Ovid. Remed.* 1, 131

Tempora signat propria Deus, quæ nobis observanda, *Boeth.* 1, 6. *metr.*

Tenebræ, *Lucr.* iv, 168. *Sil* v, 34. *Barc. Euphorm.* ii, *metr.* 8. *Caussini Nabuchodonosor.* 3. *act: sc.* 2

Terminalia, *Ovid Fast.* ii, 640

Terra mater omnium, *Lucr.* ii, 99?. *Ovid. Met.* ii, 15. *Stat: Theb.* iv, 302

Terra sterilis, *Tibul.* iv, *el.* 1. *Ovid. Met:* V. 475. *Ovid. Trist:* iii, *el.* 10. *vers.* 71. *de Ponto*, iv, *el.* 51. *vers.* iii, *el.* 1. *vers.* 13. *Sen: Herc: Fur.* 694. *Secundus*, iii, *el.* 11

Terrarum natura varia, *Virg. Ge.* 1, 53. ii, 109. 177 *Ovid. de Arte*, 759. *Manil:* iv, 724. *Sidon. carm.* v, 42

Terræ motus, *Virg: Ætna*, 149. *Ovid: Met.* XV, 300. *Sil.* v, 611, *Sannazarius de partu Virg.* 1, 381

Terræ Deiparæ, & Diis sacræ, *Claud: quart. Cons. Honorii* 127. *Sannazar. de partu Virginis*, ii, 257. *Sannazar. eclog:* iii

Thermæ, *Posthii elegiaca.*

Theseus & Ariadne, *Cat:* 94.

Thessalia, *Lucan:* VI, 333

Thraces, *Sidon. carm.* ii, 35

Tigris, *Stat. Theb:* ii, 128. iv, 315. X, 114. *Sil.* iv, 333. xii, 457. *Claud: rapt. pros*, iii, 263. *Natalis Comes* ii, *venat.*

Timor, *Virg:* ii, 727. iii, 30. 259. 308. vi, 54. *Ovid. Met.* ii, 180, xi, 417. *Sen. Troad.* 621, *Herc. Oet.* 706. *Lucan:* 1, 192

Nihil stultè timendum aut concupiscendum, *Casimirus*, *Sarb.* ii, *lyric.* 16. *ode.*

Titanes, *vide* Cyclopes & Gigantomachia, *Claud: rapt. Pros.* iii, 182. *Claud. tert. cons. Honorii*, 159.

Tytius, *Virg:* vi, 595

Toga dono missa, *Martial.* viii, *epigr.* 28. *Passeratius*, 7

Tonitru, *Virg:* vii, 141. *Lucr.* V, 1270. vi, 95. *Hor: od:* 1, 34, *Sil.* XII, 604. *Caussini Nabuchodonos. act*, 3

Tormenta, *vide* Cruciatus.

Torpedo, *Claud. epigr.*

Torpor, *Barberin. Urban. PP.* p. 283

Torrens, *vide* Fluvius exundans.

Tragœdia:

Tranquil-

Tranquillum mare., *Virg.* I, 146. *Sen. Agam.* 425. *Lucan.* v, 442. *Stat.* II, *Sylv.* II, *vers.* 24. *Theb.* III. 255. *Achilleid.* I. 53. *Sil.* VII, 264.

Tranquillitas, *Tibul.* IV, *el.* I. *Prop.* III, *el.* 8 *stat. Theb.* v, 468. *Val. Flacc.* II, 56.

Triton, *Ovid. Met* I, 332. *Claud. de nuptiis Honorii & Mariæ*, 132.

Triumphus, *Propert.* III, *el.* 3. *Ovid. Trist.* IV, *el.* 2. *Silius*, XVII, 6 32. *Claud.* VI, *Cons. Honorii.* 374. *de laud. Stilic.* III, 67. *Sidon. carm.* v, 592. *Barlæus sub fine obsid. sylv. Ducis. Ejusdem capta Olinda Pernambuci.*

Trojæ descriptio, *Jos. Iscan.* I, 474.

Trojæ excidium, *sen. Agam.* 605. *Petron.* Ἰλίου ἅλωσις. XI, *metr. Josephus Iscanus sex libb.*

Trophæum, *Virg.* XI, 5. 83.

Tuba, *Virg.* IX, 503. *Lucr.* IV, 543.

Tulliæ facinus parricid. *Ovid. Fast.* VI, 595. *Sil.* XIII, 834.

Tumultus populi, *Sen. Octavia*, 770.

Tumulus *Virg. Culex*, 392. *Jos. Iscanus.*

Mausolæum Gulielmi Principis Auran., *Barlæus.*

Turba. *Virg.* VII, 378.

Turris. *Virg.* II, 46.

Tutelares locorum Dii, *Sidonius carm.* IX, 165.

Typographiæ inventum, *Tho. Readi Inventa adespota. Octav. Meninus, Elisab. Joanna Westonia, Casimirus Sarb.* III, *lyric.* 31. *ode.*

Tyrannorum metus & miseria, *Boeth.* IV. 2. *metr. vide*, Regnum splendida miseria.

Tyrannicidæ, *Buchanan.* 7. *Sylv.*

V

Valedicendi formula, *Virg.* III, 493. Diræ, 89.

Vana omnia, ô quantum est in rebus inane! *Zevecotius* II. *el.* 13. *Idem* I, *Sylv.*

Varietas grata, *Petron. Frag.* Nolo ego semper idem.

Vates & Vaticinium, *vide* Enthusiasmus, *Virg.* III, 359. *Sen. Troad.* 352. *Lucan.* I, 587. v, 194. VI, 425. *Stat. Theb.* VI, 706. *Sil* III, 695. *Claud.* IV, *Cons. Honorii* 141. *Sidonius carm.* v, 260. IX, 187. *Barcl. Argenis* II, *metr.* 7.

Vates, *Virg.* X, 171.

Velox, *Virg.* v, 216. VI, 700. VII, 808. X, 248. *Prop.* II, *el.* 23. *Ovid, Met.* X, 653. *Lucan* I, 228. *Stat. Theb.* VI, 638. *Senec Thebaid. Hippolyt. Claudian. rapt. Pros.* II, 197. *tert. Cons. Honorii* 197.

197. *Sidonius carm.* v, 165. x. 111, 342.

Venatrix, *Virg.* 1, 319.

Venatus. *Virg.* iv, 130. 131, *Propert.* 11, *el.* 15. *Ovid Remed.* 1, 199. *Met.* 111, 144. viii, 339. *Sen. Hippol* 1. *Olympii Nemesiani Cynoceticen. Claud. de laud. Stilic.* 1, 64. 111, 317, *Ranzovii epigr. Barlæi Britannia triumph.* 177. *Caussini Nabuchodonos.* 5 *act. scen.* 3. *Nat. Comes lib.* 4.

veneficia, *vide* Magiæ vis, *Virg.* 8, *ecl.* 63. *Ciris*, 374. *Hor. Epod.* 5. 17. *Sat.* 1, 8. *Tibul.* 11. *el.* 4. *Propert.* iv. *el.* 5. *Ovid*, *Remed.* 1, 249. *Met.* vii, 182, 235. *Sen. Med.* 716, 739. *Lucan.* vi, 517. *Sil.* 1, 94. *Juvenal.* vi, *Sat.* 611. *Sidonius carm.* v, 125. *Leochæus eclog.* 3.

Venetiarum situs, *Sannazarius* 1, *lib. epigr.*

Ventiarum, *libb. tres Germ. Aud. Aurelii. Sannazar.* 111, *el*, 1, *Jo. Lauterbachius*, *Guil. Alabaster epigr.* 2.

Venti, *Virg.* 1, 56. 11, 416. *Lucret.* 1, 271. *Ovid. Met.* 1, 56. *Manil.* iv, 580. *Malepertius, de Ventis libb. duob.*

Venti secundi, *Virg.* 111. 69, 130.

Venti discordes, *Enn.* xvi 1, *Virg.* X, 35. *Ovid. Trist.* 1, *el.* 2, *verf.* 23. *Stat. Theb*, xi, 113. *Sil.* vii. 570. *Jani Pannonii*, Eranemus, *i. e.* Ventorum contentio, *vide* Tempestas.

Venti, quare ex Astræo & Aurora fingantur nati, *Barsmannus* 1, *eleg.* 19.

Venus, *Jos. Iscanus*, 11.

Venus omnium genetrix, *Lucr.* 1, 1, *Gall. el.* 5. *Ovid. Fast.* iv, 92. *Sen. Hippol.* 467. *Stat.* 1, *Sylv.* 2. 183, *Barlæi Venus Batava.*

Venus dormiens, *Claud. Epithal. Palladii & Celerinæ.*

Veneris pervigilium, *Catul.*

de venere & vino, *Epigr. Virgil io adscript. Barberini Urbani PP, pag.* 135. *did.* Luxus gulæ & Veneris.

Ver, *Virg.* 3. *ecl.* 56. *Ge.* 11, 320, *Hor. od.* 1, 4. *Catul.* 47, *Ovid. Met* xv, 201. *Fast.* 1, 149 111, 237. iv, 127. *Ovid. Trist.* 111, *el.* 12. *Stat. Theb*, v, 459. *Martial.* X, 51. *Bonamicus* 8. *Fracastorius*, Naugerius 25. *Basil. Zanchius*, *Adrian. Marius, lib.* 11, *el.* 4. *Jo. Secundus* 113, *el.* 1, *solennes*, *Zevecot. Maria Græca, act.* 1, *sc.* 1. *Jacob. Gaddius*, 1, 7, 11, 26. & 63. & 75. & 93.

Vertumnus, *Propert.* iv. *el.* 2. *Ovid. Met.* xiv, 640. *Just. Lipsius Miscellan.* 1.

vesevus, *Val. Flacc.* iv, 507.

Vesper, *Virg.* 1. *ecl.* 83. *Ge.* 1, 252. 111, 236. *Æn.* 1, 378. *Stat. Theb.* 11. 41. & 527. 111, 407. *Strada* 111, *Momus.*

Vesta, *Ovid. Fast.* vi, 290.

Vestis

Vestis; *vide* Luxus in vestitu.

vetita appetuntur. *Hor. od.* I, 3. *Dom. Baudius* III, *Iambic. ad Scriverium.*

via Domitiana, *Stat.* IV, *Sylv* 3.

vicissitudines rerum, *vid.* Omnia mutantur: post nubila Phœbus, post tempestatem tranquillitas, *Boeth.* I, 3. *metr. Paling. cancer. Casimirus Sarb.* I, *ode* 2.

victûs tenuis commoda, *Hor. Sat.* II, 2.

victoria, *Claud. de laud. Stil.* III, 199.

vigila, *Virg.* X, 228.

Vigilia, *comp.* fœminæ lanificæ, *Virg.* VIII, 408.

villæ laus, *Stat.* I, *Sylv.* 3. II, *Sylv.* 2. *Martial* III, 58, *Auson.* 3. *eidyll.*

vina parant animos, faciuntque ad gaudia promptos, *Hor, od.* I, 18. III, 21. *Epist.* I, 5. *Ovid. Remed.* II, 410. *Baudius* II, *Iamb. Genio Bellimont. libert. Leochæus* I. *el.* 2.

Vinum ut noxium, *Virg. Georg.* II. 453. *epigr. Virgilio adscript. Terent. Eunuch.* IV, *act.* 5. *sce. Hor.* I, *od.* 18. *Propert.* II, *el.* 24. *Ovid. Met.* III. *allus.* 531. *Leochæus* II, *el.* 3. *Bauhusius* II. *ep.* 1.

Vinalia, *Ovid. Fast.* IV, 861. *Vinitoriæ eclogæ Leochæi.*

vindicta, *Juvenal.* XIII. 180. *Senec. Medea. act.* I, & *Hercules Fur. act.* I, *Alabastri Roxan. act.* II. *sc.* 4.

Vir bonus, *Lucan.* II. 380. *Stat.* II, *Sylv.* 2. *vers.* 123. *Sylv.* 3. *vers.* 70. *Martial* IV, 5. X, 23. *Auson eidyll.* 16. *epigr. Virg. adscript. Ulric Huttenus.*

virtutis & voluptatis deliberatio. *Silius* XV, 11.

Virtus colenda, insuper celebranda, *Barb. Urbani* PP. *p.* 195.

virtus seipsa contenta, *Plaut. Amph. Act.* II. *sc.* II, *v.* 15. *Claud cons. Mallii. Theod.* I. *Baudius* II, *Iamb. ad Levinum de Witte, Barlæus* 13. *Miscellan.*

virtus, *Stigellius, Gul. Duci Juliæ.*

Tendit in ardua virtus, pressa renititur, *Ovid. Met,* II, 63. *Ovid. Trist.* IV, *el.* 3. *vers.* 73. *vide,* Adversa illustrant, *Sen. Herc. Fur.* 436. *Lucan.* IX, 395. *Baud. præf. ad Iambic.* & I, *Iamb. ad Lernutium, Caussini trag. Felicitas* 2. *act.*

virtus in formoso, *Virg.* V, 344.

Virtus nescit mori: virtutis fama superstes; *Virg.* X, 467. *Ovid. Met.* XII, 615. *de Ponto.* III. *el.* 2. *vers.* 31. *Sen. Herc Get.* 1577. 1983. *Sil* XIII, 66. *Claud. Cons. Mallii Theod.* 5. *Baudius,* IV, *Iambic.* 1. *cantio cygnea Zevecotius,* I, *eleg.* 1.

Viscum, *Virg* VI, 205.

Vita beata, *Martial.* X, 47. *Jo. Fabricii vita beata, Baudius* I, *Iambic. ad Lud. Trasaquanum,* &c. *Barcl. Euphorm.* II, *Petr.* II.

vita privata & humilis: Bene qui latuit, bene vixit, *Ovid. Trist.* III, *el.* 4. *Sen. Hippol.* 1134. *Herc. Fu.* 191. *Thyest.* 390. 447. *Herc. Oet.* 652. *Octavia,* 368. 883. *Lucan.* v, 528. *Martial.* I, 56. II, 90. *Claud. epigr. de sene Veronensi. Joach. Bellaius ad* I, *Morellium. Barcl. Argenis*, v, 3. *meter. Heinsii Herodes*, *chorus* 3. *Casim. Sarb.* III, *lyr.* 21. *od*

vita quieta omnium scopus & terminus, *Hor. od.* II, 16.

vita solitaria, *Adrian. Turnebus.*

vita aulica, *Casimirus Sarb. Epigr.* 76. *vide* Aula.

Vita bulla, *Sen. Troas* 390, *Fr. Quintianus* 2, *Tho. Morus*, epigr. *Barlæus ad Const. Hugenium*: vita via, *Eryc. Puteanus*, *Musarum ferculum*, *Caussini Theodoricus*, 4. *act. Umbra.*

Vitæ instituta, studia, & vota, varia, *Virg. Ge.* II, 506. *Hor. Od.* I, 2. *Ant. Muretus.*

huic vel illi vaca, *Ovid. de Arte.* II, 669.

Vita brevis benefactis extendenda, *Mart.* X, 23. *Casimirus Sarb.* II, *lyr. ode* 2.

vitæ tædium, *Gall. el.* I. *Ovid. Trist.* v, *el.* II, *vers.* 45. *Juvenal.* X, *sat.* 240.

vitis vidua, *Catul.* 63.

vitium colendarum ratio, *Virg. Georg.* II, 260.

Vive hodie; velut rapto; memor brevis av, *Hor. od.* I, 4, 7. 9. II: II. *Epod.* 13. *Terent. Adelph. act.* v, *sc.* 4. *Cat.* 5. *Sen. Hippol.* 444. *Herc. Fu.* 173. *Pers.* v, 150. *Martial.* I. 16. II, 59. 90. IV, 54. v, 21. 59. VIII, 77. *Caussini* Felicitas, *trag.* 2. *act.*

Ultio divina, *Virg.* I, 545. XI, 255. *Jos. Iscan.* 15. 38. *Barcl. Argenis*, IV, 4. *metr. Zevecotii Rosimund.* IV. *act. sc.* III, *Causini Nebuchodonos. chorus* 2. *Caussini Theodoricus*, I, *act. Just. Divin.* & 3. *chorus Lud. Celotti Chosroes, chorus* 2.

Ulysses, *Hor.* I. *epist.* 2. *Juvenal. Sat.* XV, 14. *Sidonius carm.* IX, 147. *Stigelii Ulysses.*

Ulyssis socii in belluas, *Virg.* VII. II. *Ovid. Met.* XIV. 254. *Boeth.* IV, 3. *metr.*

Umbra, *Passeratius*, 14, *Tho. Campianus*, *Joan. Wowerus.*

Umbra vindex, *Virg.* IV, 384. *Ovid. in Ibin.* 141.

Unicornus, *Natalis Comes.* IV, *Venat.*

voluptas, *vide* Virtus, *Gall. el.* 4. Sirenes *Martial. allus.* III, 64. *Boeth.* III, 7. *metr. Paling. gemini*, *Zevecotii Maria Græca* II, *act.* & II, *chor.* Barberini *Urbani PP.* p. 135.

Invicem cedunt dolor & voluptas *Senec. Thyest.* 594. *Caussini Nebuchodonosor*, 2. *act.*

Voluptatis

V

voluptatis assertio *Paling. gemini.*

vicisse voluptatem voluptas maxima, *Symbolum Sculteti, Hugo Grotius* I, *Farr.*

vota immodica, *Ovid. Met.* II, 54.

votum, *Virg.* 4: *Ecl.* 53. *Ge.* II, 498. *Ovid. Fast.* v, 681. *Ovid. Trist.* IV, *el.* 5. *vers.* 25. *de Ponto*, II, *el.* 8. *vers.* 39. *Stat.* I, *Sylv.* 3. *vers.* 105. *Claud.* IV, *conf. Honorii* 643. *de nuptiis Honorii & Mariæ*, 237.

votum tranquillæ & honestæ senectæ, *Hor. od.* I, 31. II, 6. *Sil.* I, I. *Hippol. Capilupus*, *vide* Vitæ instituta. &, Aliis alia studia & vota,

vota arcana, *Pers.* II. 4. de votis, *Juvenal* X, *Sat. tota*, quid vovendum, *vers.* 346. *Fran. Modius*, *Paling. leo*, *Jo.* Barclaius II, *lib. poematum.*

Urbana vita, *Virg. Ge.* II, 495. *Hor.* Sat II. 6. *Epist.* I, 10, 14. *Sen. Herc. Fu.* 161.

Urbis incommoda & mala, *Juvenal.* III, *Sat. vide* Rustica vita,

Urbs fundata, *Virg.* I, 427.

Urbes nobiliores, *Auson. claræ urbes. Jul. Scaliger. Audebert. Aurelius Lindebergius, Jan. Lernutius.*

Urbes Batavæ, *Barlæus*, 28. *Miscellan.*

Burgi Pontii Leontii mœnia, fertilitas, &c. *Sidon. carm.* XXII, Narbo *Sidon. carm.* XXIII.

Ursus; *Natalis Comes*, III, *venat.*

Usu atteruntur omnia, *Lucr.* I, 312.

Vulcani officina, *Virg.* VII, 416. *Stat.* III, *Sylv.* I. 131.

Vulcanus cœlo dejectus, *Val. Flacc.* II, 87.

vulgus *Virg.* II, 39.

vulgus mobile, *Stat. Theb.* I, 191.

Vulgus fortunam sequitur, *Ovid. Trist.* I, *el.* 8. *de Ponto* II, *el.* 3. *vers.* 7. IV, *el.* 3. *Sannaz. de partu Virg.* I, 315. *Barlæus* I, *eleg.* 12.

Vulnus Virg. XII, 87.

vulnera, honesta *Sidon. carm.* XXIII, 52.

Vulnus & auxilium, &c. *Ovid. Trist.* II, *vers.* 19.

vulpes, *Natalis Comes* III, *venat.*

De Vulpe lusus, *Schopperus libb. quatuor.*

vultus animi Index, *Jo. secundus* III, *el.* 2. Fronti nulla fides, *Sen Hippol.* 912. *Juvenal.* II *Sat.*

Uxor pudica, *Stat.* III, *Sylv.* 6. *vers.* 7. *Sidon. carm.* XXIV. 38.

 Xerxes,

X

Xerxes, *Juvenal.* X, *Sat.* 173. *Sidonius carm.* IX. 37.

Y

Y Litera Pythagorica, *Pers.* III, 56. *Epigr. Virgilio adscript.*

Z

Zelotypia, *Propert.* III. *l.* 13.
Zephyrus, *Claud. rapt. Pros.* II, 73, 88. *Jac. Gaddius*, I, 5.
Zodiacus, *Ovid. Met.* II, 130. *Bartas. hebd.* I, *Barlæi Britannia triumph.* 480. *Strada* III. *Momus.*
Signa, 12. *Sen. Thyest.* 846. *Lucan.* IX, 533. *Manil.* I, 264. 670.
ad quid inclinent, *Manil.* IV, 121.
Zona, *Virg.* I, *Georg.* 233. *Ovid. Met.* I, 45.

FINIS.

Catalogus

Catalogus Poëtarum

Poetæ veteres.

Q. Ennius.
M. Accius Plautus.
P. Terentius
Caius Lucilius
T. Lucretius
C. Valerius Catullus
Virgilius Maro
Q. Horatius Flaccus
Alb. Tibullus
Cn. Cornelius Gallus
Sext. Propertius
P. Ovidius Naso
L. Annæus Seneca
Caius Asinius Gallus
Aulus Persius
Annæus Lucanus
Publius Statius Papinius
Silius Italicus
Caius Valerius Flaccus
Junius Juvenalis
M. Valerius Martialis
Rufus Festus Avienus
Alphius Avitus
Titius Calphurnius
Aurel. Olympius Nemosianus
Cl. Claudianus
Decius Ausonius
Damasus Hispanus
Juvencus Hispanus
Aurelius Prudentius Clemens
Pontius Paulinus
Venantius Honorius Fortunatus
C. Sollius Sidonius Apollinaris.

Poëtæ Recentiores.

ITALI.

Faustinus Advocatus
Andr. Alciatus
Jo Bapt. Amalthæus
Petrus Angelius
Hieron. Balbus
Maphæ. Barb. Urb. VIII, PP.
Petrus Bembus
Lud. Bigus
Laz. Bonamicus
Cælius Calcagnius
Hippolytus Capilupus
Natalis comes
Petrus Crinitus
Hieron. Fracastorius
Jacobus Gaddius
Paulus Maccius
Octavius Meninus
Andreas Naugerius
Angelus Politianus
Marcellus Palingenius
Jo. Jovianus Pontanus
Francis. Quintanus
Accius Syncerus Sanazarius
Jul. Cæsar Scaliger
Baptista Spagnolus
Famianus Strada
Titus Strozza
Hercules Strozza
M. Hieron. Vida
Basillus Zanchius

Catalogus Poetarum.

GALLI

Ludovicus Alealmus
Bartholomæus Anulus:
Germ. Aubertus Aurelius
Gul. Salustius Barthasius
Jochimus Bellaius
Barnabas Brissonius
Theodorus Beza
Nicolaus Caussinus
Ludovicus Celotius
Anthonius Fayus
Dionysius Gotofredus
Michael Hospitalius
Adrianus Junius
Thedorus Marcilius
Antonius Muretus
Joannes Passeratius
Nicolaus Rapinus
Nicolaus Rigalitus
Scævola Sammarthanus
Josephus Scaliger
Adrianus Turnebus
Raphael Thorius
Gotofredus Torinus

BELGÆ

Eilardus Alma
Joachimus Axonius
Melchior Barlæus
Caspar Barlæus
Dominicus Baudius
Bernardus Bauhusius
Georgius Benedictus
Balduinus Berlegomius
Laurentius Beyerlingius
Adrianus Blienburgius
Damasus Blyenburgius
Joannes Bochius
Balduinus Cabillaus
Joannes Catzius
Adrianus Dammas
Janus Douza
Angelinus Gazæus
Hugo Grotius
Nicolaus Grudius
Daniel Heinsius
Adrianus Junius
Dominicus Lampsonius
Janus Lernutius
Justus Lipsius
Carolus Malepertius
Adrianus Marius
Ludovicus Masurius
Joannes Meursius
Franciscus Modius
Simon Ogerius
Ludolphus Pithopœus
Elias Putschius
Adrianus Schoelius
Petrus Scriverius
Joannes Secundus
Franciscus Sweertius
Petrus Tiara
Lævinus Torrentius
Jacobus Zevecotius

GERMANI

Valens Acidalius
Melchior Acontius
Quintius Æmilianus
Joannes Albinus
Georgius Bersmannus
Martinus Braschius
Alexander Brassicanus
Joachimus Camerarius
Pantaleon Candidus
Andreas Canonberius
Nathan Chytræus
Wolfganbus Crellius
Henninges Cunradigus
Fredericus Dedekindus
Matthaus Delius

Caspar

Caspar Ensius
Helias Eobanus
Georgius Fabricius
Felix Fidlerus
Sal. Frencelius
Nicodemus Frischlinus
Janus Gulielmus
Sebastianus Hernmoldius
Henricus Husannus
Ulricus Huttenus
Joannes Lauterbachius
Cunradus Leius
Andreas Libavius
Joannes Linckius
Petrus Lindebergius
Joannes Lorichius
Petrus Lotichius Secundus
Eilbardus Lubinus
Johannes Major
Paulus Melissus
Jacobus Micyllus
Vincentius Opsopœus
Joannes Posthius
Bernardus Prætorius
Martinus Prætorius
Henricus Ranzovius
Nicolaus Reusnerus
Nicolaus Rhedigerus
Conradus Rittershusius
Nicolaus Rudingerus
Georgius Sabinus
Christophorus Schellinbergius
Hulricus Schoberus
Joannes Schosserus
Tobias Sultetus
Adam Siberius
Joannes Simonius
Henricus Smetius
Johannes Stigelius
Christophorus Stummelius
Fridericus Taubmannus
Georgius Tilenus
Caspar Ursinus
Fridericus Widebramus
Gulielmus Xylander.

ANGLI

Gulielmus Alabaster
Thomas Campianus
Josephus Iscanus
Thomas Morus
Robertus Turnerus
Elis. Joanna Westonia.

SCOTI

Georgius Buchananus
Johannes Barclaius
Arthurus Jonstonius
Thomas Feadus.

HUNGARI

Joannes Filiczki
Janus Pannonius, Episcopus Quinque ecclesiensis.
Joannes Sambucus
Joannes Sommerus
Georgius Thurius.

Franciscus de Mendosa, Lusitanus.

Michael Tarchanita Marullus, Constantinopolitanus.

Matthæus Casimirus Sorbienus, Polonus.

Nicolaus Taurellus Montebelgradensis.

Joan. Huldrickus Grobius, Tigurinus.

Hieronym.

Catalogus Poetarum.

Hieronym: Angerianus
Ludovicus Bochellus
Elisius Calentius
Joannes Darcius
Jacobus Eyndius
Michael Pendius
Ludovicus Holmboldus
Joannes Jacomotus
Dionysius Lebeus
Jacobus Mangotius
Christophorus Mantius
Antonius Tilesius.

FINIS

Imprimatur,
THO. WEEKES. *R. P. D.*
Episcopo Lond. Cap. domest.
